

ANYAGI VÁLTOJOG

HARMADIK RÉSZ.

HITELTÖRVÉNYEK.

A váltó vagy idegen (fremder, fremdlicher, gezeigener, transirter, sans Prate), midőn megállítja a kibocsátó (emittent) a fizetést valamely más tőle jogszerűleg különbözö, és egyébkint más névben cselekvő személy által igéri teljesítettét; vagy saját (eigener, unfremdlicher, trackener), midőn a kibocsátó arra kötelezi magát, hogy a fizetést önmaga teljesíti; vagy valamely más jogszerűleg nem különbözö, és egyébkint más névben cselekvő személy által fogja teljesítettét: (2 §.)

A váltó hazai törvényhatalmánál egész az 1840. évi országgyűlésig ismeretlen volt, elegendő az 1793. 17. cikkben, mely az idegen bírói hatóságok hatáskörének befűlkén leendő végrehajtását szabályozta — említették.

Az 1840. évi országgyűlés az Országgyűlési küldörségtől és elfogadott változtatások részben, 1. anyagi és alkali részből áll. A második rész a törvényes úton eljáró kincshez tartozik.

ELSŐ SZAKASZ.

ANYAGI VÁLTÓJOG.

I. FEJEZET.

A váltó fogalma általában, a váltónak lényeges felosztása, és a váltótörvényekre alkalmazása.

903. §. A váltó meghatározása.

A váltó oly oklevél, mely által kibocsátója magát a köztörvényieknél szigorubb feltételek alatt kötelezi, hogy valamely meghatározott summa pénzt, bizonyos helyen és időben vagy maga fizetend, vagy annak más általi kifizetését eszközli ¹⁾. (1840 : XV. tcz. I. R. 1 §.)

904. §. A váltó felosztása.

A váltó vagy idegen (fremder, förmlicher, gezogener, trassirter, eine Tratte), midőn tudniillik a kibocsátó (Aussteller) a fizetést valamely más tőle jogszerűleg különböző, és egyébkint nem az ő nevében cselekvő személy által igéri teljesíttetni; vagy saját (eigener, unförmlicher, trockenener), midőn a kibocsátó arra kötelezi magát, hogy a fizetést önmaga teljesíti, vagy valamely tőle jogszerűleg nem különböző, és egyébkint is az ő nevében cselekvő személy által fogja teljesíttetni. (2. §.)

¹⁾ A váltó, hazai törvényhozásunkban egész az 1840. évi országgyűlésig ismeretlen volt, s legelőször az 1792 : 17. tczikben, mely az idegen birói hatóságok ítéleteinek belföldön leendő végrehajtását szabályozta — emlittetik.

Az 1840. évi országgyűlésen bizottmányilag kidolgozott és elfogadott váltótörvény két részből, t. i. anyagi és alaki részből áll. A második rész a törvénykezési eljárás körébe tartozik.

905. §. A váltótörvények alkalmazása.

A magyar váltótörvényszékek előtti törvénykezésben a váltóképesség magyarországi alattvalókra nézve mindenkor ezen törvények szerint lesz megítélendő, még akkor is, ha általuk a váltók külföldön adattak ki; idegenekre nézve pedig a váltóképességet saját honi törvényeik szerint kell elhatározni. (3. §.)

Minden egyéb váltói kérdések, melyek a váltó formáját, tartalmát és jogbeli következéseit tárgyazzák, a kötelező cselekvény helyén fenálló váltótörvények szerint ítérendők. Midőn azonban valamely külföldön véghezvitt cselekvénynek törvényes következései a magyar váltótörvényszékek előtt forognak fen, a külföldi törvény különböző rendeletére hivatkozó fél köteles azt az illető külföldi váltótörvényszéknek hiteles bizonyítványa által igazolni, különben az itteni törvények szerint nyerend ítéletet. (4. §.)

Ha pedig ott, hol a kérdés alá vett cselekvény végbe ment, váltótörvény nincsen, az itteni váltótörvényszékek eljárásának csak úgy leendő helye, ha a kérdéses cselekvény az itteni törvények határozataitól legalább lényegesen el nem tér. (5. §.)

Ha a váltóbeli kötelezés e honban történt ígéreten, és külföldön történt elfogadáson alapszik, vagy megfordítva: azon ország törvényei szerint lesz elítélendő, melyben a kötelezést tökéletességre emelő megegyezésnek kijelentése teljesített. (6. §.)

II. FEJEZET.

Váltóképesség.

906. §. Cselekvő váltóképesség.

A cselekvő váltóképesség, azaz képesség, váltóbeli jogokat szerezni, mindenki tulajdona, kinek a köztörvény szerint jogokat szerezni lehet. (7. §.)

907. §. Szenvedő váltóképesség.

A szenvedő váltóképesség, azaz képesség, magát váltóilag másnak lekötelezni, az idegen és saját váltók szerint különbözik. (8. §.)

Idegen váltók által, azoknak kibocsátásában, forgatásában (Giriren), elfogadásában (Acceptiren), vagy azokérti kezeskedésben (Verbürgen) magát minden teljeskoru kötelezheti, ki terhes szerződést törvényesen tehet. Az asszonyok és hajadonok azonban, ha csak mint kereskedők a törvény értelmében bejegyezve nincsenek, idegen váltókra nézve sem birnak szenvedő váltóképességgel. (9. §.)

Kereskedők, gyárosok és kézművesek, kik 20-dik évöket elérték, s magukat a váltótörvénytől a II. Rész III. fejezete szerint bejegyeztették, saját váltókat minden megszorítás nélkül adhatnak ki; más hazai polgárok által kiadott saját váltólevelek váltói erővel nem birnak. (10. §. és 1844 : VI. 1. §.)

Váltóbeli kötelezést vállalni semmi tekintetben nem képesek:

- a) bármely vallásbeli papi személyek;
- b) a szerzetesek;
- c) valóságos szolgálatban lévő katonai személyek. (11. §.)

Közkereset végett összeállott társaságok váltóbeli szenvedő képességgel csak úgy birnak, ha a társasági kötés az illető váltótörvénytől letétetvén, a társaság czinzete (Firma) bejegyezve (inprotocollirt) vagon. (12. §.)

A szenvedő váltóképesség hiánya kizárja a nemképes elleni váltójogi követelést; de azért ellene a kötelezéséből származható köztörvény szerinti kereset fenmarad. (13. §.)

III. FEJEZET.

A váltó kellékei általában, s az idegen és saját váltók kellékei különösen.

908. §. Általános kellékek.

Általán minden váltóban mulhatlan megkivántatik:

- a) keltének, azaz a helynek, napnak, hónapnak és esztendőnek, melyben kiadatott, kitétele;

b) hogy nyilván váltónak neveztessek ;
 c) hogy a fizetés ideje kitétessek ;
 d) hogy készpénzbeli meghatározott summáról szóljon ;
 e) az intézvényesnek (Remittent) azaz annak neve, ki-
 nek részére a fizetés köteleztetik, — továbbá:
 f) a váltóbeli adós, ki a fizetést tenni fogja, —
 g) a hely, hol a fizetés történendik, — kitétessek ;
 h) a kibocsátó aláírása, mely aláírásban a vezetéknev
 egész kiterjedésében, és a kereszt- vagyis melléknévnek
 (Vorname) legalább első betűje, a kereskedési házakat és
 társaságokat illetőleg pedig a czimzet (Firma) foglaltassék.
 — Ha a kibocsátó írást nem tud, jegye és nevének más
 kézzeli aláírása törvényes erővel csak akkor bír, ha a vál-
 tólevél az illető törvényhatóság, vagy törvényes bizonyság,
 vagy rendezett tanács által a magát lekötelezni szándékozó
 előtt felolvastatván s magyaráztatván, a szokott mód sze-
 rint hitelesítve vagyon ; három esztendővel azonban jelen
 törvény kihirdetése után csak az vállalhat magára törvé-
 nyes erővel bírót váltói kötelezéseket, ki írást tud ; — a
 fentebbi rendelet csak azokra maradván fel, kik testi tehe-
 tetlenség következtében nevöket maguk alá nem irhatják
 (14. §.) ; végre :

i) a váltókra zsidóbetűkkel tett bármely irások ér-
 vénytelenek. (1844 : VI. 2. §.)

909. §. Különös kellékek.

Különösen pedig :

a) a váltókat, hogy váltójogilag forgathatók legyenek
 (girirbar), rendelményezni, vagyis az intézvényes (Remit-
 tent) nevéhez ezen szavakat: „vagy rendeletére“ „rendelmé-
 nyesének“ (oder Ordre) hozzáadni szükséges ; ellenkező
 esetben, ha a váltó másra átiratnék, az ily átirás csak köz-
 törvényi foganatu leend ;

b) a saját váltóban a kibocsátónak magát kell mint
 fizetőt megnevezni ;

c) az idegen váltóban egy harmadik személyt, a kibo-
 csátótól törvényesen különbözöt, kell mint fizetőt kijelölni,
 és ez intézvényezettnek neveztetik. (1840 : XV. tez. I. R.
 15. §.)

910. §. Kifogás az érték le nem olvasása alapján.

Váltólevelekben az ezekért kapott értéket (Valuta) megemlíteni nem szükséges; ha azonban a kibocsátó ezt, valamint egyebet is, mik a 14. és 15. szakaszokban kitéve nincsenek, például az intézvényezettre nézve a kölcsönös számvetést, megemlíteni akarja: az ugyan szabadságában áll, de mind ezek a váltónak törvényes erejét nem érdeklik, sőt a váltónak ereje ellen azon kifogással is, hogy a váltónak értéke által nem adatott (exceptio non numeratae pecuniae) élni nem lehet. (16. §.)

911. §. Sajátrendeletrei váltó.

Idegen váltólevélben a kibocsátó magát vagy rendelményesét is nevezheti ki intézvényesnek, vagyis a váltólevelet úgy adhatja ki, hogy az intézvényezett a váltóbeli summát neki magának vagy rendelményesének fizesse. (17. §.)

912. §. Fizetési hely.

Ha a váltó kifizetésére több helyek lennének kijelölve, fizetési helynek csupán az tekintetik, mely nevezve legelőbb vagyon. (18. §.)

913. §. Kellékek hiánya.

Ha a 14. §-ban foglalt kivántatóságok közül csak egy is hiányzanék, ily oklevél váltójogi viszonyok alapjául nem szolgálhat, hanem köztörvényi tekintet alá esik. (19. §.)

914. §. A váltószerződés kötése.

A váltóbeli szerződés végbementnek akkor tekintetik, midőn az intézvényesnek a váltó által adatott. Váltó kiadása fölötti előleges egyezkedések váltójogot nem alapítanak. (20. §.)

915. §. Váltópéldányok.

Ha ugyanazon váltó több példányban adatik ki, mindenikre feljegyeztessék, hogy: első (prima), vagy második (secunda) s így tovább. Ellenkezőleg minden egyes példány külön váltónak tekintetik. (21. §.)

Idegen váltót mindenkor mint elsőt (prima) kell kiadni, ha csak ellenkező nem történt. (22. §.)

Ha a váltónak egyik példánya az elfogadás eszközlése végett elküldetik, a tulajdonos megkivánhatja, hogy annak

másik példányára az elküldő feljegyezze, az elküldetett példány kinél található? (23. §.)

916. §. Váltómásolatok.

Ha valamely váltónak és a rajta levő hátiratoknak (indossament) mása vétetik, világosan megjegyeztessék: az ekkép készült oklevél meddig másolat? hogy látható legyen, hol kezdődnek az ezen másolatokra netalán utóbb következő eredeti hátiratok. (24. §.)

917. §. A váltókötelezettség kiterjedése.

Az, a ki váltót kibocsát (Aussteller), forgat (girirt), elfogad (acceptirt), vagy azért kezeskedik (verbürgt), — ha csak valamely megszorítást abban határozottan ki nem köt, az egész váltóbeli summára nézve kötelezve vagyon, még akkor is, ha ezt másokkal közösen cselekedte. (25. §.)

Ha kétséges volna is, minő tulajdonságban írta valaki nevét a váltóra, a bíróság a körülmények szerint fogja elhatározni, minemü tulajdonságban terheli őt a kötelezés; de köteleztetése minden esetben az egész summára nézve kiterjed. (26. §.)

Ha tehát az, ki nevét a váltóra írja, nem kötelezést vállalni, hanem csak képviselőnek, megbizott vagy tanunak kíván tekintetni, szükséges, hogy ezt a váltón világosan kitegye. (27. §.)

IV. FEJEZET.

Hátirat és kezesség.

918. §. A hátirat, és nemei.

A váltó hátára vagy másolatára irott átruházás hátiratnak (indossament) neveztetik, és háromféle, ugymint: forgatmány (giro), meghatalmazás (procura) és engedmény (cessio) (28. §.)

919. §. Forgatmány.

A forgatmány írásbeli kijelentése annak, hogy a váltó másra általruháztatott; foganatja pedig az, hogy a forgat-

mányos (Giratar) a forgatónak (Girant) minden jogaiba és váltó kiváltságaiba lép, sőt ellene oly kifogással élni nem lehet, mely a panaszlottnak harmadik személylyeli viszonyaiból eredt. (29. §.)

A forgathatásra szükséges megkivántatóságok, a menyiben magát a váltót érdeklik, a 14. és 15. szakaszokban foglaltatnak. Magánál a forgatmánynál pedig következők kivántatnak meg:

a) a forgatmányosnak (Giratar), azaz annak neve, kire a váltó átruháztatik;

b) az átruházás kelte;

c) a forgatónak (Girant), azaz annak, ki a váltót átruházza, — neve aláírása a 14. szakaszban h) alatt a váltóra nézve megállapított szabály szerint. (39. §.)

A váltó a forgatmányos által tovább csak úgy forgatathatik, ha a forgatmány maga is a 15. §. a) alatti szabálya szerint rendelményezve vagyon. (31. §.)

A váltó a forgatmányos tulajdonává akkor válik, midőn a váltó a forgatmánynyal együtt nékie általadatik. (22. §.)

A forgatmányos azon kívül, hogy a forgatónak minden jogaiban részesül, maga a forgató ellen is váltójogbeli keresettel bír: hacsak a forgatmányban, ez iránt világos kivétel nem tétetett. (33. §.)

920. §. Meghatalmazás.

Oly hátirat, mely a 30-dik szakaszban kitett két első forgatmánybeli kivántatóságok nélkül szükölködik (üres forgatmány, Giro in bianco), ha csak abban közönséges engedmény (cessio) nincsen kifejezve, meghatalmazásnak (procura) tekintetik, melynél fogva a váltó birtokosa a váltót tovább forgathatja, vagy más módon eladhatja, birói vagy barátságos uton beszédheti, és ezen eljárásban hitletételt kívánhat, ajánlhat, vagy visszautasíthat; továbbá: egyezhet, vagy birákat (arbiter) választhat. (34. §.)

Ha azonban az üres hátirat későbbben kitöltetett, azon kifogásnak, hogy eredetileg üresen volt kiadva, törvényes ereje nincsen. (35. §.)

Ha a hátirat egyenesen meghatalmazást foglal magában, annak határa a hátirat tartalmától függ. (36. §.)

A váltónak meghatalmazásbeli birtokosa, ha a váltót tovább forgatná, a forgatmányban nyilván kitegye, hogy ezt meghatalmazásból (per procura) cselekedte; ellenkezőleg a váltóbeli summáért minden utána következő tulajdonosnak kötelezve vagyon. (37. §.)

921. §. Engedmény.

Az, ki a váltót közönséges engedmény (cessio) mellett másra átruházza, engedményesének, s az azt követőknek váltójogilag lekötelezve nincsen, hanem az engedmény mind formájára, mind az abból ellene vonható következtetésekre nézve a köztörvény alá tartozik: az engedményes azonban a váltót tovább forgathatja, és mind ő, mind forgatmányosai az elfogadó ellen szintugy, mint maguk között, és az általengedőt megelőző forgatók és kibocsátó ellen a forgatmányból származó váltójogokkal élhetnek. (38. §.)

922. §. Hamis váltóra tett hátiratok.

A hátiratoknak jogszerű erejük akkor is meg van, ha a váltó egészen hamis; ha pedig valamely magában igaz váltó hamisíttatnék meg, a jogszerű hatás oly hátíratosok (Indossanten) ellen, kik a hátírást (Indossament) a hamisítás előtt tették, a váltóbeli kötelezésnek csak azon mértékeig terjed, mely a váltóban a meghamisítás előtt foglaltatott, a meghamisítás utáni hátírókat pedig a hamisított váltóban lévő kötelezésnek teljes mértékeig terheli. (39. §.)

A váltó hamisítása esetében: a hátíratok hamisítás előttiéknél tekintendők, ha csak ellenkező nem bizonyított. (40. §.)

Azon forgatók, kik valamely hamisított hátírat előtt állanak, az utána következő váltótulajdonosok iránt is váltójogilag vagynak lekötelezve. (41. §.)

Az, kinek hátírata meghamisított, az ily hátírat által annak csak eredeti tartalma szerint van lekötelezve. (42. §.)

923. §. Váltóképesség befolyása a hátiratokra.

Ha a váltónak kibocsátója váltóbeli képességgel nem bírna is, ez által a hátiratok váltójogszerű ereje nem gyengítettetik. (43. §.)

Hasonlóul: ha valamelyik hátíró váltóképességgel nem bírna is, ez a többi hátiratok erejét nem sérti. (44. §.)

924. §. Hézag a hátiratok sorában.

Ha a hátiratok sorában hézag (Lücke) volna, ez által a hézag előtt álló forgatók, a hézag után következő hátíratosok (Indossatar) iránti váltójogbeli kötelezéstől nem mentesek. (45. §.)

925. §. Toldat.

Ha a váltó, a hátiratok folytatása miatt megtoldatik, a toldat (alonge) a váltó kiegészítő részének csak akkor tekintendő, ha a történt toldás az eredeti váltón megjegyezve, a toldaton a váltó egész kiterjedésében lemásolva, és maga a toldat a váltóhoz pecsételve vagyon. (46. §.)

926. §. Váltókezesség.

A forgatón kívül a váltóban kezes is fordulhat elő; e kezességnek azonban a váltóra írva, és a 14-ik szakaszban h) alatt meghatározott módon aláírva kell lennie, különben váltójogi kötelezést nem szül. (47. §.)

A váltóbeli kezesség (Bürgschaft) egyszersmind készfizetési lekötelezésnek tekintetik (Expromissio, Bürge und Zahler) és a kezes a váltótörvény szigorúsága alá tartozik. (48. §.)

Ha világosan kitéve nincsen, a kezesség kiért vállaltattott? az ily kezesség saját váltóknál a kibocsátóért, idegen váltóknál pedig az elfogadóért vállaltnak tekintetik. (49. §.)

Ha a kezes a váltóért eleget tett, kármentesítését váltójogilag csak azon adós ellen, kiért megfizetett, — a többi váltókötelezettek közül pedig csak azok ellen követelheti, kik ellen magának az adósnak, ha a váltót ő fizette volna ki, váltójogi keresete lett volna. (59. §.)

V. FEJEZET.

Az elfogadás általában, és a névbecsülés különösen.

927. §. Elfogadás végetti bemutatás.

Elfogadás végetti bemutatásnak (Praesentation) csak idegen váltóknál vagyon helye, és abból áll, hogy a váltó az intézvényezettel (Trassat) azon kérdés mellett közöltek, valjon az intézőnek megbizását elfogadja-e? (51. §.)

928. §. A bemutatás határideje látra kelt váltóknál.

Látra (a vista) kelt váltókat, és olyakat, melyeknek lejáratú idejük (Verfallszeit) nem a bemutatástól számítatik, elfogadás végetti bemutatni nem szükséges; az utóbbiakat azonban szabad e végetti is a lejáratig (Verfallszeit) akár-mikor bemutatni, s el nem fogadás esetében eziránt óvást tenni (Protest erheben). (52. §.)

929. §. A bemutatás határideje lát után bizonyos időre szóló váltóknál.

Azon váltókat, melyek lát után bizonyos időre szólnak, és Magyarorszában vagy a hozzácsatolt részekben fizetendők, legfelebb a következő határidők elforgása alatt, melyek mindenkor a váltó keltétől számítandók, kell elfogadás végetti bemutatni, — nevezetesen:

- a) a fizetés helyén kelteket 8 nap alatt;
- b) más helyeken pedig, de mégis Magyarorszában és a hozzákapcsolt részekben, úgy szintén Erdélyben, vagy az ausztriai birodalom örökös tartományaiban kelteket, két hónap alatt;
- c) az ausztriai birodalom határán kívül az európai szárazon vagy szigetekben kelteket hat hónap alatt;
- d) Ázsiának és Áfrikának fekete és közép tenger melléki vidékein és szigetein kelteket nyolcz hónap alatt;
- e) egyéb itt világosan nem érdeklött tartományokban kelteket egy és félév alatt. (53. §.)

930. §. Ünnepnapok.

A keresztyének a keresztyén ünnep- és vasárnapokon, az izraeliták pedig szombaton és a következő szakaszban foglalt ünnepeiken, a váltót sem bemutatni, sem pedig az elfogadás iránt nyilatkozni nem tartoznak; ha tehát az előbbi szakaszbeli határidőnek utolsó napja ily napra esik, a bemutatás vagy elfogadás iránti nyilatkozást a következő első köznapra (Werktag) lehet halasztani. (54. §.)

931. §. Izraeliták ünnepei.

A hetenkénti szabbathon kívül az izraeliták ünnepei következők:

a) Pessach: Husvét, vagyis a kovásztalan kenyér ünnepe, Nison havának 15, 16 és 21, 22-dik napjain rendszerint Szent-György havában; a közben lévő 17, 18, 19 és 20-dik napok félünnepek, melyeken mind bemutatni, mind az elfogadás iránt nyilatkozni nemcsak lehet, hanem kötelesség.

b) Schebuos: Pünköst, vagyis az elsőszülöttek ünnepe, Sion havának 6 és 7-dik napjain, rendszerint Pünköst havában.

Rosch-haschana: ujesztendő ünnepe, Tischri havának 1-ső és 2-dik napjain közönségesen Sz.-Mihály havában.

d) Jom-kipur: a kibékülés ünnepe, tiz nappal az ujesztendő ünnep után.

e) Sukes (Lauberhütten): a sátoros ünnepek, Tischri havának 15. és 16-dik napjain Mindszent havában.

f) Schmini-Azeres: a tiz parancsolat ünnepe, Tischri hava 22-én.

g) Simchas-Tora: az örömnép, ugyanazon hó 23-dik napján. (55. §.)

A szombatot, vagy az előbbi szakaszban kitett ünnepeket megelőző napokon az izraelita az elfogadás iránt nyilatkozni csak délutáni három óráig köteles. (56. §.)

932. §. A vásári váltók bemutatása.

A hazai vásárookra szóló váltók iránt, az elfogadás végetti bemutatást illetőleg a vásárok időszakához képest következők határozatnak, nevezetesen:

a) azokat, melyek egy napnál tovább nem tartó vásárookra szólnak, bemutatni nem szükséges ;

b) azokat, melyek tovább egész 8 napig tartó vásárookra szólnak, a vásár első napján kell bemutatni ;

c) azokat, melyek 8 napnál tovább tartó vásárookra szólnak, a vásár első hetében kell bemutatni, de ez berekesztőleg szombatig akár mikor történhetik. (57. §.)

933. §. Bemutató.

Az, ki a váltólevelet elfogadás végett az intézvényezettnek bemutatja: bemutatónak (Praesentant) nevezetik. A váltótulajdonos a bemutatással akárkit megbizhat, és a bemutatáskor bebizonyítani nem szükséges, hogy a váltó a bemutatónak tulajdona, vagy hogy ő a tulajdonosnak megbizottja. (58. §.)

934. §. A bemutatás helye.

A váltót elfogadás végett magánál az intézvényezett-nél, vagy az elfogadásra meghatalmazott képviselőjénél, milyenek a bejegyzett társaságokban a czimvezető tekintetik, — és pedig a váltóban kitett lakóhelyén kell bemutatni, még akkor is, ha a váltó más helyben fizetendő ; azonban a bemutató, ha elfogadásra meghatalmazott áll elő, a meghatalmazás igazolását megkivánni köteles. (59. §.)

935. §. Óvás az elfogadás hiánya miatt.

Ha a váltónak bemutatásánál az elfogadás világosan ki nem jelentetik, vagy nem úgy ajánltatik, miképen azt a bemutatónak elfogadni kötelessége: ily esetben a VIII-dik fejezetben meghatározott módon óvást kell tenni, s azt ugyanazon fejezet rendelete szerint az előzőknek megküldeni. (60. §.)

936. §. Névbecsülésből elfogadás.

Ha az intézvényezett a váltót az intézőre bár csak névbecsülésből is elfogadta, további bemutatásnak szükségbeli utalványozottaknál (Nothadressaten), ha netalán lennének, helye nincsen. (61. §.)

937. §. Több váltótökelezzettnéli bemutatás.

Ha több intézvényszert ezen szócskával „és“ köttetik össze, a váltót elfogadás végett mindeniknél be kell mutatni, és ha közülök csak egyik is az elfogadást megtagadná, szükségbeli utalványozottak pedig nem lennének, a bemutató azonnal óvást tehet, és az előzőkkel közölheti. (62. §.)

Ha pedig több intézvényszert ezen szócskával „vagy“ köttetik össze, intézvényszertnek tulajdonkép csak az, a ki nevezve legelől van, a többi pedig szükségbeli utalványozottnak tekintetik, bár erről a váltóban világos említés nem lenne is. (63. §.)

938. §. Névbecsülésből elfogadás hiánya.

Ha az intézvényszert a váltót az intézőre névbecsülésből (ad honorem, zur Ehre) sem fogadná el: az óvás a 60-dik szakasz értelmében tüstint megteendő, és az előzőkkel közlendő; azon kívül a bemutató köteles a váltót, óvástétel után a helyben lévő szükségbeli utalványozottnak legfelebb következő napon ugyan e végből bemutatni. (64. §.)

939. §. A szükségbeli utalványozottak elsőbbsége.

Több szükségbeli utalványozottak közül a váltót annál kell előbb bemutatni, ki korábbi kötelezettnek utalványozottja; ha pedig ezen elsőbbség a váltóból ki nem tetszenék, a bemutató sort tetszése szerint tarthat. (65. §.)

Azon esetben, midőn a bemutató, az előbbieket szerint bizonyos sort tartani köteles, a bemutatást csak az elfogadni nem akaró utalványozott ellen tett óvás után folytathatja, az óvásokat pedig előzőivel (Vormänner) a megszabott mód szerint közölni, s ekképen említett köteleességének teljesítését igazolni tartozik. (66. §.)

940. §. A bemutatás körüli késedelem következményei.

Ha az elfogadás végetti bemutatásban, vagy az óvásnak kitételében, avagy közlés végetti megindításában késedelem történt, annak, ki által a késedelem történt, minden előzőire váltójogi viszkeresete teljesen elenyészett, sőt a forgatók ellen még közjogi keresete sincsen; a kibocsátó ellen azonban közönséges elévülés ideje alatti közjogi visz-

keresete csak annyiban enyészik el, a mennyiben ez be tudja bizonyítani, hogy a váltó lejártakor (Verfallszeit) az intézvényszerzett ellen kétségtelen követelése volt, s annak kielégítésére az intézvényszerzett akkor még elegendő értékkel birt: de ily esetben ezen követelését a váltó erejéig a váltótulajdonosnak általengedni tartozik. (67. §.)

941. §. A tulajdonváltók bemutatása.

Tulajdonváltókat, melyek lát után bizonyos időre, vagy felmondásra szólnak, az első forgatmány keltétől számítandó azon idő alatt, mely az idegen váltókra nézve meghatározott, a kibocsátónál be kell mutatni: különben a forgatók elleni törvényes jogok elenyésznek. Ezen bemutatás a végett szükséges, hogy a kibocsátó a váltóra ezen szót „láttam“ (gesehen) s a felmondás napját aláírásával együtt feljegyezze; mit ha teljesíteni nem akarna, a bemutató a törvényes idő alatt ez iránt óvással éljen. Azonban ezen óvásnál fogva, mely egyedül lejárat (Verfallszeit) kiszámítására szolgál, viszkeresetet nem támaszthat. (68. §.)

942. §. Az elfogadás teljesítése és kellékei.

Az elfogadást csak egyszer kell teljesíteni; mert ha ugyanazon váltónak több példányai elfogadtatnak, mindenik külön váltónak tekintetik, ha csak magából az elfogadásból az ellenkező nem világos. (69. §.)

Az elfogadásban megkivántatik:

- a) hogy írásba tétessék;
- b) hogy az eredeti váltóra, vagy másolatára jegyeztessék;
- c) hogy azon világos nyilatkozást, miszerint az elfogadó a váltó kifizetését igéri, vagy ezen kifejezést: „elfogadom“ (acceptirt) magában foglalja;
- d) hogy az elfogadó vagy meghatalmazottja által a 14-ik §-ban h) alatt kiszabott módon aláírassék. Ha ezen megkivántatóságok közül csak egy is hiányzanék, az elfogadás erőnélküli. (70. §.)

Ha a váltó lejárat ideje a bemutatástól számítandó, az elfogadás napja is kitétessék, különben a fizetést a rendes lejárat előtt is akármikor meg lehet kívánni. (71. §.)

Azonban a bemutató, ha az elfogadás napja ki nem tétett, vizskeresei jogainak sérelme nélkül a fizetés végetti bemutatást mind addig halaszthatja, míg azon idő, mely akkor járna, ha az elfogadás a bemutatásra kiszabott határidő utolsó napján történt volna, el nem telik, s ha ekkor a fizetés nem teljesítették, az iránt óvást tehet. (72. §.)

Ha a váltó nem az elfogadónak a váltóban kijelölt lakhelyén, hanem egy harmadik helyben fizetendő, az elfogadásban a telep (domicilium) is, úgy mint neve azon személynek, kinél a fizetést az intézvény helyén felvehetni, kitétessék. Ha ez nem teljesítettik, a bemutató épen úgy, mintha az elfogadás megtagadtatott volna, óvást tehet, és vizskerestet támaszthat. (73. §.)

943. §. Elfogadás az óvástétel után.

Ha az intézvényezett ellen az óvás megtéetett, ezután a váltót akárki, s még maga az intézvényezett vagy bemutató is, névbecsülésből akár az intézőre, akár valamely előzőre (Vorman) elfogadhatja, és a bemutató az ily névbecsülésbeli elfogadást (Ehren-Acceptation) nem ellenezheti. (74. §.)

944. §. Elsőbbség a közbenjárók közt az elfogadásra nézve.

Ha az intézvényezett vagy utalványozott elleni óvás megtételekor közbenjárók (Intervenienten) jelenkeznének, kik a váltót valamelyik előzőre névbecsülésből elfogadni készek, a közbenjárók által megajánlott névbecsülésből elfogadások között elsőbbsége annak van, mely által ha a fizetés teljesítettik, legtöbb kötelezett leend felmentve kötelezésétől. (75. §.)

Ha többen az elfogadást névbecsülésből ugyanazon előzőre ajánlanák, elsőbbséggel az bir, ki a váltóbeli sumrát biztosítani kész. Ezen feltétel nélkül első az utalványozott, a közbenjárók között pedig a bemutató tetszése szerint választhat. (76. §.)

Ha a bemutatásnál késedelem (Versäumniss) történt, a váltót elfogadni joga egyedül az intézvényezettnek van. (77. §.)

Ha sem a váltóból, sem az óvásból, sem az elfogadás-

ból nem világos, a névbecsülő a váltót kire fogadta el: ugy tekintetik, mintha azt nyilván és világosan az intéző nevére cselekedte volna. (78. §.)

A szükségbeli utalványozott általi elfogadás törvényes foganatára nézve a névbecsülesi elfogadással egyenlő. (79. §.)

945. §. Az elfogadás jogi következménye.

Az elfogadás a váltójog szerinti fizetés kötelességét vonja maga után, még pedig a kibocsátó iránt is, ha a váltót tulajdon rendelményére adta ki. (80 §.)

Ha többen világos megszorítás nélkül tettek elfogadást, a váltóbeli summára nézve egymásért egészben (in solidum) kötelezettek. Ha pedig valamely bejegyzett társaság czime alatt történt az elfogadás, mindnyájan, kik a bejegyzett társasági szerződést aláírták, az elfogadott summára nézve egész értékökkel szintén egymásért (in solidum) köteleztetnek. (81. §.)

946. §. Eljárás a névbecsülésből elfogadás esetében.

Ha az intézvényezett a váltót az intézőre névbecsülésből fogadja el, sem biztosításnak, sem viszkeresetnek helye nincsen; ellenben ha az elfogadást más előző becsületére ajánlaná, vagy pedig ha valamely szükségbeli utalványozott vagy közbenjáró ajánlana névbecsülésbeli elfogadást, és a bemutató biztosításbeli viszkeresetét fenntartani kívánja: ezt a névbecsülésbeli elfogadásnál azonnal kijelenteni, és az óvási oklevélbe iktattatni köteles, különben elmulasztása lemondásnak tekintetik; ezen elmulasztás által azonban, ha a névbecsülő annak idejében nem fizet, a bemutatónak fizetés iránti viszkeresete el nem enyészik. (82 §.)

Ha a névbecsülő az elfogadáskor a váltóbeli summát biztosította, minden viszkereset elenyészik. (83. §.)

947. §. A névbecsülő jogai.

A névbecsülő, ha és a mennyiben az elfogadásra jogositva volt, a megbecsültre (Honorat) és előzőire nézve a váltó kifizetése által mindazon viszkereseti jogokba lép, melyek ellenök a váltótulajdonost illették azon esetre, ha a váltó ki nem fizettetett volna.

Ezen jogaival azonban fizetés ideje előtt még akkor

sem élhet, ha a váltót hamarább fizette ki, vagy ha ő maga volt is a bemutató.

Ha az elfogadásra joga nem volt, sem a hátírókra, sem a kibocsátó ellen viszkeresete nincsen. (84. §.)

948. §. Feltételes elfogadás.

Az elfogadó feltételes elfogadás által is váltóilag köteleztetik; a bemutató azonban ily elfogadással megelégedni nem tartozik, és ha teszi, viszkereseti jogai elenyésznek. (85. §.)

A bemutató az intézvényezett által kisebb summára szorított elfogadásban (Theil-Acceptation) megegyezni nem tartozik; ha pedig abban megegyezne, a váltósummának el nem fogadott részére nézve óvást tenni, és azt az előzőkkel közleni köteles.

Névbecsülőtől ajánlott részbeni elfogadásban a bemutató tetszése szerint megegyezhetik, vagy azt félrevetetheti; s ha abban megegyezett, csak biztosítási, ha pedig félrevetette, fizetési viszkeresete van előzői ellen. (86. §.)

949. §. A kibocsátó viszonya az elfogadóhoz.

Az elfogadónak, a névbecsülés esetét kivéve, a kibocsátó váltójogilag nem kötelezettje (87. §.)

950. §. Jogositlan elfogadás.

Ha valaki a nélkül, hogy joga lenne, valamely váltót elfogad, ő ugyan a váltótulajdonosnak váltójogilag kötelezve van, a kibocsátóra nézve azonban megbízás nélkül eljáró ügyviselőnek tekintetik. (88. §.)

VI. FEJEZET.

A lejárat, azaz fizetés ideje.

951. §. A fizetési idő különbségei.

A lejáratot, vagy is azon időt, melyben a váltót kifizetni kell (Verfallszeit), kitűzni lehet :

- a) Látra (a vista).
- b) Tetszésre (a piacere).

c) Kelet (a dato), vagy lát után (nach Sicht) bizonyos időre.

d) Bizonyos napra.

e) Szokásra (a uso), a szokás felére (mezzo uzo), vagy többszörös szokásra.

f) Vásárokra. (89. §.)

952. §. Fizetés a határidők különbségeihez képest.

Látra és tetszésre kelt váltókat a bemutatáskor azonnal ki kell fizetni. (90. §.)

Lát után bizonyos időre kelt váltók lejártá az elfogadás után következő első naptól (91. §.), —

Kelet utáni bizonyos időre szólóknál pedig a lejárata kibocsátást következő első naptól számítottatik (92. §.).

Ha a lejárata fél hónapra szól, utolsó napnak mindenkor a hónap 15-dik napja vétetik. (93. §.)

Ha a váltóban kitűzött fizetési határidő több hónapra terjed, a fizetés a kitűzött utolsó hónapnak ugyanazon napján teljesítendő, melyen a kelet utánra szóló váltó kiadatott, vagy a lát után bizonyos időre szóló elfogadtatt; ha pedig az utolsó hónapban a napok száma kevesebb, mindenesetre annak utolsó napján. (94. §.)

Ugyanez áll oly váltókra is, melyek több évre szólanak. (95. §.)

A szokás : 14 nap lát után. (96. §.)

953. §. A vásári váltók lejáratideje.

A vásárokra kelt váltók lejártá különbözik, nevezetesen :

a) egy napi vásárokra szóló váltók a vásár napján ;

b) egy napnál tovább nyolcz napig terjedő vásárokra szólók a vásár utolsó napjáig ;

c) nyolcz napnál hosszabb vásárokra szólók a vásár második hetében szerdáig lejárnak. (97. §.)

954. §. Kiméleti napok.

A váltót a lejárata napján (am Verfallstage) a fizetés végetti bemutatáskor azonnal ki kell fizetni, — kiméleti napoknak (Respecttage) helyök nincsen. (98. §.)

955. §. Lejárat az elfogadás hiányában.

Ha valamely váltó csak részben, vagy épen nem fogadtatik el : annak fizetési határideje az előzőkre nézve, a mennyiben elfogadva nincsen, az óvástétellel azonnal lejárt. (99. §.)

VII. FEJEZET.

Fizetés.

956. §. Fizetés végetti bemutatás.

Minden váltót fizetés végett az abban kitűzött fizetési helyen be kell mutatni, és a fizetés felvétele végett a fizetőhöz elmenni. (100. §.)

A váltót kifizetés végett legelőbb az elfogadónál kell bemutatni, legyen az bár tulajdonképi elfogadó, vagy csak névbecsülő (Honorant); ha pedig ez a fizetést megtagadja, és a bemutató nemcsak ellene, hanem az előzők ellen is akarná intézni keresetét a nemfizetés miatt : a törvényes idő alatt ez iránt óvást teend, s óvás után azonnal a váltót fizetés végett a többi utalványozottaknak is, és pedig mindeniknek külön 24 óra alatt, azon sorban, melyben az elfogadás végetti bemutatás történt, vagy történt volna, ha az intézvényszerzett a váltót el nem fogadta volna, be fogja mutatni, és a fizetés megtagadásának esetében mindenik ellen hasonlóul óvást teend; fizetési viszkeresetet pedig csak akkor támaszthat, ha valamennyi utalványozott a fizetést megtagadván, közbenjárók sem jelenkeznek. (101. §.)

Ha az, kinek fizetni kellene, meghalt, vagy csődület (concurus) alá esett, a váltót a fizetés helyén jelen levő azon személynek kell fizetés végett bemutatni, ki az adós értékének gondját viseli. (102. §.)

Látra kelt váltókat fizetés végett minél előbb, legelőbb azonban az 53-dik szakaszban az elfogadás végetti bemutatásra kiszabott határidő elforgása alatt be kell mutatni. Tetszésre kelt váltóknak bemutatása semmi határidőhöz kötve nincsen. (103. §.)

Egyéb e honban fizetendő váltók a kiszabott fizetési határnapon lesznek fizetés végett bemutatandók. (104. §.)

957. §. Eljárás a fizetés megtagadása esetében.

Ha a fizetés egészen, vagy csak egy részben is megtagadtatik, vagy ha nem oly módon teljesítetik, mint azt a bemutató elfogadni köteles volna, ez iránt a bemutatás után a törvényes idő alatt óvást kell tenni. (105. §.)

Ha az intézvényezett a váltót általában fogadta el, de a fizetést az intézőre csak névbecsülésből ajánlja, a fizetés végetti további bemutatásnak helye nincsen. Az intézvényezett azonban viszkeresetét ily esetben óvás által tartja fenn. (106. §.)

958. §. A fizetés végetti bemutatás elmulasztásának következményei.

Ha a váltónak fizetés végetti bemutatásában, vagy az ez iránti óvástételben késedelem történt, a 67. szakaszban kitett következményeknek van helyök. Azonban az intézvényezettnek az elfogadásból származott kötelezései ez által változást nem szenvednek. (107. §.)

Ellenben az utalványozott vagy közbenjáró az általa elfogadott váltót, — ha a fizetés végetti bemutatásban késedelem történt, kifizetni többé nem köteles. (108. §.)

959. §. A fizetés órája.

A fizetés napján rendszerint déli 12 óráig kell a fizetést teljesíteni; ezen szabály alul az egy napi vásárookra szóló váltók kivételnek, melyeknek ideje délutáni 4 óráig tart. (109 §.)

960. §. Kivétel az ünnepnapokra nézve.

Ha a fizetés napja valamely ünnepre vagy vasárnapra esik, a keresztyén a fizetést sem tenni, sem kívánni ezen napon nem köteles, hanem a legközelebbi köznapig várakozhatik. Ellenben az izraelita, ha a fizetés napja szabbathra vagy az 55-dik szakaszban kitett ünnepekre esik, a szabbathot vagy ünnepet megelőző köznapon délutáni 3 óráig tartozik megfizetni; a hitelező azonban minden mü-

lasztási következés nélkül engedhet az izraelitának időt a következő köznapiig. (110. §.)

961. §. Fizetés a lejárát előtt.

Fizetni és a fizetést felvenni, ha a felek egymás között megegyeznek, a lejárát eltelte előtt is lehet; ez azonban egyedül a fizető veszedelmére történhetik. (111. §.)

962. §. A kitett pénz neme.

A váltóbeli summát a váltóban kitett pénz nemében kell kifizetni; ha ez iránt a váltóban említés nincsen, osztrák érték értetik. (112. §. és orszb. szab. III. 1. §.)

963. §. A névbecsülők rendjének figyelemben tartása.

Ha a fizetést a fenemlitett szabályok szerint sem az intézvényezett, sem pedig a szükségbeli utalványozottak teljesíteni nem akarnák: a váltót akárki, bár a váltóban megnevezve nem lenne, maga a bemutató is, akár az intézőre, akár valamely előzőre névbecsülésből óvás után kifizetheti; mindazáltal az elfogadást illetőleg a névbecsülőkre kiszabott rendet az ily fizetésnél is meg kell tartani. (113. §.)

A szükségbeli utalványozott által tett fizetés, foganatjára nézve a névbecsülő által tett fizetés tulajdonságával bir. (114. §.)

964. §. A névbecsülő jogai.

A névbecsülő a váltó kifizetése által mind azon jogokba lép, melyekkel a váltótulajdonos élhetne az elfogadó, a megbecsült és az előzők ellen, ha a fizetés meg nem történt volna; feltéve, hogy az óvástétel és annak közlése körül mindent, mit a törvény megkíván, pontosan teljesített. (115. §.)

965. §. Részfizetés.

A váltóbeli summának felén alul ajánlott részfizetést felvenni a bemutató az intézvényezettől sem tartozik; a névbecsülöktől pedig megkívánhatja, hogy az egész summát fizessék le. Minden esetre ha viszkeresetét fenntartani kívánja, a ki nem fizetett summára nézve óvást tenni köteles. (116. §.)

966. §. Késedelmi kamatok.

A késedelmi kamatok (Verzugszinsen) száztól hatra számíttatnak, és ha az adós volt a fizetésben késedelmes, a a lejárat utolsó napjától (Verfallstag), — ha pedig a bemutató késedelmes, azon naptól járnak, melyen a fizetés általa kivántatott. (117. §.)

A fizető a váltótulajdonosnak a késedelem idejére kiszámított kamatokon kívül mind azon költségeit is tartozik megtéríteni, melyeket az elfogadás vagy fizetés megtagadásának következtében tenni kénytelenített. (118. §.)

967. §. Nyugtatvány a teljes kifizetésnél.

A felvett summáról a váltótulajdonos a fizetőnek, ha az kívánja, a váltóra nyugtatványt írni tartozik. (119. §.)

Ha a váltó egészen kifizettetik, a fizetőnek következő okleveleket kell általadni :

a) az eredeti váltót; és ha az eredeti elfogadás és minden hátiratok nem egy példányon lennének feljegyezve, a többi példányokat vagy másolatokat is, melyeken az elfogadás vagy eredeti hátiratok vannak, egész végig ;

b) egyéb okleveleket, melyek a fizetést felvevő jogainak igazolására netalán szükségesek ;

c) az óvási okleveleket, ha és a mennyiben a fizetést csak azoknak kivétele után lehetett behajtani. (120. §.)

968. §. A váltóösszegnek birói kézhez letétele.

Ha a bemutató az előbbi szakaszban a) és c) alatt említett okleveleket adná csak elő, a b) alattiakat pedig előadni nem tudná, az adóstól amazoknak általadása mellett megkivánhatja, hogy a váltóbeli summát birói kézhez tegye le. (121. §.)

969. §. Nyugtatvány a részletes fizetés esetében.

Ha a váltótulajdonos nem egészben elégítettett ki, a kifizetett summáról a váltó másolatára irjon nyugtatványt és ezen másolatot a fizetőnek adja ki; egyszersmind a történt fizetést a váltónak azon eredeti példányain, melyek a 120-dik szakasz szerint a fizető számára kiadandók lennének, neve aláírása mellett jegyezze fel. (122. §.)

970. §. A váltópéldányok átadása nélkül teljesített fizetés.

Ha az egész váltóbeli summa kifizettetik a nélkül, hogy a fizető a 120-dik szakaszban említett váltópéldányokat magához venné; vagy részfizetés tétetik a nélkül, hogy a 122-dik szakasz rendeletéhez képest a váltóra feljegyeztetnék: ily fizetések a váltónak harmadik törvényes és jólelkü birtokosára nézve nem törtéteknek tekintendők. (123. §.)

971. §. Beszámítás.

A kölcsönös követelések beszámításának (compensatio) váltókereset ellen váltójogilag semmi esetben, még akkor sincs helye, ha az intéző a váltót önmagára vagy rendelményre adta volna ki, és az elfogadó ellen ugyan ő maga támasztana keresetet. (124. §.)

972. §. Eljárás a váltóösszeg letétele körül.

Mind azon esetekben, melyekre nézve a törvény azt rendeli, hogy a váltóbeli summa birói kézhez tétessék le, mind a birói személyekre nézve, kiknél a summa letétethetik, mind a letétel módjára a II-dik rész V-ik fejezetének rendelete léssen megtartandó. (125. §.)

VIII. FEJEZET.

Óvás.

973. §. Az óvás meghatározása.

Az óvás (Protest) oly közhitelességü oklevél, melyben a viszkeresetnek alapul szolgáló történt dolgokról tanubizonyság tétetik; ugyanazért minden oly történt dolgok iránt, melyeknek bizonyításától a viszkereset függ, óvástételnek van helye. (126. §.)

974. §. Az óvást teljesítő személyek.

Az óvást oly helyeken, hol váltótörvénytörvényszék van, az e végett kinevezett váltójegyző által, egyéb szabad ki-

rályi városokban és oly mezővárosokban, melyeknek első bírósági hatósággal felruházott rendes tanácsuk van, nemesek és nemnemesek ellen különbség nélkül a tanácsbeli jegyző által, más helyeken pedig megyékben, bárki ellen is az egyik megyei szolgabíró által kell megtenni.

Váltótörvényszéki helyeken, és a fentebb említett városokban legfeljebb 24 óra — egyéb megyei helyeken pedig legfeljebb 8 nap alatt meg kell az óvást tenni, különben az törvényes erő nélküli leend.

Ezen határidő mindenkor a bemutatás napjától déli 12 órától számítatik. (127. §.)

975. §. Az óvás felvételi helye.

Az óvás kivétele végett felszólított jegyző vagy törvényes személy tartozik halasztás nélkül személyesen azon helyre, hol fizetés vagy elfogadás végett a váltót bemutatni kellett, elmenni. (128. §.) Ott a váltónak elfogadás vagy fizetés végetti bemutatását az illetőnél ismétli, és ha tagadó választ nyer, ennek okát megtudakolja. (129. §.)

Ha azt, kinél a bemutatásnak történni kell, otthon nem találná, holléte iránt a házbeliectől kérdezősködik, és feleletöket felírja; ha pedig a keresett személy azon háznál nem laknék, lakását keresse fel, s ha feltalálni nem tudná, ezt is az óvási oklevélben jegyezze fel. (130. §.)

976. §. Az óvási oklevél kellékei.

Az óvási oklevélbe következők jegyeztessenek fel :

a) neveik azon személyeknek, a ki részére és a ki ellen az óvás tétetett;

b) azon felszólítás, melyet az eljáró törvényes személy hivatalosan intézett ahhoz, ki ellen óvás tétetett, — annak válasza, a mennyire lehet, szórul szóra, vagy megjegyzése annak, hogy nem válaszolt, vagy hogy a váltóban kitett, vagy tudva levő szokott lakhelyén, a körülményekhez képest szükséges nyomozás után nem találtatott;

c) a hely, nap, hónap és esztendő, a hol és mikor az óvás tétetett;

d) a váltónak az elfogadások, hátiratok, kezességek és egyéb minden reáírott megjegyzésekkel másolata;

e) az óvást kivevő törvényes személy nevének és hivatalának aláírása, hivatalbeli vagy illetőleg tulajdon pecsétje mellett;

f) ha a váltót valamely névbecsülő elfogadná, ennek neve és a történt elfogadás kitétéssék. (131. §.)

977. §. Óvási jegyzőkönyv.

Az óvási oklevél az óvástétel után időhaladék nélkül az óvásttevő számára eredetiben adassék ki, ezenkívül pedig egy különös e célra szolgáló jegyzőkönyvbe iktattassék, és abban folyó számmal jelöltessék meg.

Maga ezen jegyzőkönyv selyemszállal, melynek végei az illető hatósági pecsét alá vétessenek, varrassék össze, és lapjai folyó számokkal különöztessenek el. Ily óvási jegyzőkönyvek fognak tartatni a váltótörvénytől, hová a váltótörvénytől, hová a rendezett tanácsoknál, hová a tanácsbeli jegyző — és a vármegyéknél, hová a megyei tisztviselők által kivett óvások szórul szóra beiktatandók; mi végre ezen legutóbb említett törvényes személyek az általok kiszolgáltatott óvási oklevelek egyik eredeti példányát, minden egyes esetben, az óvástétel után legfeljebb 8 nap alatt az illető megyének bemutatni kötelesek. (132. §.) A váltótörvényesékek mindegyik váltójegyzőt hiteles alaku jegyzőkönyvvel látandják el, melybe az, az általa kivett óvásokat időrendszerint beiktatni, és ezen jegyzőkönyvet a váltótörvényesékeknek évnegyedenként bemutatni tartozik. (1844 : VI. 4. §.)

Ezen jegyzőkönyvekből a kivett óvások másai későbbben is bármikor, ha kívántatik, hiteles formában kiadassanak. (133. §.)

978. §. Az óvás felvétele több személy ellen.

Ha ugyanazon egy helyben több személyek ellen ugyanazon egy váltó miatt tételnek óvás, az egymás után kivett óvások ugyanazon oklevélbe iktattassanak; azt azonban, a mi az első óvásban már bennfoglaltatik, például : a bemutatott váltó másolatát — a következő óvásokban ismételni nem szükséges; ezen esetben az aláírás és pecsét is az oklevél végén csak egyszer tételnek fel. (134. §.)

979. §. Óvási díj.

Minden óvásnak különösen, habár ugyanazon egy oklevelen több foglaltatnék is, díja 2 pengő forint; ezenkívül a netalán megkívánt fuvarozási bér megtérítendő. (135. §.)

980. §. Az óvás kivételére intézett felszólítás, és kézbesítés napjának kitétele.

Ha kívántatnék, az óvási oklevelen feljegyeztessék mind azon nap, melyen az óvás kivételére az illető törvényes személy felszólítva volt, mind pedig azon nap is, melyen az oklevél az óvástevőnek (Protestwerber) kezéhez adatott. (136. §.) Ha ezen VIII. fejezetben foglalt rendeletek bármely pontjának teljesítését az illető törvényes személyek elmulasztanák, a váltótörvényszék által megítélendő kárpótlással tartoznak, s ezenkívül a váltójegyző ismétlés, vagy nemfizethetés esetében a jegyzőségtől is elmozdittatik (1844 : VI. 5. §.)

IX. FEJEZET.

Viszkereset.

981. §. A viszkereset fogalma.

A viszkereset (Regress) a váltó tulajdonosának azon joga, melynél fogva a forgatóktól és intézőtől a váltóbeli summának és járulékainak (accessoria) kifizetését vagy biztosítását váltójogilag kívánhatja. (137. §.)

982. §. A viszkereset feltételei.

A viszkereset következő feltételeken alapul :

a) ha a váltó elfogadása vagy kifizetése egészben vagy némely részben megtagadtatik, vagy nem a szerint ajánltatik, miképen azt a törvény rendeli;

b) ha ezen tekintetből óvás annak idejében tétetett; és

c) azon forgatóknak és intézőnek, kik ellen a váltótulajdonos viszkeresetet támasztani kíván, kellőképen tudokra adatott. (138. §.)

983. §. Az óvás közlése.

Az óvás közlését az óvástevő postán is eszközölheti, nagyobb biztosság okáért azonban azt az illető törvényhatóság, vagy váltótörvényszék, vagy rendezett tanács útján is teheti; ily esetben köteles folyamodólevele mellett az óvási oklevelet annyi eredeti párban bemutatni, a hány személyt értesíttetni kíván.

A megkeresett törvényes testület miképen járjon el: a II-dik Rész IV-dik fejezetében foglaltatik. (139. §.)

Ha a közlés posta által tétetik, az óvási oklevél azon idő elforgása után, mely kivételére van rendelve, a helybeli, vagy ha ott postahivatal nincsen, a legközelebbi első közpostával megindíttassék. Ha pedig a törvényhatósági ut választatott, a folyamodás az illető helyen szintén a fentebbi idő után, legfeljebb 48 óra alatt benyújtassék. (140. §.)

Annak bebizonyítása, hogy akár az egyik, akár a másik annak idejében valósággal megtörtént: a viszkereset megindításának igazolására elég, habár a kézhezadás történetesen elkésett volna is. (141. §.)

984. §. A viszkereset hatálya.

A viszkereset az elfogadó kötelezéseit fel nem bontja. (142. §.)

A forгатók és a váltónak kibocsátója egymásért és együtt véve köteleztetnek. Ugyanez áll mind azokra, kik valamely társasági bejegyzett kötést aláírnak, ha t. i. a társaság czime alatt forгатás vagy intézés történt; ily esetben elég az óvást a címvezetőnek adni tudtára. (143. §.)

A váltótulajdonos, előzői közt a viszkeresetre nézve sort tartani nem köteles, hanem szabad választása szerint azt akármelyike ellen indíthatja, ha vele az óvást közölte. (144. §.)

985. §. A viszkereset nemei.

A viszkereset vagy biztosítást (Sicherstellung) vagy készfizetést tárgyaz. (145. §.)

986. §. Biztosítási viszkereset.

Biztosítási viszkeresetnek akkor van helye, ha a váltó névbecsülő által fogadtatik el. Midőn azonban maga az intéző ezett a kibocsátóra névbecsülésből fogadta el a vál-

tót, vagy midőn a névbecsülő már adott biztosítást, az előzők ellen viszkereset nem indíthatik. (146. §.)

Ha a biztosítás módja iránt a felek egymás között meg nem egyezhetnének, a biztosítandó summa vagy kész pénzben, vagy ingó zálog által tökéletesen fedeztessék; ha pedig a gondviselés helyére nézve lenne közöttök különbözőség, az adott fedezet (Deckung) bírói kézhez tétessék le, vagy ha a letételre alkalmas nem lenne, törvényesen rendeltessék annak gondviselő. (147. §.)

987. §. Váltói zálogjog.

A biztosítás végett letett, vagy törvényesen lezárt értékre a hitelezőnek váltói zálogjoga vagyon, habár ez nekie nyilván kötelezve nem lenne is, és pedig a forgató ellen a forgatmánynak, az intéző ellen a váltónak keltétől. (148. §.)

988. §. A biztosítás végett megkeresett előző jogai.

A biztosítás végett megkeresett előzőnek szabadságában áll, a váltót járulékaival együtt vagy kifizetni magához váltani, vagy pedig a kívánt biztosításnak tenni eleget. (149. §.) Ily fizetés által a fizetőnek következői (Nachmänner) a kötelezéstől felmentetnek. (150. §.)

989. §. Bemutatásrai kötelezettség.

Azon előző, ki a váltót ilyképen magához váltotta, köteles azt lejáratkor az elfogadónál fizetés végett a törvényes idő alatt bemutatni. (151. §.) A fizetés végetti bemutatás törvényes kötelességétől a váltótulajdonost az adott biztosítás sem menti fel. (152. §.)

Ha a váltónak fizetés végetti bemutatásában késedelem történt, mind a névbecsülő, ki a váltót elfogadta, mind pedig a bemutatónak valamennyi előzői a fizetés terhétől feloldoztatnak, még azon esetben is, ha valamely előző a váltósummára nézve birtosítást adott. (153. §.)

990. §. Fizetési viszkereset.

Készfizetésre indítandó viszkeresetnek következő esetekben van helye:

a) ha sem az intézvényszerző, sem az utalványozott a váltót el nem fogadta, névbecsülő pedig nem találkozott;

b) ha a fizetés egészen vagy valamely részben megtagadtatott, ezen szabály alul azonban a 188-dik szakasz esete kivétetik;

c) ha a váltó csak részben fogadtatott el; de ezen esetben a viszkereset csak az el nem fogadott részre terjed. (154. §.)

A váltóhitelezőnek szabadságában áll a váltó kibocsátóját, a forgatókat és elfogadót, mindnyáját vagy közülök többeket ugyanazon egy kereset alá venni, vagy pedig keresetét mindenik ellen különösen indítani. (155. §.)

991. §. A fizetési viszkereset megindításának határideje.

A fizetési viszkereset az ezen törvények alatt álló kötelezettek ellen a következő szakaszban meghatározott idő alatt indíttassék meg, ellenkező esetben elenyészett. (156. §.)

Ezen idő a távolsághoz képest különbözik; a távolságot pedig

a) a váltótulajdonosra nézve, a ki által, vagy a kinek nevében a váltó bemutatva volt, annak lakhelyétől azon előzőnek lakhelyéig, ki ellen viszkeresetet támaszt, —

b) azon forgatókra nézve, kik a váltót előbb váltották be, hogysen a velők vagy képviselőikkel közölt határozat ítélt dologgá vált, a beváltás helyétől azon előzőnek lakhelyéig, ki ellen viszkeresetet támasztani kívánnak, —

c) azon forgatókra nézve, kik a váltót később váltották be, az első bíróság helyétől azon előző lakhelyéig, ki ellen a viszkeresetet folytatni kívánják: — kell számítani. (157. §.)

992. §. A viszkeresetlevél benyújtásának határnapja.

A viszkeresetlevél az illető törvényszéknek benyújtassék legfőlebb:

a) hét nap alatt, ha a viszkereset ugyanazon egy helyben lakók közt támad;

b) tizenöt nap alatt, ha az a megyének egyik helyéből ugyanazon megyének másik helyére, —

c) harmincz nap alatt, ha egyik megyéből a másik szomszéd megyébe intéztetik;

d) negyvenöt nap alatt, ha az országnak s hozzá csatolt részeknek bármely távolabb megyéjéből vagy törvényhatóságából, vagy Erdélyből származik;

e) hatvan nap alatt, ha Magyarország s a hozzá csatolt részek határain kívül, de az ausztriai birodalom határain belül fekvő tartományokból származik;

f) három hónap alatt, ha Spanyol, Portugal, Svéd, Görög, európai Török és Orosz országokból, vagy a közép és adriai tenger szigeteiből származik;

g) két hónap alatt, ha ezeken kívül az ausztriai birodalomhoz nem tartozó európai egyéb tartományokból származik;

h) hat hónap alatt, ha Ázsiának és Afrikának a közép és fekete tenger melléki vidékeiről és szigeteiből származik;

i) egy és fél év alatt, ha ezeken kívül a földnek egyéb részeiből származik. (158. §.)

Ha a váltótulajdonos, ki által vagy kinek nevében a bemutatás történt, nem ugyanott laknék, hol az óvás tétetett, a viszkeresetlevél beadására kettős határidőt számíthat; ugymint azon helytől, hol az óvás tétetett, lakóhelyéig, — és ismét lakóhelyétől azon előzőnek lakhelyéig, ki ellen viszkeresetet támasztani kíván. (159. §.)

993. §. Ezen határnapok számítása.

A viszkereset megindítására nézve fenkitett határidők :

a) az óvástevőre nézve, ha az óvást postán közölte, az óvástétel napjától, ha pedig a hivatalos utat választotta, az óvásnak valóságos kézhezadásától;

b) a forgatóra nézve, ki a váltót a viszkereseti határidő alatt, a viszkeresetlevél vétele előtt, vagy a viszkeresetlevél vétele után ugyan, mielőtt azonban az ellene hozatott és vele vagy képviselőjével közölt határozat ítélt dologgá vált volna, váltotta magához, — a kifizetés után következő első naptól;

c) a forgatóra nézve, a ki a váltót későbbben váltotta be, azon nap után, melyen az ellene hozatott határozat

ítelt dologgá vált, következő első naptól kezdve számítatnak. (160. §.)

Azon határidő, mely a fentebbi 158. 159. és 160. szakaszokban a forgatókra és kibocsátóra nézve kiszabatott, mindenikre, ki közülök kereset alá vétetik, megtartandó még akkor is, ha ugyanazon egy keresetben többen foglaltatnak. (161. §.)

994. §. Eljárás a kereseti összeg kifizetése esetében.

Mindenik a kereset alá vettek közül a fizetése teljesítése után megkivánhatja, hogy részére a 120. szakasz rendelkezéséhez képest a váltó és egyéb oklevelek kiadassanak. (162. §.)

Ha pedig közülök a fizetést többen ajánlanák, elsőbbség azt illeti, ki által több előzők mentesülnek. (163. §.)

995. §. A viszkereset költségei.

A fizetési viszkereset után a viszkereseti költségek (Retour-Rechnung) és a váltófolyam (Wechsel-Cours) is megtérítendő, ha a panaszló az elsőt eredeti számvetéssel, az utóbbit pedig folyamjegyzékkel (Cours-Zettel), vagy két kereskedő bizonyítványával igazolni képes. (164. §.)

Azon váltóbeli summán fölül, mely miatt az óvás tettett, s mely minden lerovás nélkül kifizetendő, a viszkereseti számvetésbe (Retour-Rechnung) még következők tartoznak :

a) az óvás kivételének költségei;

b) a kamatok a lejárat idejétől számítva, postadij, váltódij (Wechsel-Provision), mely ezennel száztól egy harmadra határoztatik, és a külföldi netalán közbejött bélyegdíjak (Stempeltaxe);

c) a váltófolyam. (165. §.)

Azon viszkereseti költségeket, melyeket valamely előző megfizetett, az a kezéhez jutott eredeti viszkereseti számvetés által igazolja. (166. §.)

A bemutató csak azon váltófolyamnak megtérítését követelheti, mely a váltóban kitett fizetés helyén fenáll; az előzőt pedig azon váltófolyam (Wechsel-Cours) illeti, mely a váltó beváltásának helyétől azon helyre, hol az előzőnek a fizetést törvény szerint teljesíteni kell, divat-

ban vagyon. Ha pedig az említett helyek között váltóbeli közvetlen közlekedés nem lenne, a váltófolyam a legközelebbi váltópiacz szerint számítandó. (167. §.)

996. §. Viszváltó.

Ha a váltótulajdonos viszkeresetét a kibocsátóra vagy valamely előzőjére intézendő viszváltó (Rück-Wechsel) által kívánná eszközölni, ezen viszváltó törvényes foganatjára nézve, egyéb váltóktól teljességgel nem különbözik. (168. §.)

997. §. A névbecsülők viszkereseti joga.

Névbecsülők, kik a váltót kifizették, az irántok váltóilag lekötelezett személyek ellen viszkeresetök eszközlésében ugyanazon törvények alatt állanak, melyeket a váltónak utolsó tulajdonosa követni köteles lett volna. (169. §.)

X. FEJEZET.

A váltóbeli szabálytalanságok átalában, és az elveszett váltók különösen.

998. §. Hézag a hátiratok sorában.

Ha a hátiratok sorában hézag (Lücke) találtak, az intézvényezettnek a váltót azok részére, kik azt a hézag után következő hátiratok által szerették, kifizetni nem szabad, hanem ha a váltóbirtokos a váltót akár előbb, akár a fizetés alkalmával a törvényszéknek általadja, az intézvényezett a váltóbeli summát bírói kéznél, vagy pedig más közmegegyezéssel választandó magán személynél letenni tartozik; különben ha a váltót kifizeti, a hézagot megelőző utolsó hátiratosnak (Indossatar) azzal együtt, ki a váltóbeli summa megtérítésében elmarasztatik, köztörvény szerint egészben (in solidum) felelős. (170. §.)

Ezen szabály még akkor is megtartandó, ha oly váltó, melynek hátiratai sorában az elfogadáskor már volt hézaga, feltétlenül fogadtatott volna el. (171. §.)

999. §. A hézag megjegyzése a váltóösszeg letétele esetében.

Ha az adós a 170-dik szakasz rendelkezéséhez képest a váltóbéli summát letette, azt a bíróság vagy törvényes személy, ki előtt a letétel történt, a váltóra feljegyzi, s a letevőnek arról a 181. szakasz szerint hivatalos bizonyítványt ad, a bemutatónak pedig a váltót visszaadja; de előbb azon, vagy annak toldatán megjegyzi a tapasztalt hézagot, s mindezeket aláírásával s pecsétjével megerősíti. (172. §.)

1000. §. Viszkereseti jog a hézagot megelőzők ellen.

A bemutató ezen esetben, ugyszinténakkor is, ha mind a letétel, mind a fizetés megtagadtatik, a hézagig való előzők ellen viszkeresettel élhet. (173. §.)

Ha a bemutató a 170-ik szakasz rendelkezéséhez képest történt letétel után viszkeresetileg a hézag előtti forgatók ellen fordulna, ezek mind a fizetést, mind a letételt tagadják meg, különben tulajdon viszkereseti jogaikat veszítik el. (174. §.)

Ellenben ha az intézvényezett sem a fizetést, sem a letételt nem teljesitené, a hézag előtti forgatók egészben, s egymásért kötelesek a viszkereset utján megtérítendő summát, ha a váltó is letéttetik, birói kéznél, vagy valamely közmegegyezéssel választott magán személynél letenni, a viszkereső pedig ezen letételt fizetés gyanánt tartozik elismerni. Az illető törvényszék vagy birói személy a summa letételét a 181-ik szakaszban meghatározott mód szerint a váltóra följegyzi, s a váltót annak, ki a váltóért ekképen eleget tett, viszkeresetének eszközlése végett általadja. Mihelyest az illető uton bebizonyittatik, hogy a váltósumma kinek tulajdona, a letett summa azon tulajdonosnak tüstént kiadandó. Ha a hézag előtti forgató ezen rendszabály ellen a váltót kifizetné, az utolsó hátíratosnak azon személylyel együtt, ki a váltóbéli summára nézve elmarasztaltatik, köztörvényileg egészben (in solidum) kötelezettje leend. (175. §.)

1001. §. Letiltás.

Ha valamely hátirat hamis, vagy meghamisított, vagy oly személytől vette eredetét, ki arra jogosítva nem volt, hogy hátiratot tegyen, például csődület alatt áll : a váltó kifizetése vagy elfogadása ellen letiltásnak (Einspruch) van helye, tudniillik az intézvényezett vagy utalványozott, vagy fizető a fenforgó oknak közlése mellett intetik, hogy annálfogva a váltót el ne fogadja, vagy ki ne fizesse. (176. §.)

1002. §. A váltó el nem fogadása a letiltás következtében.

Ha a letiltás következtében a váltó el nem fogadtatik, az el nem fogadásnak ezen oka az óvási oklevélben különösen megjegyeztessék, és az óvás minden előzőkkel közöltessék; viszkeresetet azonban a váltó kifizetésére legközelebb, egyenesen a letiltó ellen kell támasztani, hogy ez a váltóperben ellenvetéseit bebizonyítsa; a váltóper kimeneteléig a letiltó biztosítást adni köteles lévén. (177. §.)

1003. §. Letiltás a váltó elfogadása után.

Ha a váltó elfogadása után történik a 176-ik szakasz értelmében letiltás, s a kérdés alá vett hátiratnak megtekintéséből, vagy egyéb bizonyítványokból a letiltás alapjának valószínűsége kitetszik, mind azok megtartandók, mik a hézag esetére határozottak. (178. §.)

Ha azonban a kérdés alá vett hátiratról, vagy egyéb bizonyítványokból a támasztott kétségnek alapja nem valószínű : a váltót ki kell fizetni, — kivévén, ha a bemutató ismeretlen vagy épen gyanus személy volna, mely esetben a hézagra nézve megszabott eljárást kell követni. (179. §.)

1004. §. Letiltás a saját váltókra nézve.

A saját váltókra nézve a kibocsátót kell letiltani; ezen letiltásnak a váltó kifizetésére nézve fogantja ugyanaz, mely az idegen váltóknál. (180. §.)

1005. §. A letétel iránt kiadandó okirat.

Akár a hátiratok sorában tapasztalt hézag miatt, akár letiltás következtében történt legyen a letétel, azon tör-

vényszék, vagy birói személy, mely azt általvette, vagy melynek körében a letétel történt, ez iránt pecsét és aláírás alatt oklevelet készítessen, melyben következők jegyeztessenek fel :

a) a váltónak és a rajta lévő szükségbeli utalványoknak, elfogadásoknak, kezességeknek, hátiratoknak és minden reáírt jegyzékeknek másolata;

b) a bemutatónak, letevőnek, és — ha lenne, — a letiltónak neve;

c) a nap, melyen a fizetés kívántatott;

d) az ok, melynél fogva a fizetés megtagadtatott, és ha ez netalán letiltás miatt történt, az eredeti letiltó levél másolata, — ha pedig hézag miatt, a hézagnak körülményes leírása;

e) a letett summa pénznemének megnevezése;

f) ha a letétel hézag miatt történt, meg kell jegyezni, hogy ezen birói oklevél egyszersmind óvás helyett szolgál;

g) ha a letétel magán személy kezéhez történt, ennek nyilatkozása, hogy a letétel nála vagyon. (181. §.)

Ezen oklevél két eredeti egyenlő párban adassék ki, úgy mint a bemutatónak egy, és a letevőnek szintén egy példányban. A birói és egyéb díjakra nézve ezen oklevél az óvási oklevéllel egyforma tekintetbe jö. (182. §.)

1006. §. Errőli értesítés.

Ezenkívül a váltóbeli summa letételét, ha a letétel hézag miatt történt, a hézagozt közvetlen megelőző hátiratnak, — ha pedig letiltás következtében történt, a letiltónak a letételt tárgyazó folyamodás egyik példányára írott végzés által kell tudtára adni. (183. §.)

1007. §. A letiltásnak kereset általi igazolása.

Ha a letiltás következtében a váltó és váltóbeli summa, akár birói kéznél, akár valamely magán személynél letéttetett, a letiltó tartozik a letiltás igazolására intézett keresetét a bemutató ellen, az illető váltótörvényszék előtt, a letétel napjától számítandó legfeljebb 14 nap alatt megindítani; ellenkezőleg a letiltás ereje megszűnik, s a pénz a bemutatónak, a nyugtatványozott váltó pedig a letevőnek adatik által. (184. §.)

1008. §. Hamis váltó elfogadása.

Azon váltót, mely már elfogadtatott, ha az elfogadási aláírás nem tagadtatik, kifizetni az elfogadó még akkor is tartozik, ha a váltó egészen hamis lenne, — azonban a családssággal élők ellen minden jogai fenmaradnak; de ha épen maga az elfogadási, illetőleg kibocsátási, forgatási stb. aláírás hamis volta bizonyíttatik be: az ezek valamelyikénél fogva beperlett adós az ellene támasztott kereset alul felmentetik; mind a két esetben azonban a váltóhamisítókra nézve a jelen t. cz. 28. §-ában ¹⁾ körülírt eljárásnak van helye. (1844: VI. t. cz. 6. §.)

1009. §. Hamisított váltó.

Ha valamely magában igaz váltó meghamisított, az elfogadó a váltónak csak elfogadáskori tartalma szerint köteleztetik, és ha a hitelező nem bizonyítaná, hogy az elfogadás a hamisítás után történt, az a hamisítás előtt történtnek tekintetik. (1840: XV. t. cz. I. R. 186. §.)

¹⁾ Az 1844: VI. 28. §-a a váltóhamisításra nézve ekkép intézkedik:

Az, ki hamis váltót készít, vagy valamely magában igaz váltót bármely részben meghamisít, vagy ily váltót, annak hamisságát tudva, mások ellen használ: mint tolvaj, minden okozott károknak és költségeknek, a mennyiben váltótörvénykezés útján meg nem ítéltetnek — megtérítése mellett 8 évig terjedhető rabsággal büntetendő; s az e részbeni eljárásra nézve addig, míg a törvényhozás a bünvádi eljárás iránt általánosan rendelkezendik, következők határozatnak:

a) A váltótörvényszék, midőn valamely váltónak hamissága vagy meghamisítása előtte bebizonyíttatik, azt ítélet által kimondja; egyszersmind pedig minden közbejött irományokat az illető megyei, kerületi vagy városi törvényhatóságnak haladék nélkül megküldi.

b) A tudósított törvényhatóság mind azok ellen, kik a váltótörvényszék tudósítása szerint, vagy különben is a kérdéses váltólevél meghamisításában, akár közvetett, akár közvetlen résztvetnek, vagy annak gyanujával terheltetnek, hogy ily váltót mások ellen, annak hamiságát tudva, használtak: a váltótörvényszék tudósításának vétele után azonnal bünpert indíttatni, egyszersmind pedig a netalán még

1010. §. A váltó kifizetésének birói megtiltása.

Ha a váltó kifizetése valamely polgári vagy büntető bíróság által tiltatott volna meg, a váltótulajdonos mind e mellett is a váltót bemutatni, és óvást tenni, az elfogadó pedig a pénzt birói kézhez letenni köteles. (187. §.)

Ugyanez tartassék azon esetben is, ha valamely váltó a bíróságok által, attól, kinek kezénél vagyon, térítvény mellett elvétetik. (188. §.)

Az előbbi, ugy mint 188. szakasz esetében készfizetési viszkeresetnek helye nincsen; mindazonáltal ha a váltóbeli summa birói kézhez le nem tétetett, a bemutató a forga-

szükséges ovábbi vizsgálatot, sőt a körülményekhez képest a vádlottnak azonnali letartóztatását is nyomban megrendelni köteles.

c) Ezen bünperben a váltótörvényszéknek a kérdéses váltónak hamisságát kimondó ítélete kérdésbe nem vétethetik, hanem a hozandó ítélet csak a bünösöknek, s büntetésöknek meghatározására, valamint a váltóilag meg nem ítélt károknek s költségeknek megtérítésére terjesztethetik ki.

d) Az ily per törvényszünet idején is folytatandó lévén, a váltótörvényszék tudósításától számitandó legfölebb fél év alatt végítélet által befejezendő.

e) A hozandó, akár marasztaló, akár felmentő ítélet a királyi curiára minden esetben felebb fog vitetni, s ott soron kívül azonnal megvizsgálandó.

f) Oly hamis váltó iránt, mely váltótörvényszék előtt még keresetbe nem vétetett, az illető büntető bíróságok mind azokban, mik a büntető hatóság köréhez tartoznak, a köztörvény szerint járnak el s hoznak ítéletet; a fentebbi d) és e) pontoknak rendeletei mindazonáltal ez esetben is teljesítendők.

g) A váltó hamisságának kinyomozására netalán szükséges tiszti vizsgálatokat az illető váltótörvényszékek megkeresésére megyékben az alispán, kerületekben a kapitány, szabad kir. városokban a tanács elnöke haladék nélkül végrehajtatni kötelesek.

h) Váltóhamisítás iránt folytatandó bünperekben a büntető hatóság megyékben mindig a megyei törvényszéket illeti. (1844 : VI. 28. §. A.)

tóktól vagy kibocsátótól biztosítást kívánhat. Ugyanazon joga vagyon minden forgatónak is, ki biztosítást adott. (189. §.)

1011. §. Eljárás az elveszett váltók körül.

Ha a váltó elveszett, annak, a ki elvesztette, joga van a váltó megsemmisítését azon váltótörvényszék által eszközölni, melynek körében a fizetés történendő lett volna.

A törvényszék e végből 45 napi határidőt rendel, mely azonban nem előbb, mint a lejárat utolsó napját követő napon kezdődik, bár a megsemmisítést tárgyzó folyamodás a törvényszéknél előbb benyújtatott volna is. (190. §.)

Ha pedig a váltó lejáratára a bemutatástól számítandó volt, s ezen bemutatás még meg nem történt, vagy bármely okból a lejárat nem tudathatik : a 45 napi határidő a váltótörvényszéknek a váltó megsemmisítése iránt hozott végzése keltét követő napon kezdődik. (1844 : VI. t. cz. 7. §.)

Ha az elveszett váltó már elfogadva lett volna, és az, ki elvesztette, az elfogadást egyéb próbák által bebizonyítani képes lenne : az elfogadótól a váltóbeli summának birói kézbe való letételét megkívánhatja ugyan, köteles azonban a váltó megsemmisítése végett az illető váltótörvényszéknél keresetét a letételtől számítandó 8 nap alatt megindítani; ellenkező esetben a letett summa a letevőnek visszaadatik. Ugyanez határoztatik a tulajdon váltókat illetőleg, a kibocsátóra nézve is; a forgatók azonban e kötelességtől mentesek. (1840 : XV. t. cz. I. R. 191. §.)

A 190. és 191. szakaszok eseteiben az eljárásnak a váltótörvényszék előtt ugyan, de nem a váltójogi szokott rend szerint van helye. (192. §.)

XI. FEJEZET.

Zálog- és megtartási jog.

1012. §. Zálogjogi elsőbbség a csőd esetében.

Ha a váltótulajdonos valamely ingó javakra zálogjogot nyert: ezen joga még akkor is megszorítás nélkül fenmarad, ha időközben a zálogoló ellen csődület (Concurs) támadott. Mindazonáltal ha a váltóhitelezőnek végrehajtás általi tökéletes kielégítése után a zálog árából valami marad, a felesleg a csődület alatti tömeghez csatolandó. (193. §.)

Ugyanazért: ha a zálog valamely elfogadott váltóból áll, azt lejártával a zálogtartó, habár időközben a tulajdonos ellen csődület támadott volna is, behajthatja, és a váltóbéli summából magát kielégítheti. Ha azonban követelését a lezálogolt váltó felülhaladja, a felesleget a tulajdonosnak vagy csődület alatti tömegnek kiadni tartozik. (194. §.)

1013. §. A váltónak zálogképeni átruházása.

E czélból zálogképen a váltót hátirat által is lehet a hitelezőre átruházni, a zálogbirtokos pedig azt mint alzálogot (Afterpfand) tovább adhatja; mindazonáltal ily esetben azon summa, melynek bátorságára a váltó zálogba adatott, a hátiratban kitéssék. (195. §.)

1014. §. Eljárás a zálogba adott váltó körül.

A zálogbirtokos az elzálogolt váltónak elfogadás vagy fizetés végetti bemutatása, az óvástétel és az óvásnak az illetőkkeli közlése körül minden szükséges lépéseket épen úgy, mintha e részben különösen meghatalmazva lenne, nem csak megtehet, hanem megtennie szoros kötelességében is áll, annyira, hogy ha valamely a váltóbéli követelés vesztét következtethető késedelmet okozna, nem csak a váltóbéli felesleget köteles a 149. szakasz értelmében a zálogolónak kiadni, hanem ezen felül követelésére nézve,

melynek biztosítása végett a zálog adatott, voltaképen ki-
elégítettnek tekintetik. (196. §.)

1015. §. Állampapírok, mint zálogtárgyak.

Ha a váltóbeli adósság biztosítására a hitelezőnek zálogkint státuspapírosok adatnak által, szabadságában áll, a zálog ideje eltelvén, ezen papírosokat minden birói közbenjárás nélkül a fizetés napján volt bécsi folyam szerint vagy megtartani vagy eladni; a fölösleget azonban a tulajdonosnak, vagy csődület esetében a tömegnek azonnal kiadni tartozik. (197. §.)

1016. §. Megtartási jog egyéb ingóságokra nézve.

A váltóbeli adós pénzére vagy egyéb holmijére nézve, melyek a váltóbeli hitelezőnek kezéhez törvényesen nem tiltott uton jutottak, ezen utóbbi megtartási (Retentions-) joggal bir, bár időközben az adós ellen csődület támadott. Ennélfogva a pénzből követelése erejéig magát kielégítheti, a felesleget azonban a tulajdonosnak vagy a csődületi tömegnek kiadni tartozik; egyéb holmik pedig váltózalogkint tekintendők, és azokkal a 193—197. szakaszok rendelete szerint bánhat. (198. §.)

Ezen 193—198. szakaszokban kitett jogokkal a váltó kibocsátója az intézvényezett ellen, ki a váltóbeli summára nézve fedezve volt (Deckung), és mégis a váltó kifizetését megtagadná, — és viszont az intézvényezett az intéző ellen, ha a váltó kifizetése által ennek hitelezője lett, egyenlően élhetnek. (199. §.)

1017. §. A zálogjogok keletkezése.

Ilyen zálogbeli jogokat nem csak szerződés, vagy végrendelet, és ezekkel összekapcsolt általadás útján lehet szerezni, hanem a II. Rész XI-dik fejezetében meghatározott biztosítási vagy végrehajtási összeírásból és birói lezárásból is hasonló zálogjog származik. (200. §.)

XII. FEJEZET.

A váltójog megszűnte átalában és az elévülés különösen.

1018. §. A váltójog megszűntének okai.

A váltójog átalában mind azon okoknál fogva megszűnik, melyeknél fogva a közpolgári törvény szerint más jogok is elenyésznek; ide nem értve azon eseteket, melyekre nézve a váltótörvény kivételt tesz. (201. §.)

A viszkereset részint a bemutatásnál, részint az óvás közlésében történt késedelem, részint a kereset megindításának elmulasztása által miként enyészik el: a fentebbi fejezetekben foglaltatik. Ugyanez áll az illető előzőnek jogaira nézve is, ha a forgatmány hézag miatt, vagy egyéb okból kétségbe vétetik. (202. §.)

1019. §. Az elévülés határideje.

Azon eseteken kívül, melyekre nézve rövidebb határidő vagyron szabva, a váltójog elévülés által azon naptól számítandó két év alatt elenyészik, mely napon eszközlésbe veendő lett volna. (203. §.)

Ennélfogva az elévülés ideje következőleg számítandó:

a) a tulajdon váltót kibocsátóra, vagy az idegen váltót elfogadóra nézve, a fizetés napjától fogva;

b) a kezesre nézve azon naptól fogva, melyben a fizetést attól, kiért kezességet vállalt, törvényesen megkivánni lehetett;

c) a korábbi előzőre nézve egy, magánál későbbi, de a váltóhitelezőt megelőző forgatónak ellenében azon naptól, melyen a váltót ezen forgató beváltotta, vagy pedig fizetés végett megidézttetett. (204. §.)

1020. §. Az elévülés félbeszakasztása.

Az elévülés ideje csak törvényes keresetindítás által szakasztathatik félbe, azaz: ily cselekvés által az előbbi idő, melyben a váltójog nem használatott, elévülési erejét elveszti. (205. §.)

Az elévülés csak azon esetben és addig akad meg,

midőn az igazság kiszolgáltatása teljesen megszűnik, például : háboru vagy pestis idejében; de a megakadás előtti idő a megakadás utáni időhöz hozzászámítandó. (206. §.)

1021. §. Elévülés a személyek tekintetében.

A váltóilag érdeklött személyeknek hollétök, vagy személyes viszonyaik a váltójogi elévülésre nézve befolyással nincsenek. (207. §.)

1022. §. Egyezkedések befolyása az elévülésre.

Az elévülés idejét semmi magán egyezkedés által rövidíteni vagy hosszabbítani nem lehet. (208. §.)

1023. §. A köztörvények hatálya elévülés esetében.

Ha az elévülés ideje, mely szintén úgy, valamint minden egyéb e törvényekben kitett határidők, a Gergely-kalendárium szerint számítandó — eltelt, ez által csak a váltótörvénykezési jog enyészett el; azon szerződések mindazáltal, melyekből a váltójog származott, a köztörvény előtt, mint magán álló jogczimek tovább is fenállanak; ennélfogva valamint egyéb tekintetben, úgy elenyész-
tökre nézve is a köztörvény szerint ítélendők. (209. §.)

MÁSODIK SZAKASZ.

KERESKEDELMI VISZONYOK.

I. FEJEZET.

A kereskedés kezdete.

1024. §. A kereskedői minőség feltétele.

Törvény előtt rendes kereskedőnek csak az tartatik, ki kereskedési czimét (Handlungsfirma) az alább következő szabályok szerint bejegyezteti, és kereskedéséről rendes könyveket vezet. (1840 : XVI. 1. §.)

1025. §. A kereskedési jogosítvány megtagadásának esetei.

Rendes kereskedést azonban nem nyithatnak, s magukat mint kereskedőket be nem jegyeztethetik :

- a) azok, kik 20-dik évöket el nem érték ;
- b) bármely vallás papjai, s a szerzetesek ;
- c) valóságos szolgálatban lévő katonai személyek ;
- d) az alkuszok (Sensalen, proxenetae) ;
- e) kik csődület és bukás (Falliment) alá kerülvén, a csődületi bíróság ítélete által rendes kereskedés üzésétől eltiltattak ;
- f) kik csalási bűnök miatt megfenyítetttek ;
- g) kik elmebeli fogyatkozásuk miatt törvényes gondviselés alatt állanak ;
- h) a d) e) és f) pontok alatt előszámlált személyek feleségei ;

i) ezeken kívül sz. kir. városokban addig, mig e részben a törvényhozás kimerítőleg rendelkezik, az, hogy az illető város kebelében minő gyakorlat áll fen, közhatalósággal fog megállapittatni. (2. §. orszb. szab V. 1. §.)

1026. §. A kereskedési czim bejegyzése váltótör-
vényszéknél.

A kereskedési czimnek bejegyzése történhetik vagy

a) a váltótörvényszéknél, vagy

b) az illető törvényhatóságoknál. (1840: XVI. tcz.

3. §.)

Az, ki a váltótörvényszéknél kívánja kereskedési czi-
mét bejegyeztetni, azt a váltótörvény II. Részének 3. feje-
zetében megállapított határozatok szerint köteles teljesi-
teni ¹⁾, s a bejegyzés után oly kereskedőnek tekintetik, ki-

¹⁾ Az aláírási czim bejegyeztetésére nézve az 1840: XV. tcz. II.
R. 3. fejezetében foglalt következő szabályok tartandók meg:

A bejegyeztetésérti esedezés írásban, vagy szóval is tör-
ténhetik, s annak a váltótörvényszék haladék nélkül eleget
tenni köteles; e végett az esedezőt, ha tagjai előtt ismeretes,
egyedül — ellenkező esetben két, a váltótörvényszéknél is-
mért, s az esedező személyét szintén ismerő tanu kíséretében
maga elébe rendelendi. (28. §.)

Bejegyeztetésekre, a váltótörvényszék különös lapszá-
mokkal jegyzett, és selyem zsinórral, melynek két vége a tör-
vényszék pecsétjével megerősítettett, körülvont (paraphirt)
könyvet tartandó. (29. §.)

Ezen könyvben a váltótörvényszék, miután az esedező-
nek teljeskoruságáról meggyőződött, a sorszám mellé beje-
gyezvén a kérelmet s annak teljesítését, az esedezővel tulaj-
don nevét beiratandja, ezen kézvonat valóságát közvetlenül
alatta megismerendi és megjegyzi azt, miképen az esedezőt
oda intette, hogy váltóleveleket csak így irjon alá; mihez ha
a váltótörvényszék előtt ismeretlen személy két ismert tanu
kiséretében, a 28. §. értelmében jelent volna meg, még a ta-
nu neveinek s lakásának bejegyeztetése mellékeltek. (30. §.)

Mi d, a mi ezen könyvben bejegyeztetett, egyszersmind
annyi egyes levelekre feljegyeztetik, hogy minden váltótör-
vényszék számára egy példány, a bejegyző törvényszékére
pedig kettő maradjon; magában értetvén, hogy a bejegyzett
aláírási czimet ezen példányokra is az esedező maga írja reá.
Mindezen a váltótörvényszék pecsétjével megerősítendő pél-
dányokra a jegyzőkönyvi sor- s lapszám felirandó. (31. §.)

A bejegyző váltótörvényszéknél megtartandó példányok
a levéltárban külön csomókban összerakatnak, melyeknek szá-
mát az aláírási czimkönyvbe (Firma-Protocoll) bejegyeztetik.
Ezen jegyzőkönyv a bejegyzett személyeknek betürendsze-

nek a váltótörvény I. Rész II. 10. §-a a saját váltókra nézve teljes mértékű váltóképességet tulajdonít. (4. §.)

1027. §. A kereskedési czim bejegyzése más törvényhatóságoknál.

A ki pedig a váltótörvénytől magát be nem jegyezteti, tartozik magát az illető törvényhatóságnál, és pedig sz. kir. városokban és oly mezővárosokban, melyek első bíróságu hatósági rendes tanácsnál el vannak látva, a városi tanácsnál, — egyéb helyeken pedig a vármegyénél bejegyeztetni. (5. §.) Ezen hatóságoknál a bejegyzés következőképen történik :

Az, a ki magát bejegyeztetni kívánja, folyamodást nyújt be az illető tanácshoz, vagy megyei gyűléshez, melyben egyszersmind megnevezi a kereskedés azon ágát, melyet rendesen üzni kíván, és azon czimet, mely alatt kereskedését folytatni akarja. (6. §.)

A közgyűlés vagy tanács, ha a folyamodó ellen semmi olyan kifogás nincsen, mely őt a 2. §. értelmében a bejegyeztetéstől elzárná, őt mint rendes kereskedőt bejegyezi, s arról neki hiteles bizonyítványt ad. Ezen bizonyítvány másolata a magyar királyi helytartótanácsnak országszerte leendő kihirdetés végett fel fog küldetni, s a mezővárosok tanácsai az ilyen felküldést az illető megye útján eszközlik. (7. §.)

Azon kereskedők, kik magukat csak az illető hatóságoknál jegyeztették be, a saját váltók kiadására nézve más hazai polgárok felett semmi különös kiváltsággal nem bírnak. (8. §.)

rinti névsorával, aláírásuk sor- és lapszámával, nem különben a csomó levéltári számával ellátandó. (32. §.)

A többi példányok haladék nélkül az ország minden váltótörvénykezéihez hivatalosan megküldetnek, melyek ezeket külön csomókban összetévé, felettök a 32-dik §. rendelete szerint betürendszertű névjegyzékeket tartandó. (33. §.)

Ha a bejegyeztetésért esedező aláírási bejegyeztetésének ily hiteles példányait tulajdon számára kíváná, ezek neki a kívánt számban kiadatandók. (34. §.)

1028. §. A hozomány, hitbér és jegyajándék bejegyzése.

Ha a kereskedő akkor, midőn czimét illető hatóságánál a 6. §. értelmében bejegyeztette, házas : felesége hozományának (allatura), hitbérének (dos) és jegyajándékának (paraphernum) mennyiségét, mindjárt a bejegyzés alkalmával, — ha később házasodnék meg, hat hónap alatt az egybekelés után; — azon hozományokra nézve pedig, melyek a házasság után jöttek kezéhez, azonnal ugyanazon hatóságnál, melynél kereskedési czimét bejegyeztette, írásban két példányban bejelenteni, és bejegyeztetéseért folyamodni köteles. A megkeresett hatóság a hozomány, hitbér és jegyajándék summáját végzésben mind a két példányra hitelesen feljegyzendi; az egyiket a kereskedő feleségének visszaadja, a másikat a betáblázási jegyzőkönyv mellett megtartandja. (9. §.)

A kereskedő feleségének ily módon be nem jelentett követelései csődület esetében elsőbbséggel nem bírnak. (10. §.)

1029. §. Lőporral és méreggel üzött kereskedés.

A lőporral és méreggel üzött kereskedés iránt a fenálló rendszabályok tovább is megtartatnak. (11. §.)

II. FEJEZET.

Kereskedői könyvek.

1030. §. Félpróba erejű könyvek.

Azon kereskedési könyvek, melyek a váltótörvénykönyv II. Rész 106. §-a szerint a váltótörvénytörvényesítettnek, s ugyanazon §. szabályai szerint vezetettnek, nemcsak a váltótörvénytörvényesítések előtt, hanem minden más bíróságok előtt is hiteleseknek és törvény előtt félpróbát tevőknek fognak tartatni ¹⁾. (1840: XVI.12. §.)

¹⁾ Már az 1723: 53. tcikkben volt intézkedve a kereskedői könyvek vezetéséről, bizonyerejéről, s általában a könyvkivonati — auszugalis — perekről, — ekképen :

Ezekon kívül, bármi egyéb kereskedői könyvek csak akkor fognak rendeseknek tekintetni, s bíróságok előtt a kereskedő mellett is fél próbául szolgálni, ha azok ugyanazon illető hatóságoknál, melyeknél a kereskedési czim bejegyzése történt, törvényesítettnek. (13. §.)

1. minden kereskedő is iparüző köteles volt követeléseinek és tartozásainak feljegyzése végett rendes könyveket vezetni; (1. §.)

2. a hitelbevásárlóktól, a megvett árukra és azok értékére nézve vagy magában az adásvevési szerződésben elismervényt, vagy a számla aláírását követelni, vagy végre a számlát jegyzők s egyéb hiteles személyek által egy év alatt aláíratni tartoztak, — követeléseik ily esetben világos adósságnak lévén tekintendők; (2. §.)

3. ha a vevő a számlát egy év alatt aláírni vonakodott, a követelésnek valódiságát a könyvkivonat, s az előbb említett hiteles személyek által láttamozott számla állapította meg akképen, hogy a számla és kivonat hiteleül a kereskedő pótlóesküre bocsátatott; (3. §.)

4. az ekkép nemhitelesített számlakövetelések az eredeti könyvek felmutatása mellett s csak akkor voltak behajthatók, ha e könyvek rendesen és szabályszerűleg vezetetteknek bizonyultak (4—6. §§.), — ellenkező esetben a könyvtulajdonos egyéb felperesekkel egyenlő bizonyítási kötelezettség alatt állott. (7. §.)

Az 1840: XV. tcz. II. R. 106. §-a, melyre a könyvvezetési szabályok tekintetében hivatkozás történik, váltótörvénytől csak azon kereskedők és gyártók könyveit ruházta fel félpróbát tevő hitelességgel, kik aláírási czimöket a II. R. 3-ik fejezetének értelmében a váltótörvénytől bejegyeztették. De könyveiknek hitelességére szükséges az is, hogy:

a) Könyveiket selyem zsinórral vonassák körül a váltótörvénytől, mely ennek két végét pecsétjével erősíteni, a lapok számát pedig feljegyzendi.

b) Minden a kereskedés, vagy gyártás köréhez tartozó, de időre tett kereskedési ügyletek (Handels- Zeitgeschäfte), származzanak azok bár hitelbe tett adásvevés, vagy egyéb kereskedési vagy váltói üzletekből, a fentebbi módon hitelesített első feljegyzési könyvbe (Strazza, Journal, Prima nota, Cassabuch) időrend, s az illető segédkönyv száma szerint jegyeztessenek fel.

c) Ezen első feljegyzési könyv mellett a számviteli könyv (Contobuch) szintén oly hiteles formában (paraphirt) veze-

1031. §. Könyvek hitelesítése a polgári hatóságok előtt.

Az említett polgári hatóságok előtti törvényesítés épen azon módon történik, mely a fentebb felhívott váltótörvénykönyvi 106. §-ban a váltótörvénytől előtti hitelesítésre már elhatározott; de az ezen hatóságoknál törvényesített kereskedési könyvek váltótörvénytől előtt fél próbául nem szolgálhatnak. (14. §.)

Mind azok, mik a váltótörvénytől előtt hitelesített könyveknek rendes vezetésére nézve a váltótörvénykönyv II. Részének említett 106. §-ában meghatározottak, minden egyéb kereskedői könyvek vitelében szorosán megtartan-

tendő, hol minden egyes személynek, kivel a könyvvizelő kereskedési összeköttetésben áll, külön számviteli lap (Conto) tartozásával és követelésével adatik. Ezen számvitel „tartozik és követel“ (Credit, Debet, Soll und Haben) szóval jegyzett rovatába minden ezen személyt illető tétel (Posten) az első feljegyzési- vagy segédkönyvből, annak lapszámával summásan átvitetendő.

d) Az első feljegyzési. vagy segédkönyvben a kereskedő- vagy váltóügynek, esztendejének, havának, s napjának megjegyzése mellett a jogczim is, p. adásvevés, csere, kereskedési díj stb., melyből a kereskedői ügy eredett, megnevezessék.

e) Közbenjárók által eszközlött fontosabb kereskedői ügyekben, ezeknek neve is az első feljegyzési könyvbe beiktatandó.

f) A számviteli, vagy főkönyv, egy időben vagy maga a kereskedő, s gyártó, vagy pedig egy arra rendelt segéde által vezetendő; az első feljegyzési vagy segédkönyvek azonban egyidőben felváltva több kezek által is vezettethetnek.

g) Egyes levelek kivágása vagy beragasztása minden kizárás, egyes tételek (Posten), lényeges szavak későbbi beiktatása és szokatlan hézag hagyása a könyvek hitelességét elenyészeti.

h) Zsidó nyelven irt kereskedői könyvek váltótörvénytől előtt nem bizonyítanak.

i) Nemkülönb, ha a könyvvizelő bukás (Falliment), fizetésszünet (Zahlungseinstellung) és a hitelezők követeléseinek lealkuvása (Behandlung der Gläubiger) vagy családi vétkek miatt bizodalmat nem érdemel, jövődőre bizonyító könyveket nem vezethet. (106. §. 1844: VI. 13. §.)

dók lesznek, különben ezek, mint hiányosak, bizonyító erővel birni nem fognak. (15. §.)

1032. §. A könyvek bizonyító ereje.

A rendesen vezetett könyvek, kereskedők közt, ügyeik minden körülményei iránt bizonyítanak. Oly személyek ellen, kik nem bejegyzett kereskedők, a kereskedői könyvek az áruk eladatásának idejére, azoknak mennyiségére, minémiségére, árára és azon időre nézve szolgálnak bizonyítványul, mely alatt a fizetésnek kellett történni. Ha a követelés valósága tagadtatnék, a kereskedő köteles a könyveken felül még az áruk megrendelését, vagy azoknak a vevő kezéhez jutását is bebizonyítani. (16. §.)

A kereskedői könyvek, ha rendesen vezetettek, a könyvvivők ellen teljesen bizonyítanak, más személyek ellen pedig fél próbául szolgálnak, mely a könyv tulajdonosának vagy könyv vezetőjének hozzájáruló pótló esküje által teljes bizonyítás erejére emeltetik. (17. §.)

1033. §. Pótlóeskü a könyvek hitelének kiegészítésére.

Ezen pótlóeskü a bebizonyítani szándékozó (Beweisführer) vagy könyvvezetője által az iránt tétetik le: hogy tudtára a számvitelben megjelenő minden tételek (Posten) mind jogczimökre, mind mennyiségökre nézve helyesek. (18. §.)

1034. §. A kereskedői könyvek hatálya.

A kereskedői könyvek bizonyító erejüket megtámadásra használtatva egy esztendeig és hat hónapig tartják meg, védelemre nézve pedig mindig törvényes erejűek. Ha azonban a számvitelkivonat (Contoauszug) sz. kir. városokban és elsőbirósági hatósággal felruházott tanácsu mezővárosokban két tanácsbeli, megyékben a törvényes bizonyosság által hitelesítettik, a könyvek három esztendeig megtámadásra is használtathatnak; végre ha a keresetlevél egy esztendő és hat hónap alatt az illető bíróságnál beadatott, vagy a számviteli kivonatot az adós maga aláírta, bizonyító erejük tovább is fenmarad. (19. §.)

1035. §. Kereskedői mérleg.

A kereskedői könyveknek fentebb meghatározott rendes vezetésén felül, még minden kereskedő köteles minden esztendőben kereskedői mérlegét (bilance) megkészíteni, azaz: könyveibe egész követelési és tartozási állapotát summásan bejegyezni. (20. §.)

1036. §. Zárthatáridő a bejegyzésre.

Azon kereskedők, kik már jelenleg rendes kereskedést üznek s könyveket vezetnek, kötelesek lesznek e jelen törvény kihirdetésétől hat hónap alatt magukat vagy valamely váltótörvényszéknél, vagy az illető hatóságnál bejegyeztetni, s könyveiket az előtt törvényesíttetni, s a fentebbi szabályok szerint rendesen vezetni; különben rendes kereskedőknek nem fognak tekintetni, s könyveik bizonyító erővel nem bírnak. (21. §.)

Azok pedig, kik csak vásárokon, sátorokban vagy házalva üzik a kereskedést, oly kereskedői könyveket nem vezethetnek, melyek a bíróságok előtt bizonyító erővel bírnának. (22. §.)

1037. §. A kereskedői könyvek vezethetésének kiterjesztése.

Gyárosoknak, gyógyszerárosoknak s mesterembereknek könyvei szintén hitelesek, és félpróbát tevők lesznek a bíróság előtt akkor, ha azok a fentebbiek szerint az illető hatóságoknál törvényesíttetnek s rendesen vezetnek. (23. §.)

III. FEJEZET.

Kölcsönös jogviszonyok a kereskedés fenállásánál.

1038. §. A kereskedő követelései segédszemélyzetétől.

A mi a kereskedőnek viszonyait segédszemélyzetéhez (Hilfspersonale) illeti, ezek iránt, a mennyiben az illető személyek közt írott szerződések nem léteznének, vagy léteznének ugyan, de a viszonos tartozásokat világosan magukban nem foglalnék, következő szabályok megtartandók. (1840: XVI. 24. §.)

A kereskedőnek van joga segédszemélyzetétől követelni:

- a) hű, becsületes és szorgalmatos magaviseletet;
 - b) pontos engedelmisséget minden a törvénnyel össze nem ütköző parancsok iránt, melyek a kereskedést illetik.
- (25. §.)

Azon személytől különösen, kire a könyvvezetés bízott, a kereskedő követelheti, hogy minden kereskedési ügyek iránt szigorúan felvigyázzon, s ezeket pontosan jegyezze könyveibe; továbbá, hogy szolgálati viszonyának megszűnte után is, a kereskedő felszólítására, bíróság előtt a maga által bejegyzett tételek (Posten) helyessége iránt a pótló esküt letegye. (26. §.)

1039. §. A kereskedőtanítvány követelései a kereskedőtől.

A kereskedőtanítvány (Lehrjunge) ellenben jogszerint a kereskedőtől követelhet:

- a) tanítást az illető kereskedésnek minden ágaiban és ügyeiben, különösen a könyvvitelben;
- b) közönséges tartást, lakást, öltözetet s orvosi ápolást;
- c) igazságos bizonyáglevelet, midőn a szolgálatot elhagyja. (27. §.)

1040. §. A kereskedősegédek hasonló követelései.

A többi kereskedési segéd jogszerűen kívánhat a kereskedőtől:

- a) közönséges tartást és lakást;
- b) a helybeli körülményekhez arányzott havonkénti pontos fizetést;
- c) szolgálati igaz bizonyítványt. (28. §.)

1041. §. Szolgálati felmondás.

A kereskedői tanítvány vagy közönséges segéd szolgálatát csak két hónapos felmondás után hagyhatja el; ugyan ezen felmondási határidőt a kereskedő köteles megtartani, ha tanítványát, vagy közönséges segédét elereszti. Fontosabb kötelességű segédeknel, mint pénzkezelőknél

(Cassier) és könyvvezetőknél ezen felmondási idő négy hónapra terjesztetik. (29. §.)

1042. §. A szolgálatnak felmondás nélküli megszűnte.

A szolgálat azonban rögtön is megszűnhet:

a) midőn a kereskedő a segéd iránti köteleességét tartani nem akarja, akkor a segéd tüstént kiléphet szolgálatából, s nem csak a multa, de az egész felmondási időre is kielégítést követelhet;

b) midőn a kereskedő a segédnek bérét a felmondás egész idejére előre kifizeti;

c) ha a segéd hűtelenséget, vagy egyéb nagy kötelességsértést követ el, vagy a szükséges ismeretekkel épen nem bír, a kereskedő öt tüstént eleresztheti. (30. §.)

1043. §. Szolgálati viszony csőd esetében.

A csődület (Concursus) megszünteti ugyan a jogviszonyt a kereskedő és segédei közt, segéde azonban a csődület megnyitása napjától számítandó felmondási időre kielégítését a csődületi tömegeből követelheti; a tömeg gondnokának (Curator massae) pedig a szükséges felvilágosításokat adni, sőt ha kívántatnék, azon időre szolgálatát is folytatni tartozik. (31. §.)

1044. §. Előfordult panaszok elintézése a kereskedő és segéde közt.

Midőn a kereskedő és segéde közt panasz támadott; a panaszlott a sz. kir. városokban és első bíróságú hatósággal felruházott rendes tanácsu mezővárosokban a tanácshoz, egyébütt pedig a járásbeli szolgabíróhoz személyesen idézendő, s a per, akár ez a viszonyos tartozások meg nem tartását, akár a bérfizetésnek megtagadását illeti: mindig szóval, summásan elintézendő, s az ítélet legfeljebb harmad napon végrehajtandó. A meg nem nyugvó félnek szabadságában áll ügyét birtokon kívül rendes per útján kereshetni. (32. §.)

Oly helyeken pedig, hol a kereskedői kar nagyobb, a helybeli hatóság három köztekintetű tagot nevezhet ki a kereskedők közül az ily viszálykodások elintézésére. Ezen

tagok egyedül ezen ügyeket haladék nélkül, előleges vizsgálat után elintézendik, és ha szükséges, az illető helybeli hatósághoz itéletök rögtöni végrehajtásáért folyamodni fognak, a helybeli hatóság pedig ezen folyamodásnak tüstént eleget teend. (33. §.) Ezen három tag elintézésében meg nem nyugvó félnek a rendes per utja birtokon kívül marad fen. (34. §.)

1045. §. A kereskedő jogai.

A kereskedőnek teljes szabadságában áll mindennemű adásvevési s egyéb kereskedési ügyeket üzni, árukat eladási bizományba (Commissio) venni, és áruszállításokat tenni, a mennyire ezt törvényes rendszabások nem gátolják. (35. §.)

1046. §. Arurendelés.

Midőn a kereskedő árurendelést (Bestellung) tesz, s egyszersmind az alkalmat is megnevezi, mely által a megrendelt árukat magához küldetni kívánja: akkor az időponttól, midőn a megrendelt áruk a megnevezett alkalomnak az eladótól általadattak, a megrendelő ezeknek teljes birtokába jő, s az áruknak minden azon időpont utáni károsodásait viselni köteles. Ha pedig a megrendelő az átvivő alkalom iránt külön rendelést nem tett, az átküldés az eladó kereskedő veszélyére történik. (36. §.)

Ha a megrendelés értelme kétséges, akkor az elküldő kereskedő ezt az ő helybeli szokása szerint magyarázhatja. (37. §.)

1047. §. Eladási bizomány.

A bizományos (Commissionär) tartozik az általa eladott áruknak eladási áráért úgy felelni, mintha ő maga lenne a vevő (star del credere), hacsak ez iránt a megbízóval egyéb kikötés nem történt. Minden esetre azonban minden eladásnál eladási számadását a megbízóval (Commitent) közleni, és ha az árukat bizonyos jegyek szerint átvette, az eladott árúk jegyeit neki bejelenteni köteles. (38. §.)

Ha az áruk árjegyzékek mellett (Preistarife) adattak át, a jegyzéki ár határozott árnak (Limito-Preis) tekintendő, melyen alól a bizományos a bizományi árut (Commissions-

Waare) el nem adhatja; ha ezt mégis megtenné, a hiányzó pénzmennyiségért felel. (39. §.)

Mihelyt a megbízó (Committent) vagy a bizományos (Commissionär) a bizományt (Commissions-Waare) felmondották, a bizományos ezen árukból semmit többé el nem adhat. (40. §.)

1048. §. A bizományos zálogjoga.

A bizományosnak a bizományi árukra törvényes zálogjoga vagyon a megbízó elleni követeléseinek erejéig, akár ezen követelések közönségesek, akár váltóiaiak legyenek. A bizományos ezen zálogjogát csődület esetében ettől függetlenül, a csődületről szóló törvényzcikkely 35. §-ának rendelete szerint követelheti s valósíthatja. (41. §.)

1049. §. Eladási díj.

A bizományos a bizomány miatt tett készpénzi költségein s előlegezéseinek törvényes 6 procentet tevő kamatain kívül, az 5 procentre menő eladási díjt (Provision), mely ha az eladási pénzért kezeskedik (star del credere), hat procentre megy, a bejött pénzből leróhatja, ha megbízójával szerződésben többet vagy kevesebbet ki nem kötött. (42. §.)

Egyéb kereskedői ügyekben a kereskedési díj (Provision), ha csak szerződés által többre vagy kevesebbre nem határozottatott, rendszeren legalább egy harmad procent, s legfelebb két egész procent leend; a mi panasz esetében a bíróság által elhatároztatik, mely az ügyre fordított fáradságot, a felelősséget s megkivántatott időt tekintetbe veendi. (43. §.)

1050. §. Teendők az áruszállításoknál.

Áruszállításoknál (Spedition) az első átküldő az árukat jól elhelyezni, s a törvény értelmében bizonyítvánnyal ellátott fuvarosra bizni, magát pedig a szükséges oklevelekkel az iránt, hogy az elküldés rendszeren megtörtént, ellátni köteles. (44. §.)

A ki az árukat további szállítás végett átveszi (Spediteur), átvételöknél megvizsgálandja, valjon a begöngyölés (Einhüllung) sértetlen-e? Ha ezt sértve találná, mind-

járt a hatósághoz a kár megvizsgálása iránt folyamodik, az árukat pedig ujlag elhelyezi, s ha megsértésök a fuvaros hibájából történt volna, más biztos fuvarost szerezni köteles. Minden esetre pedig a lehető legrövidebb idő alatt tovább szállítani, s addig, míg nála vagynak, minden gondatlanságból vagy mulasztásból eredett károkért felelni tartozik. (45. §.)

1051. §. A szállitmányok megvizsgálása.

Valahányszor áruknál oly károsítás történt, mely az átszállító kereskedő (Spediteur) nézete szerint tüstént megvizsgáltatandó, az áruk megvizsgáltatása iránt a helybeli hatósághoz folyamodni köteles. A hatóság a netalán jelen nem lévő illető fél érdekeinek fentartására gondnokot rendel, s a kárt két ahhoz értő jelenlétében megvizsgálandja, s vizsgálata eredményéről és az ahhoz értők véleményéről jegyzőkönyvet viend, melyben a távollévő fél hivatalosan kinevezett gondnoka is jegyzéseit beiktathatja. Ezen jegyzőkönyv másolata az esedező áruszállítónak kiadandó. (46. §.)

Mihelyt az áruszállító (Spediteur) ezen köteleességét teljesítette, többé semmiért nem felel. (47. §.)

1052. §. Czimvezetési felhatalmazás.

Midőn a kereskedő aláírási czimének vezetésére más valakit akar meghatalmazni, ha a meghatalmazás csak arra terjed, hogy a czimvezető egyedül a kereskedési levelezéseket s jegyzékeket irhassa alá meghatalmazójának nevével, akkor az illető megyei vagy városi törvényhatósághoz folyamodik, a czimvezetőt előállítja, s annak aláírását bejegyezteti; ha pedig a czimvezetőt váltók aláírására is megakarná hatalmazni, akkor ez a váltótörvénykönyv II. Részének III. fejezete rendelete szerint történendik. (48. §.)

Ezen czimvezetési felhatalmazás (Firma per procura) a czimvezetőnek jogot ad arra, hogy minden kereskedési ügyeket főnökének nevében végezhesen. (49. §.)

1053. §. A kereskedősegédek hatásköre.

A kereskedők többi segédei csak annyiban tekintethetnek felhatalmazottjainak, a mennyiben ez szolgálatuk kö-

rének minémüségéből önként értetik. Így például: a részleti eladásra (Kleinhandel) fordított segéd az ár iránt megalkudhatik. az eladási pénzt átveheti, és nyugtatványozhatja; az elküldési ügyekre (Expeditions-Geschäft) fordított segédek pedig az elküldés végett átadott árukat átvehetik, nyugtatványozhatják, s új fuvarosokat fogadhatnak. (50. §.)

Ha a kereskedő segédeinek rendszerinti hatáskörét különösen meg akarja szorítani, például: a pénzkezelőt bizonyos időben a pénz átvételétől eltiltani: az egy harmadiknak igazait nem sértheti, ha csak neki tudtára nem adatott. (51. §.)

1054. §. A vételár fizetésének ideje.

Ha az adásvevésnél a fizetési időről semmi különös szerződés nem kötött, a vételpénz (Kaufschilling) tüstént kifizetendő. (52. §.)

1055. §. Begöngyölés a súlyra nézve.

Ha az adásvevés súly szerint (nach Gewicht) történt, akkor a begöngyölés (Emballage) e szerint a teljes súlyról (Brutto-Gewicht) leszámítandó; ha a begöngyölés azonban el nem vétethetnék, az eladónak szabadságában áll a begöngyölés valószínű súlyát (Tara) leszámítani, mi a helybeli kereskedői szokás szerint határoztatik meg (53. §.)

Oly tárgyak vételénél, melyek begöngyölés nélkül tovább nem küldethetnek: a begöngyölésért semmi sem fizetetik, hacsak külön kikötve nincsen. (54. §.)

1056. §. Uzsora, és kereskedelmi kamatok.

Kereskedők, gyártók, gyógyszerárosok, mesteremberek és közkereseti társaságok közt kereskedési, gyártási, vagy mesterségből eredett adásvevés következtében bármily magasan kikötött kamatok és díjak uzsorának nem tekintethetnek. (55. §.)

Mindezeknél helye vagyon a haladási kamatnak (Verzugszinsen) is; mely abból áll, hogy a hitelező azon esztendőnek végétől, melyben a tartozás eredett, a valóságos befizetésig hat pcent kamatot követelhet adósán, habár ez kikötve nem volt is. (56. §.)

IV. FEJEZET.

A kereskedési jog megszűnése.

1057. §. A kereskedői jog megszűnésének esetei.

A kereskedői jog megszűnik :

- a) a kereskedő halála által;
- b) midőn a kereskedő oly rendbe lép, mely a 2. §. értelmében a kereskedésüzéssel meg nem fér;
- c) midőn a kereskedő csődület alá kerül;
- d) midőn csalási bűnök miatt megfenyítettik. (1840 : XVI. 57. §.)

1058. §. A kereskedői viszonyok rendbehozása a jog elenyésztével.

Ha a kereskedő meghalt, vagy pedig katonai vagy egyházi rendbe lépett: a kereskedés törvényes örökösei vagy megbízottja által, — ha azok ezt tovább folytatni nem kívánák, s ez iránt magukat a 4. és 5. §-ban körülírt módon bejegyeztetni nem akarnák, teljes rendbe hozandó (stralziren), azaz : minden függő kereskedési ügyek véghez viendők a nélkül, hogy ujak kezdetnének, a meglévő áruk eladandók, s a hitelezők kielégítendők. Az örökösök által a kereskedés rendbeszedésével (Stralzio) megbízott aláírási czimvezető (Stralzio, Firmant) törvény előtt úgy tekintetik, mintha a kereskedő által az aláírási czim vezetésére megbízott volna. (58. §.)

Csődület esetében a csődületi tömegeknek szabadságában áll, a kereskedést vagy minden áruk eladásáig folytatni, vagy pedig árverés útján eladni. A bejött pénz a csődületi tömeghez adandó; s a hitelezőknek csak a tömeg gondnoka által kifizetendő. (59. §.)

1059. §. Ezen törvény kiterjesztése a magyar tengermellékre.

Jelen törvény rendelete a magyar tengermellékre is kiterjesztetik; s a mennyiben a fiumei váltó- s kereskedési törvényszéknél ezen törvénnyel nem ellenkező egyéb kereskedői rendszabások és szokások gyakorlatban volnának, ezek tovább is megtartatnak. (60. §.)

V. FEJEZET.

A gyáarak jogviszonyai.

1060. §. A gyáarak fölállításárai jogosítvány.

A ki törvény szerint kereskedést kezdhet, szabadon gyárt is állíthat fel, azaz oly intézetet, melyben ugyanazon iparkészítménynek előállításához szükséges minden részletmunkák egy fővezérlet alatt készíttetnek. (1840 : XVII. tcz. 1. §.)

Gyáarak felállítására azonban képesek azon egyházi személyek is, egyenkint mint egyetemben, és azon katonai szolgálatban lévők is, kik ingatlan vagyonnal bírnak, s azon gyárt kívánnak felállítani. Ily személyek azonban kötelesek egy aláírási czimvezetőt kinevezni, kire a gyár vezérletét egyes részletében bizzák. (2. §.)

1061. §. A gyárnok könyveinek hitelesítése.

Hogyha a gyártó könyveinek törvény előtt fél próbát tevő hitelességet adatni kíván, ezeket a kereskedőkről szóló XVI. törvényczikk 13. §. értelmében az illető törvényhatóság által törvényesíteni, s szintugy mint a kereskedő, rendesen vinni köteleztetik. (3. §.)

1062. §. A női követelések bejegyeztetése.

Ha a gyártó felesége magának követelései iránt csődület esetére biztosítást kíván szerezni, hozományát, hitbérét és jegyajándékát a kereskedőkről szóló XVI. törvényczikk 9. §-ának rendelete szerint ugyanazon hatóságnál köteles bejegyeztetni, melynél férje könyveit törvényesítette. (4. §.)

1063. §. Gyáarmunkások alkalmazása.

A gyártó, intézetében mindennemű mesterséget (Gewerbe) üző segédmunkásokat szabadon alkalmazhat. (5. §.)

Oly gyermekeket, kik 12-dik évöket még el nem érték, csak oly gyári munkákra lehet alkalmaztatni, melyek azon

felül, hogy egészségöknek sem ártalmasak, testi kifejlődésüket nem akadályoztatják. A gyártó azonban azokat is, kik ezen időt elérték, de a 16. évet meg nem haladták, naponta, erejükhöz mért munkára kilencz óránál tovább nem fordíthatja s ezen kilencz órai munka sem lehet folytonos, de egy óra nyugidó által félbeszakasztandó. (6. §.)

1064. §. A gyárnok és segédei közti kölcsönös viszonyok.

A mi különben a kereskedők és segédszemélyzetök közti kölcsönös viszonyokról az illető törvényczikk 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 és 34-ik §§-aiban rendeltett, az a gyártókra és segédszemélyzetökre is kiterjed. A közönséges munkásoknak bére minden héten kifizetendő, a felmondási idő pedig közönséges munkásoknál és mesteregényeknél, ha ez iránt különös szerződés nem kötött, nyolcz napra határoztatik. (7. §.)

1065. §. A gyárépület mentessége a katonaszállásolás alul.

A gyártási munkához szükséges épületek a katonaszállásolástól menttek. (8. §.)

1066. §. Gyárművek árulása.

A gyártó, gyárműveit mind gyárában mind külön boltban, a hol akarja, nagyban (in grosso) és részletesen (en detail) eladhatja, s raktárt (Niederlage) szabadon nyithat. (9. §.)

A törvénynek minden rendeletei, melyek a kereskedőkről és kereskedésről szólnak, a gyárművek eladására is kiterjednek, akár ez a gyártó, akár valamely közbenjáró személy által eszközöltetik. (10. §.)

A csődületi tömegnek (Concursmasse) gyároknál is van joga a gyártást és eladást addig folytatni, mig minden meglevő anyagszerek fel nem dolgoztatnak, s el nem adatnak. (11. §.)

VI. FEJEZET.

Kereskedői testületek, alkuszok, és fuvarosok.

1067. §. A testület alakítása.

Mihelyt valamely városban vagy mezővárosban több mint tiz kereskedő, gyártó, vagy közkereseti tagtárs létezik, ezek kereskedői testületet alakíthatnak, s abba más ugyanazon megyében lakó kereskedőket, gyártókat és közkereseti tagtársakat is bevehetnek, és ügyeik elintézésére, pénztárak kezelésére, s az alkuszok fölötti vigyázatra választmányt s elnököt szótöbbséggel választhatnak; megjegyeztetik azonban: hogy az ily kereskedői testületek valóságos bejegyzett kereskedőt, ha az a testületbe lépni akar, s mint testületi tag kötelességeit teljesíteni késznek nyilatkozik, a felvételtől el nem zárhatnak. (1840 : XIX. t. cz. 1. §.)

1068. §. A testület jogai.

A testületnek jogaihoz tartoznak :

a) oly helyeken, hol váltótörvénytörvényeszek vannak, minden harmadik esztendőben a kereskedői ülnököt megválasztani;

b) az alkuszokat az alább körülírt módon vizsgálat alá venni. (2. §.)

1069. §. Alkusz.

A ki alkusz kíván lenni, ebbeli kívánságát a kereskedőtestület elnökének bejelentse, s teljeskorúságáról és becsületes magaviseletéről bizonyítványokat mutasson elő. (3. §.)

Az elnök ezeket a kereskedői testületnek bejelenti, a testület pedig az elnök mellé két kereskedőt rendel, kik az esedezőt a szerződések tulajdonságairól, az alkuszi kötelességekről, a belföld s legközelebbi határos külföld mértékeiről, az áruk tulajdonságairól, az eladásoknál megtartott helybeli szokásokról, és ha váltóalkusz is akarna lenni, a váltói foglalatosságokról szoros vizsgálat alá veendő. (4. §.)

Ha a megvizsgált, tudományát elegendően bebizonyi-

totta, a vizsgálók kötelesek neki erről a testület nevében bizonyosságlevelet kiadni, s őt az alkuszi hitletétel végett a helybeli hatósághoz utasítani. (5. §.)

A helybeli hatóság a megvizsgált s bizonyítvánnyal ellátott személyt megesketendi: „hogy alkuszi kötelességeit pontosan teljesíteni fogja.“ A helybeli hatóság azt, hogy az alkuszi hit valóságosan letétetett, az alkuszi vizsgálatról szóló bizonyítványra irandja, s hiteles pecsétjével megerősitendi. (6. §.)

1070. §. Az alkusz kötelességei.

Az alkuszi kötelességek következők:

a) tartozik egy első feljegyzési kézikönyvet (Buch der ersten Aufschreibung) és ezenkívül még egy rendes alkuszkönyvet tartani, melyek az illető hatóságnál selyem zsinórral átvonattatnak, a zsinór két vége a hatóság pecsétjével megerősítettik, s a lapok száma följegyeztetik;

b) a kereskedésekben, gyárookban s közkereseti társaságok írószobáiban (bureau) gyakran megjelenni, s szolgálatait tolakodás nélkül ajánlani;

c) mihelyt valamely ügy reá bizott, azt első följegyzési könyvének bal oldalára pontosan felírni;

d) tartozik a felvállalt ügynek eszközlését szorgalmazni, anélkül, hogy megbízója nevét, mielőtt az ügy befejeztetett, megnevezné, — ha csak erre megbízója által meghatalmazva nincs;

e) az eladandó áruk tulajdonságainak előadásánál igazságosan s részrehajlatlanul szolgálni, a valódi mustrákat megmutatni, s jótállni, hogy az áruk a mustráknak megfelelnek;

f) a mint a reá bizott ügyet valakivel befejezte, ezt első följegyzési könyvének jobb oldalára a megbízás által ellenében pontosan bejegyzendi; s a befejezett ügyet hitelesített alkuszkönyvébe mindjárt sorszám szerint mind a két szerződő fél nevének és lakásának, az áruk mennyiségének, árának s a befejezés idejének pontos feljegyzése mellett beiktatandja. Az ily alkuszkönyv ugyanazon pontossággal és hitelességgel vitetendő, mely a kereskedői könyvektől kivántatott. Minden kereskedői ügy befejeztével

g) ezen könyvből két kötésbizonyítványt (Schlusszettel) készít, melyekbe kézikönyvből a befejezett ügyet pontosan kiirandja, a sorszámot és a kézikönyv lapszámát följegyzendi, aláírandja, s azokat haladék nélkül a két félnek általadja. (7. §.)

1071. §. A kötésbizonyítvány bizonyereje.

Mihelyt az ügy befejezése az alkuszkönyvbe iktattatott, ha az eladási vagy vevési megbízás kétségbe nem hozatik, vagy bebizonyittatik, s az alkusz ezen megbízás határán túl nem ment, attól az egyes fél többé vissza nem léphet, s ily esetben a kötésbizonyítvány teljes próbát tesz a befejezett ügy iránt. (8. §.)

A kötésbizonyítvány (Schlusszettel) a fentebbiek szerint bizonysgot tesz a perben : azonban az ellenfél még a könyvek vizsgáztatását is kívánhatja. Az alkusz ezeket minden ilyes kívánatra a helybeli hatóságnak bemutatni köteles, mely megvizsgálandja, valjon azok a törvények értelmében vitettek-e? Ha az alkusz könyveit bemutatni vonakodnék, vagy ezeket nem a törvény értelmében vezette volna, akkor a kötésbizonyítványra támaszkodó panaszló félnek minden káráért felelős. (9. §.)

1072. §. Fegyelem az alkuszokra nézve.

Ha az alkusz könyveit hibásan vezeti, a hatóság első esetben őt a körülmények szerint 20—100 forintra menő büntetéssel illeti, másodsor pedig alkuszbizonyítványát tőle elveszi, s őt az alkuszok sorából kitörli, ezen kitörlését pedig közhírré teszi. (10. §.)

Azon alkusz, ki adósságokba merül; részeges vagy játékos; csalárd embereknek vagy kiskoruaknak adósságcsinálásnál eszközül szolgál; a reá bizott titkokat kifejegegi, vagy a dugárusságot előmozdítja : az alkuszok sorából szintén kitöröltetik, alkuszi bizonyítványa tőle elvéteik, s a kitörlés közhírré tétetik. (11. §.)

Alkusz minden kereskedés üzésétől, gyár felállításától, vagy közkereseti társaságban részvételtől eltiltatik; s ha ezt tenni kívánná, előbb alkuszi hivataláról lemondani köteles, különben az alkuszok sorából kitöröltetik. (12. §.)

1073. §. Uj alkuszkönyv.

Ha az alkusz kézikönyve megtelt, ezt a hely hatóságánál letenni, s egy ujat hitelesítettnek köteles. Hogy ha hivatalát elhagyja, kézikönyveit szintén ugy letenni köteles. (13. §.)

1074. §. Az alkuszi hivatal kiterjedése.

Az egyszer megvizsgált s megesketett alkusz, hivatalát az ország minden részeiben, bizonyítványának előmutatása mellett, gyakorolhatja, s többé uj vizsgálatnak magát alávetni nem köteles. (14. §.)

1075. §. Alkuszdij.

Az alkusz minden szerződő féltől a befejezett ügyért alkudijt (Sensarie) követelhet. Az alkudij, — ha ez iránt külön egyezés nem történt, minden ügyért, mely 5000 forintot meg nem halad, fél procentre határoztatik, nagyobb summáknál pedig az 5000 forinttól minden esetre neki járó fél procenten felül minden száztól, mely az 5000 forinton felül vagyon, egynegyed procentet követelhet. (15. §.)

Azon czélból, hogy az alkusz az árukat becsök fölött magasztalja, s így másokat csaljon, nagyobb alkudijt kikötni tilos. Ha az alkusz ezen rendeletet meg nem tartaná, az alkuszdij elvesztésén kívül 10—100 forintig menő büntetés alá kerül. (16. §.)

1076. §. Az alkusz megbüntetése csalás esetében.

Ha az alkusz az általa kötött ügyekben csalárdságot követett volna el, akkor a 10. §. rendeletén felül a károsodottnak teljes kárpótlást adni köteles. (17. §.)

1077 §. A fiumei kerületnek ezen tczikk rendelete aluli kivétele.

A fiumei kereskedői testület, s a magyar tengermel-leki alkuszok iránt gyakorlatban levő szabályok tovább is jelen állapotukban maradnak. (18. §.)

1078. §. Fuvarosok.

A ki fuvarozásokat vállal, köteles ezt illető hatóságának bejelenteni, s bizonyítványért esedezni, hogy életmódja becsületes, és hogy lovakkal és szekérrel bír. Valódinak találván a kitévelt az illető hatóság, ezen bizonyítványt haladék nélkül könyvecskealakban kiadandja, melynek kezdetén a jelen törvényczikk rendeletei kinyomatva legyenek. A fuvaros magát ezen bizonyítvánnyal azon kereskedőnél, kitől fuvart kíván, igazolni tartozik. (1840 : XX. t. cz. 1 §.)

1079. §. A fuvaros büntetése mulasztás esetében.

Ha a fuvaros valamely fuvar fejében előpénzt (arrha, Drangeld, Aufgeld) vagy előlegezést (Vorschuss, anticipatio) fölvelt, az áruszállításra kitüzött időre pedig törvényes ok nélkül meg nem jelenik, s a kereskedőnek annak idejében be nem jelenti, hogy más fuvarosról gondoskodik : akkor az előpénz vagy előlegezés kétszeres megtérítésén kívül, azon különbséget is, mely a más fuvarossal kialakudott magasabb bérből ered, a kereskedőnek megfizetni köteles. (2. §.)

1080. §. Fuvarlevél.

A kereskedő megalkudott fuvarosának fuvarlevelet (Frachtbrief) adni tartozik, melyben a szállítandó áruk mennyisége és minémüése, a fuvaros elindulásának s a rendelt helyre ígért megérkezésének napja, végre a fuvarbér s ennek fejében adott előlegezés beíratandik, és mind ezek egyszersmind azon könyvbe, melyet a fuvaros az 1. §. szerint tartani köteles, azonnal bejegyzendők. A kereskedő továbbá köteles felvigyázni, hogy az áruk jó állapotban, s jól elrakva adassanak át a fuvarosnak, és a helybeli kereskedői szokás szerint vagy tulajdon takaróival, vagy a fuvaroséival az idő viszontagságai ellen elégségesen biztosítottassanak, a fuvarlevélbe pedig mind ez bejegyzendő. (3. §.)

1081. §. A fuvaros felelőssége.

A fuvaros a reá bizott árukért nem csak szekérével és marhájával, de egész vagyonával kezkeskedni tartozik,

s minden csel vagy gondatlanság által okozott kárt az áruk tulajdonosának megtéríteni köteles. (4. §.)

Oly ürügy alatt, hogy az áru súlyából valami hiányzik, vagy az áru elrontatott, a kereskedő, — ha a fuvaros bebizonyítja, hogy az állított hiány vagy romlás nem az ő csele vagy gondatlansága miatt történt, a kialakult fuvarbérből semmit le nem vonhat; ha pedig a fuvaros az árukkal a kikötött időhatárnál később érkeznek meg a rendelt helyre, fuvarbérét a körülmények szerint vagy egészben, vagy részben elveszti. (5. §.)

Ha azonban a fuvaros hiteles bizonyítványokkal kimutatja, hogy a kikötött időhatárt győzhetetlen akadály miatt mulasztotta el, akkor minden büntetéstől ment leend. Ilyen bizonyítványokat a legközelebbi tisztviselő vagy helybeli hatóság a fuvaros felszólítására, ha kitételét valódinak találja, haladék nélkül kiadni köteles. (6. §.)

Ha azonban a fuvaros hiteles bizonyítványokkal kimutatja, hogy a kikötött időhatárt győzhetetlen akadály miatt mulasztotta el, akkor minden büntetéstől ment leend. Ilyen bizonyítványokat a legközelebbi tisztviselő vagy helybeli hatóság a fuvaros felszólítására, ha kitételét valódinak találja, haladék nélkül kiadni köteles. (6. §.)

Ha a fuvaros utban észrevenné, hogy az áruk begöngyölése (Einhüllung, Emballage) vagy a hordó, melyben vannak, akármilyen történetből megkárosultak, s az áruk ez által veszélyeztetnének : köteles a begöngyölést vagy hordót kijavíttatni; mely esetben, ha a kijavítás szükségét s azt, hogy a kár sem csele, sem gondatlansága által nem történt, bebizonyítja, a kijavítás bére neki az áruk tulajdonosa által kifizetendő. (7. §.)

Ha a fuvaros a reá bizott árukból valamit elidegenítene, vagy önhasznára fordítana, köztolvajként megfenyítendő; azok pedig, kik ily árukat tudva átvettek, orgazdakként büntetendők. (8. §.)

A fuvaros a reá bizott szállítandó árukat vagy maga vagy emberei által a rendelt helyre vinni köteles; ha tehát a fuvar más fuvarosra bizta, a fuvarbért ugyan el nem veszti, de az árukért úgy tartozik felelni, mintha azokat maga szállította volna, — kár vagy idő-

mulasztás esetében fenmaradván vizskeresete (Regress) azon fuvaros ellen, kinek a szállítást általadta. (9. §.)

1082. §. A fuvaros és kereskedő közt támadt perek elintézése.

Minden kérdések, melyek kereskedő és fuvaros közt ezen törvény következtében keletkeznek, — ha a kereset tárgya 200 forintot felül nem mul, megyékben a szolgabírák által, királyi és első bíróságu hatósággal felruházott rendes tanácsu mezővárosokban a helybeli bíró vagy kapitány által summás szóbeli per útján elintéztetnek, s az ítéletek tüstént végrehajthatnak. Megjegyeztetik azonban, hogy midőn a kereskedő akar a fuvaros ellen valamely keresetet támasztani, akkor midőn tőle az árukat általveszi, addig míg a fuvaros azon helyről el nem távozott, a helybeli bíróság, — ha pedig már eltávozott volna, akkor azon városnak vagy megyének fénemlitett tisztviselői fognak a kereset fölött itélni, melynek kebelében a fuvaros lakik; magában értetődvén, hogy 200 forintot felülmuló keresetek kereskedő és fuvaros között mindig a panaszlottnak rendes bírósága előtt, s rendes per útján lesznek követelendők. (10. §.)

1083. §. Perorvoslat.

Az ítéletben meg nem nyugvó félnek a felebbvitel csak birtokon kívül marad fen; és pedig szolgabírótól a megyei törvényszékhez, városi vagy mezővárosi bírótól vagy kapitánytól az illető városi vagy mezővárosi tanácshoz. Ha azonban az elmarasztalási summa iránt a felvivő (appellans) addig is, míg az első bíróság felebbvitt ítélete megvizsgáltatnék, veszedelmet látna: az elmarasztalási summát vagy kész pénzben az első bírónál teszi le, vagy pedig ugyanottan annyit érőben biztosítja. Az illető első bíróság ezen letett elmarasztalási summát az illető feltörvényszék végítélete után a nyertes félnek átadja. (11. §.)

HARMADIK SZAKASZ.

A KÖZKERESETRE ÖSSZEÁLLÓ

TÁRSASÁGOK JOGVISZONYAI.

I. FEJEZET.

Közkereseti társaságok.

1084. §. A közkereseti társaságok különbségei.

A közkeresetre összeállott társaságok vagy olyanok,

a) melyeknek tagjai a társasági czimben nyilván megneveztetnek, vagy a czimhez ragasztott ezen szóban „és társak“ (et Comp.) befoglaltatnak; s ezen társaságnál minden egyes tag egész vagyonával kötelezve vagyon a társaságnak külső személyekkel kötött szerződéseire nézve. Az ilyen társaságok szoros értelemben közkereseti társaságoknak neveztetnek. Ezen közkereseti társaságok azonban oly tagokat is vehetnek fel, melyek csak bizonyos befizetést veszélyre (Einlage auf Gefahr) tesznek, s azért maguknak a törvényeseknél nagyobb kamatokat köthetnek ki, de a társaság ügyeire egyéb befolyással nem birnak, s a befizetett summán felül, egyéb vagyonukkal a társaság tartozásaiért nem felelnek; s ezen tagok kültagoknak (Com-menditaires, stille Gesellschafter) neveztetnek; - vagy

b) olyanok a társaságok, melyeknél egyik tag sincsen a czimben külön megnevezve, s az egész társasági tőke bizonyos számú és egyenlő summáról szóló részvényekre osztatik, a részvényes tagok egyedül a részvényekért fizetett pénzeiket koczkáztatják, és egyéb vagyonukkal semmi esetben nem köteleztetnek. Ezen társaságok részvénytársaságoknak (Actien-Gesellschaften) neveztetnek. (1840: XVIII. t. cz. 1. §.)

II. FEJEZET.

Szoros értelembeni közkereseti társaságok.

1085. §. Személyek, kik közkereseti társaság tagjai nem lehetnek.

A fentebbi fejezet 1. §-ában a) alatt körülírt szoros értelembeni közkereseti társaságok tagjai nem lehetnek:

a) a bukottak (Cridatare), kik birói ítélet által a kereskedés üzésétől eltiltattak;

b) az alkuszok (Sensale);

c) a kik családi bűnök miatt megfenyítetttek;

d) ezen személyek feleségei.

Ezeken kívül mindenki, ki a váltótörvénykönyv I. Rész II. fejezete szerint váltókötelezéseket vállalhat magára, ilyen közkereseti társaságot állíthat fel, vagy abban résztvehet. (2. §.)

Ha oly személyek vétettek volna be közkereseti társaságokba, kik abban a fentebbiek szerint törvényes részt nem vehetnek, ilyen felvétel a társaságoknak mások iránti kötelezéseire ugyan befolyással nincsen, a társaság azonban bejegyzett társaságok jogaival nem birand. (3. §.)

1086. §. A közkereseti társaságok könyveinek hitelesítése.

Szoros értelembeni közkereseti társaságok váltóképességgel csak akkor birnak, s könyveiknek hitelessége csak akkor leend, ha írott szerződést kötnek, és ezt a váltótörvénykönyv II. Rész III. fejezetének rendelete szerint váltótörvényszéknél bejegyeztetik ¹⁾, könyveiket pedig ugyanott hitelesítettik (paraphiren), és ugyanazon rész 106. §-a értelmében rendesen vezetik. (4. §.)

¹⁾ A társasági szerződések bejegyzése a váltótörvényszéknél az 1840 : XV. tcz. II. R. 3. fejezete szerint következőleg megy végbe :

Hogyha közkereseti társaságok alapszerződésöket bejegyeztetni kívánnák, akkor minden egyes tagjaik s azok különösen, kik a váltótörvényszék előtt ismeretlenek, két, a váltótörvényszék által ismert tanuk kíséretében előtte személyesen megjelenendek, az eredeti szerződést magukkal hoz-

1087. §. Társasági szerződés.

A társasági szerződésben következő pontok foglaltandók :

a) a közkereseti társaság céljának szoros meghatározása;

ván. A részvénytársaságoknál azonban csak a választmány jelenend meg, mely a társaság gyűléséből kiadott bejegyeztetési felhatalmazást előmutatandja. (36. §.)

Meggyőződven a váltótörvényszék a szerződők teljeskorúságáról, az előttök felolvasott szerződést általok egyenkint aláírandja; vagy ha már az aláírás előbb megtörtént volna, ennek valóságát általok megismerteti, s kézvénsaik valóságát, azon megjegyzés mellett, hogy a szerződés előttök felolvasatott, aláírásával s pecsétjével hitelesitendi. Ha azonban valamely szerződő tag, betegsége vagy lakásának nagyobb távolsága miatt személyesen meg nem jelenhetne, a váltótörvényszék vagy két tagot küld ki kebeléből, vagy a meg nem jelenőnek illető hatóságát szólítja fel a végett, hogy a szerződés és aláírás a meg nem jelenővel hivatalosan közöltessék, s azoknak valósága hitelesen elismertessék. (37. §.)

Az aláírási czimkönyvbe (Firma-Protocoll) az egész eljárás és közkereseti társaság aláírási czimének bejegyeztetése beiktatandó, a szerződés egyik eredeti példánya pedig, az aláírási czimmal együtt a levéltárba leteendő. (38. §.)

Ha a szerződés több ivekből állana, ezek selyem zsinórral körülvonandók, melynek végei a váltótörvényszék s a szerződők egyikének pecsétjével megerősítendők. (39. §.)

Ha a társaság egy vagy több személynek a jogot általakarná adni, aláírásaik által a társaságot közönséges vagy váltójog szerint lekötelezni, azaz : jogot — a társaság nevében aláírhatni : ezt a szerződésben különösen emliteni szükséges. Ily esetben az aláírási czimvezetők (Firmaführer) kivétel nélkül mindig személyesen, a társaság tagjaival együtt, a váltótörvényszék előtt megjelenendnek, hol a társaság aláírási czime a 30, 31, 32 és 33. §§. rendelete szerint, de mindig a társasági szerződés bejegyzése után, az aláírási czimkönyvbe beiktattatik. (40. §.)

Az ilyformán bejegyzett s a letett szerződésnek hiteles másai minden törvényszékeknél s hatóságoknál a szerződés tartalma iránt teljes bizonytságot teendenek. (41. §.)

Ha ily szerzödések közlése az illetők által kívántatnék, ezek a törvényszék által hiteles másolatban haladék nélkül kiadandók. A bejegyzett aláírási czimek megtekintését pedig mindenkinek tüstént meg kell engedni. (42. §.)

b) azon személyek megnevezése, kik ezen czél elérésére társaságba álltak;

c) szoros meghatározása annak, mivel s miképen tartozék minden tag a közczélhoz járulni;

d) az idő, mely alatt ezen tartozás teljesítendő;

e) a munka, melyet minden tag a közczél elérésére felvállalni köteles;

f) a közönséges ügyeknek ki által történendő vezetete, a fontosabb ügyek elintézésének módja, és a czimvezetőknek, ha szükségesnek találtatnék, kineveztetése;

g) a számadások letételének és vizsgálatának ideje és módja;

h) a nyereség felosztásának ideje s kulcsa;

i) azon viszonyok meghatározása, melyeknél fogva a társaság egyes tagja önként kiléphet, s melyekben a kilépésre kényszeríthetetik; végre

k) a társaság értékének mi módon történendő felosztása egyes tag kilépésénél, vagy az egész társaság eloszlásánál. (5. §.)

1088. §. A női követelések biztosítása.

A társasági tagok feleségei követeléseiket szintén azon módon, mint a kereskedők és gyártók, csődület esetére biztosíthatják. (6. §.)

1089. §. A társasági tagok kötelességei.

Ha a tagok a társasági szerződésben az 5-dik §-ban körülírt pontok iránt nem rendelkeztek volna, következő rendelkezések megtartandók. (7. §.)

A társaság minden tagjaitól — a külső tagokat ide nem értve — egyenlő járulmány (Beitrag, Einlage) s egyenlő munkásság követeltethetik, hacsak a szerződésben más nem rendeltetett. (8. §.)

A társaság tagjai oly ügyeket nem vihetnek, melyek a társasági czéllal ellenkeznek. (9. §.)

Közönséges társasági ügyek elintézésére, melyek a kitűzött czél s a meghatározott eszközök körén túl nem mennek, a társaság minden egyes tagjai az elhatározandó ügynek megjegyzése mellett meghivatandók. A kitűzött időre megjelcnőknek valóságos többsége határoz. (10. §.)

Ha azonban fontosabb ügyekről lenne szó, melyek a szerződésben ki nem kötött járulmányokat, új tagoknak felvételét, kölcsönvételt, aláírási czimvezetést vagy az alapszerződések s alaptőke akármely veszélyeztetését illetik, akkor minden tagok jelenléte s egyetértése szükséges. (11. §.)

Ha a társaság aláírási czimvezetője különös felhatalmazás nélkül valamely kereskedői ügyet végzett, vagy lekötelezést a társaság nevében felvállalt, ez iránt a társaságnak felelni tartozik, a társaság azonban a szerződést vagy kereskedői ügyet megtartani köteles. (12. §.)

1090. §. A nyereség felosztása.

A társaságoknál, melyek rövid, egy évet meg nem haladó időre kötöttek, a nyereség felosztása csak ezen idő elmúltával követeltethetik. Ha a társaságok hosszabb időre kötöttek, a nyereségi felosztás a szerződés kötése napjától számitandó minden esztendő végével történik. (13. §.)

A nyereség a tagok közt járulmányaik arányában felosztandó. (14. §.)

1091. §. A tagok egyéb jogai, s a társulat igazgatása.

Minden tagnak szabadságában áll, a társaság számadásait és kereskedési könyveit megvizsgálni. (15. §.)

Minden tag a társaság többi tagjainak irányában csak járulmánya erejéig köteleztetik. (16. §.)

A közkereseti társaságok jogviszonya, segédszemélyzete, s a vele kereskedési kapcsolatban levők iránt, azon törvények szerint határozatit meg, melyek a kereskedők és gyártók hasonló jogviszonyai iránt rendelkeznek; azon szükséges megkülönböztetés mellett, hogy mindig az egész társaság, vagy a társaság nevében cselekvő s ezzel megbizott személy az egyik szerződő fél, nem pedig az egyes társasági tagok. (17. §.)

Ugyanazért adósságok felmondása csak társasági határozat által történhetik, vagy azon személy által, mely a társasági határozat következtében erre fel van hatalmazva. Minden egyes tagnak szabadságában áll ugyan a társaság adósságait megfizetni, a társaság számára történendő fizetéseket azonban egyes tagok jogszerűen fel nem vehetik, s a társaság nevében nem nyugtatványozhatják, hanem a

társaságot illető summák mindig vagy az egész társaságnak, vagy az általa világosan, vagy hallgatva megbízott személynek fizetendők, vagy birói kézhez adandók. (18. §.)

Ha egy vagy több társasági tagok a társasági ügyek vezérletével megbizattak, ezen tulajdonságukban a társaság irányában úgy, mint más segédszemélyek tekintendők; ugyanazért ezeknek minden jogaival birnak, s kötelelességeivel tartoznak. (19. §.)

1092. §. Uj tag felvétele.

Ha a társaságban uj tag vétetik be, ezzel ez iránt külön szerződés kötendő, és szintugy mint az alapszerződés, a váltótörvényszéknél bejegyzendő. (20. §.)

A váltótörvényszék czinkönyvében az uj szerződés bejegyeztetésénél a társasági alapszerződésre hivatkozás történeud, a bejegyzett alapszerződésnél pedig pótlólag az uj tag szerződése s ennek jegyzőkönyvi száma megemlítettendő. (21. §.)

Ha az uj tag egyszerüen, szorosabb meghatározás nélkül a társasághoz állt, akkor a többi régibb tagokkal egyenlő jogokkal bir, s egyenlő kötelelességekkel tartozik. (22. §.)

1093. §. A társulat kültagjai.

Ha a társaság kültagokat (Commenditaires) vesz be, ezekkel is irott szerződés kötendő, melyet azonban bejegyeztetni nem szükséges. (23. §.)

Ilyen szerződésekben lényegesen megkivántatik, hogy a kültag befizetett tőkájától magának nyereség fejében határozott kamatokat, melyek a törvényesnél nagyobbak is lehetnek, kössön ki, és hogy a társaság hitelezőinek, csődület esetében, a következő 26. és 27. §§. rendelete szerint befizetett járulmányára nézve is elsőbbséget kötelezzen. (24. §.)

A kültagok által a társasághoz befizetett pénz a társaság felbomlásaig sem az egyik, sem a másik fél által fel nem mondathatik, hacsak a szerződésben egyéb rendelkezés nem történt. (25. §.)

1094. §. A társulat beltagjainak felelőssége.

A társaság beltagjai, a kültagnak befizetett tőkéjére és kamatjaira nézve minden vagyonukkal felelősek, s a kültagnak szabadságában áll ezek iránti törvényes keresetét akár az egész társaság, akár annak egyes tagjai ellen intézni; a társaság hitelezői azonban a társaság bukása esetében öt követelésekkel megelőzik, s magukat befizetett járulmányából is kielégíthetik. (26. §.)

1095. §. A kültagok felelősségének tartama.

A kültag még akkor is, miután a társaság az általa befizetett tőkét visszaadta, azon hitelezőknek, kik társasági összeköttetése alatt a társaságot kötelezték, tőkéje erejéig a társaság egyéb tagjaival egyetemben (in solidum) két esztendeig annyiban felelős, mennyiben a hitelezők a társaság tagjainál kielégítést nem találtak. (27. §.)

1096. §. Kamatokhozi joga a kültagoknak.

Ezen veszély felvállalása mellett a kültagok maguknak a törvényes kamatoknál magasabbakat is köthetnek ki, a nélkül, hogy ez uzsorának tekintethetnék. (28. §.)

Ha a szerződésben más rendelkezés nem történt, a kikötött kamatok félevenként fizetendők. (29. §.)

Ezen kamatok a kültagoknak még akkor is fizetendők, ha a beltagok semmit nem nyertek, vagy talán épen veszteséget szenvedtek. (30. §.)

1097. §. A kültagok joga a számadások megtekintésére nézve.

A társaság követelési és tartozási állapotának világos jegyzéke a kültagoknak beléptökkor előterjesztendő, melyben különösen jegyeztessék meg a tőke mennyisége, mely azon ideig kültagoktól felvétellett. (31. §.)

Ha ezen jegyzékben később oly hiba találatnák, mely a kültagot veszélyeztetné, akkor az, ki a jegyzéket szántszándékosan így készítette, mint hamisító büntetendő. (32. §.)

A kültagoknak a társaság vezérletében semmi befolyásuk nincs; szabadságukban áll azonban a számadásokat

és könyveket megvizsgálni, s a segédszemélyekre felvi-
gyázni. (33. §.)

1098. §. Követelések érvényesítése a társulat ellen.

A kinek bejegyzett közkereseti társaság ellen követelése van, az követelését akkor is, ha ez nem váltólevélből eredett, a társaság minden bejegyzett tagjától egyetemben (in solidum) követelheti. Ugyanazért szabadságában áll, a beltagokat egyetemben, egy keresetlevélben, vagy minden egyest külön-külön megkeresni, s az egyik tag elleni kere-
settől elállva, a keresetet más tag ellen intézni. (34. §.)

Bejegyzett társaság hitelezője a kültagot járulmánya erejéig csak akkor és annyiban perelheti be egyetemlegi fizetés iránt, midőn s a mennyiben a társaság egyéb tagjánál kielégítést per s végrehajtás útján nem talált. A kültagoknak azonban akkor is következő kifogásai lehetnek :

a) ha bebizonyítja, hogy egész járulmányi tőkét a társaságnak befizette, és abból kamatjain kívül semmit vissza nem kapott, ez őt minden további fizetési kötele-
ségtől felmenti, minthogy csak járulmánya erejéig kezes-
kedik ;

b) szintugy megszűnik a kültag kötelezése, ha a tár-
saságból történt kilépése óta két esztendő elmúlt, habár a követelés azon időtől származik is, melyben a kültag a tár-
sasággal összeköttetésben volt. (35. §.)

Minden társasági tagnak, mely a társaság hitelezője által egyetemlegi fizetés iránti perbe idéztetett, a társaság többi tagjaira a reájok eső rész iránt viszkeresete van. (36. §.)

1099. §. A társasági jog megszűnte egyes tagra nézve.

A társasági jog egyes tagokra megszűnik :

a) a tag halála által; örökösei sem feljogositva, sem kötelezve nincsenek a társaság folytatására, ha a szerződésben ez iránt egyéb rendelkezés nincsen; ha azonban ott örökösökről is lenne szó, akkor csak a közvetlen örökösök, nem pedig az örökösök örökösei folytathatják a társa-
ságot;

b) ha a társasági tag csődület alá kerül; vagy

c) csalási bűnök miatt megfenyítették; vagy

d) oly rendbe lép, melynek tagjai a fentebbiek szerint közkereseti társaságba nem léphetnek;

e) azon idő elfolytával, melyre magát a tag a társasághoz lekötötte;

f) a tag a társaságból kiléphet, ha kilépését hat hónappal előbb a társaságnak bejelentette. Ezen felmondási jog azonban csak akkor gyakoroltathatik, ha a társaság nem határozott időre állott össze;

g) a tagnak joga van mindjárt a társaságból kilépni, ha a többi tagok lényeges társasági kötelezéseiket teljesíteni nem akarják; ellenben azon tag, mely társasági kötelezettségeit nem teljesíti, a társaság által kirekesztethetik. (37. §.)

Ha a kilépés ellen akármely részről kifogás tételnek s az ügy per útjára kerülne, akkor a nyertes félnek válasza van a kilépést a végítélet hozásának napjától, vagy azon időtől számítani, melyben a kilépés iránt kérdés támadott. (38. §.)

1100. §. A társulat feloszlása.

Az egész társaság eloszlása következő esetekben történik:

a) ha a társasági cél elérhető lenni megszűnt, következőleg akkor is, ha a társaság alaptökéje elfogyott;

b) ha az idő eltelt, melyre a társaság összeállott;

c) ha azon feltétel, melynek bekövetkeztére a társaság eloszlataása szerződésben kikötött, valósággal be is következik;

d) ha azon tag meghal, melynek személyes részvételéhez a társaság fenmaradását kötötte;

e) ha a társaság tagjainak többsége meghalt, csődület alá került, csalási bűnök miatt megfenyítettett, vagy közkereseti társaság folytatásától eltiltott rendbe lépett;

f) ha a tagok az eloszlásban megegyeznek. (39. §.)

1101. §. A kilépés, vagy feloszlás bejelentése.

A közkereseti társaság egyes tagjainak kilépése, vagy a társaság teljes eloszlása ugyanazon váltótörvénytől bejelentendő, melynél a társasági szerződés bejegyeztetett.

A váltótörvényszék ezt a helytartótanácsnak felterjesztendi, mely az eloszlatast közhírré fogja tenni. (40. §.)

1102. §. A hitelezők jogai a részletes, vagy teljes feloszlás esetében.

A társaság hitelezőinek jogai nem sértetnek a társaság részletes vagy teljes eloszlása által; ha azonban a hitelezők az eloszlás vagy kilépés közhírré tétele után két esztendő alatt a társaság elleni követelések iránt a kilépett tag ellen pert nem indítottak, ezen idő elteltével a kilépett tag többé nem az egész tartozásért egyetemben (in solidum), hanem annak csak aránylag reá eső részeért vétethetik kereset alá. (41. §.)

Ha pedig a társasági tagok a kilépésnél vagy eloszlásnál oly szerződést kötöttek, hogy bizonyos, abban megnevezett tagok a társaság minden adósságait általveszik, s ezen szerződés a váltótörvényszék és helytartótanács útján közhírré tétetett: akkor a társaság hitelezői a szerződés közhírrétételétől számítandó két esztendő alatt a kilépett társaság minden tagjai ellen intézhetik követeléseiket; de ezen idő elteltével kielégítésöket kizárólag csak a társaság adósságainak a szerződésben kijelölt átvállalótól követelhetik. (42. §.)

Ezen idő elteltével a kilépett kültag is csak azon tagok ellen intézheti követelését, kik az eloszlási vagy kilépési szerződésben a társaság adósságait magukra vállalták. (43. §.)

1103. §. A kilépett tag szavatossági joga.

Ha a kilépett tag a 41-ik §-ban meghatározott két esztendő alatt egyetemlegesen (solidarisch) perbe idéztetnék, a társaság minden tagjain vagy azon személyen, mely a kötelezéseket magára vállalta, szavatosságot (evictio) követelhet. (44. §.)

1104. §. A kilépett tagok követelései.

Kilépő kültag a társaságtól csak befizetett járulmányi tőkét, és annak a kilépés napjáig járó lekötött kamatait követelheti. (45. §.)

Kilépő beltág ellenben, vagy annak csődületi tömege, örököse vagy jogképviselője haladék nélküli számadást, a társaság követelési s tartozási állapotának kimutatását, leltár (inventarium) készítését s azon aránylagi rész kiadását követelheti, mely a követelő állapotból minden kötelezések levonása után a tagra esik. (46. §.)

Minden kilépő beltág követelheti azt is, hogy mind azon hitelezők, kiknek a társaság tartozik, haladék nélkül kielégíttessenek, vagy hogy kielégítésök biztosítottak, mi azáltal is történhetik, ha a tagok egyike vagy egy része az adósságokat egészen magára vállalja, s a hitelezők ebben megnyugszanak. (47. §.)

A kilépő tag követelheti továbbá, hogy a társasági vagyont, a mennyiben ez tetemes értékcsökkenés nélkül történhetik, természetben (in natura) osztassék fel. Ha ez azonban értékcsökkenés nélkül nem történhetnék, a társaságban megmaradó tagok fogják meghatározni az osztály alá tartozó értéknek árát, a kilépő tagnak pedig választása van a tárgyat azon áron átvenni s a társaság többi tagjainak a reájok eső részt kifizetni, vagy pedig magának az ezen árból reá eső részt a társaság által kifizettetni. (48. §.)

Ha a társaság ezen árhatározást megtenni nem akar, a kilépő tag a bíróságtól becsüsök által történendő becsüt kívánhat. Ezen a bíróság felügyelése alatt történt becsünél is a kilépő tagnak a 48. §-ban érintett választása van. (49. §.)

A fel nem osztható tárgyakra nézve akkor is leendő helye a becsünek, midőn az egész társaság eloszlik, s a kiegyenlítésre egyszavulag más eszközt nem határozott. A 48. §-ban körülírt választás azt illeti a tagok közül, a ki a becsáron felül legtöbbet ígért. Ha ily magasabb ígéret nem történt, akkor a választási jog azon sorban illeti a tagokat, mellyel a társasági szerződést aláírták. (50. §.)

1105. §. Könyvek és iratok a kilépés, vagy feloszlás esetében.

Részes kilépés esetében a könyvek, a levelezés és egyéb oklevelek a társaságot folytató tagoknál maradnak,

melyeknek kötelességében áll, a kilépő tagoknak kívánatára s költségein nekik mindig ezen oklevelek másolatait kiadni. (51. §.)

Ha pedig a társaság végképen eloszlik, s az illető felek az oklevelek gondviselete iránt meg nem egyeztek, ezeknek gondviselete a tagokat az aláírás sora szerint illeti, s így tehát a következőhöz mennek át, ha az előző törvényes ok által, milyen a csődület alá jutás, a gondviselőre alkalmas lenni megszűnik. (52. §.)

1106. §. Birói illetőség a közkereseti társaságokra nézve.

Oly közkereseti társaságoknál, melyek magukat bejegyeztették, mind azon keresetek, miket az egyes tagok a társaság ellen, vagy az egyes tagok ellen formálnak, — ha azok a társasági szövetkezésből származott viszonyokat tárgyazzák: azon váltótörvényszék előtt fognak folyni, melynél a társaság be van jegyezve; — a váltó- és csődperrek azonban e szabály alá nem tartoznak, hanem a társaságokra nézve az illető törvényes bíráknál maradnak; oly társaságoknál pedig, melyek magukat be nem jegyeztették, ha egyes tagnak az összes társaság ellen keresete lenne, azt a társaságnak illető csődületi bírása előtt követelheti; ha pedig az összes társaság egyes tag ellen pert indít, ezt a tagnak illető bírósága előtt tenni köteles. Ily perekben, melyek a társaság és egyes tagjai közt keletkeztek, kifogásnak, és felebbvitelen s perujításon kívül semmi egyéb perorvoslatnak helye nincs. Hasonlóul ha a társasághoz nem tartozó személy az összes társaság ellen keresetet formál, a társaságot csődületi bírása elébe idézendő, az összes társaság pedig minden egyes személyt, ki ellen követelése van, illető bírósága előtt perel meg. (53. §.)

III. FEJEZET.

Részvénytársaságok.

1107. §. A részvénytársaságok alapítása.

Részvényt szerezni, s részvénytársaságba lépni mindenkinek megszorítás nélkül szabad. (54. §.)

A kik részvénytársaságot akarnak alakítani, a váltótörvényszékhez írásban beadni kötelesek :

a) az alakulandó társaság célját s azon adatokat, melyeken a kitűzött cél elérésének lehetősége alapul, — világosan elkülönöztetve a bizonyosokat a valószínűektől és bizonytalanoktól;

b) a szükséges tőke mennyiségének közelítő kiszámítását;

c) a részvények számának, befizetési idejének s elosztás-módjának előleges feljegyzését, vagyis a részvénytervet, melyben annak is ki kell jelölve lenni : vajjon az alapítók szándékoznak-e az összes részvényeknek valamely részét, és jelesen mennyit, a közönségnek nyilvános aláírás útján átengedni?

d) az alakulandó társaság előleges alapszabályait. Ezen oklevelek letétetvé a váltótörvényszéknél, megtekintésök mindenkinek megengedtetik ;

e) ha az alakítandó részvénytársaság nem tisztán kereskedői társaság, vagy ha az 1836 : XXV. t. cz. rendelete alá tartozó vállalat létrehozását szándékolja, akkor az előbbi pontokban megemlített okleveleket előbb még a helytartótanácsnak is be kell mutatni. (55. §.)

Oly részvényeket, melyek nem bizonyos névre szólnak (au porteur), kiadni nem szabad. (56. §.)

Az alapítók a már beadott előleges alapszabályokat maguk hatalmával meg nem változtathatják. (57. §.)

1108. §. Alakító gyűlés.

Mihelyt a részvények azon része, mely az 55. §-nak c) alatti rendelkezése szerint a közönségnek lészen átengedendő, nyilvános és közhatóság felügyelése alatt véghez-

viendő aláírás útján — mely aláírásnak legalább is három napig nyitva kell maradni — elkelték : a részvényesek közgyűlésre összehívottnak. Ezen közgyűlésben a társaság alakítja magát (constituirt sich); az előleges alapszabályok felolvastatnak, a végképeni alapszabályok elhatározottatnak, a pénztár megnyitására, kezelésére választmány rendeltetik; ha a társaság szükségesnek tartja, aláírási czimvezető (Firmaführer) választatik, s a választmány különösen felhatalmaztatik, hogy az alapszerződést és aláírási czimet bejegyeztesse. Mind ezek a jelenlévők szótöbbsége által elhatározottatnak. (58. §.)

A társaságnak ilyképeni alakítása előtt az alapítók a részvényekre bármely előleges befizetést semmi szín alatt nem kívánhatnak. Szintugy tiltva van a részvényekre kamatokat fizetni magából azon pénzmennyiségből, melyet a részvényesek előlegesen lefizetnek részvényeikre. (59. §.)

A társasági ülésnél a tag minden egész részvény után egy vokssal bir; tiznél azonban több voksot, bármely légyen részvényeinek száma, semmi esetre nem nyerhet. (60. §.)

1109. §. Czimbejegyzés.

A választmány a gyűlésben szótöbbséggel elfogadott, és a választmány által aláirt társasági alapszabályokat a kereskedési czimmal együtt a váltótörvénytörvényésznél, a váltótörvénykönyv II. Rész III. fejezet értelmében, (lásd f. 1086. §.) a társaság nevében bejegyezteti. (61. §.)

Az illető váltótörvényészek az alapszabályokat másolatban minden többi váltótörvényészeknek megküldendi, és szabad megtekintésöket megengedendi. (62. §.)

1110. §. Az előleges költségek kifizetése.

A társaság az alapítóknak előleges költségeit, mihelyt ezek elégségesen bebizonyítottak, ha az alapszabályokban más rendelkezés nem történt, azonnal kifizetendi. (63. §.)

1111. §. A l a p s z a b á l y o k.

A választmánynak nem szabad az alapszabályoktól eltérni, vagy különös felhatalmazás nélkül a társaságot

kötő rendszabásokat elhatározni, mi csak a társaság gyűlésében szótöbbség által történhetik. A társaság céljának változtatása csak akkor eszközölthetik, ha a társaságnak legalább háromnegyede a közgyűlésben a változtatásban megegyez; a kisebbségben maradt rész azonban ily esetben kiléphet, s a társaság ügyeinek akkori állása szerint részvényeinek, s ha nyereség találatnék, az aránylag reá eső nyereségi résznek kifizetését követelheti. (64. §.)

Az alapszabályoknak minden változtatásai a váltótörvénytörvényeknél bejegyeztetendők. (65. §.)

Rendkívüli kedvezéseket, például kisajátítást vagy találmányi kiváltságlevelet (Erfindungs-Patent) kívánó részvénytársaságok a fentebbi §§ ok rendeletén felül a fentálló rendszabásokhoz alkalmaztatandják magukat. (66. §.)

Mindezen közkereseti társaságokról szóló törvények a bányászti törvényhatóság alá tartozó társaságokat nem illetik. (67. §.)

NEGYEDIK SZAKASZ.

CSÖDRENDTARTÁS.

1112. §. A csőd fogalma.

Igy nevezetik azon eljárás, melynélfogva az adósnak minden vagyona birói zár alá vétetvén, a törvényesen megállapított osztály és arány szerint s hivatalos közbenjárás mellett a tulterhelő követelések kielégítésére fordittatik.

A csődeljárás az 1840: XXII. tcikkben szabályoztatott, az 1844: VII. tcz. és az országbirói szabályelvek által pedig sok részben változtatott; jelenlegi szövege ezen módosítások nyomán a következő:

1113. §. Birói illetőség.

A csődület fölötti biráskodás:

a) a kereskedőkre, gyárosokra s közkereseti társaságokra nézve azon biróságot illeti, melynek körében a csődület alá kerültnek kereskedési telepje — établissement — van. Ugyanazért még akkor is, midőn az ilyen kereskedő a megyében ingatlan javakkal bir, de kereskedési telepje királyi, vagy e. b. hatósággal ellátott mezővárosban van helyheztetve, azon városnak tanácsa, illetőleg törvényszéke gyakorolja a csődületi biróságot; ha pedig a kereskedési telep megyei hatóság alatt van: akkor a csődületi biróság minden kivétel nélkül mindig a megyei törvényszéket fogja illetni; midőn végre a kereskedőnek több telepje van, melyek nem ugyanazon egy törvényhatóság alatt fekszenek: ezek közül az fog a csődületben biráskodni, mely a csődület megrendelése végett legelsőben megkerestetett.

b) Azokra nézve, kik nem kereskedők, vagy gyárosok, de szabad kir. városokban, vagy e. b. hatósággal felruházott mezővárosokban laknak: minden tekintet nélkül arra, hogy ingatlan vagyonnal birnak-e, vagy sem: — mindig

azon város vagy mezőváros törvényszéke, melyben rendes lakásukat tartják; azokra nézve, kik városi területen kívül a megyében laknak: ugyanezen megyének törvényszéke, ha pedig rendes lakásuk változtatva, hol egyik, hol másik megyében, vagy városban volna, vagy épen az országon kívül tartózkodnának: azon megye vagy város hatósága, melynek területén utóljára laktak; végre ha utolsó rendes lakásukat kipuhatolni nem lehetne: azon törvényhatóság, melynek területében ingatlan javaik fekszenek, és ha az ingatlanok több törvényhatóság, de azon egy kerületi tábla területében vannak: azon kerületi tábla; végre azon esetben, ha javaik több kerületi táblák területében feküdnének: azon kerületi tábla, mely a csőd elrendelése végett hamarabb megkerestetett.

c) Azokra nézve, kik bányabirtokon kívül más vagyonnal nem birnak: a csődületi per egyedül a bányaszék előtt fog lefolyni; különben a csődületi per birája mindig az illető polgári hatóság leend. Ha a bukottnak bányavagyona egy járásban fekszik: mindig az illető, ellenben pedig azon járásbeli bányaszék leend a csődületi per birája, mely előtt legelőször a csődület bejelentetett.

d) A jász- és kun-kerületben az első bíróságot tekintve az eddig divatozó szokás fog megtartatni, melytől a felebbvitel a kerületek törvényszékéhez, és onnan a hétszemélyes táblához történik. (orszb. szab. IV. 1. §.)

e) A hajduvárosok kerületében a csődületi első bíróságot a városi tanácsok fogják gyakorolni, azoktól a felebbvitel a kerületi törvényszékre, onnan pedig egyenesen a hétszemélyes táblára történik.

f) A magyar tengeremlékre nézve az ottani váltó- és kereskedési törvényszék illetősége jelen állapotában marad a váltó-tkönyv II. R. 26. §. értelmében. (1840: XXII. 1. §.)

g) A tengeremléki kincstári kerületben a csődületi első bíróságot a fiumei váltó- és kereskedési törvényszék, a Torontálmegyében kebelezzett nagykikindai kerületben pedig a kerület tanácsa gyakorlandják. (1844: VII. 1. §.)

1114. §. A csődbíróság illetősége más bíróság előtt folyamatban levő perekben.

A csődületi bíróság illetősége alá tartoznak azon perek is, melyek a bukottnak vagyonára nézve más bíróságok előtt vannak ellene folyamatban; ugyanazért a csőd megnyitásakor minden ilyen perek a csődbírósághoz általítván, ott fognak végképen elítéltetni; azon perek pedig, melyek a bukottnak vagyonára nézve más bíróság előtt ellene már lefolytak, habár végképen elintéztettek, s felebbvitel útján megvizsgáltattak volna is, de végrehajtással még be nem fejeztettek, a csődületi első bírósághoz minden esetben átteendők ugyan, de ez az előbbi bíróság által megítélt követelés valósága és mennyisége felett újabb ítéletet nem hozhat, hanem csak az osztályozás iránt fog bíraskodni. (1840: XXII. 2. §.)

Ezen rendszabály alul azonban kivétnek:

- a) azon perek, melyek ingatlan nemesi javakat tárgyaznak;
- b) minden bányászati keresetek, melyek, ámbár a bukottnak bányai vagyona szintén a csődtömeghez tartozik, mégis mindig a bányászati bíróságnál intézendők el; miután azonban elintéztettek, osztályozás és kielégítés tekintéből szintén a csődperhez, és törvényszékhez adandók. (3. §.)

1115. §. Ingó zálogok kivétele váltóügyekben.

Azon ingó zálogok, melyekre a váltóhitelező, a kibocsátó, forogató, elfogadó vagy váltókezes ellen a csőd elrendelése előtt a váltótkönyv I. 193. §-a szerint zálogjogot nyert, és azon ingó javak, melyekre nézve a váltóhitelezőnek az I. 198. §. szerint megtartási joga vagyon, ugyanazon §§. szerint is a csődtömeghez nem tartoznak; ugyanazért, ha ezek iránt a váltóper még folyamatban lenne is, az a csődületi bírósághoz át nem tétetik, hanem a váltótörvényszéknél marad. (4. §.)

1116. §. Csődnyitás esetei.

Csődületnek helye van:

- a) midőn az adós, vagy annak halálával örökösei, vagy

hátrahagyott vagyonának gondnoka az illető csődbíróság előtt kijelentik, hogy adósságai vagyonát meghaladják ;

b) midőn a hitelezők közül egy vagy többen a csődbíróság előtt bebizonyítják, hogy az adós, tartozásainak eleget tenni nem képes, s ugyanazért csődöt kérnek. A csőd megnyitását pedig kérheti bármely hitelező, habár oly kötelezvénynyel vagy váltóval lépne is fel az adós ellen, melynek kitűzött fizetési ideje még le nem járt. (5. §.)

1117. §. Birói intézkedések, ha a csőd megnyitása kéretik.

Midőn a felfedezés az adósnak részéről történik, az illető bíróság köteles a csőd megnyitását azonnal megrendelni, — midőn ellenben a hitelezők kérnek csődöt, ez iránti folyamodásukat az adósnak csődbíróságához intézik, s azt városokban a tanácshoz, megyékben pedig az alispánhoz nyújtják be, s a folyamodás mellett azon próbákat is tartoznak beadni, mikből az adósnak fizetési tehetetlensége kivilágosodik. A megkeresett városi tanács vagy alispán ezen folyamodást mellékleteivel együtt a panaszlottal haladék nélkül közölvén, neki meghagyja, hogy egy kitűzött rövid határidőre az illető bíróság előtt, — és pedig városokban a tanács, megyékben a törvényszék előtt személyesen, vagy ügyviselője által megjelenjen, és ha az ellene intézett követelésnek alaptalanságát másképen megmutatni nem tudná, bizonyítványokkal támogatott követelési s tartozási állapotát minden további halasztgatás nélkül mutassa ki. Ugyanazért megyékben az alispán, mihelyest ilyen csődületi folyamodás adatik be hozzá, a törvényszéket a rendes időn kívül is azon napra, melyet a panaszlottnak határidőül kitűzött, összehívni köteles. (6. §.)

1118. §. Tárgyalás, és határozat.

A kitűzött határnapon az adós megjelenvén, ha azt hinné, hogy a fentebbiek szerint nem azon bíróság hatósága vagy illetősége alá tartozik, ez iránti kifogását azonnal megteheti, a bíróság pedig e felett haladék nélkül ítéletet hoz ; későbbben a per folytában a bíróság elleni kifogásnak helye nincs. (7. §.)

Ha pedig a fél a bíróság ellen kifogást nem tenne, vagy a bíróság azt, mint alaptalant elvetné, a bíróság a felek bizonyítványait azonnal fontolóra veszi, s ha szükségesnek látja, az adósnak vagyoni állapotát a hely színén biróilag is megvizsgáltatja. (8. §.)

Ha a bíróság a két részről bemutatott bizonyítványokból, vagy birói vizsgálatból azt látná, hogy az adósnak fizetésbeli tehetetlensége valóságos, vagy alaposan gyanítottatik, a csőd megnyitását azonnal megrendeli. (9. §.)

1119. §. A fizetési tehetetlenség gyanuokai.

A fizetési tehetetlenséget alaposan gyanítottatja, s azért a csőd megrendelésére elegendő:

a) ha az adós megszökik, vagy elrejtetik, s ezen cselekvésének más oka nem valószínű;

b) ha a megrendelt határidőre értékbeli állapotának kimutatására a bíróság előtt maga, vagy ügyviselője által meg nem jelenik, s értékbeli állapotát kimutatni vonakodik;

c) ha ellene bebizonyítottatik, hogy hitelezőivel követései egy részének elengedése végett oly kijelentés mellett kezdett egyezkedéseket, hogy adósságai vagyont meghaladják, — habár ezen kijelentés bíróságon kívül történt is;

d) ha az adós kereskedőnek a bíróság előtt előmutatott kereskedői könyveiből kiviláglik, hogy könyveit annak idejében rendesen befejezni három hónapig elmulasztotta, vagy azokat nyilván meghamisította. (10. §.)

1120. §. Birói intézkedések a csőd megnyitása alkalmával.

A mint a csőd megnyitása elhatározott, a bíróság ugyanazon ítéletben az adósnak minden ingó s ingatlan javait haladék nélkül zár alá vétetni rendeli, s neki biróiképpen meghagyja, hogy követelési s tartozási állapotát bizonyos határnapig hit alatt fedezze fel; a csődtömegnek a netalán helyben levő hitelezők meghallgatásával egy ideigleni gondnokot s egy perügyelőt rendel, a bukott javainak összeírását elhatározza, s a hitelezők összehívására határ-

napot tűz ki. Ezen ítélet azonnal kihirdetendő, s kihirdetésével a csőd megnyitottnak tekintetik. (11. §.)

1121. §. A bukott élelmezése.

Ha a bíróság azt találná, hogy a bukott, betegség, öregség vagy testi tehetetlenség miatt mindennapi élelmét meg nem keresheti, s más egyéb segédeszközei sincsenek élete fentartására: javainak zár alá vétele napjától kezdve, a csődpernek befejezéseig neki a csődtömegeből a gondnok által időnkint rendesen kifizetendő tartást rendel; ez iránt azonban mind a tömegnek ideigleni gondnokát, mind a netalán helyben levő hitelezőket minden esetre előbb kihallgatja. Ezen tartás naponkint legalább 6 pkr. leend, de 20 pkrnál naponkint többre semmi esetben nem határozthatatik; sőt ha a per folyta alatt a bukottnak más keresetmódjai nyílnának, mik által ezen tartás elkerülhetetlenül szükséges lenni megszűnnék, annak fizetésétől a hitelezők kérelmére a bíróság a tömeget újabb ítélet által felmenti. (12. §.)

1122. §. Zár alá vétel.

A megrendelt zár alá vételt városokban a bíróság két kiküldött tanácsbeli által, megyékben a törvényszék a kiküldött törvényes bizonyosság által azonnal teljesítetteti azon javakra nézve, mik törvényhatósága alá tartoznak; a bukottnak egyéb javaira nézve pedig az illető törvényhatóságot álküldő levél mellett annak teljesítésére felszólítja. (13. §.)

1123. §. Felfedezési eskü.

A felfedezési esküt a bukott fél az eljáró csődbíróság előtt tartozik ugyan letenni; de ha más törvényhatóság alatt laknék, és személyesen jelen nem volna, a bíróság annak illető törvényhatóságát átküldő levél mellett az eskünek és felfedezésnek kivételére megbizza. (14. §.)

1124. §. Eljárás a vagyonösszeírás körül.

A bukott ingó s ingatlan javainak összeírását városokban a tanács szintén egy vagy több tanácsbelire, megyékben a törvényszék a törvényes bizonyosságra bizza; azon javakra nézve pedig, melyek más törvényhatóság alatt van-

nak, átküldő levél mellett eszközli. Az összeírás mindig a tömeggondnoknak vagy megbizottjának hozzájárulásával teljesítendő, s a hitelezőnek is teljes szabadságában áll az összeírásnál jelen lehetni. — Az összeírást teljesítő tanácsbeli vagy törvényes bizonyosság, a tömeggondnoknak, vagy megbizottjának és netalán jelen levő hitelezőknek meghallgatásával, mindjárt az összeíráskor elhatározza azt, melyek azon ingó javak, miket a hitelezők összejöveteleig sem lehet eltartani, s azt az összeírásban is különösen megjelöli. (15. §.)

Az ingatlan nemesi javak iránti jogokat tárgyazó irományok az összeírás alkalmával lepecsételtetnek, s az illető nemzetségbeliek kezére adandók. (16. §.)

Ha a bukottnál valamely bepecsételt letétemények találtak, melyeken a tulajdonos neve, vagy egyéb ismerhető jelek láthatók, azok az összeírás alkalmával fel nem bontandók, hanem az összeírásban világosan körülírva a tömeggondnoknak átadandók. Ha pedig a bukottnál, mint köztisztviselőnél közpénztár találtak, a különösen e végre szolgáló közpénztári szekrény az összeírók által lepecsételendő, s minden közhivatali irományokkal együtt a csödbiróságnak átadandó. A csödbiróság azon hatóságot, melyet a pénztár illet, haladék nélkül tudósítja, a lepecsételt pénztári szekrényt pedig annak megbizottjai előtt felnyitván, ha abban oly bepecsételt letétemények találtak, melyekről világos, hogy valamely magánosokat illetnek, ezeket addig is, míg a tulajdonosok által nem követeltetnek, a tömeggondnok kezéhez adja, a többit pedig az irományokkal együtt a hatóság megbizottjai veszik át. Azon közhatóság, melynek pénzeit a bukott kezelte, átvevén ekképen a közpénztárt s ahhoz tartozó irományokat, köteles az ezt illető számadásokat azonnal megvizsgálni; s ha kivilágosodnék, hogy a pénztárban felesleg található, azt a csödületi tömegnek átadja, ha pedig a hivatalos számadások szerint a számadó elmarasztaltatott, az elmarasztalási summát a csödtömegnek követeli. (17. §.)

Azon ingatlan javakra, melyek a bukott feleségének sajátjai, az összeírás ki nem terjesztethetik, ha csak az adósleveleket az asszony is alá nem irta. — Az összeírás

szintén ki nem terjesztetik a bukott tisztviselőnek hivatalbeli fizetésére. (18. §.)

Ha a bukott vérségével osztatlan állapotban vagyon, csak azon javait lehet tüstint összeírni, melyek egyenesen s kizárólag az ő tulajdonai; a tömeggondnoknak és perügyelőnek azonban kötelességök leendő, kinyomozni mind azt, mi a bukottat az osztatlan közösből illeti, s az őt illető résznek haladék nélküli kiadását az 1836: XIV. tcz. utján eszközölni. (19. §.)

Ha a bukott valamely közkereseti társaság tagja, akkor a tömeggondnok a társaságtól a bukottra eső részt a társaságokról szóló XVIII. tcz. 46—50. §§. értelmében követelendi, összeíratandja, s zár alá teendő. (20. §.)

Ha a bukott valakivel közösségben élne, vagy valamit mással közösen bírna, és ezen közösség nem társasági szerződésen alapul: akkor a közös tárgyak azon megjegyzéssel, hogy közöseknak állittatnak, szintén összeíratandók, és a tömeggondnoknak átadandók. (21. §.)

A birói összeírás két példányban elkészítendő; az egyik a tömeggondnoknak, másik a csődbíróságnak átadandó. (22. §.)

1125. §. A tömeg átvétele.

A tömegnek kirendelt ideiglenes gondnoka az összeírt javakat, és a bukottnak ingó javait, kereskedését s köveleteit tárgyazó minden irományokat az összeírás szerint kezéhez és számadása alá veszi; azon ingókat, mik az összeírást teljesítő tanácsbelinek, vagy törvényes bizonyoságnak a 15. §. értelmében hozott határozata szerint a hitelezők összejöveteleig sem volnának eltarthatók, haladék nélkül hiteles személy jelenlétében árverés utján eladja, egyéb ingó s ingatlan javakra felelet terhe alatt gondosan felügyel, s azon tartozásokat, mik a tömeget követelőleg illetik, a mennyire per nélkül bevehetők, minél előbb behajtja. (23. §.)

A kirendelt perügyelő tartozik még a hitelezők összejövetele előtt is mindazon perekre, melyek a bukottat követelőleg netalán illetik, felvigyázni, azoknak bevégzését lehetőleg siettetni, azon tartozásokat, mik a tömeget követelőleg illetik, a mennyire per nélkül megkaphatók nem volnának, törvény utján behajtani, s a bukott ellen más bi-

róság előtt folyamatban levő perekre nézve, melyek a 2. §. szerint a csődbírósághoz átteendők, ezen áttételt tüstint eszközölni. (24. §.)

1126. §. Hitelezők összehívása.

A csődhitelezőknek összehívása közönséges összehívó végzés által történik. Ezen összehívó végzésben világosan ki kell tenni:

- a) a csődbíróságnak megnevezését;
- b) a bukottnak nevét;
- c) a hitelezők megjelenésének helyét és határnapját;
- d) az ideiglen kinevezett tömeggondnokot;
- e) a kirendelt perügyelőt;
- f) azon felszólítást, hogy mindazok, kik a csődtömegből bármely jogcímmel valamit követelnek, a kitűzött határidőre keresetüket a szükséges bizonyítványokkal támogatva, okvetlenül beadják, — később beadott követeléseiknek hely nem adatván. (25. §.)

g) ha a csődtömeghez telek- és betáblázási könyvekbe bejegyzett ingatlan javak tartoznak: a csődbíróság köteles intézkedni az iránt, hogy a csődmegnyitás napja a telekkönyvekben feljegyeztessék. Perügyelő pedig köteles mindjárt megbízatásának vétele után azon hitelezők jegyzékét, kiknek követeléseik a telekkönyvekbe bejegyezték, tartózkodásuk s lakásuk előadása mellett a bíróság elé terjeszteni, s ezen jelzalogos hitelezők a csőd megnyitásáról és a bejelentési határidőről hivatalból értesítendők. Ha lakásuk, vagy tartózkodásuk ki nem tudathatik: a csődbíróság az ismeretlen tartózkodásu jelzalogos hitelezők részére gondnokot rendelend, és ezen intézkedésről, valamint a csődmegnyitásról is az illetőket hirlapilag különösen értesítendi. (orszb. szab. IV. 2. §.)

A hitelezők összehívására kitűzött határidő 30 napnál rövidebb, 120 napnál hosszabb nem lehet. Ezen összehívó végzés az eljáró törvényszéknek kapuira minden esetben kiszégeztessék, — a kiszegezés napja arra feljegyeztetvén. (1840: XXII. 26. §.)

Ezen felül azon hitelezőkre nézve, kik az eljáró bíróság törvényhatósága alatt laknak, ezen hatóság, — más

törvényhatóság alatt lakókra nézve pedig a helytartótanács utján fog kihirdettetni az összehívó végzés. (27. §.)

Azon csödperekben, melyek szabad kir. városok tanácsa előtt folynak, a városnak tanácsa, — azokban, melyek megyei törvényszék előtt folynak, azon törvényszék, — a mezővárosi tanács előttiekben pedig a tanács kérelmére az illető törvényhatóság fogja az összehívó végzések kihirdetése végett a helytartótanácsot megkérni. (28. §.)

A helytartótanács az összehívó végzést nemcsak szokott körlevelek utján hirdeti ki, hanem azt azon hazai hirlapokban is, melyek a váltó-tkönyv II. R. 214. §-a szerint a váltótörvényszéki hirdetésekre fognak szolgálni, beiktatja. Az ily csődületi összehívásokat magukba foglaló helytartótanácsi intéző leveleket a megyei alispán, gyűlést nem várva, azonnal közhírré tenni köteles. (29. §.)

Midőn kisebb csődületeknél a bíróságnak bizonyos tudomása van arról, hogy a bukottnak semmi olyan hitelezője nincsen, ki a bíróságnak törvényhatóságán kívül laknék, az összehívó végzésnek a helytartótanács általi kihirdetése nem szükséges. (30. §.)

Ha a bukottnak külföldön is volnának hitelezői, a bíróság azoknak tudósítását a magyar udvari cancellaria utján eszközli. (31. §.)

1127. §. A csödnnyitás joghatályai.

Mindazon terhes szerződések, melyeket a bukott a csöd megrendelését közvetlen megelőzőt tizenöt nap alatt házastársával, vagy olyanokkal, kik vele harmadiziglen vérségi vagy sógorsági összeköttetésben vannak, bármiképen kötött, csak akkor tartják meg erejüket, ha az illetők más alkalmas próbákkal bebizonyítják, hogy az, a mi az ily szerződő levelekben mint tett dolog foglaltatik, csakugyan valósággal megtörtént. A csöd megrendelése után a bukott a csöd teljes befejezéseig semminemű vagyonáról szabadon nem rendelkezhetik; ugyanazért, ha vagyonából a csődület megrendelése után valamit elidegenítene, vagy elrejtene, a 130. §. értelmében mint csaló fog büntettetni. A csöd megrendelése után a tartozásbeli elmarasztalásért bírói foglálás sem intéztethetik a bukottnak vagyonára. (32. §.)

1128. §. A tömeg kiegészítése.

Az elrejtett vagyionokat a tömeggondnok tüstint visszaveendi, s az, kinél rejtve voltak, — ha bebizonyittatik elene, hogy a csőd megrendelését tudva vette azokat kezéhez, mint orgazda fog büntettetni. (33. §.)

Azon javak, melyeket valaki a bukottól, a csőd megrendelését tudva, megvett, a tömegnek visszaadandók, s a vevő ily esetben azokért adott pénzét elveszti. (34. §.)

A ki azonban a bukottól valamely világos követelésének biztosítására a csőd megnyitása előtt ingó zálogot vett által, habár követelése nem váltóbeli tartozásból eredt is, azon zálogot tartozik a tömegnek kiadni, de a tömeg a zálogon fekvő követelést a zálog átvételekor tüstint lefizetni köteles. Ha a követelésnek mennyisége, vagy bármi a zálogot tárgyazó körülmények miatt valamely kétségek támadnának a zálogtartó s tömeggondnok vagy perügyelő között, azokat a csődbíróság summás uton fogja elintézni; s ha a zálogtartó a zálogot kiadni mégis vonakodnék, azt a kielégítendők kielégítése után rajta bíróiképpen, a szükség ugy hozván magával, átküldő levél mellett teljesítendő végrehajtás utján is, megveendi. (35. §.)

Ha a csőd megrendelése után örökösödés, vagy végrendelet által a bukottra valamely vagyion szállna, az is haladék nélkül összeirandó, s a csődtömeghez adandó. (36. §.)

Az eddig jólélekkel kötött, ezután pedig törvényes bizonyosság előtt kötendő, törvényes átadással megerősítendő s az illető törvényhatóságoknak bemutatandó haszonbérleti szerződések, ha a haszonbérbeadó esik csőd alá, a csőd esérére is teljes erejüket megtartják, — ellenben ha a haszonbérbevevő esik csőd alá, a haszonbérleti szerződés megszűnik. (37. §.)

1129. §. Tulajdoni igények a tömeg ellen.

Ha a csődtömegnél bizományi áruk, vagy oly tárgyak kerültek volna összeírás és zár alá, melyek másnak kétségtelen sajátjai, ezek iránt a tulajdonos a csődbíróság elébe, még a hitelezők összejövetele előtt is adhat keresetlevelet, melyben

a) azon tárgyat, melyre tulajdoni jogot formál, ugy le-

irandja, hogy ez minden egyéb hasonló tárgyaktól világosan megkülönböztethessék;

b) megmutatandja, hogy ezen leirt tárgy kétségtelen tulajdona;

c) megmutatandja azon módot, melyen ezen tárgy a bukotthoz jutott, a nélkül, hogy annak tulajdonává vált volna. (38. §.)

A fentebbi §. rendelete alá tartoznak mindazon ingó javak is, melyekről bebizonyittatik, hogy a bukott feleségének valóságos hozományai, s mint hozomány kerülvén a bukottnak kezéhez, még természetben megvannak; magában értetvén, hogy a bukottnál találtatott s mások által kiadott azon hozománybeli activ adóslevelek is, melyek feleségének nevéreszólnak, mint annak sajátjai, szintén kiadandók. (39. §.)

A feleség férje tömegéből az ingó javak közül csak azt követelheti, a mi kizárólag számára, vagy gyermekei számára készült tulajdon, s gyermekei ruháit, fehérneműjét, ágyneműjét s azon butorokat, melyek nevével, vagy gyermekei neveivel meg vannak jegyezve. A többi követelései az osztályzás alá tartoznak. (40. §.)

A férj ellenben felesége csödtömegéből a 40. §-ban megjegyzett tárgyakon kívül minden a háznál találtató ingó javakat követelheti. (41. §.)

Ha a bukott mesterember vagy napszámos eszközei vagy szerszámai birói összeírás alá kerültek volna, melyek élelem keresésére elkerülhetlenül szükségesek, ezeket a bíróság a bukott kérelmére a csödtömegből neki szintén azonnal kiadandja. (42. §.)

A ki a bukottal együtt lakott, vagy valamit vele közösen birt, természetben csak azon tárgyakat követelheti a tömegből, melyek kizárólag általa használtattak, a közösen birt tárgyakból pedig az eladási árnak felét. (43. §.)

1130. §. Eljárás a tulajdoni keresetek felett.

Ha ily kereset a hitelezők összejövele előtt kerülne a bíróság elébe, az tartozik a tömeggondnokot, a perügylet, s a netalán helyben levő hitelezőket summás uton meghallgatni, a kereset iránt szintén summás uton ítéletet hozni,

s ha a kereső fél mindazokat bebizonyította, mik a fentebbi §-ban e végre megkivántatnak, a kereset alá vett tárgyat, ha az természetben a tömegnél megvagyon, azonnal kiadatja; ha pedig a tömeggondnok ezt mint nem tarthatót, már eladta, az érette bejött pénzt a kereső félnek haladék nélkül kifizeteti. A kereső fél azonban köteles tökéletes biztosításul szolgáló kezkeskedést állítani az iránt, hogy ha netalán a csödper folytában az összehívott hitelezők keresetét s annak bizonyítványait megczáfolnák, s a kiadott tárgyra nézve megmutatnák, hogy az csakugyan a tömeget illette, a tárgyat, vagy annak árát a tömegnek azonnal visszaadandja. (44. §.)

Ha pedig ily tulajdoni kereset a hitelezők összejövetele után adatnék a bírósághoz, akkor a tömeggondnokon és perügyelön kívül azon választmány lesz meghallgatandó, melyet a hitelezők az 51. §. értelmében a tömegre leendő felügyelés végett választottak, s ha ezek ellenvetést nem tennének, vagy a kereset bizonyítványait meg nem czáfolnák, a kereset alá vett tárgy minden további biztosítás vagy kezkeskedés nélkül a kereső félnek azonnal kiadandó. (45. §.)

1131. §. Hitelezők megjelenése.

A hitelezők összejövetelére bíróiképpen kitüzött csödületi határnapon, mind az, kinek a tömegből követelése vagyon, köteles személyesen vagy törvényes ügyviselője által a csödbíróság előtt megjelenni, és követelését mind azon oklevelekkel együtt, melyek annak támogatására szolgálnak, írásban két példányban legfelebb 3 nap alatt a bíróságnak beadni. (46. §.)

Azok, kik a bukott ellen más bíróság előtt oly pereket folytattak, melyek a fentebbi 2. §. értelmében a csöd megnyitásakor a csödbírósághoz átteendők, szintén kötelesek követeléseiket, melyek iránt azon pereket folytatták, külön keresetlevél mellett a csödületi határnaptól számlálandó három nap alatt a csödbíróságnak két példányban beadni; az egyik példányhoz, ahhoz t. i., mely a bíróságnál maradand, az eredeti pert, minden okleveleivel együtt hozzacsatolni, a másik példányhoz pedig, mely a perügyelőnek ki fog adatni, az említett perből azon okleveleket s irományokat, melyek a követelés bebizonyítására szükségesek, mel-

lékelni; szabadságában állván a perügyelőnek, ha ezek iránt az eredeti perből bővebb kifogásokat akarna tenni, azt a csödbíróságnál megtekinteni. (47. §.)

1132. §. A bejelentési kereset alakja.

A csödkeresetlevelek mindig a csödtömeg ellen lévén intézendők, azokban sem a tömeggondnoknak, sem a perügyelőnek megnevezése, sem pedig, ha ezek változnának, vagy az adós időközben meghalna, más keresetlevélnek beadása nem szükséges. (48. §.)

De tartozik a követelő ugyanazon keresetlevélben, melyben követelését előadja, annak a beadás napjáig követelhető minden járulmányait is beiktatni, s ekképen követeléseinek addigi egész mennyiségét pontosan kiszámítva, előadni; ezen felül pedig követelésének osztályozása iránti kívánságát okokkal és próbákkal támogatva előadandja, és mindezekre nézve ítéletet kér. (49. §.)

1133. §. A követelés bejelentésének elmulasztása.

Ha valamely követelő a kitűzött három nap alatt követelését szükséges próbákkal támogatva, valamely véletlenül közbejött akadály miatt be nem adhatná, tartozik ezen akadályt a három nap lefolyta előtt a bíróságnak bejelenteni; ez pedig a perügyelőnek kihallgatásával ez iránt haladék nélkül ítéletet hoz, melytől semmi felelbbvitelnek helye nem leend, s ha az akadályt valóságosnak találja, azon követelőnek egy új s a lehetőségig rövid határnapot rendel. Ha azonban a fél az akadályt bejelenteni elmulasztaná, vagy annak valóságát bebizonyítani nem tudván, követelésének a fentebbiek szerinti előadását azonnal nem teljesitené, vagy az újabb határidőt meg nem tartaná, követelése többé a csödperbe fel nem vétetik. (50. §.)

1134. §. Hitelezőválasztmány.

A megjelent csödhitelezők, vagy azoknak ügyviselői a csödületi határnaptól számítandó három nap alatt maguk közül szótöbbséggel egy három tagból álló választmányt neveznek ki, a tömegnek ideigleni gondnokától számadásait általveszik, s azokat megvizsgálás végett a választ-

mánynak átadják, az ideigleni gondnoknak eddigi fáradozásaiért járó jutalmát meghatározzák, mivel ha az megelégedni nem akarna, annak mennyisége felett a bíróság fog határozni; jövődre pedig vagy az ideigleni tömeggondnokot megerősítik, vagy helyette szintén szótöbbséggel új tömeggondnokot választanak, s vele jövőre dija iránt megalkusznak. (51. §.)

Ezen választásoknál a hitelezők egyenlő szavazattal bírnak; ha pedig ekképen számlált szavazataikból valamely kérdésnél a többség világos nem lenne, a két egyenlő számú rész közül azon rész teszi a többséget, mely követelésének tökesummájára nézve a másikat meghaladja. (52. §.)

Ha a hitelezők a fentebb kitűzött három nap alatt azokat, mik az előbbi 51. §-ban foglaltatnak, nem teljesítenék, a bíróság fogja határozat által mindazokat kipótolni. (53. §.)

1135. §. Az ideiglenes tömeggondnok számadása.

A csödválasztmány tartozik az ideigleni tömeggondnoknak beadott számadásait megvizsgálni, azokra észrevételeit megtenni, s ha a hitelezők új tömeggondnokot választottak, a csödtömegnek az új gondnok kezeire leendő rendes átadását eszközölni. (54. §.)

Ha az ideigleni gondnok azon észrevételekben, miket a csödválasztmány számadásaira tett, meg nem nyugodnék, a csödbíróság fog azok felett haladék nélkül határozni, s ha a számadót elmarasztalná, azon az elmarasztalási summát végrehajtás által is tüstint megveszi. — A meg nem elégedő fél ezen ítéletet ugyan feleltheti, de a felsőbb megvizsgálás csak az egész csödper befejezése s a követelések osztályozása iránt is kimondott végítélet után fog megtörténni. (55. §.)

1136. §. A tömeg kezelése.

A tömegnek a hitelezők által megerősített, vagy újonnan választott gondnoka, a csödválasztmány kinevezésétől fogva bármely eladásokat és szerződéseket csak a választmány szám szerinti többségének jóváhagyásával tehet, s a bejött pénzekről szintén csak azok jóváhagyásával rendelkezhetik; ugyanazért minden a tömeggondnok által kiadott oklevelek, szerződések és nyugtatványok, melyek a

tömeget bármi részben tárgyazzák, a csödválasztmány egyik tagja által mindig aláírandók. (56. §.)

1137. §. A tömeg eladása.

A csödtömeghez tartozó minden ingó javaknak, melyek az ideigleni tömeggondnok által még el nem adattak, mikor és mimódon leendő eladását a csödválasztmány fogja elhatározni. (57. §.)

Azon ingó javak azonban, melyek a tömeghez tartozó ingatlan javak hasznos miveléséhez szükségesek, az ingatlan javak nélkül elkülönítve el nem adathatnak; magában értetődvén: hogy az ingatlan fekvő javakon levő gazdaságbeli ingó vagyonok, melyek a gazdaság rendes folytatásához szükségesek, és csak az ingatlanokkal együtt adatnak el, a kielégítéskor nem az ingatlan javakhoz számítatnak, hanem természetöknél fogva ingóknak tekintendők lesznek. Egyébiránt a bányavagyonokra nézve kijelentetik, hogy az általános bányatörvény 121. §. értelmében ingóságok a bánya elválaszthatlan tartozékaiul tekintendők. (orszb. szab. IV. 3. §.)

A tömeghez tartozó mindennemű ingatlan javak mindenkor csak árverés útján adathatnak el; de azoknak egészen vagy részenkint, s mikor leendő eladását szintén a választmány határozza meg, s az eladás előtt azokat törvényesen megbecsülteti, az árverési határnapról mindazokat, kiknek követeléseik azon eladandó ingatlan javakra vannak betáblázva, előre tudósítja, s az árverésnek hiteles személy közbejöttével leendő teljesítését a tömeggondnokra bizza. (1840 : XXII. 59. §. orszb. szab. IV. 4. §.)

Az árverés a becsüáron kezdendő, s ha azon áron vevő nem találkoznék, új határnap lészen a választmány által kitüzendő, ekkor azonban a javak becsüáron alul is eladathatnak. (60. §.)

Az ingatlan javaknak mikép leendő kezelését a választmány fogja elhatározni, a tömeggondnok pedig azoknak kezelésére rendesen felügyel. (orszb. szab. IV. 5. §.)

1138. §. Bejött pénzek kezelése.

Az időközben bejött pénzeket a választmány csak olyanoknak adhatja ki kamatra, kiknél mind a tőkére,

mind a kamatok rendes fizetésére nézve tökéletes biztosság vagyon, különben minden kárért a hitelezőknek felelni tartozik. A választmány különösen még arra is ügyelni köteles, hogy azon pénzek oly helyekre és olyképen adasanak ki, hogy azokat a csőd bevégeztével tüstint készpénzül behajtani, s a hitelezők kielégítésére fordítani lehessen. (1840 : XXII. 62. §.)

Azon költségeket, melyek a tömegek rendbeszedésére, biztosítására és kezelésére szükségesek, s melyeknek kifizetése a csődper végeig el nem halasztható, a csödválasztmány a bejött készpénzből a tömeggondnok által azonnal kifizetteti. (63. §.)

1139. §. A tömeggondnok fölötti felügyelet.

Ha a választmány a tömeggondnoknak hűtelenségét, vagy alkalmatlan voltát időközben tapasztalná, annak tüstinti elmozdítását a csödbíróságnál fogja kérni, s ha a bíróság a vádat alaposnak találja, a gondnoknak elmozdítását haladék nélkül megrendeli, helyette a választmány kijelölésére más tömeggondnokot rendel, s az elmozdított számadásainak tüstinti beadására szorítja, és ezen ítélet fölebb nem vitethetik. (64. §.)

1140. §. Határozat a csődkereset felett.

A követelők által két példányban beadott keresetleveleket mellékleteikkel együtt egyik példányban a csödbíróság egy csomóban a beadás rendje szerint külön feljegyzés mellett sorozva (rotulus actorum) magánál megtartandja, másik példányban a perügyelőnek tüstint kiadja, és annak ítélet által kötelességül teszi, hogy észrevételeit a keresetek minősége és valósága iránt minél előbb megtegye, s azokat egy kitűzött határnapra a bíróságnak bemutassa. Ezen határnapot a bíróság rendesen tizenötöd napra, ha pedig a hitelezőknek nagyobb száma hosszabb időt kívánna, legfőlebb negyvenötöd napra kitüzi. (65. §.)

1141. §. Perügyelő nyilatkozata.

A perügyelő köteles a kitűzött határidő alatt minden a tömeget érdeklő követelések iránt egyedül azoknak minőségére és valóságára, nem pedig osztályzására nézve

észrevételeit a netalán szükséges ellenpróbákkal támogatva megtenni, s a mely követelés ellen kifogása nem volna, azt is világosan kijelenteni; észrevételeit vagy kijelentését minden hitelezőre nézve külön írásba foglalja; minden ily külön írásba csak azt iktatja be, mi azon hitelezőnek követelését tárgyazza, s mindezeket szintén két példányban elkészítve, a kitűzött határnapon a csödbíróságnak beadja. (66 §.)

Azon követelésekre nézve, melyek más bíróságoktól tétettek által a csödbírósághoz, a perügyelőnek csak azon kifogásokkal lehet élni, melyek a kereset valóságát és minőségét érdemileg tárgyazzák, a mennyiben ezek felett az előbbi bíróság végsőképen nem ítelt. (67. §.)

Ha mindazonáltal ilyen a csödbírósághoz áttett perekben az előbbi bíróság az adóst megjelenés vagy védelem elmulasztásaért makacssági ítélet által marasztalta el; vagy midőn a váltótörvényszék váltókeresetben summás uton fizetési végzést hozott, mely ellen az adós a törvényes idő alatt kifogásokat nem tett, — ámbár az ilyen elmarasztalás, vagy fizetési végzés már ítélt dologgá vált, ha azonban az bírói foglalás által a csőd megnyitásakor még végre nem hajtatott, szabad leend a csődperügyelőnek mindazon kifogásokat s ellenpróbákat is előadni, melyek a kereset valóságát érdemileg tárgyazzák. (68. §.)

1142. §. E feletti határozat.

A perügyelő által beadott észrevételeket a csödbíróság egyik példányban szintén feljegyzés mellett sorozva, a a perbeli írományoknak a 65. §-ban megemlített csomójához teszi s magánál megtartja, s a másik példányt a hitelezőknek, és pedig mindeniknek csak azt, a mi annak követelését tárgyazza, kiadja, s nekik meghagyja, hogy tizenötöd napra feleletöket, s ha bővebb próbáik volnának s azoknak előadását keresetök valóságára nézve szükségesnek vélnék, okvetetlenül beadják, különben a későbbi védelem el nem fogadtatván, az előadottakból ítélet fog hozatni. (69. §.)

1143. §. Halasztás.

Ha azonban a perügyelő valamelyik hitelező követelésének valósága ellen oly próbákkal támogatott kifogáso-

kat tett, melyeket a hitelező előre nem láthatott, s melyeknek megczáfolására oly próbák kívántatnak, miket ő, az ellenvetést nem gyanítva, előre meg sem szerezhett, megszerzésök pedig 15 nap alatt meg nem történhetik: — ily esetben azon hitelező a bíróságtól hosszabb határidőt kérhet, de kérelmét azon naptól, melyen a perügyelőnek felelete neki a bíróság által kiadatott, legfelebb harmadnap alatt tartozik beadni, a bíróság pedig, ha a halasztásnak fentebbi okait világosaknak látja, a határidőt biróiképen meghosszabbíthatja; de ezen meghosszabbítás 45 napot semmi esetben meg nem haladhat. (70. §.)

1144. §. Hitelezők válasza.

A hitelezők kötelesek a perügyelőnek észrevételeire metalán adandó feleletüket, szintén a szükséges próbákkal támogatva, a bíróság által kitűzött határidőre két példányban beadni. (71. §.)

Ha valamelyik hitelező a maga követeléseinek bebizonyításán s a perügyelő által ezek valósága ellen tett kifogások megczáfolásán felül még valamely más hitelezőnek követelése ellen is akarna kifogásokat tenni, szabadságában leend a perbeli írományok csomójában, mely a bíróságnál vagyon, minden hitelezőnek beadott követeléseit, s azok mellékleteit, és a perügyelőnek ezekre tett észrevételeit megtekinteni, s azokból azt, a mit használni akar, magának leiratni, de észrevételeit ugyanazon idő alatt, mely a perügyelő feleletének megczáfolása végett biróiképen kitűzetett, minden hitelezőre külön írva, két példányban beadni tartozik. (72. §.)

1145. §. E feletti határozat.

A hitelezőknek követeléseik valósága iránt beadott ezen második iratát a bíróság ismét egyik példányban a perbeli írományoknak csomójához mellékelve magánál megtartja, másik példányban pedig a perügyelőnek, vagy ha egyik hitelező a másiknak követelésére tett volna észrevételeket, ezeket azon hitelezőnek kiadja, s mind a perügyelőnek, mind pedig az ilyen hitelezőnek, kit követelése iránt a másik hitelező megtámadott, a követelések valóságát tárgyazó utolsó védíratnak elkészítésére 15 napi határidőt tesz.

Ezen határidő oly esetben, ha a perügyelőnek számosabb hitelezők iratára kell felelni, 45 napig is kiterjesztethetik. (73. §.)

1146. §. Itélet.

Mind a perügyelő, mind a fentebbi 73. §-ban említett hitelezők kötelesek a követelés valóságát tárgyazó végiratot a kitűzött határnapon beadni, s ezen kívül a követelések valóságára nézve semmi újabb védelemnek, próbáknak, vagy a végirat közlésének helye nem leend, hanem a bíróság azonnal tartozik a beadottakból minden egyes követelésnek valóságára nézve végítéletet hozni, s azt haladéknélkül kihirdetni. (74. §.)

Ha valamely követelésre nézve csak fél próbák hoztak volna elő, s a kiegészítésre hitletétel volna szükséges, tisztító eskü a bukottnak soha sem ítéltethetik meg, hanem a próbák csak pótlóeskü által lesznek kiegészítettek. (75. §.)

1147. §. Eljárás a jelzálogos hitelezők tekintetében.

Ha a perügyelő a csődtömeghez tartozó valamely telekkönyvi ingatlan vagyona betáblázott minden követelések iránti végiratát benyújtotta: a bíróság tartozik azonnal ezen követeléseknek valódiságára nézve, — és pedig minden tekintet nélkül azon követelésekre, melyeknek kielégítése csak az általános csődtömegből kérelmeztetik, végítéletet hozni, s azt haladéknélkül kihirdetni. Kihirdettétvén pedig a betáblázott követelések valósága iránt hozott különleges ítélet, perügyelő köteles a kihirdetéstől számítandó 15 nap alatt az ingatlan vagyona betáblázott s megítélt követeléseknek osztályozását és egyenkinti sorozását az alábbi §§. rendelete szerint elkészíteni, azt a legutolsó telekkönyvi kivonatnak odacsatolása mellett okokkal támogatni, s annyi példányban, hogy egy a bíróságnál a perbeli irományok csomagánál megtartatván, minden hitelezőnek, ki az ingatlan vagyona igényt tart, egy példány jusson, — a bíróságnak beadni. A perügyelő által ekkép benyújtott, és a betáblázott követelésekre vonatkozó különleges sorozattal ugy kellend eljárni, a mint ez a következő cikkekben, melyek az általános csődtöme-

get terhelő minden követelésekre nézve ezentul is zsinór-mértékül veendőek lesznek, — rendeltetik, azon hozzáadás-sal mindazonáltal, hogy a betáblázott követelésekre vonatkozó különleges osztályozási sorozat iránt haladék nélkül szintén külön végítélet hozandó leszen, mely minden tekintet nélkül az általános csődtömegbeli tárgyalásokra, bármelyik betáblázott, avagy különben érdekelt hitelező, vagy pedig a perügyelő által elkülönítve felebezethetik, mely esetben a 95. §. és következő czikkeben körülirt eljárás az alkalmazandók alkalmazásával leszen megtartandó, de ezen eljárás az általános csődtömegre vonatkozó tárgyalásoknak folyamát fel nem függeszti; magában értetődvén, miszerint a betáblázott hitelezők követeléseit tárgyában hozandó s jogérvényre lépendő sorozati itélet folytán a 105. s következő §§-ban foglalt végrehajtási szabályok az ingatlan csődvagyonból leendő kielégítés tárgyában szintén elkülönítve, azaz : az általános csődtömegbeli tárgyalásokra való minden tekintet nélkül, foganatosítandók lesznek. — Hasonló elkülönített sorozati, ítélelhozási, felebbezési és végrehajtási eljárást kellend követni azon csődtömegbeli ingó vagyonra nézve, melyre egy vagy több hitelezőnek törvényes vagy szerződési zálogjoguk van. (orszb. szab. IV. 6. §.)

1148. §. Követelések osztályozása.

Kihirdettetvén a követelések valósága iránt hozott ítélet, a kihirdetéstől számítandó 15 nap alatt köteles a perügyelő a megítélt követeléseknek osztályozását és egyenkinti sorozását az alábbi §§-ok rendelete szerint elkészíteni, azt okokkal támogatni, s annyi példányban, hogy egy a bíróságnál a perbeli irományok csomójánál megtartatván, minden hitelezőnek külön egy példány jusson — a bíróságnak beadni. (1840 : XXII. 76. §.)

A bíróság ezen osztályozási sorozatot azonnal minden hitelezőnek külön kiadja, és őket oda utasítja, hogy ha s a mennyiben az ellen észrevételeik volnának, azokat, ha szükségesnek látnák, próbákkal is gyámolítva, tizenötöd napra a bíróságnak bemutassák; későbbi kifogásoknak semmi esetben hely nem adatván. (77. §.)

1149. §. Summás felszámítási eljárás.

Midőn a hitelezőknek összejövetelére biróiképen kitűzött csődületi határnapon a követeléseknek bejelentésére a 46. §-ban kiszabott három napnak lefolyása után a csőd-bíróság tapasztalja, hogy a bejelentett követeléseknek összege 1000 ftot meg nem halad : a perügyelöt és megjelent követelőket mindazokra nézve, mik az 1840 : XXII. 65—78. §§., valamint szintén a 103. §. szerint a feleknek kölcsönös nyilatkozataik által felvilágosítandók, a törvény szine előtt, a nélkül, hogy az említett §§-ban a periratoknak közlésére nézve kiszabott határnapokat megtartani köteleztetnék, summás uton kihallgatja, s azután a bejelentett követeléseknek mind valósága, mind osztályozása iránt nyomban ítéletet hoz; ebbeli eljárásáról mindazonáltal rendes jegyzőkönyvet vezetni, és egyébiránt magát az ilyen csődperekre nézve is mindenekben az 1840 : XXII. t. cz. rendeleteihez alkalmazni köteles, felebbvitel esetében a bíróság által vezetett jegyzőkönyv minden ahhoz tartozó irományokkal a hozott ítéletnek bővebb megvizsgálása végett a váltófeltörvényszék eleibe terjesztendő. (1844 : VII. 2. §.)

1150. §. Kifogások az osztályzat ellen.

A hitelezőknek az osztályzat ellen tett kifogásai a bíróság által a perbeli irományok csomójához mellékeltenek, ott ezen kifogásokat egész kiterjedésökben minden egyes hitelező megtekintheti, s a mit szükségesnek vél, azokból leírhatja, s a fentebbi 77. §-ban kitűzött tizenöt nap lefolytatól számítandó 15 nap alatt azokra észrevételeit, vagy a mennyiben a maga követelésének sorozata lett volna egyik vagy másik hitelező által megtámadva, ez iránt végső védelmét elkészítendi s a bíróságnak beadandja. (78. §.)

Ezentul a sorozatra nézve sem leszen további vitásoknak, vagy a felek által beadott védiratok s észrevételek egymással közlésének helye, hanem a bíróság a sorozat iránt haladék nélkül végítéletet hoz, s ugyanezen ítéletben a perügyelőnek díját meghatározza. (79. §.)

1151. §. Különös határozatok a telekkönyvileg biztosított követelésekre nézve.

Az 1840. évi csődtörvény 81.—88. §§-ban foglalt osztályozási rendeletek ott, hol az új telekkönyvek még hatályba nem léptek, egész épségben fognak fentartatni. Azon megyékben, szabad kir. városokban vagy mezővárosokban pedig, melyekben az 1855. évi új telekkönyvi rendszer hatályba lépett, és ennek folytán a polg. törvénykönyv fenállása alatt törvényes vagy szerződési zálogjogok szereztettek : azon osztályozási sorozat helyébe, mely a 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. s 88. §§-ban az 1-ső, 2-dik és 3-dik osztálybeli követelésekre vonatkozólag foglaltatik, az alábbi osztályzati szabályok tartandók meg. (orszb. szab. IV. 7. §.)

Azon hitelezőket, kiknek követelései vagy a fenálló törvény erejénél fogva, vagy zálogjog következtében meghatározott tömegjavakból fizetendők ki : ezen javakból, a többi csődhitelezőkrei tekintet nélkül kell kielégíteni; csak az, a mi kielégítettésök után fennmarad, száll a többi hitelezők számára rendelt általános csődtömegre. (8. §.)

1152. §. Betáblázással terhelt ingatlanok.

A csődtömeghez tartozó ingatlan javak eladási árából, melyhez annak a csőd alatti jövedelmezése, s az ebbeli pénzek hasznosítása által huzott kamatok is számítandók, következő követelések, és pedig az alábbi rendben fizetendők ki :

1. az ingatlan jószágnak a csőd alatti fentartására s kezelésére, valamint összeírására, becslésére és eladására tett költségek;

2. a csődperben eljáró megyei törvényszékeknek tartására szükséges s az ingatlan tömegre aránylag eső költségek. Ezen költségek azonban csak akkor fizetendők a tömegeből, ha a csődtömegnek értéke 1000 ftot meghalad. Ezer forintot meg nem haladó tömegtől semmi díj nem jár, s a többi bíróságoknál e részben a divatozó szokás fog megtartatni;

3. az ingatlan vagyonbani közvetlen gazdálkodás folytatására s illetőleg kezelésére tett szolgálatokért a csőd

megnyitása előtt egy évre hátramaradt bér, nem különben azon cselédeknek, kik kirekesztőleg ezen ingatlan vagy non szolgáltak, ugyanazon időre hátramaradt bérök;

4. az ingatlan vagy nonból fizetendő folyó, s a csöd megnyitása előtt egy évre hátramaradt közadóbeli tartozások;

5. A folyó évi földesuri tartozások hátraléka, a meny nyiben azok az egykori földesuraság számára a fennálló törvények szerint még fizetendők;

6. a kéményseprőnek bére a csödületet megelőzőtt egy évre;

7. a perügyelőnek azon ingatlan vagy nonra vonatkozó munkadíjai, valamint az ingatlan vagy non eladási árából egészen, vagy részleg kifizetett s betáblázott követelések tekintetében fölmerült díjai s költségei;

8. az orvosnak díja, s a gyógyszerárusnak orvosi szerékért felszámított követelése a csödület megnyitását megelőzőtt egy évre;

9. a temetési költségek; és pedig ha a bukott a csöd megnyitása előtt halt meg, egészen, ha pedig csödület alatt halt meg, akkor csak a mulhatlanul szükségesek;

10. azon betáblázott jelzálogos követelések, melyek egymás között a betáblázás által törvényesen nyert elsőbbség szerint fizetendők ki. (u. o. 9. §.)

A betáblázott tőkének a csödület megnyitását legközelebb megelőzőtt egy évről hátralevő, valamint szintén a csöd megnyitása óta folyó törvényes kamatai a tőkével egyenlő elsőbbséggel birnak. — Ezen utóbbi határozatok egyébiránt a betáblázott évi járadékokra, s egyéb időről időre megújuló fizetésekre nézve is alkalmazandók. (10. §.)

1153. §. Zálogjoggal terhelt ingó javak.

Az elzálogított, vagy törvényes zálogjoggal terhelt ingó tömegvagy non eladási árából a záloghitelező kielégítése előtt csak az előbbi §. 1. és 7. alatt meghatározott kiadások vonathatnak le. (11. §.)

A tőkére nézve nyert zálogjog a csödület megnyitását legközelebb megelőzőtt egy évről hátralevő, valamint szintén a csöd megnyitása óta folyó törvényes kamatokat is illeti. (12. §.)

1154. §. Bányatörvényhatóság alá tartozó vagyon.

A bányá- vagy hutamü, vagy bányatörvényhatóság alá tartozó más vagyon eladási árából és jövedelmeiből a követelések következő rendben fizetendők ki :

1. a bányavagyonnak a csőd alatti fentartására és kezelésére, valamint összeírására, becslésére és eladására tett kiadások;

2. a királyi kincstár, bányabéri s a műtől fizetendő egyéb közadóbeli követeléseivel, a mennyiben azok a csőd megnyitása előtt egy évnél nem régebben vannak hátramaradásban;

3. a bányá-, huta- s egyéb művek, s a bányagyárak munkásai, munkabérökkel, a mennyiben ez a csőd megnyitása előtt egy évnél nem régebben van hátramaradásban;

4. a bányalegénységi pénztárak vagy társládák követelése, a munkabérből lehuzott, de a pénztárban hiányzó járulékokra nézve;

5. az örök, vagy segéd — alagilletékek — vagy segéd intézetekhez egyéb járulékok, a viz-, akna-, járaadók, s a megengedett bányamívelési szolgálmakérti egyéb évenkénti tartozások, a mennyiben ezen követelések a csőd megnyitása előtti egy évre vannak hátramaradásban;

6. a perügyelőnek díjai a 9. §. 7. alatt foglalt megszorítással;

7. a betáblázott hitelezők a betáblázás által nyert elsőbbség szerint, és azon kamatjárulékokkal, melyek a fentebbiek szerint az ingatlan vagyonokra nézve a tőkével egyenlő elsőbbséggel bírnak. (13. §.)

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy habár vegyes vagyону csődtömeg ellen a bányabíróság által elintéztetendő egyes bányászati keresetek utóbbi osztályozás végett az eljáró polgári csődületi bírósághoz áttétetnek : mindazonáltal a végrehajtás bányai vagyonra nézve mindig az illető bányabíróság útján eszközendő. (14. §.)

1155. §. A többi hitelezőknek az általános csődtömegből leendő kielégítése.

A fentebbi pontokban tárgyalt igények kifizetése után fenmaradó összes csődvagyon az általános csődtömeget

képezi, mely az összes hitelezők kielégítésére, a mennyiben ezek már a 9. 11. és 13. §§-okban kijelölt csödvagyomból ki nem fizettettek, az alább következő rendben fordítandó. (15. §.)

1156. §. Első osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak.

Az első osztályhoz tartoznak :

1. azon költségek, melyek a csödtömeg rendbeszedésére, biztosítására és kezelésére szükségesek voltak, hová a tömeggondnoknak és perügyelőnek meghatározott díja, s a bukottnak tartására a 12. §. értelmében történt kiadások is tartoznak (1840 : XXII. 81. §.);

2. a csödperben eljáró megyei törvényszékeknek tartására szükséges költségek, melyek, ha a csödtömegnek értéke 1000 ftot meghalad, egészben a tömeg által viselendők. Ezer forintot meg nem haladó tömegtől mindazonáltal semmi díj nem jár, s a többi bíróságoknál e részben az eddig díjazó szokás fog továbbá is megtartatni (1844 : VII. 3. §.);

3. a végrehajtási szokott költségek;

4. a közhivatalbeli letétemények, vagyis azon pénzek, s ingó vagyonok, melyek közhivatalt viselő személynek hivatalánál fogva adattak kezéhez, a mennyiben azok a 44. §. szerint természetben ki nem adattak, vagy az éretők bejött pénz a csödületi per folyama alatt ugyanazon §. értelmében ítélet következtében ki nem fizettett; továbbá a tisztviselőnek hivatalos számadásaiból eredett elmarasztalások;

5. minden közadóbeli tartozások s hátramaradások egy évre; — a régiebb közadóbeli hátramaradások ezen osztályhoz nem tartozván. (orszb. szab. IV. 16. §.)

1157. §. Első osztály ott, hol az új telekkönyvek még hatályba nem léptek.

Az első osztályba tartoznak :

- a) mint 1156. §. 1. alatt;
- b) mint 1156. §. 2. alatt;
- c) mint 1156. §. 3. alatt;
- d) mint 1156. §. 4. alatt;

e) minden közadóbeli tartozások és hátramaradások;
 f) a bányászati királyi urburai tartozások ugyanazon időre;

g) a folyó esztendei földesuri hátramaradások.

A régiebb hátramaradások akár közadóbeli, vagy bányászati, akár földesuriak legyenek, ezen osztályhoz nem tartoznak. (1840 : XXII. 81. §.)

1158. §. Az első osztálybeli követelések sorrendje.

Hogyha a csödtömeg oly csekély volna, hogy abból még az első osztálybeli követeléseket sem lehetne teljesen kielégíteni, akkor a kielégítés azon renddel teljesítettik, melylyel az első osztálybeli követelések a fentebbiekben megállapított sor szerint kielégítendők; és pedig úgy, hogy azon első osztálybeli követelés, mely sorra előbb vagy, egészen kifizetendő, habár más ugyanazon első osztályban, de hátrább levő követelésnek kielégítésére semmi nem maradna is. (82. §.)

1159. §. Második osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak.

A második osztályba tartoznak :

1. a gyámsági számadásokból eredett elmarasztalások;

2. a bukott cselédjeinek hátralevő bére, a mennyiben ez a csödület megnyitása előtt egy évre hátra van;

3. a kereskedői segédeknek fizetése az 1840 : XVI. 31. §. értelmében;

4. az orvosnak díja, s a gyógyszerárusnak orvosi szerkéért felszámított követeléseai szintén a csödület megnyitását megelőzőtt egy évre;

5. a temetési költségek; és pedig ha a bukott a csödület megnyitása előtt halt meg, egészen, — ha pedig a csödület alatt halt meg, akkor úgy, mint szegény leszen eltemetendő, s csak azon költségek fognak felszámíthatni, melyek eltemetésére mulhatlanul szükségesek valának;

6. a lakbéri tartozás azon fél esztendőre, mely a csödület megnyitását közvetlen megelőzte. (orszb. szab. IV. 18. §.)

1160. § Második osztály ott, hol az új telekkönyvek még hatályba nem léptek.

A második osztályba tartoznak :

- a) mint az 1159. §. 1. alatt;
- b) mint az 1159. §. 2. alatt;
- c) mint az 1159. §. 3. alatt;
- d) mint az 1159. §. 4. alatt;
- e) mint az 1159. §. 5. alatt;
- f) mint az 1159. §. 6. alatt;
- g) a kéményseprőnek bére a csődületet megelőzőtt egy évre. (1840 : XXII. 83. §.)

1161. §. A második osztálybeli követelések aránylagos kielégítése.

Ha az első osztálybeli követeléseknek kielégítése után a tömegből annyi nem maradna, hogy abból ezen második osztálybeli követelések teljesen kifizettessenek, akkor azon vagyon, mi az első osztálybeliek kielégítésén felül megmaradt, a második osztálybeliek között, követeléseik mennyiségének aránya szerint létszen felosztandó. (84. §.)

1162. §. Harmadik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak.

A harmadik osztályba tartoznak :

1. a bukott feleségének törvényes hitbére, a mennyiben ez a csődtömeghez tartozó ingatlan vagyonból ki nem elégítettett;

2. a bukott kereskedő feleségének hozománya és jegyajándéka, a mennyiben annak valósága s a férj kezére lett jutása bebizonyíttatik. Hogy azonban az asszonyi hozomány ezen harmadik osztályba soroztassék, szükséges, hogy az kereskedőknél, a kereskedőkről szóló 1840 : XVI. 9. §. szerint az ott meghatározott időben az illető törvényhatóságnál bejelentve s rendesen bejegyezve lett legyen. A bukott kereskedő feleségének ekkép bejegyzett hozománya — az 1. pont alatt említett hitbéri követelés kielégítése után — minden egyéb harmadik osztálybeli követeléseket, mik a bejelentés utáni időből erednek, megelőz,

és levonás nélkül, a mennyiben a harmadik osztálybeliekre esett csődtömegeből lehetséges, kifizetendő;

3. a bukott által kiadott, vagy elvállalt váltóbeli kötelezések; ezek azonban egymás között semmi elsőbbséggel nem bírnak, hanem azon summa, mely a tömegeből ezek kielégítésére fenmaradott, közöttök aránylag leszen felosztandó. (orszb. szab. IV. 20. §.)

1163. §. Harmadik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályba még nem léptek.

A harmadik osztályba sorozandók:

a) a bukottnak öröklött — ősi — adósságai, de csak azok, melyek akkor, midőn a bukott ősi örökségét átvette, már be valának táblázva, vagy az örökség átvétele után hat hónap alatt betábláztattak. Ezen adósságok a bukott ősi örökségének erejéig megelőzik a bukottnak még korábban betáblázott saját adósságait is, maguk között pedig a betáblázás sora szerint lesznek azon örökségből, melyet terhelnek, kifizetendők. Azon öröklött adósságok, melyek a fentebbiek szerint be nem tábláztattak, a bukottnak tulajdon adósságai előtt elsőbbséggel nem bírnak;

b) a csőd alá került feleségének törvényes hitbére, mely a mágnásoknál 400, nemeseknél és polgároknál 200, nemnemeseknél pedig 40 ftot teendő törvényes értékű pénzben. Ezen jegypénz rendesen az ingatlan javakból leszen kifizetendő, s az ingókat csak akkor terheli, ha ingatlanok nincsenek. Megelőzi pedig a bukottnak még azon adósságait is, melyek ellene házassága előtt már betábláztattak. Hasonló tekintet alá jönnek mindennemű bírói ítélet által megállapított vitalitiumok, ha azok az ítélet kihirdetése után legfőlebb hat hónap alatt az adósnak ingatlan javaira betábláztattak, vagy a hol ingatlan javak nincsenek, úgy mint az asszonyi hozományról rendeltetett, az illető törvényhatóság előtt bejegyeztettek. Az ily betáblázott vagy bejegyzett vitalitium épen úgy leszen a harmadik osztályba sorozandó, mint a jelen §. rendelete szerint az asszonyi hozomány; a mi pedig a fentebbi módon be nem tábláztatott, vagy be nem jegyeztetett, szint-
 úgy a közönséges adóslevelek közé tartozik;

c) a bukott feleségének hozománya és jegyajándéka, a mennyiben annak valósága s a férj kezére lett jutása, sőt nemesekre nézve a férj ingatlan javaiba történt beruházása megbizonyittatik. Hogy azonban az asszonyi hozomány ezen harmadik osztályba soroztassék, szükséges, hogy az kereskedőknél a kereskedőkről szóló XVI. 9. §. szerint az ott meghatározott időben bejelentve, nemkereskedőkre nézve pedig azon időtől fogva, midőn a férj kezére került, hat hónap alatt betáblázott lett légyen. Az így bejelentett vagy betáblázott hozomány megelőzi a férjnek minden későbben felvett, vagy későbben betáblázott adósságait; azon asszonyi hozomány pedig, mely a fentebiek szerint be nem jelentetett, vagy be nem táblázott, a férjnek táblázott adósságai és váltóbeli kötelezései előtt semmi esetben elsőbbséget nem nyer, hanem a közönséges adóslevelek közé tartozik;

d) a bukottnak adósságai, melyek ellene a XXI. t. cz. rendelete szerint betábláztattak;

e) a bukott által kiadott vagy elvállalt váltóbeli kötelezések. (1840 : XXII. 85. §.)

Az ezen osztályhoz tartozó c), d) és e) alatti követelésekre nézve azonban megjegyeztetik, hogy a betáblázott hozomány és a bukottnak betáblázott adósságai az ingatlanokra nézve birnak a XVI. 9. §. értelmében bejelentett hozomány és váltóbeli adósságok előtt elsőbbséggel: ellenben az ingókra nézve e bejelentett hozomány és váltóadósságok megelőzik a betáblázott adósságokat. Ugyanazért a betáblázott hozományt és a betáblázott adósságokat, ha ezek az ingatlanokból ki nem elégíttethetnének, csak akkor lehet az ingókból kifizetni, ha a bejelentett hozomány és váltóbeli adósságok az ingókból már kikerültek; valamint más részről a bejelentett hozománynak és váltóadósságoknak kifizetésére az ingatlanokat csak akkor lehet fordítani, ha már az ingók kimerítették, és az ingatlanokból a betáblázottak teljes kielégítésén felül valami megmaradt; magában értetődvén, hogy az ingatlan javakon levő gazdaságbeli ingó vagyonok, melyek a 105. §. értelmében az ingatlanokkal együtt csak a per végével adatnak el, a kielégítéskor nem az ingatlan javakhoz számítatnak, hanem természetöknél fogva ingóknak tekin-

tendők; ellenben pedig az ingatlan javaknak a csőd alatti jövedelmei, s a mennyiben a csőd alatt eladottak, azok árának kamatai kielégítéskor az ingatlanokhoz számitandók. (86. §.)

Ha azon betáblázott követelések, melyek a bukottnak különösen megnevezett egyik vagy másik ingatlan vagyónára vannak betáblázva, azon ingatlan javaknak árából ki nem kerülnének, a hitelező, követelésének fenmaradott részére nézve más ingatlan javakra betáblázási elsőbbségét ki nem terjesztheti, hanem az a bukottnak közönséges adóslevelei közé sorozandó. (87. §.)

1164. §. A harmadik osztálybeli követelések sorozata.

Ha a csődtömegeből ezen harmadik osztálybeli követelések egészen ki nem kerülnének, a betáblázott követelések egymás között a betáblázás ideje szerint sorozandók. A váltókövetelésekre nézve pedig az határoztatik, hogy mindenemü váltói kötelezések, melyeket az adós fél a váltótörvényszéknek, vagy városi tanácsnak színe előtt, vagy megyékben a törvényes bizonyság előtt a kiadás idejének és summának világos kifejezésével irt alá, egymás között ezen hiteles aláírásnak ideje szerint soroztassanak, s egyéb váltói követelések előtt minden levonás nélkül lesznek kifizetendők. Ugyanezen szabály alá tartozik, és szintén levonás nélkül kifizetendő kereskedőknél a bukott feleségének a XVI. 9. §. szerint bejelentett hozománya is, mely minden váltókötelezéseket, mik a bejelentés utáni időből erednek, habár azok a fentebbiek szerint lettek volna hitelesen aláírva, megelőzi. Ellenben azon váltóbeli követelések, melyeket az adós nem a fentebbiek szerint közhitelességü személyek előtt, hanem csak magánosan irt alá, egymás között semmi elsőbbséggel nem bírnak, hanem azon summa, mely a tömegeből ezek kielégítésére fenmaradott, közöttök aránylag leszen felosztandó. (88. §.)

1165. §. Negyedik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak.

A negyedik osztályba tartoznak:

1. azon letétemények, melyek a bukottnál, mint ma-

gánszemélynél tétettek le, s a csőd megnyitásakor természetben meg nem voltak ;

2. a bukott feleségének be nem táblázott, vagy be nem jelentett hozománya ;

3. a bukottnak közönséges adóslevelei, melyekhez a be nem táblázott vitalitiumok is sorozandók (ország. szab. IV. 21. §.);

4. minden terhes szerződésből eredő tartozások ;

5. minden kivonati adósságok ;

6. minden számadási követelések, melyek a fentebbi 81. §. b) szerint az első osztályhoz tartoznak. (1840: XXII. 89. §.)

1166. §. Negyedik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályba még nem léptek.

a) Mint az 1165. §. 1. alatt ;

b) a bukott feleségének a 85. §. értelmében be nem táblázott, vagy be nem jelentett hozománya ;

c) a bukottnak közönséges adóslevelei ;

d) mint az 1165. §. 4. alatt ;

e) mint az 1165. §. 5. alatt ;

f) mint az 1165. §. 6. alatt. (89. §.)

1167. §. A negyedik osztálybeli követelések aránylagos kielégítése.

Ezen negyedik osztálybeli követelések egymás között nem soroztatnak, hanem ha a tömegeből egészen ki nem kerülnének, a negyedik osztály kielégítésére fenmaradott summa a hitelezők között, minden elsőbbség nélkül, követeléseik aránya szerint lesz felosztandó. (90. §.)

1168. §. Kamatok.

Az elszámolt első négy osztályba sorozott követeléseknek megítélt kamatai azon elsőbbséggel bírnak, mely a tőkét, mitől fizetendők, illeti ; de ezen elsőbbség csak azon kamatoknak tulajdoníttatik, mik a csőd alatti időre járnak, és melyek a csőd megnyitását legközelebb megelőzőt egy évről hátra vagynak ; magában értetődően, hogy a csődpernek megnyitásától fogva minden megítélt követelésektől a kamatok is járandók. (91. §.)

1169. §. Ötödik osztály.

Az ötödik osztályhoz tartoznak a 91. §-ban említet-
teknél régiebb kamatbeli hátramaradások; s ha az előbbi
osztályok teljes kielégítése után a tömegeből annyi nem ma-
radna, hogy azok mind kifizetethessenek, minden egymás
közti sorozás nélkül a tömeg megmaradott része közöttök
aránylag felosztandó. (92. §.)

Ott, hol az új osztályozás fog alkalmazásba vétetni, a
92. §-ból a 91-re lett hivatkozás elhagyandó. (ország. szab.
IV. 22. §.)

1170. §. Hatodik osztály.

Végre az utolsó osztályhoz tartoznak minden az eddi-
giekben el nem számlált egyéb követelések, melyek egy-
más között elsőbbséggel szintén nem birnak, s e szerint, ha
az előbbi osztályok teljes kifizetése a tömeget ki nem me-
ritette volna, aránylagi fizetést nyernek. (1840: XXII. 93. §.)

1171. §. A tömeggondnok számadásainak megvizs-
gálása.

Azalatt, míg a követelések osztályozása iránt a per
végső elintézés alá kerül, a csödválasztmány a tömeggond-
noknak azon ideig vezetett számadásait megvizsgálja,
azokra észrevételeket tesz; miket ha a gondnok önkényt
el nem fogadna, a csödbíróság a gondnoknak kihallgatá-
sával, — ki a nehézségekre legfelebb nyolczadnap alatt fe-
lelni köteles, ugyanazon ítéletben, melyet az osztályzás fe-
lett hoz, biróiképen határozand, s határozatát azonnal végre
is hajtja, — a meg nem elégedő félnek szabadságában állván
ezen határozatot a csödperrel együtt, melyhez a bemuta-
tott számadások, az ezekre tett észrevételek és a gondnok
felelete hozzámellékeltenek, birtokon kívül felebbvinni.
(94. §.)

1172. §. Felebbezés az osztályzat ellen.

Miután a csödbíróság az osztályozás iránt végítéletet
hozott, és azt kihirdette, szabadságában áll bármelyik hi-
telezőnek és a perügyelőnek, ha akár a követelések valóság-
gát, akár az osztályzást tárgyazó birói ítélettel meg nem

elégednék, azt felebb vinni, s ezen felebbvitelt mindenik hitelező a másiknak követelését tárgyzó ítéletre is kiterjesztheti, ha az által önérdekét sértve véli. (95. §.)

A felebbvivő tartozik felebbvitele szándékát külön írásban határozottan kijelenteni, s abban felebbvitelének okait is előadhatja, de új próbákat ahhoz nem mellékelhet, s ha azt tenné is, azok semmi tekintetbe nem vétetnek. Tartozik pedig ezen felebbvitel iránti kijelentését az ítélet kihirdetésétől számitandó három nap alatt a csödbíróságnak bemutatni, — később bejelentett felebbvitelnek hely nem adatván. (96. §.)

A bírósághoz beadott felebbviteli bejelentéseket a bíróságnál a perügyelő és minden hitelező megtekintheti, s ha valamelyiknek a másik által előadott felebbviteli okokra észrevételei volnának, azokat legfelebb nyolcz nap alatt szintén a bíróságnak beadni köteles. (97. §.)

A csödperekben a felebbviteli bíróság mindenkor a váltófeltörvényszék leendő, s ahhoz a felebbvitel mindenkor birtokon belől történik. (98. §.)

1173. §. Felebbezés más bírósági ítéletek ellen.

Azon perekre nézve, melyek más bíróság előtt már elintéztettek, de a 2. §. értelmében osztályzás végett a csödbírósághoz áttétettek, — ha vagy a perügyelő, vagy valamelyik hitelező az abban megítélt követelések valósága vagy mennyisége iránt az előbbi bíróságnak ítéletével megelégedve nem volna, a mennyiben azon ítélet a pernek a csödbírósághoz lett átalátétele előtt felebbvitel útján meg nem vizsgáltatott, az ellen felebbvitel útján kereshet orvoslást s okait a 96. §-ban említett felebbviteli bejelentésbe iktathatja, s az ilyen perek is mindenkor a váltófeltörvényszékhez fognak a csödületi perrel együtt felebbvitetni. (99. §.)

1174. §. Birói eljárás a felebbezés körül.

Eltelvén a felebbvitel bejelentésére és észrevételek előadására a 96. és 97. §-ban kitűzött határidő, a csödbíróság a felebbvitelt ítélet által elhatározza, s az egész csödeljárást azon perekkel, melyek más bíróságoktól a csödperekhez áttétettek, — és a felebbviteli bejelentésekkel s észrevételekkel együtt úgy, a mint ezek a nála levő irományoknak ren-

desen sorozott csomójában vagynak, eredetben a váltófeltörvényszékhez haladék nélkül felküldi. (100. §.)

A váltófeltörvényszék a felebbvitt csödperet, s mind azon pereket, melyek a csödperrel együtt felebbvitettek, a mennyiben ezek a csöd megnyitása előtt felsőbb vizsgálaton keresztül nem mentek, azonnal megvizsgálja, s ítéletet hoz. Ha az első bíróság ítéletét helybenhagyta, további felebbvitelnek helye nem lesz, hanem a per végrehajtás végett az első bírósághoz haladék nélkül átküldetik; ha pedig a váltófeltörvényszék az első bíróság ítéletétől különbözőleg ítél volna, a per azonnal a hétszemélyes táblához felvitetik, mely azt minden egyéb polgári perek előtt vizsgálat alá veszi, s ítéletét a perrel együtt az első bírósághoz átküldi. (101. §.)

1175. §. Ujabbí osztályzat, felebbezés folytán.

Ha a váltófeltörvényszék oly követeléseket is ítél meg, melyeket a csödbíróság, mint valótlanokat, elvetett, s az osztályzásban nem is sorozott: akkor azon feltörvényszék az első bíróságnak az osztályzások iránti ítéletébe nem is ereszkedik, hanem a követelések valóságának kérdésében a pert a hétszemélyes táblához felküldi, — s ha a váltófeltörvényszék ítélete ott is helybenhagyatik, akkor a per az első bírósághoz oly utasítással küldetik vissza, hogy a felsőbb ítélőszékeken megítélt követelések is az osztályzásba soroztassanak. (102. §.)

Ezen osztályzási sorozást a perügylő harmad nap alatt köteles teljesíteni, s javaslatát a bíróságnak beadni, mely azt a hitelezőkkel azonnal közlendi, kik észrevételeiket legfelébb nyolczad napra tartoznak a bírósághoz a fentebbiek szerint külön írásban beadni, hol azokat az ugyan sorozott hitelező is megtekintheti, s nyolczad nap alatt megjegyzéseit, vagy kért osztályzásának újabb okait szintén a fentebbi módon írásban előadandja. Ekkor a bíróság végítéletet hoz, s azt a feleknek kihirdeti. (103. §.)

Ha a bejelentett követelések összege 1000 frtot meg nem halad, a perügylő és hitelezők meghallgatása, és nyilatkozataik az osztály iránt bíróság előtt, jegyzőkönyvileg történnek. (1844: VII. 2. §.)

Ha ezen ítélettel valamelyik fél meg nem elégszik, fe-

lebbviteli kijelentésénél okait írásba foglalva, a váltófeltörvényszéknek beadja, mit azonban a kihirdetés után huszonnégy óra alatt köteles teljesíteni, a bíróság pedig a pert még akkor is, ha ezen újabb osztályzási ítéletek felebb nem vitettek, minthogy az osztályzás iránt elsőbben hozott s felebbvitt ítélet a felebbvitelnél még meg nem vizsgálta-tott, a felső bíróságokhoz felküldi, hol az egész osztályzási ítéletnek megvizsgálása a fentebbi §§. szerint történik. (1840: XXII. 140. §.)

1176. §. Előkészületek a végrehajtáshoz.

Mihelyest a per végrehajtás végett az első bírósághoz visszaküldetett, vagy ha az első bíróság ítéletét a felek fel nem vitték, mihelyest azon ítélet kihirdettetett, e bíróság azonnal elkezdvi végrehajtási munkálódását; ugyanazért (105. §.):

A csödválasztmány tartozik jó előre gondoskodni arról, hogy a csödper folyamata alatt a csödtömegeből netalán kamatra kiadott pénzek behajtassanak, s ha azok behajtása felmondási időtől függ, a választmány a felmondást annak idejében teljesítendi, úgy hogy a behajtás azon ideig, midőn a végítélet valósággal végrehajtható, haladék nélkül eszközöltessék. (106. §.)

Megvizsgálja továbbá a választmány a tömeggondnoknak azon számadásait, miket utolsó számadásának megvizsgálása óta vezetett, s az ezekre netalán tett észrevételeket, — a mennyiben a gondnok ezeket el nem fogadná, a bíróság a gondnok meghallgatásával ítélet által elhatározza, s a szükség úgy hozván magával, a gondnok ellen tüstint végre is hajtja, — a meg nem elégedő félnek birtokon kívüli felebbvitele fenmaradván. (107 §.)

1177. §. Árverés.

Ezekután a bíróság felszámítja a megítélt követelések egész mennyiségét, s ha a csödtömeghez tartozó ingatlan javak még mind el nem adattak: azokat, s a rajtok levő és az 58. §. szerint még el nem adott gazdaságbeli ingókat árverés alá bocsátja, s annak a hitelező-választmány közbejöttével leendő teljesítésére egyik bírósági tagját kiküldi; ha pedig az árverés alá bocsátandó javak más köz- vagy

bányabirói törvényhatóság alatt volnának, az árverést a választmány által beadandó feltételek szerint átküldő levél mellett az illető dologi, bányavagyonra nézve pedig mindig az illető bányabiróság eszközöndi. (orszb. szab. IV. 23. §.)

Ezen árverésnél az arról vezetett jegyzőkönyvben minden egyes ingatlan vagyoneért bejött summa különösen jegyeztessék fel, és az, a mi azon ingatlan javakon levő gazdaságbeli ingókért bejött, az ingatlanok árától szorosán különöztessék el. (1840: XXII. 109. §.)

Ha ezen árverésből már annyi jött volna be, hogy az a tömegnél meglevő pénzzel együtt minden megítelt követeléseknek és járulékaiknak kifizetésére teljesen elegendő, és még ingatlan javak maradtak volna fen, az árverésre kiküldött bíró az árverést tovább nem folytathatja. (110. §.)

1178. §. Kifizetési sorozat.

Ekképen tisztára hozatván s pénzzé tétetvén a tömeghez tartozó javak, a bíróság a tömeggondnoknak meghagyja, hogy a megítelt követelések kifizetési sorát készítse el, ki is azt nyolcz nap alatt a bíróságnak annyi példányban, hogy a bíróságnál egy példány megmaradván, minden hitelezőnek egy példány jusson, -- beadni köteles. A bíróság ezen kifizetési feljegyzést a hitelezőknek, vagy azok ügyviselőinek azonnal kiadja, kiknek joguk leend, ha az ellen észrevételeik volnának, azokat harmad nap alatt a bíróságnak írásban beadni; ez pedig megvizsgálván a tömeggondnok által beadott kifizetési feljegyzést s a hitelezőknek arra tett észrevételeit, tüstint ítéletet hoz, melyben a miképen történendő kifizetés sorát bíróiképen megállapítja. (111. §.)

1179. §. A költségek előleges kifizetése.

A 81. §. a), b), c) pontjai alatt említett csődületi költségek a csődületi összes tömegből a nélkül, hogy a kielégítést nyert követelések között aránylag felosztathatnának, előlegesen kifizetendők. (1844: VII. 4. §.)

Ha az első és második osztálybeli követelések kielégítése a tömeget annyira kimeritené, hogy a fenmaradott részből a harmadik osztálybeliek teljes kifizetése ki nem kerülne, — nehogy a hiányt a harmadik osztálybeliek kö-

ziül egyedül azok szenvedjék, kik az ingókra nézve birnak elsőbbséggel, az egész második osztálybeli követeléseknek és az első osztálybeli b), c), d), e), f) és g) alattiaknak kielégítésére fordított summa nemcsak az ingóknak, hanem aránylag az ingatlanoknak árából is leszámítandó. (113. §.)

1180. §. Kielégítés, s a csőd megszüntetése.

Megállapítván a 108. §. szerint a bíróság a miképen történendő kifizetés rendjét, azt a tömeggondnoknak kiadja, s egy birói tagot küld ki, kinek jelenlétében a gondnok a hitelezők megítélt követeléseit a biróiképen megállapított mód szerint kifizeti, azon hitelezőktől, kik teljes kielégítést nyernek, minden követeléseiket tárgyazó eredeti oklevelet átvesz, azoktól pedig, kik megítélt követeléseiknek csak egy részét kapták meg, nyugtatványt vesz, s eredeti okleveleikre a történt részfizetést följegyzendi. (114. §.)

Ha valamely hitelező követelését 30 nap alatt által nem venné, a tömeggondnok annak járandóságát birói kézbe teszi le. (115. §.)

Megtörténvén a kifizetések, a tömeggondnok s a kiküldött birói tag arról jelentést tesznek, a kifizetés okleveleit a bíróságnak bemutatják, ez pedig a csődületet megszüntetnek nyilatkoztatja. (116. §.)

1181. §. Eljárás a csőd után szerzett vagyon körül.

Ha a csődület berekesztése után a bukottnak valamely vagyona találkoznék, mely a csőd alá tartozott volna; vagy ha azon perekből, melyek a bukottnak tömegét keresőleg illeték, de a csőd berekesztéseig le nem folytak, a bukottra valamely vagyon háramlanék: joga leend azon hitelezőknek, kik a csődtömegből teljes kielégítést nem nyertek, megítélt, de ki nem elégített követeléseiknek erejeig a bukott ellen azon vagyonára birói foglalást intézni. Ezen birói foglalás pedig az illető csődbíróság által a hitelezők kérelmére a csődperben hozott ítélet s osztályzás szerint azonnal meg fog rendeltetni, és haladék nélkül teljesítendő. (117. §.)

Ha pedig a csőd berekesztése után a bukottra valamely örökség szállott, vagy az bármiképen ismét vagyont szerzett, a csődperben ki nem elégített hitelezők ellene új csődöt nyithatnak, melyhez azonban a bukottnak új hite-

lezői is meghivandók, s a per mindenkben a fentebbiek szerint folytatandó. (118. §.)

1182. §. Perorvoslatok.

Csödperekben a 7. §-ban említett bíróság elleni kifogáson, és a 95. §-ban körülírt felebbvitelen kívül semmi egyéb kifogásoknak, perorvoslatoknak, perujításnak, és bírói parancsoknak bármi alakban és szín alatt hely nem adatik. (119. §.)

1183. §. Perköltségek.

Perbeli költségek csödperekben a felek között kölcsönösen kiegyenlítettnek tekintetvén, meg nem ítéltetnek. (120. §.)

1184. §. Perügyelő ellenőrzése.

Ha a perügyelő a bíróság által a fentebbi §§. értelmében a periratok beadására kitűzött határnapokat meg nem tartaná, a bíróság őt kötelességének teljesítésére felszólítandja, a határnapok új elmulasztásának esetében hivatalától ítélet által elmozdítandja, s helyébe más perügyelőt nevezend ki. Ezen ítéletbe egyszersmind beiktatandó, hogy az elmozdított perügyelő a csődületi pert tárgyazó munkájáért semmi díjt nem követelhet. (121. §.)

1185. §. Büntető eljárás a csődügyekben.

A hamissággal párosult, vagy vétkes gondatlanságból eredett bukásoknak megfenyítésére következők rendeltetnek (124. §.):

A csödbíróság azon ítéletben, mely által a csöd megnyitását bíróiképen megrendeli, s a hitelezőknek összehívására határidőt tűz ki, egyszersmind a bukottnak szorosán meghagyja, hogy bukásának okait a hitelezők összejövetelére kitűzött határnapig írásba foglalva, két példányban a csödbíróságnak beadja. (125. §. 1844: VII.)

Ha a bukott akkor, midőn ellene a hitelezők csődületet kértek, a bíróság idézésére sem maga, sem képviselője által meg nem jelent, vagy a bíróság ítéletének következtében akár értékbeli állapotát a 12. §. értelmében felfedezni, akár bukásának okait a 125. §. szerint előadni elmulasztotta, vagy végre a 128. §. szerint teendő bírói vizsgálat alkalmával a bíróság meghagyására nem nyilatkozik, vagy meg

nem jelenik, — a bíróság a követeléseknek valósága felett a 74. §. szerint hozandó ítéletnek alkalmával tapasztalván, hogy a megítélt követeléseknek összege a tömeg értékét meghaladja: azonnal ítélet által kimondja, hogy a bukás hamissággal párosult. (126. §. 1844: VII.)

Midőn a bukott, bukásának okai iránt írásbeli nyilatkozatát a 125. §-ban megszabott határnapig beadja, annak egyik példánya a perügyelőnek ugyanazon alkalommal, midőn vele a követelőknek keresetlevelei a 65. §. szerint közöltetnek, oly meghagyással kiadatik: hogy iránta észrevételeit az említett 65. §. következtében meghatározandó határnapra beadja. A perügyelő által szintén két példányban beadandó észrevételek a bukottal a 69. s 70. §§. szerint kitüzendő határnapon adandó felelet végett közöltetnek, s a bukott által hasonlóképen két példányban beadott felelet a 73. §. értelmében a perügyelőnek nyilatkozás végett ismét kiadatván, — a bíróság azon alkalommal, midőn a bejelentett követeléseknek valóságáról ítéletet hoz, s tapasztalja, hogy a megítélt követeléseknek összege a tömeg értékét meghaladja: egyszersmind az iránt is ítél, valjon a bukás hamissággal s illetőleg vétkes gondatlansággal párosult-e, vagy nem? (127. §. 1844: VII.)

Mind a perügyelőnek, mind a hitelezőknek joguk van a bukott ellen mind a 126. mind a 127. §§. eseteiben a per folyta alatt akármikor szoros vizsgálatot kérni. Ezen vizsgálatot a csödbíróság megrendelvén, a bukottnak meghallgatásával a kebeléből kiküldendők által, vagy az illető büntető hatóságnak közbejöttével teljesített; ez alkalommal a bukottnak a csöd megnyitásakor lefoglalt kereskedési könyveit s levelezéseit a vizsgálatot tevők, a perügyelő s az illető kereskedői testület által, ha kívántatik, a bukottnak személyes jelenlétében átnézeti, sőt a mennyiben szükséges, maga is átnézi, s az általa tapasztaltakat, valamint a beadott vizsgálatot is birói megfontolás alá veszi. A perügyelőn kívül a hitelezőknek is joguk van, mind a bukott által a bukás okai felől beadott nyilatkozatot, mind ugyanannak lefoglalt kereskedői könyveit s levelezéseit is megtekinteni, s irántok észrevételeket tenni; s ezen észrevételek a bukottal a 127. §-ban körülírt módon nyilatkozás végett közöltetvén, szintén birói tárgyalás alá veendőek.

A bíróság, midőn a csődöt a fentebbi 126. 127. 128. §§. értelmében hamissággal, vagy vétkes gondatlansággal párosultnak ítélet által kimondja, az illető büntető pernek indítására a tény mibenlétének felvilágosítására kívántató irományoknak átküldése mellett, nyomban felszólítja, s egyzsersmind elhatározza: hogy a bukott, váltókat jövendőre ki nem adhat, bejegyzett kereskedőnek nem tekintetik, s törvény előtt hitelességgel bíró kereskedési könyveket nem vezethet; s ezen ítéletet ugyanazon módon, mint a hitelezők összehívására kitűzött határnappal történt, a magyar kir. helytartótanács útján országszerte is kihirdetteti.

A csődületi bíróságnak a büntető pernek indítását rendelő ítéletétől felebbvitelnek a 126. §. esetében nincs helye; a 127. §. esetében mindazonáltal ezen ítélet a csődpertől különválva, a csődületi felebbviteli bíróságok eleibe mind a perügylő vagy hitelezők, mind a bukott által a 96. §-ban körülírt módon birtokon belől felebbvitethetik. (128. §. 1844: VII.)

A fenytőbíróság a csödbíróság megkeresésének következtében a bukottat azonnal büntető per alá vonni, s ha elszökésétől tartani lehet, azt haladék nélkül le is tartóztatni, hozandó ítéletét pedig megvizsgálás végett minden esetre a szokott felebbviteli bíróságok eleibe terjeszteni köteles. (129. §. 1844: VII.)

1186. §. Hamis bukás esetei.

Hamissággal párosult bukásnak tekintetik minden bukottra nézve:

a) ha a bukott a csőd megnyitása előtt, vagy a per folyamata alatt elszökött;

b) ha akkor, midőn ellene a hitelezők csődületet kérnek, a bíróság idézésére sem maga, sem képviselője által megjelenni nem akar;

c) ha a bíróság ítéletének következtében értékbeli állapotát a 12. §. értelmében felfedezni nem akarja;

d) ha ugyan bírói ítélet következtében bukásának okait előadni nem akarja;

e) ha a tömegből valamit eltitkolt, s a csőd megrendelése után valamit eladott;

f) ha hitelezőinek kijátszására adósságokat szinlett,

valótlan adósleveleket adott ki, vagy valóságos kötelezvényeinek kiadási napját előbbre tette;

g) ha hitelének emelésére vagy fentartására tudva hamis leveleket használt;

h) ha valamely számadása alá bizott vagyont s bármilyen letéteményeket elköltött, ha a gyámsága alatti árváknak értékéből valamit eltulajdonított, vagy elpazarlott.

Kereskedőknél s gyárosoknál ezeken kívül a bukás hamissággal párosultnak tekintetik, ha:

a) a bukott kereskedő könyveit hamisan vezette, azokat később meghamisította, leveleket azokból kiszaggatott, vagy másokat ragasztott bele;

b) ha a bejegyzett kereskedő, vagy közkereseti társaság könyveket éppen nem vezet.

Minden hamissággal párosult bukás a fenytő bíróság által bünperrrel leendő megboszulandó, s a vétkes a beszámítás mértékéhez képest fél esztendőől három esztendeig kiterjeszthető tömlöczcel büntettetik. (130. §.)

1187. §. Vétkes gondatlanságból eredt bukás esetei.

A vétkes gondatlanság esetei következők:

a) ha bejegyzett kereskedő könyveit rendetlenül vezeti; ugyszintén

b) ha minden évnek végével követelési s tartozási állapotáról kereskedési mérleget (balance) nem készít;

c) ha valamely kereskedő rövid idő alatt tetemes vagyont elpazarlott, s megmutatni nem tudja, hogy szerencsétlenség vagy nagyobb kereskedési veszteségek érték;

d) ha valamely kereskedő a csőd megnyitása előtt akkor, midőn könyveiből már láthatta, hogy vagyona minden adósságainak kielégítésére nem elegendő, a helyett, hogy maga a csődület megnyitását kérte volna, egyik vagy másik hitelezőjét, kinek mások kárával kedvezni akart, birói foglalás utján előre kielégítette.

A vétkes gondatlanságból eredett bukás azokon felül, mik a 124. §-ban már említették, nagyobb beszámítási körülmények között, különösen pedig a fentebbi d) alatti esetben a bukottnak fenytő bírósága által fenytő per utján fog megboszultatni, s egy héttől hat hónapig terjedhető bezárással büntettetik. (131. §.)

1188. §. A csődtörvény hatálya.

Jelen csődtörvény azon csődületi perekre nézve, melyek ezen törvény kihirdetésekor már folyamatban vannak, visszaható erővel nem bír, hanem azok mindenben az előbbi rend és törvények szerint lesznek elintézendők. (132. §.)

1189. §. Az előbbi csődrendtartás elvei.

Az előbbi csődrendtartás, melyre az 1840: XXII. 132. §-a hivatkozik, a bejelentett igényeket és követeléseket részint osztály előtt, részint osztály útján rendelte kielégíteni, a szerint, a mint azok kiváltságosak vagy közönségesek, — s ezek ismét betáblázottak, vagy nem betáblázottak voltak, az utóbbiak végre előbb vagy később keletkeztek.

1190. §. Osztály előtti kielégítés.

Kiváltságos követelések, melyek a csődtömegeből osztályon kívül mindenekelőtt kiadandók voltak:

1. a testvérek örökrészei, a mennyiben a bukott még osztatlan állapotban volt; (1723: 47.)

2. a gyermekeknek saját — és anyjoktól öröklött ősi javai, ha az apa került csőd alá; (I: 54. 1659: 36. 1715: 9. 1723: 9.)

3. a gyámilag vagy gondnokilag kezelt tömeg, ha csőd a gyám, illetőleg gondnok ellen nyitattott; (I: 112. 116. 117. 1655: 24.)

4. minden idegen tulajdon, mely az összeírás alkalmával a bukottnál találtatott s bebizonyíthatólag egy harmadikat illetett; ide tartoztak különösen a közös birtokosok vagy örökostársak illetményei, a letét, haszonkölesön tárgyai, bizományi áruk, köz- vagy magán pénzek, melyeket hivatalánál vagy megbizásnál fogva a bukott kezelt, a hitbizományi és zálogjavak és egyéb tárgyak, melyek a bukotthoz tilos módon kerültek stb.

1191. §. A hitelezők osztályzata.

Minden egyéb követelések osztály szerint elégítetttek ki. A hitelezők négy osztályba soroztattak, s a fizetési sorozat biróilag állapított meg.

I. Az első osztályba tartoztak:

1. a bukottnak, vagy azon személyeknek, kikről a bukott gondoskodni tartozott — temetési költségei (1647:

105. 1655 : 25.), — és pedig a bukást megelőzőleg a közadósoknak polgári állásához, s a csőd megnyitla után az elkerülhetlen szükséghez képest ;

2. a gyógyítási költségek, a legutóbbi betegség alkalmából ; (Sent. 19. liqu. deb.)

3. azon szolgálati személyeknek, kik a bukott háztartásához számítottak, hátralevő bére ;

4. a felszámított perköltségek, hová a bíróság, továbbá a tömeggondnok, perügyelő, becsüsök stb. díjai, s a tömegfentartásával, kezelésével és eladásával egybekötött minden kiadások tartoztak ;

5. a kegyes czél- és közalapítványok tőkái, árvák és szegények követelései ;

6. a törvényes hitbér és nőhozomány (Dec. 20. ad acqu. mob. Sent. 13. 35. liqu. deb.), — kivévén, ha a kötelezettség egyszerismind a nőt is terhelte ; (Dec. 19. ad acqu. mob.)

7. a pénzbeli követelések, és idegen dolgok értéke, melyek a megelőző §. 3. és 4. pontjai alatt foglalt szabályok szerint osztályon kívül lettek volna kiadandók, — ha természetben hiányoztak. (Sent. 19. 30. liqu. deb. Sent. 20. ad acqu. damn.)

II. A második osztályba tartoztak a betáblázott követelések, s ezek között azok is, melyek biróilag már megíteltettek, akár volt az ítélet végrehajtva, akár nem. A betáblázott követelések elsőbbségét a betáblázás ideje, — s ha ugyanazon gyűlésen több adóslevelek egyszerre tábláztattak be, a kötelezvény kelte határozta meg. (Sent. 207. liqu. deb. 1723 : 107.)

III. A harmadik osztályba tartoztak :

1. a közönséges adósságok, melyek a II-dik osztálybeliek kellékeivel ellátva nem voltak, — és pedig az adóslevelek kelte szerint ; (Dec. 1. liqu. deb.)

2. ha több kötelezvények egyidőben keletkeztek, azon időrend szerint, melyben a pénz leolvasása történt, — ily feltét alatt a kötvényt akkor is elsőbbség illette, ha egyéb adóslevelek korábbi időből lettek volna kiállítva ; (Dec. 13. 36. u. o. és 1792 : 17.)

3. az írott hitbér. (Dec. 36. liqu. deb. és 20. acqu. mob.)

IV. A negyedik osztályba tartoztak a könyvbeli — és számlatartozások az adósság keletkeztének ideje szerint

(Dec. 36. liqu. deb.), s minden egyéb követelések, melyek az előbbi három osztályhoz nem soroztathattak. (Kelemen: III. 661– 664. §§.)

1192. §. Eljárás.

A csőd elrendeltetett, ha annak megnyitását maga az adós vagy a hitelezők kérelmezték, s egyszersmind az utóbbi esetben a követelési és tartozási vagy onállapot szerint, melynek kimutatására az adós haladéktalanul utasított, minden tartozások fedezésére a tömeg elégtelennek mutatkozott.

Megnyitván a csőd, a bíróság, saját tagjai közül biztosokat rendelt ki a tömeg összeírása és szoros zár alá vétele végett; egyszersmind a tömeg kezelésére, a tekintélyesebb hitelezők meghallgatása után gondnokot és hivatalból perügyelőt nevezett, ugyanazon jogokkal és kötelességekkel, melyek e hivatalos személyeket jelenleg is illetik.

A csőd megnyitáról hirdetvény volt közzé teendő, melynek a bíróság továbbá az adós megnevezését és lakhelyét, a tömeg ellen támasztható igények és követelések bejelentésére kitűzött határidőt, oly hozzáadással, hogy annak eltelte után semminemű bejelentés figyelembe vétetni nem fog, — végre a tömeggondnok és perügyelő neveit, valamint a csődnitás napját kellett tartalmaznia.

A felszámítás egyéb perek alakjában ment végbe. A perügyelő a bukott követeléseit mint felperes érvényesítette, s a tömeget, a bejelentők ellenében mint alperes védelmezte; a bíróság pedig mihelyt a felszámítási eljárás minden követelésre nézve berekesztetett, a hitelezők jogai és osztályzata iránt hozott ítéletet.

Más részről a tömeggondnok, számadását hiven és pontosan elkészíteni, s azt a díjjegyzékkel együtt a bírósághoz benyújtani tartozott. A kielégítés a megvizsgált számadás és megállapított osztály szerint ment végbe, melynek céljából a tömeg javai, — és pedig az ingók eladás, az ingatlanok birói zálogba adás által, közárverés útján pénzzé tétettek, s a vételár és netáni pénzkészlet a hitelezők kielégítésére fordított.

A bukott, a csőd megnyitása napjától fogva megszűnt a tömegre tényleges befolyást gyakorolni; ezenkívül a hitelezők kérelme folytán, s szükség esetében kellő kényszerítő eszközök alkalmazása által a tömegjavaknak hit alatti

felfedezésére, valamint saját igazolása végett a fizetési tehetetlenség közelebbi okainak előadására szorítottatott. (1807 : 12.) Ha a vizsgálatból a bukottnak vétkes könnyelműsége vagy nyilvános csalása tünt ki: vétsége fokozatához s a bíró belátásához képest a büntető törvények szigora szerint fenyítetett. (Kelemen : III. 665. §.)

1193. §. Átmenőleges intézkedés az osztrák csődrendtartásra nézve.

A magyar csődtörvény (1840 : XXII.) ujjalagos hatályba léptének napja előtt már megnyitott csődök az eddigi szabályok szerint tárgyalandók, s fejezendők be. Ellenben azon csődökre nézve, melyek ezen nap után nyitattak meg, az ezen csődtörvények tárgyaira vonatkozó előbbi szabályok megszüntetnek ¹⁾. (orszb. szab. IV. 24. §.)

¹⁾ Az orsz. sz. idézett §-ában az 1853. évi jul. 18. kelt. s azon évi sept. 1-jével hatálybalépett osztrák csődrendtartás értetik, melyből elég legyen csupán a hitelezők osztályzatát kiemelniük.

Első osztályba tartoztak a temetési költségek, a cselédek, kereskedői segédek és gyármunkások hátralevő bére a csőd megnyitása előtti egy évre, az orvosok, sebészek, bábák, betegápolók és gyógyszerészek követeléseai ugyanezen időre, s végre a fejedelmi adók. (20. §.)

Második osztályba tartoztak az apát, gyámot vagy gondnokot a kiskorú vagy gondnokság alatti egyén vagyonának kötelességellenes kezelése folytán terhelő kárpótlások, és azon követelések, melyek a fiscus által valamely fejedelmi hivatalnok vagy szolga ellen a szolgálati viszonyból támasztathattak. (21. §.)

Harmadik osztályba tétettek a világosan valamely más osztályba nem sorozott minden hitelezők. (22. §.)

Negyedik osztályban a csőd megnyitását három évvel megelőzőt kamatok és járadékok fizettettek ki, — a három évnél nem régiebb, valamint a folyó kamatok a tőkével egyenlő osztályban állván. (24. §.)

Ötödik osztályba tartoztak a be nem táblázott ajándékozásokból támasztott követelések, s a bárminemű kihágások miatt szabott s zálogjoggal nem fedezett pénzbírságok. (25. §.)

Ezen osztályzat a személyes hitelezők kielégítése sorrendjét állapította meg; ellenben a zálogjoggal terhelt ingók és ingatlanok, valamint a bányajavak ugyanazon elvek szerint osztattak fel, melyek a legújabb törvényhozás módosítványáiban már ismeretesek. (lásd. f. 1149—1152. §§.)

1194. §. Átmenőleges intézkedés az egyezségi eljárásra nézve.

A rendeletileg behozott csödegyezségi eljárás megszüntetik. (orszb. szab. IV. 25. §.)

A mi a magyar csödtörvény visszaállításaig befejezett egyezségi eljárásokat illeti, ezek, nehogy szerzett jogok sérelméről szó lehessen, vagy a magánjogban zavarok idéztessenek elő, a törvényhozás e részbeni jogainak fentartása mellett bevégzett tényeknek lesznek tekintendők. (26. §.)

A mi pedig a függő egyezségi eljárásokat, vagyis azokat illeti, melyek e honi csödtörvény visszaállítása határnapján valamennyi hitelezőnek hozzájárulásával még véglegesen be nem fejeztettek: azok legott csödperré alakíttassanak, s az illető csödbíróságokhoz áttétetvén, a magyar csödtörvény rendeletei s szabályai szerint tárgyaltassanak s intéztessenek el¹⁾. (27. §.)

¹⁾ Az 1859. évi maj. 18.-kán kelt egyezségi eljárás csupán a bejegyzett kereskedőkre, gyárosokra és iparosokra nézve alkalmaztatott a következő rendszabályok mellett:

A most nevezett személyek fizetései megszüntetéséről mind maguk az adósok, mind a közjegyzők és bírói hatóságok, ha annak tudomására jöttek, a csödbírósághoz haladéktalanul jelentést tenni tartoztak. (1—4. §§.)

Ha az adós a bejelentés alkalmával valamennyi hitelezőinek bíróságonküli kielégítésére nézve tőn ajánlatot: mindazon intézkedések foganatba veendőek voltak ugyan, melyek a tömegnek a hitelezők részerei biztosítása végett megkívántattak; azonban a hitelezők, követelései felszámítása és kielégítése tekintetében egyelőre a következő egyezségi eljárás-hoz utasítottak (6. §.):

A leltározás, zárlávétel, a tömegnek ideiglenes kezelése s az egyezségi tárgyalások vezetése valamely közjegyzőre bízott, ki e megbízásában mint bírói kiküldött járt el, s hivatalos intézkedései minden bírói hatóságok által támogatandók voltak. A közjegyző mellé két — legfeljebb négy tagból álló ideiglenes hitelező-választmány rendeltetett. (7. 8. §§.)

Az egyezségi eljárást nyilvános hirdetésny nyitotta meg, melyben a hitelezők személyesen, oly hozzáadással értesítettek, hogy a tárgyalási határidő különlegesen is közzé fog tétetni. (9. §.) A hirdetésnynek a vagyon biztonságára s a később szerzendő zálogjogokra nézve a csödhirdetésnyvel egyenlő hatálya volt. (10. §.)

A közjegyző, megbízatásának vételével haladéktalanul a vagyonszeírásához kezdett; a tömegjavakat s különösen a könyveket biztonságba helyezte (11. §.), a hitelezőket, legfeljebb 14 nap alatt összehíván, ezek által a hitelezőválasztmányt szerveztette (12. §.), s e választmány közreműködésével a tömeget meghatalmazottkép kezelte. (14. §.)

Ha az előzmények a kiegyenlítéshez semmi reményt nem adtak, a formasierü csődeljárás megindítása végett az illető bírósághoz azonnal jelentés teendő (16. §.), ellenkező esetben valamennyi hitelezők követeléseiknek legfeljebb 30 nap alatti bejelentésére és igazolására, a különbeni jogkövetkezmények terhe alatt közhirdetvényileg felhívandók voltak. (17. §.) Bejelentésre azonban oly hitelezők, kiket a tömeg ellen tulajdoni igény vagy zálogjog illetett, nem köteleztethettek. (19. §.)

Egyezségi tárgyalásnak csak akkor volt helye, ha a bejelentett követelések összegének legalább háromnegyed része valódinak bizonyult be. (18. §.) Ez esetben a jegyző, a hitelezőket, követeléseik valódiságairól tekintet nélkül egyezségi tárgyalásra hívta meg (20. §.), melynek alkalmával mind a tömeg állását, mind a kiegyenlítés tervét előterjesztette (21. §.)

Ha az egyezés mellett valódiaknak ismert hitelezők közül annyi számmal nyilatkoztak, hogy követeléseik, az összes tartozási vagyónállapotnak legalább kétharmadát képezték: az egyezés, a többi hitelezők netáni ellenmondására nem tekintve, megállapított (22. §.), jegyzőkönyvbe vétetett s az illető bírósághoz felterjesztett. (23. §.)

A bíróság az egész eljárást megvizsgálta, s ha az a törvényes rendszabályokkal megegyezőnek találtatott, azonnal, — különben pedig a kijavítandók kijavitása után az egyezséget, a folyamodási jogorvoslat fenhagyása mellett jóváhagyta s az eljárást befejezettnek nyilvánította. (24. §.) Azon hitelezőknek pedig, kiknek követelése a tárgyalás folyamában el nem ismertettek, zárt határidőt szabott, mely alatt követeléseik valódiságát bebizonyítaniok kellett, — annak elmulasztása, vagy perverzteségök esetében a részökről letéteményezett pénz a többi hitelezők közt aránylagosan felosztandó lévén. (25. §.)

Ha pedig az egyezés nem sikerült, vagy kijavíthatlan lényeges hiányok miatt megsemmisült: a rendes csődeljárás volt haladék nélkül megnyitandó, s a követelések bejelentésére új határnap tűzendő. (28. §.)

Az egyezés által a bukottnak minden hitelezői véglegesen kielégítetteknek tekintettek (27. §.); de a mi nem szolgált akadályul arra nézve, hogy a bukott, vizsgálat alá vétessék, s bűnösnek találtatván, a törvények szigora szerint büntetessék. (26. §.)

ÖTÖDIK SZAKASZ.

TELEKKÖNYVI RENDTARTÁS.

1195. §. A telekkönyv czélja.

A telekkönyvi intézmény rendeltetése a birtok- és tulajdonjog biztonságát, s az ezen alapuló közhitelt fentartani; mely üdvös cél nem máskép éretik el, mint ha a birtokviszonyok és zálogjogok körül előfordulható minden változások pontosan bevezettetnek, a biztosított jogok és követelések bejegyzése tekintetében pedig az alább következő rendszabályok szigoruan megtartatnak, végre az egész munkalat a nyilvánosság ellenörködése alá helyeztetik.

1196. §. Betáblázások az előbbi törvények szerint.

A telekkönyveknek ily értelembeni vezetéséről legelőször az 1840 : XXI. tczikk gondoskodott ¹⁾, az adóssági követeléseknek elsőbbség végetti betáblázását következőleg szabályozván :

A betáblázásnak mindig azon köztörvényhatóság előtt kell történni, hol az adósnak javai, melyekre a betáblázás intéztetik, feküsznek. Ugyanazért a nemesi és jobbágyi javakra nézve az illető megyének közgyűlése előtt, — szabad kir. városokban s a jászkun-kerületekben fekvő javakra nézve a városi tanács rendes ülésén, — a hajdu. városokban a kerületi gyűlésben, — a bányai vagyomra nézve pedig a a bányászi hegymester és jegyző előtt van csak helye a

¹⁾ Az 1723 : 107. tczikk, mely a betáblázásról hazai törvényeink közt legelső emlékezik, meghagyta a megyéknek és szabad kir. városoknak, hogy a követelések betáblázását Ő Felseége egyéb tartományainak rendtartása szerint teljesítsék, s a betáblázási elsőbbséget jövőre figyelemben tartsák.

betáblázásnak. Máshol történt betáblázások törvényes erővel nem bírnak ¹⁾. (1840 : XXI. 1. §.)

Azon betáblázás, mely egyik megye vagy törvényhatóság előtt történt, az adósnak más megyében vagy más törvényhatóság alatt levő javaira soha ki nem terjed, még akkor sem, ha ezek csak részei vagy tartozékai volnának azon nagyobb jószágoknak vagy uradalomnak, melyre nézve a betáblázás történt. (2. §.)

Megyei kisgyűlésen történt betáblázásnak törvényes ereje csak azon közgyűléstől számítandó, melyen a kisgyűlés jegyzőkönyve hitelesített; ugyanazon közgyűlésen történt betáblázások pedig, a gyűlésnek bármelyik napján történt légyen is a betáblázott iromány felolvasása, különbség nélkül ugyanazon egy napon törtéteknek tekintendők. (3. §.)

A betáblázásnak, hogy törvényes erejű legyen, előbb kell történni, mint a csődület iránti folyamodás benyújtott. Később történt betáblázások semmi erővel nem bírnak. (4. §.)

A betáblázott követelés, csődület esetében, más hasonló, de be nem táblázott követelések előtt kielégítési törvényes elsőbbséggel bír. Korábban betáblázott követelés a későbbben betáblázottat kielégítésére nézve megelőzi. Ugyanazon közgyűlésen vagy városi tanács előtt ugyanazon napon történt betáblázások között az adóslevél kelte határozza el az elsőbbséget. (5. §.)

Jövedőre a betáblázásból származó kielégítési elsőbbség az adósnak csak ingatlan javaira terjed. Ingó javakra betáblázást intézni, vagy az ingatlanokra történt betáblázásnak erejét ingókra is kiterjeszteni, ezentul soha semmi szín alatt nem lehet. (6. §.)

Az eddig történt betáblázások azonban mind azon csődületben, melyek már folyamatban vannak, vagy a jelen törvény kihirdetése után három esztendő alatt fognak támadni, az adósnak ingó javaira nézve is adnak a hitelezőnek elsőbbséget; de az ezen három évnek lefolyta után

¹⁾ Ugyancsak az 1723 : 107. a betáblázásokkal a megyei és szabad kir. városi hatóságokat bizta meg; ellenben sem az uriszéket sem a mezővárosok tanácsát ezen jog nem illette. (Dec. 33. 36. liq. deb.)

támadó csődületeknél az eddigi betáblázásoknak ereje is az adósnak egyedül ingatlan javaira terjed. (7. §.)

Betáblázások alkalmával a kötelezvények mindenkor eredetben, — a kereskedői könyvek kivonatai pedig, s a váltótörvényszékek oly ítéletei, melyekre nézve a hitelező az adósnak ingó javaiból teljes kielégítést nem nyert, hiteles formában beiktatandók. (8. §.)

Minden betáblázandó követelésnek határozott summáról kell kiadva lenni. Ha valaki oly követelést tábláztatna be, mely nem valamely határozott pénzmennyiségről szól, a betáblázás által semmi elsőbbséget nem nyrend. (9. §.)

Ha valamely kötelezvény betábláztatnék, mielőtt az abban kitett pénzt vagy pénzbeli értéket az adós hitelezőjétől általvette, a betáblázásból származó elsőbbség azon időtől számítandó, midőn a kötelezvény az abban kitett pénz- vagy pénzbeli érték valóságos általadásával teljességbe ment. (10. §.)

A betáblázás végett bemutatott iromány az illető közgyűlési vagy tanácsi ülésben nyilván felolvastatván, betáblázottnak végzés által kijelentessék, s ezen végzés az ülésnek jegyzőkönyvébe iktattassék, s a megtörtént betáblázás a betáblázott irományra feljegyeztessék, sőt ha a fél kívánja, erről neki hiteles bizonyítvány is adassék. Ezenkívül a betáblázott irománynak másolata egy különös, e végre készített betáblázási jegyzőkönyvbe beirandó, s minden betáblázásokról egy névsor szerinti lajstrom vezetendő. (11. §.)

A betáblázási jegyzőkönyvet s lajstromot mindenki szabadon és díjfizetés nélkül megtekintheti, és a levéltárnok köteles azokból bárkinek kívánatára minden különös végzés vagy elnöki meghagyás nélkül, illő díj mellett, hivatalos aláírása alatt kivonatot kiadni. (12. §.)

A megyei közgyűlések előtt jövedőben is történhetnek oly általános betáblázások, melyekben az adósnak egyik vagy másik vagyona különösen ki nem jelöltetik, s ezeknek törvényes ereje az adósnak azon megye hatósága alatt lévő minden ingatlan javaira egyformán kiterjed. (13. §.)

De szabad kir. városokban ily általános betáblázásnak

jövendőben helye nem leend, hanem a hitelező köteles ezentul a betáblázás alkalmával mindenkor különösen kijelölni adósának azon vagyonát, melyre a betáblázást intézni akarja; s midőn a betáblázás erejét annak minden ingatlan javaira ki akarja terjeszteni, ha ettől az adóslevélben eltiltva nincsen, azokat mind egyenkint s különösen megnevezve jelölje ki, mert a mit meg nem nevezett, arra nézve a betáblázás neki elsőbbséget nem ad ¹⁾. (14. §.)

Ezeknek következtében minden szabad kir. városnak meghagyatik, hogy a betáblázási könyvet a földkönyvvel (Grundbuch) kösse össze. Azon szabad kir. városoknak, melyekben rendes földkönyv még nem létezik, két esztendei határidő engedtetik, mely alatt azt multhatlanul elkészíteni, rendbehozni s a betáblázásokkal összekötni köteles. (15. §.)

Midőn a betáblázandó irományban az adós fél már maga határozottan kijelölte azon polgári ingatlan vagyonát, melyre adósságát betábláztatni engedi, akkor a betáblázást annak egyéb javaira kiterjeszteni nem lehet. (16. §.)

A ki valamely betáblázással terhelt polgári vagyont megvesz, addig, míg az eladott vagyona betáblázott követelések kifizetve, vagy a hitelezők megegyezésével biztosítva nincsenek, az eladónak kezéhez a vételbeli summából semmit le ne fizessen, különben a hitelezőknek minden ebből eredhető káráért kezességgel tartozik. Ugyanazért köteles a városi tanács minden ilyen eladásról az illető hitelezőket azonnal tudósítani, s őket hivatalosan felszólítani, hogy betáblázott követeléseiknek miképeni biztosítása iránt legfeljebb egy hónap alatt kivánságukat kijelentsék. Ha a hitelezők meg nem nyugodnának abban, hogy követeléseik az eladónak még birtokában maradott egyéb vagyona irassanak által, hanem kielégítést kívánnának: a vevő, ha csak a hitelezőkkel másképen nem egyez, mind azt, a mit

¹⁾ Az általános betáblázás az adósnak minden javaira, melyek az illető telekkönyvi hatóság területén léteztek, egyaránt kiterjedt; különös betáblázás által ellenben a hitelező zálogjoga csupán kijelölt birtokra szorítkozott.

a vétebeli summából szerződés szerint egyszerre vagy időnként letenni tartozik, addig, míg a hitelezők ki nem elégítették, mindig a városi tanács előtt fizesse le; a tanács pedig a letett summákból a kifizetendő követeléseket azonnal elégíttesse ki, s az eladó csak azt veheti kezébe, a mi hitelezőinek kielégítésén felül maradt. Ha valamely hitelező a városi tanács felszólítására egy hónap alatt sem jelentené ki akaratját, a vevőnek választásától függ, azon követelést a maga terhére átiratni, vagy azt a városi tanács kezébe letenni. (17. §.)

Midőn a betáblázással terhelt polgári vagyonnak csak egy része adatik el, a hitelezők betáblázott követeléseiknek csak azon részére nézve kívánhatnak a vevőtől biztositást vagy kielégítést, a mi a betáblázás alatti vagyonnak eladott részére esik; s ha ezen résznek mennyiségére nézve a felek egymás közt meg nem egyezhetnének, azt a városi tanács fogja rövid uton elintézni; követeléseik többi része pedig tovább is az adós birtokában maradt vagyonrészt terheli. (18. §.)

Ha egyes személyek nemesi javaikra nézve a betáblázásnak azon módját akarnák behozni, mely a fentebbi §§-ok által a királyi városokra nézve megállapított: szabadságukban állandó végre a megye közgyűléséből küldöttséget kikérni, mely az illető nemesi fekvő javakat hitelesen összeírja és felméri; mely munkálatot a megye közgyűlésére bemutatván, az ily módon hitelesen összeírt és felmért nemesi birtokokról egy különös jegyzőkönyv fog a megye által vitettetni. A küldöttség munkálódásának valóságáról felelet terhével tartozik. (19. §.)

Addig is pedig, míg a megyékben is rendes földkönyvek hozatnak be, oly esetben, midőn az adósnak valamely különösen kijelölt birtokára történt a betáblázás, és az adós azon birtokát elidegeníti, a vevő tartozik mindazon hitelezőket, kik követeléseiket különösen azon birtokra betábláztatták, annak megvételekor tudósítani s őket kielégíteni, vagy azon adósságokat a megvett birtokkal együtt átvállalni, különben habár az egész vételbeli summát az eladónak lefizette is, mindazon adósságok, melyek a megvett birtokra különösen valának betáblázva, azt tovább is terhelik. (20. §.)

Ugyanez léssen megtartandó akkor, midőn az adós valamely törvényhatóság alatt lévő, s általános betáblázással terhelt minden birtokát eladja, habár más törvényhatóság alatt birtokai megvolnának is. (21. §.)

A betáblázások csak a betáblázott kötelezvénynek visszaváltásával történhetnek, s ugyanazon hatóságnál teljesítendők, melynél a betáblázás történt. A visszaváltott kötelezvény kitáblázás alkalmával is eredetben előmutatandó, s a kitáblázásnak módjára s rendes feljegyzésére nézve az illető hatóságok épen azon szabályok szerint fognak eljárni, melyek a betáblázásra nézve e jelen törvény-cikkelyben foglaltatnak; ha azonban a kitáblázandó kötelezvény eltévedvén, eredetiben be nem mutattathatnék, a kitáblázást sürgető fél az illető hatósághoz esedezést adand be, melyhez a hitelezőnek azon hitelesített elismerését, hogy a kitáblázandó s eltévedett kötelezvény valóságosan kifizettetett, hozzá csatolandja, és a kötelezvény megsemmisítésének és kitáblázásának eszközöltetését kérendi. Az ily kérelemlevél következtében az illető hatóság a betáblázott kötelezvény másolatát a helytartótanácsnak megküldi, a főkormányszék pedig ezt körlevél és a váltótörvénykönyv II. Részének 213-dik §-ban említett hirlap által kihirdetvén, egy esztendei határidőt tüzend ki, melynek elfolytáig az, kinek birtokában a kihirdetett kötelezvény lenne, a kitáblázást sürgető törvényhatóságnál igényeit bebizonyíthatja; ezen határidő után a kötelezvény megsemmisítettnek jelentetik, s kitáblázása megengedtetik. — Végre ha valaki ellen hamis, vagy már kifizetett kötelezvény volt betáblázva, s ez azon kötelezvény iránt per utján bíróképen felmentetett, a legfelsőbb bíróságnak, vagy ha a pert a másik fél felebb nem vitte, azon bíróságnak, mely a kérdés felett utoljára ítelt, felmentő ítélete mellett is megtörténhetik a kitáblázás. (22. §.)

A betáblázás díja minden kötelezvénytől, mely 200 forintnál nagyobb summáról nem szól, 1 frt. 30 kr. — 200 forintokat meghaladó summától minden kötelezvénytől 3 ft. A kitáblázásért díj nem jár. (23. §.)

Fiuméra nézve az ott gyakorlatban levő betáblázási rendszer tovább is megtartatik. (24. §.)

1197. §. A legújabb törvényhozás a telekkönyvekről.

Ez volt a telekkönyvek szabályzata hazánkban mindaddig, míg néhány ideiglenes kísérlet után az 1855. évi dec. 15-kén kelt telekkönyvi rendtartás meghonosított, sőt a legújabb törvényhozás által, a magyar törvények visszaállítása mellett, továbbá is fenntartatott. E telekkönyvi rendtartásra nézve az orszb. szabályelvek a következőket határozták :

A jog és vagyon biztonsága s ezen alapuló közhitel a telekkönyvi rendszerrel szoros egybefüggésben lévén, ez okból, s egy magyarországi hitelbank mielőbbi életbeléptetése végett az 1855. évi dec. 15-kén a telekkönyvek tárgyában kiadott és eddig gyakorlatban volt rendelet, az erre vonatkozó későbbi pótló határozatokkal együtt az országgyűlés végleges intézkedéseig hatályában fenmarad. (orsz. szab. I. 145. §.)

A telekkönyvek rendes bírósága megyékben a megyei állandó törvényszék, szabad kir. városokban pedig a városi tanács s illetőleg törvényszék. A jászkun- és hajdukerületekben a telekkönyvi hatóságot a községi tanácsok veszik át. (146. §.) Minden telekkönyvi hivatal az illető telekkönyvi hatóság alá rendeltetik, s ennek kiegészítő részét képezi ¹⁾. (147. §.)

1198. §. Az új telekkönyvi rendtartás felosztása.

Az új telekkönyvnek szerkesztése két osztályra szakad.

Az első osztály községenkint, minden épülethelyek és telekrészleteknek (a bányakönyvekbe bejegyzett bányamivelési tárgyak kivételével) bizottmányi helyszínelése által foganatosítatik.

¹⁾ A magyar törvények visszaállítása előtt a telekkönyvek vezetésére, s mindazon teendők végbevitelére, melyek a telekkönyvekre vonatkoztak, — „telekkönyvi tanács“ név alatt külön bírói hatóságok léteztek. A telekkönyvi tanács egyébiránt a megyetörvényszéknek volt kiegészítő része, s innen a felebezett ügyek, másodbirósági ellátás végett, kivétel nélkül a cs. kir. országos főtörvényszékhez terjesztettek.

Ezen osztály magában foglalja a birtokrészlet-lajstromok és vázlatrajzoknak a birtokrészletek tájrajzi sorrende szerinti szerkesztését, nemkülönben a telekjegyzőkönyvek szerkesztését és hitelesítését is, melyekben a birtokrészletek telekkönyvi jószágtestekké állíttatnak össze, s a kitudott birtokjogok bejegyeztetnek.

A birtokrészlet-lajstromok és vázlatrajzok arra szolgálnak, hogy a telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett minden egyes birtokrészlet fekvése előadassék. Továbbá az a céljuk, hogy ellenőrségül szolgáljanak arra nézve, miszerint egy birtokrészlet sem hagyatott ki, s egy sem jegyeztetett be kétszer.

A telekkönyv-szerkesztés ezen osztálya Moson, Győr, Pest-Pilis-Solt, Sáros, Békés, Csanád, Arad, Temes, Torontál és Zágráb megyékre, valamint különösen szabad kir. Győr, Szakolcza, Buda, Eperjes, Bártfa, Kis-Szeben, Ujvidék, Zágráb, Károlyvár és Varasd városokra és a holicsei császári családi uradalomra nézve oly mértékben előhaladt, hogy a telekjegyzőkönyvek közzététele az említett megyékre, városokra és járásokra nézve mielőbb megkezdetni és rövid időközökben folytatni fog; míg a helyszínelési munkák már más megyékben és városokban elkezdettek, vagy legalább az azokhozi előkészület folyamatban van.

A telekkönyv-szerkesztés második osztálya a telekjegyzőkönyvek közzétételeből, s az azokba bejegyzett telekkönyvi jószágtestek és birtokjogoknak az ellenök támasztott nehézségek és fölszólalások birói eldöntése általi megállapításából, nemkülönben a régi betáblázott követeléseknek a bíróságnáli bejelentés útján történő jelzálogi átkebelezéséből áll. Azon napon, melyen ezen bírósági hivatalos cselekvények kezdődnek, fog egyszersmind elkezdődni a közzétett telekjegyzőkönyveknek telekkönyvekképeni vezetése is.

Ennélfogva ezen ügyetek szabályozása végett, az igazságügyi ministeriumnak az 1851. mártius 16-kán és 1852. november 29-kén kelt legfelsőbb határozványokkal adott fölhatalmazás folytán, a közzététele napjától fogva kötelező erejű, idemellékelt rendelet oly megjegyzéssel bocsáttatik ki, hogy az által az 1853. april 18-kán kelt mi-

nisteri rendelet ¹⁾ ezen intézkedésekre nézve, melyek az alább következő szabályokkal ellenmondásban állanak, megszüntetettnek tekintendő.

I. FEJEZET.

A telekjegyzőkönyvek közzététele s az annak folytán előforduló ügyletek kezelése.

1199. §. A telekjegyzőkönyvek közzétételének teljesítése.

Mihelyest meghatározható azon nap, melyen a helyszinelési munkálatok a telekkönyv-irodákban közmegeztetés végett föltárathatnak, az igazságügyi ministerium jóváhagyásának kikérése után a telekjegyzőkönyvek közzététele s az azok megigazitása és a régi betáblázott követeléseknek jelzálogi átkeblezése a telekkönyv-igazgatóságok által hirdetvényi felszólítással eszközözendő. (1855 : dec. 15-kén kelt telek. rend. 1. §.)

1200. §. A hirdetvény tartalma.

A kibocsátandó hirdetvényben azon megyéknek, vagy az 1853. april 18-kán kelt miniszteri rendelet (birod. törv. lap 65. sz.) esetében azon járások avagy községeknek kijelölése mellett, melyekre nézve a telekjegyzőkönyvek befejezvék, s azon telekkönyv-irodák megjelölésével, a me-

¹⁾ Az 1853. évi april 18-kán kelt igazságügyi min. rendelet a telek- és betáblázási könyvek előkészítésére nézve ad utasítást, s a birtokoknak bizottmányilag felvételét (5—10. §§.), a telekkönyvi jószágtestek jogi természetét (11—13. §§.) tárgyait és alakítását (14—19. §§.), a bizottmánynak egyes telekkönyvi testek felvétele tekintetében követendő eljárását (20—37. §§.), az addig vezetett nemnemesi telekkönyvek kiigazitását és kiegészítését (38—42. §§.) írja elő. Egyéb intézkedései az idézett min. rendeletnek, a telekkönyvek közzététele, annak célja és módja, valamint a tulajdonigények és követelések bejelentése tekintetében az 1855 : dec. 15-kén kelt telekkönyvi rendtartás által helyettesítették.

lyeknél a telekjegyzőkönyvek léteznek, azon nap, melyen ezek ott mindenki általi megtekinthetés végett föl fognak táratni, s melytől fogva e szerint a hirdetvény hatályossága kezdődik, közzéteendő, s egyszersmind meghatározandó, hogy a jelen rendelet I. részében kijelölt ügyletek foganatosítása, s a megyei és járási telekkönyvek befejezéseig és azoknak a rendes telekkönyvi hatóságok kezébe lendő átadásaig a telekjegyzőkönyveknek az ezen rendelet II. részében foglalt határozatok szerinti vezetése, mely bíróságokat illeti. (2. §.)

1201. §. Felszólítás a telekkönyvi jogok bejelentése tárgyában.

A hirdetvénynek egyszersmind következő felszólításokat kell tartalmaznia :

1. Mindazon személyek, kik már a telekjegyzőkönyveknek a községbeni hitelesítésekor létezett, vagy legalább még a hirdetvény hatályossága kezdetének napja előtt (2. §.) szerzett tulajdon-, zálog- vagy haszonbéri jognál fogva, akár a fekvőségek megjelölése, akár a telekkönyvi jószágtestek összeállítása, vagy a bejegyzett birtokviszonyok kinyomozása tekintetében, a telekjegyzőkönyvekben valamely igazítást, kiegészítést, lejegyzést, hozzájegyzést vagy átjegyzést igényelhetni vélnek, felszólítandók, miszerint ebbeli igényeiket a hirdetvényi határidő alatt (5. §.) annál bizonyosabban jelentsék be, minthogy különben ezen igények oly harmadik személyek kárára, kik a hirdetvény hatályossága kezdetének napjától fogva a telekjegyzőkönyvekben foglalt bejegyzések alapján további nyilvánkönyvi jogokat jóhisszemmel szereznek, többé nem érvényesíthetők.

Ezen bejelentésnek minden a telekjegyzőkönyvekben még be nem jegyzett birtokjogokra ki kell terjednie, nem tévén különbséget, valjon azok a már használaton kívül tett régi, vagy a jelenleg még vezetett bevallási, telek- vagy más könyvekben, lapokban és lajstromokban előfordulnak-e vagy sem; s akár nyujtott legyen valamely fél, bármi bíróságnál, valamely általa szerzett fekvőség tekintetében, birtokátírási kérvényt be, s akár van ezen kérvény elintézve, akár sem.

1197! A bejelentésre köteleztetnek különösen mindazon személyek, kiknek birtokjogaik a helyszinelési bizottmányoknál sem önmaguk által, sem pedig az ezen bizottmányoktól kirendelt képviselők által nem érvényesítették; vagy kik állítólag erős b vagy közös birtokjogukat, a bizottmányilag kitudott és a telekkönyvekbe bejegyzett tettleges földbirtokos ellen, a helyszinelési szabályok által kijelölt módon igazolni képesek nem voltak; állítólagos igényök akár van a telekjegyzőkönyvekben vagy az általános tárgyalási jegyzőkönyvben feljegyezve, akár sem. *Jakogyaor*

2. Mindazon személyek, kik a telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett fekvőségekre az 1852. november 29-kén kelt legfelsőbb nyiltparancs (birod. törv. lap 247. sz.) határozataihoz képest ösiségi vagy zálogvisszaváltási jogokat, vagy más jogczimből tulajdoni igényeket már érvényesítettek; — vagy kiket az említett nyiltparancs rendeleteihez képest a zálogvisszaváltási jog érvényesítésére még hosszabb határidő illet, felszólítandók, miszerint ezen igényeiket a főnebbi pontban kijelölt jogkövetkezmény elkerülése mellett a kiszabott hirdetvényi határidő alatt (5. §.) jelentsék be, s az első esetben a még folyamatban levő jogügyet, annak a telekjegyzőkönyvbeli feljegyzése végett, vagy a nekik már jogérvényesen odaitélt jogot, az abbai bejegyzés végett; a második esetben pedig az őket még illető zálogvisszaváltási jogot a telekjegyzőkönyvbeli feljegyzés végett okiratokkal tanusítva igazolják.

3. A volt nemesi javak mindazon birtokosai, kik bebizonyíthatják, hogy ezen javakkal az 1848. évig a törvényhatóság gyakorlása, az 1855. junius 27-kén kelt igazságügy-miniszteri rendelet határozatainak megfelelő módon volt egybekapcsolva, felszólítandók, miszerint ezt a hirdetvényi határidő alatt (5. §.) igazolják, oly czélből, hogy ezen javak a megyei vagy kerületi jegyzőkönyvekbe jegyeztethessenek be, különben minden egyéb javak a szolgabiroi vagy járási hivatalok telekkönyveibe fogván bejegyeztetni. *omorttal és undjogor, undjogor, undjogor, undjogor*

131 4. Végre mindazon hitelezők, kik a telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett fekvőségekre elsőbbségi jogokat vagy már nyertek, vagy pedig betáblázások által a hirdetvény hatályossága kezdetének napjáig netalán még nyerendnek, felszólítandók, miszerint a betáblázott követeléseket azok-

nak a telekkönyvi jószágtestek régi teherállapotába leendő jelzálogi átkeblezése végett, az 5. §. szerint szabandó határidő alatt annál bizonyosabban jelentsék be, minthogy különben a korábban nyert elsőbbséget elvesztik; holott kellő bejelentés mellett a hirdetvény hatályossága kezdetének napjaig nyert elsőbbségi jogaik, az ezen telekkönyvi jószágtestekre az ezen naptól fogva tulajdoni vagy zálogjogot nyert szerzők vagy jelzálogos hitelezők irányában is fenmaradnak. (3. §.)

Azon igények, melyek a volt urbéri kapcsolat és azzal rokon viszonyok tárgyában 1853. mártius 2-kán kibocsátott nyiltparancsok által szabályoztatnak, akár jegyeztettek legyen azok föl a helyszinelési jegyzőkönyvekbe akár sem, a bejelentésre vagy igazolásrai hirdetvényi felszólításokból, s a hirdetvény folytán történendő tárgyalásokból kizárják, mi a hirdetvényben világosan megemlitendő. (4. §.)

1202. §. Bejelentési határidő.

A hirdetvényi határidő, a 3. §. 1. és 2. pontjában elősorolt igények bejelentése végett nyolcz hónapra, a jószággal egybekapcsolt törvényhatóságnak a 3. pontban érintett igazolása végett s a hitelezők követeléseinek a 4. pont szerinti bejelentése végett egy évre, még pedig oly módon tüzendő ki, hogy a határidők utolsó kalendáriumi napja a hirdetvényben kifejeztessék, s ezen nap azon idő tekintetbe vételével, melyben a hirdetvény a hirlapokban először megjelenhetik (8. §.), megközelítőlegesen számíttassék.

A határidők kiszabásánál a mennyiben lehet egyszersmind arra is kell ügyelni, hogy azoknak vége oly időre essék, melyben a távolabb fekvő községekbeli földbirtokoknak is könnyen meg lehessen a telekkönyvi hatóság székhelyén tartandó szóbeli tárgyalásokra jelenniök.

A kiszabott határidők ellen sem a meghoszabbitásnak, sem pedig az előbbi állapotbai visszahelyezésnek nincs helye; mi a hirdetvényben kifejezendő. (5. §.)

A telekjegyzőkönyvek a hirdetvény hatályossága kezdetének napjától fogva, az általános polgári törvénykönyv 321. §. értelmében telekkönyvekké tekintendők s a jelen rendelet II. részében foglalt szabályok szerint vezendők. Ennélfogva a hirdetvényben az is kifejezendő,

hogy ezen naptól fogva a telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett fekvőségekre új tulajdon-, jelzálog vagy más dologbani jogok csak az azokbani törvényszerű bejegyzés által, s csak az ezen fekvőségekre nézve korábban létezett és a hirdetvényi határidő alatt a 3. §. rendeleteihez képest bejelentett és igazolt igények sérelme nélkül szereztethetnek s ruháztathatnak át más személyekre vagy szüntethetnek meg. (6. §.)

Hol a viszonyok a bekövetkező tárgyalások céljából még különös határozatokat kívánnak, a hirdetvényben ezek is közzé teendők. (7. §.)

1203. §. A hirdetvény közzététele.

A hirdetvény a Wiener Zeitungba s azon koronaországoknak, melyben a hirdetvényt kibocsátó telekkönyvigazgatóság létezik, bírósági hirdetésekre rendelt lapjaiba beiktatandó.

A beiktatás ugyan háromnapos időközökben háromszor eszközendő, s az 5. §-ban említett 8 hónapos határidőnek mintegy felében ismétendő.

A közhirrététel jogérvényességére azonban a hirdetvénynek a főnebb említett hirlapokbani első és egyszeri beiktatása elegendő. (8. §.)

A pesti telekkönyvigazgatóság tartozik továbbá a temesvári és zágrábi telekkönyvigazgatóság által közzétett hirdetvényeknek a bírósági hirdetésekre rendelt magyarországi hirlapokbani beiktatását eszközölni.

Hasonló módon tartozik a temesvári telekkönyvigazgatóság is arról gondoskodni, hogy a Magyar-, Horvát- és Tótországban felállított telekkönyvigazgatóságok által kibocsátott hirdetvények, a saját kerületbeli bírósági hirdetésekre rendelt hirlapokba is beiktattassanak.

Hasonló kötelezettsége van a zágrábi telekkönyvigazgatóságnak is a többi telekkönyvigazgatóságok által kibocsátott hirdetvények tekintetében.

Ezen beiktatásnál azonban csak a hirdetvénynek a 2. §-ban említett pontjai nyomandók le, a hirdetvénynek azon hirlapokbani kimerítő tartalmára utalva, melyekben az teljesen megjelenik.

Ha a közzétett telekjegyzőkönyvek oly községeket

tárgyaznak, melyek valamely határszéli járásban fekszenek, az e részbeli hirdetvényt kibocsátó telekkönyvigazgatóság annak a mennyire lehet a szomszéd külföld hírlapjaiba beiktatásáról is gondoskodik. (9. §.)

A hirdetvények beiktatásának a hírlap nyelvén s ezen fölülírással: „A telekjegyzőkönyvek közzététele Magyarországon (vagy Horvátországban sat.)“ kell történnie. (10. §.)

Mindenik telekkönyvigazgatóság tartozik az általa kibocsátott hirdetvényt a körületében létező valamennyi országfejedelmi bíróságokkal, nemkülönben az árvabizottmányokkal közölni. Ha azon községek között, melyeknek telekjegyzőkönyvei közzétételnek, olyanok is fordulnak elő, melyek az új bírósági felosztás szerint más közigazgatási területhez tartoznak: úgy a hirdetvény azon bíróságoknak is megküldendő, melyekhez azon községek jelenleg utasítvák.

A bíróságok kötelesek a hirdetvényeket mindenki általi megtekinthetés végett az irodában feltárni, és azokról, ha megkeresetnek, szóbeli felvilágosításokat adni, s mint gyámsági és gondnoksági hatóságok a fölött örködni, hogy a kiskorú és gondviselés alatti személyek jogai a hirdetvény utasítása szerint érvényesíttessenek.

Azon kiskorú és gondviselés alatti személyekre nézve, kik valamely falusi községhez tartoznak, s kiknek képviselőik az ügyletekben járatlanok, a gyámsági és gondnoksági hatóságoknak kötelességében áll, azoknak jogait érvényesíteni, vagy ezen ügyletre kirendelt közös gondnok által érvényesíttetni. (l. 39. §.) A bíróságok továbbá kötelesek azon hagyatékokat, melyek nekik a helyszinelő bizottmányok által mint nem tárgyaltak följelentettek, lehető gyorsasággal tárgyalni. (11. §.)

Mindenik telekkönyvigazgatóság köteles továbbá intézkedni az iránt, hogy az általa kibocsátott hirdetvény azon községekben, melyeknek telekjegyzőkönyvei közzétételnek, a községelöljárókkal, helységjegyzőkkel és a netalán még létező árvák atyjaival közöltessék, s a törvény- és községházakon, nemkülönben a czélnek megfelelő más középületeken kifüggesztessék, és a falusi községek lakosai előtt annak tartalma megmagyaráztassék. (12. §.)

Végre mindenik telekkönyvigazgatóság köteles az ál-

tala kibocsátott hirdetvényt, azon koronaországoknak, melyekre nézve jelen rendelet kötelező erejű, valamennyi politikai és pénzügyi országos hatóságaihoz, nemkülönben az ott létező püspökökhöz, még pedig saját körületében közvetlenül, más kerületekben pedig az ottani telekkönyvigazgató-ságok útján átküldeni. (13. §.)

1204. §. A birtokváltásoknak a helyszinelő bizottmányok általi kinyomozása.

A telekkönyvigazgatóságoknak kötelességévé tétetik, miszerint kevéssel azon nap előtt, melyen a hirdetvények hatályossága kezdődik, azon, s különösen a telekkönyvirodák székhelyétől távolabb eső községekbe, melyekben a telekjegyzőkönyvek hitelesítése óta a tapasztalás szerint gyakori birtokváltások fordultak elő, különös helyszinelő bizottmányokat küldjenek ki, oly meghagyással, hogy ezen bizottmányok az ezen nap előtt történt minden birtokváltásokat a fenálló utasítások szerint nyomozzák ki, s a telekjegyzőkönyvbe jegyezzék be, ezen bejegyzéseket hitelesíttessék s a községre nézve meghagyott munkálatokat is azok szerint igazítsák meg.

Azon birtokváltásoknak, melyek csak ezen nap után keletkeznek, kinyomozásába vagy bejegyzésébe nem szabad a helyszinelő bizottmányoknak bocsátkozniok; az új birtokosok azonban oda utasítandók, hogy tulajdonjogaik bejegyzését a telekkönyvi hatóságnál a jelen rendelet II. részében foglalt szabályok szerint eszközöljék.

Ez alkalommal a 12. §-ban érintett megmagyarázás is teljesítendő.

A helyszinelő bizottmányok kötelesek a fönkjelölt ügyleteket a legmegfeszítettebb szorgalommal végezni, s arról gondoskodni, hogy a helyszinelési munkálatok minden kitelhető gyorsasággal és pontossággal adassanak be a telekkönyvi irodákba. (14. §.)

1205. §. A birtokváltásoknál és betáblázásoknál eddigi eljárás megszüntetése.

Azon birtokátirási kérvények, melyek az eddigelő divatozott módon, a birtokváltásoknak a bíróságoknál e czélból vezetett bevallási, telek- vagy egyéb könyvekben, lapokban vagy lajstromokban kimutatása végett ezen

biróságoknál tárgyalás alatt vannak, vagy még ezentalán benyujtatnak, azon esetben, ha azok oly fekvőségekre vonatkoznak, melyek a közzétett telekjegyzőkönyvekbe be vannak jegyezve, haladék nélkül azon végzéssel intézendők el, hogy a felek, birtokjogaik érvényesítése tekintetében a hirdetvényben foglalt határozatokhoz kötelesek magukat tartani, s erről a folyamodók az előterjesztett okiratok visszacsatlása mellett tüstint értesítendők.

A főnebb említett könyvek, lapok és lajstromok berekesztendők és használaton kívül teendők; s azokból birtoklevelek, kivonatok vagy másolatok többé nem adathatnak. A levéltárakban visszatartóztatott birtoklási okiratok a feleknek, írás- vagy szóbeli kérelem folytán, vétbizonyítvány mellett haladék nélkül kiszolgáltatandók. (15. §.)

1206. §. Elintézetlen kérelmek.

Azon betáblázási kérvények, melyek a betáblázások teljesítésére eddigelő hivatott bíróságoknál, a közzétett telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett fekvőségek tekintetében, a telekjegyzőkönyvek közzétételekor még el nem intéztettek, vagy a hirdetvény hatályossága kezdetének napjaig még benyujtatnak, haladék nélkül, s legfőlebb a hirdetvény hatálybalépte előtti utolsó napon, az eddigi módon elintézendők; ennél fogva a betáblázás megengedése esetében az előterjesztett adóslevelek a bíróság által még azon időszakban betáblázottaknak nyilvánítandók. (1840. évi XXI. törvényczikk 11. §., s az 1849. december 28-kán kelt ideiglenes rendelet 36. és 37. §§.)

Oly betáblázási kérvények, melyek a főnebb említett fajú fekvőségek tekintetében az eddigi illető bíróságoknál csak a hirdetvény hatályossága kezdetének napján vagy később nyujtatnak be, a jelen rendelet 6. §-rai hivatkozással visszautasítandók. (16. §.)

1207. §. Átalános betáblázás.

Az eddig még megengedett átalános betáblázások tekintetében következő határozatok érvényesek :

a) Ha a telekjegyzőkönyvek közzététele a betáblázások teljesítésére eddigelő hivatott bíróság körületében fekvő minden községekre nézve megtörtént: az ezen bíróságnál benyujtott átalános betáblázási kérvények, a szerint

a mint azok a hirdetvény hatályosságának kezdete előtt vagy után nyújtattak be, a megelőző szakasz szabálya szerint kezelendők.

b) Ha azonban a betáblázások teljesítésére eddigelő hivatott bíróság körületében oly községek is fekszenek, melyekre nézve a helyszinelési munkálatok még meg nem történtek, melyek ennél fogva a telekjegyzőkönyveknek az ugyanazon körületbeli többi községekre nézve történt közzétételéből jelenleg még kizárva: azon bíróság által általános betáblázások ezentul is az eddigi módon teljesíthetnek, mivel megtörténhetik, hogy az adós a közzétételből kizárt községekben oly fekvőségekkel bir, melyekre az ellene megengedett általános betáblázás elsőbbségi jogot adhat.

De az ily általános betáblázások, melyek csak a hirdetvény hatályossága kezdetének napjától fogva történtek, azon fekvőségek tekintetében, melyek a hirdetvény által közzétett telekjegyzőkönyvekbe bejegyezvék, jogi hatálylyal nem birnak.

Ezen fekvőségekre azon naptól fogva csak különös betáblázások kérethetnek s teljesíthetnek (6. §.) az ezen törvény II. részében foglalt szabályok szerint. (17. §)

1208. §. Általános határozatok az ügyletek kezelése iránt.

Mindazon ügyletek, melyek a telekjegyzőkönyvek megigazítását s a régi betáblázott követeléseknek azokbai jelzálogi átkeblzését, nemkülönben a telekjegyzőkönyveknek a telekkönyvek befejezéseig s az állandó telekkönyvi hatóságok kezébe átadásaig leendő folytatását tárgyazzák, a hirdetvényekben kijelölt bíróságoknál a többi ügyletektől elkülönítve kezelendők; ennél fogva az azon ügyletekben előforduló beadványokról külön iktatókönyv is vezetendő.

A hirdetvényekben megnevezett bíróságok mindegyike, a főnebb említett ügyletek gyors és biztos fogantatása végett, a megkivántató munkaerőkkel fog ellátatni, s mindegyik számára egy saját telekkönyv-iroda fog szerveztetni, melyben létezik a külön iktatókönyv is.

Mindazon beadványok, melyek ezen ügyleteket tár-

gyazzák, az ugyanazon bíróság általános iktatókönyvébe rendelt ügydarabokkali összevegyítésök elkerülése végett, kívülről a felső szélen következő megjegyzéssel látandók el : „A telekkönyv-irodába átadandó“. (18. §.)

A hol ezen rendelet I. részében telekkönyvi hatóságról van szó, az alatt a hirdetvényekben a telekkönyv-szerkesztés foganatosítására hivatott bíróságok értetnek; ellenben a II. részben az említett kifejezés alatt nemcsak ezen, hanem azon bíróságok is foglaltatnak, melyekhez a 2. §. rendelete szerint a kész telekkönyvek folytatás végett fognak utasíttatni. (19. §.)

A telekkönyvi hatóságokhoz utasított ügyletek ugy ez által, mint főlebbhivatkozás útján a felsőbb bíróságok által is különös gyorsasággal kezelendők. (20. §.)

A telekkönyvi hatóság nincs hivatva arra, hogy a helyszinelő bizottmányok által felvett munkálatokat hivatalból bírálja és igazítsa meg. Ha azonban erre valamely fél által, mely az ezen munkálatokban előforduló bejegyzvények által magát jogaiban sértve vagy veszélyezve érzi, a hirdetvényi felszólításhoz képest biratik : e részben a telekkönyvi hatóságra nézve is, a mennyiben a fél igénye terjed, a helyszinelési ügyletre nézve kibocsátott utasítások elvei és határozatai szolgálnak zsinórmértékül. (21. §.)

1209. §. Különös határozatok a 3. §. 1. és 2. pontjában kijelölt bejelentések és igazolások körüli eljárás tárgyában.

A 3. §. 1. és 2. pontjában kijelölt bejelentések és igazolások írásban vagy szóval terjesztendők elő, s azon esetben, ha általuk valamely a telekjegyzőkönyvekbe bejegyzett birtokviszony vagy jog támadtatik meg, tüstint kereset alakjában érvényesítendők. (22. §.)

Azon feleknek, kik távolabb fekvő járásokban laknak, s kik az ott létező fekvőségek tekintetében bejelentéseket és igazolásokat akarnak előterjeszteni, megengedtetik, miszerint azokat azon szolgabirói vagy járási hivatalnál, melynek körületében azon fekvőségek léteznek, a hirdetvényi határidő alatt írásban vagy szóval terjeszthessék elő.

A bíróság a szóbeli előterjesztésnek haladék nélküli jegyzőkönyvbe iktatásaért s annak vagy a fél által be-

nyújtott írásbeli beadványnak a telekkönyvi hatósághozi gyors átküldéseért felelős. (23. §.)

Minden bejelentésnél legelőbb is a telekkönyvi hatóság illetékessége vizsgálendő meg.

Ha a bejelentés nyilván oly jogokra és tárgyakra vonatkozik, melyek a 4. §. szerint az ezen rendelet által kiszabott eljárásból kizárvák : úgy az, indokolt végzéssel visszautasítandó.

Azon bejelentések, melyekre nézve az illetéktelenség nyilván nem tűnik ki, a telekjegyzőkönyvekbe tüstint feljegyzendők.

E végre azon telekjegyzőkönyvhöz, mely a bejelentés által érintetik, egy iv füzendő, melyre ezen fölülírás alatt : „Tulajdoni igények feljegyzése“ minden ilyes bejelentések, folyó sorszámok alatt, azon nap és szám előadásával, mely alatt a beadvány az iktatókönyvben előfordul, feljegyzendők.

A bejelentéseken a telekjegyzőkönyvekre, melyekben a feljegyzés történt, hivatkozni kell.

Oly telekkönyvi jószágtesteknél, melyek több községekben fekszenek, a feljegyzés a fő-telekjegyzőkönyvekben teljesítendő.

Hasonló módon kell eljárni a 3. §. 2. pontjában elősorolt feljegyzésekre nézve is. (24. §.)

1210. §. További eljárás.

A további eljárás tekintetében következő határozatok szolgáljanak zsinórmértékül :

a) A felek előadásai és igényei a helyszinelési munkálatokkal s különösen a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekkel összehasonlítandók. Ha a tárgyalás megindítása végett még utólagos felvilágosítások és igazolások látszanak szükségeseknek, vagy ha a kérelem nyilván alaptalannak látszik : a kérvényező az elsőbb esetben kellő határidő kitűzése mellett a szükséges kiegészítésre utasítandó; a második esetben pedig a kérelem alaptalansága az attóli elállás végett elébe terjesztendő.

Ezen eseteken kívül tüstint a felek kihallgatása s az azokali tárgyalás, és pedig legközelebb az önkéntes ráállás vagy egyezés létesítése végett, eszközendő.

b) A tárgyalásban nem csupán azon személyeknek

kell részt venniök, kik ellen a bejelentés világosan intéz-
tetett, hanem arra azon felek is meghivandók, kik az által
a telekjegyzőkönyvek tartalma szerint jogosan érdekel-
teknek látszanak.

c) A szóbeli kihallgatás szabályul tekintendő; azonban
írásbeli nyilatkozatok is követeltethetnek, ha azáltal idő
nyeretik, vagy a feleknek költségek kiméltetnek meg.

d) Ha a bejelentés oly birtokváltozásra vonatkozik,
mely csak az illető telekjegyzőkönyv hitelesítése után, de
a hirdetvény hatályossága kezdetének napja előtt történt:
az új tulajdonos a végett, hogy mint olyan a telekjegyző-
könyvbe bejegyeztessék, a jogszímen kívül azon körül-
ményt is tartozik igazolni, hogy ő a kijelölt időközben
lépett a fekvőség birtokába.

Ezen körülmény azon községnek, hol a fekvőség léte-
zik, előjárósága által hivatalból kiadandó és a község
pecsétével ellátandó bizonyítvánnyal is igazoltathatik.

e) Ha valamely bejelentett tulajdoni igény tárgyalá-
sánál oly vitapontok keletkeznek, melyek barátságos uton
ki nem egyenlíthetők; azon esetben, ha az iránt ezen vagy
más bíróságoknál különben is per nincs folyamatban, ezek
fölött szóbeli peres eljárás indítandó, s azon esetben, ha
már a bejelentés nem kereset alakjában terjesztetett elő,
vagy ezen alakban tüstint jegyzőkönyvbe nem adathatott,
e végre, vagy az írásbeli kereset benyújtása végett, a be-
jelentés különbeni visszautasítása mellett, megfelelő határ-
idő szabandó.

f) Ha valamely a 3. §. 2. pontja szerint bejelentett
igénynek a telek-jegyzőkönyvbe fel- vagy bejegyezhetőse
ellen kifogások tétetnek: ez iránt, de főrmászerű per megén-
gedése nélkül, tárgyalás tartandó és végzéssel döntendő el.

g) Ha azonban bármiféle bejelentett igény iránt oly
egyezség jó létre, mely által a folyamatban levő per meg-
szűnik: a felől azon bíróság, melynél ezen per foly, érte-
sitendő.

Ha az egyezés megkísérlése nem sikerül, a feleknek
tudtára adandó, hogy ezen per feljegyezve marad mind-
addig, míg annak jogerejü eldöntése alapján az egyik
vagy másik fél föllépése folytán a feljegyzés kitörlése a
27. §-hoz képest ki nem eszközöltetik. (25. §.)

1211. §. A tárgyalás elintézése.

Ha a felek előadásai és igényei, a létező helyszínelési munkálatok alapján, helybeli nyomozások nélkül még utólagos nyilatkozatok segélyével sem hozathatnak tisztába: a községbe egy birói bizottmány küldendő ki oly czélből, hogy a vitát a hely színén barátságos uton intézze el, s ha ez nem sikerül, a tárgyalást a perrendtartás szabályai szerint eszközölje.

Bizottmány azon esetben is küldethetik ki, ha egy vagy több bejelentések folytán a községben lakó sok személyek hallgatandók ki, s ha ennél fogva világos, hogy a hely színéni tárgyalás czélszerűbben s idő- és költségkíméléssel történhetik. (26. §.)

Ha valamely fél

a) keresetétől elállott vagy jogérvényesen elmozdított; vagy ha

b) az érdeklett felek meg- vagy kiegyezése, avagy jogérvényes határozat alapján, a telekjegyzőkönyvekben valamely igazításnak, kiegészítésnek, lejegyzésnek, hozzájegyzésnek vagy átjegyzésnek kell történnie; — a telekkönyv-irodának hivatalból meghagyandó, hogy az a) alatti esetben a bejelentés feljegyzésének kitörlését (24. §.), a b) alatti esetben pedig az ott kijelölt cselekvényeket a telekjegyzőkönyvekben s egyszersmind az az által elintézett bejelentés feljegyzésének kitörlését a birói meghagyásra hivatkozva teljesítse, s a foganatosításról a feleket értesítse. (27. §.)

1212. §. Különös határozatok a 3. §. 3-dik pontjában említett bejelentések körüli eljárás iránt, a javaknak a megyei vagy kerületi telekkönyvekbe felvétele tekintetében.

A 3. §. 3. pontjában említett bejelentések folytán, melyek a nemesi javakkal az 1848. évig egybekapcsolt törvényhatóság gyakorlását tárgyazzák, az 1855. junius 27-kén kelt igazságügy-miniszteri rendelet (birod. törv. lap 116. sz.) határozataira és a felmutatott bizonyítékok elegendő voltárai tekintettel, végzés által a folyamodás fönmaradása mellett elhatározandó, valjon az érdeklett

javak a megyei vagy kerületi telekkönyvekbe felveendők-e vagy pedig a mennyiben ezen elhatározásra még közelebbi igazolás kívántatnék, a feleknek ez, az igazolás benyújtásárai kellő határidő kitűzése mellett, meghagyandó. (28. §.)

1213. §. Különös határozatok a 3. §. 4. pontjában említett betáblázott követeléseket tárgyzó bejelentések körüli eljárás iránt.

A betáblázott követeléseknek a 3. §. 4. pontjában kijelölt bejelentési írásban vagy szóval terjesztendők elő.

Azon hitelezők, kik távolabb fekvő járásokban laknak, s betáblázott követeléseiket ott létező fekvőségekre akarják átkebleztetni, azoknak bejelentését azon szolgabírói vagy járási hivatalnál is, melynek körületében azon fekvőségek léteznek, a hirdetvényi határidő alatt írásban vagy szóval előterjeszthetik, minél a bíróság a 23. §. utolsó pontjában foglalt szabályok szerint köteles eljárni. (29. §.)

A bejelentésekben pontosan kijelölendők azon földbirtokosok, a kik ellen azok intézvék, és azon telekjegyzőkönyvek, a melyekbe be vannak jegyezve azon fekvőségek, a melyekre a jelzálogi átkeblezésnek történnie kell.

Ugyanazon földbirtokos ellen ugyanazon hitelezőnek több követelései is, még pedig az ugyanazon telekkönyvi hatóságnál létező különféle jegyzőkönyvekbe bejegyzett több telekkönyvi jószágtestekre leendő jelzálogi átkeblezése végett is, egy kérvényben jelentethetnek be. (30. §.)

A bejelentéseknek a betáblázott adóslevelekkel, és ott hol a betáblázás megtörténtéről külön bizonyítványok kiadása szokásban volt, ezekkel is tanusítva kell lenniök, ellenkező esetben azok visszautasítandók.

Mindenik földbirtokos számára, ki ellen a bejelentés intéztetik, az adósleveleknek egy másolata nyújtandó be, mely a telekkönyv-iroda valamelyik hivatalnoka által hivatalból láttamozandó. (31. §.)

1214. §. A bejelentés feljegyzése.

Az eredeti adóslevelekkel tanusított bejelentések, a 24. §-ban kijelölt módon, a telekjegyzőkönyvekbe következő fölülírás alatt: „Betáblázott követelések bejelentései“ feljegyzendők.

Ha ugyanazon követelés több telekjegyzőkönyvekbe jegyeztetik fel, ezen körülmény mindenik jegyzőkönyvben a többiekre hivatkozva kiteendő.

A bejelentésen mindenik telekjegyzőkönyvre, melybe az feljegyeztetett, hivatkozni kell. (32. §.)

1215. §. A telekkönyvi hatóság teendői.

A telekkönyvi hatóság legközelebb hivatalból vizsgálja meg, valjon az igazolt betáblázás átalában, s különösen a kijelölt telekjegyzőkönyvbe bejegyzett fekvőségek tekintetében, birhat-e jogi hatállyal.

Ha nyilvánvaló, hogy a törvények (az 1840. évi XXI. czikk. 1. és 9. §§.) annak jogi hatályt nem tulajdonítanak : ugy a bejelentés visszautasítandó, s a végzés jogerőre emelkedése után a bejelentés feljegyzése kitörlendő. (33. §.)

A telekkönyvi hatóság köteles továbbá azon időpontot, melytől fogva a betáblázott követelést elsőbbség illeti, az előterjesztett eredeti okiratok alapján a törvény szerint hivatalból meghatározni.

A korábbi elsőbbségnek maga az adós által történt megengedése jogi hatállyal nem bir.

A telekkönyvi hatóság által meghatározott elsőbbség a bejelentésen, s annak a telekjegyzőkönyvbe feljegyzése mellett (32. §.) kiteendő.

A helyszinelő bizottmányok által az e tárgyban utasítások szerint az érdeklött felek egyetértése folytán bejegyzett hozományok, kikötmények, örökrészek a régi terhek közé tartoznak, melyeket az elsőbbség ezen bejegyzvények aláírása napjától, s ha ezen nap nem igazolható, azon naptól fogva illeti, melyen a telekjegyzőkönyvek hitelesítése a községben befejeztetett. (34. §.)

1216. §. Az adós meghallgatása az átkeblezés iránt.

Ha az adóslevél állítólagos kibocsátója ellen valamely betáblázott követelés jelentetett be, s ha ő a bejelentés birói elintézésekor a telekjegyzőkönyvbe azon telekkönyvi jószágtest birtokosakép van bejegyezve, melyre a követelés átkeblezendő, a nélkül, hogy ellene ezen telekkönyvi jószágtest tekintetében a hirdetvényi felszólítás folytán eddigelő tulajdoni igény érvényesítettett volna : ugy a hi-

telező és az adóslevél állítólagos kibocsátója s ez különösen azon meghagyással idézendő, hogy ő az ellene bejelentett követelés iránti nyilatkozatát a tárgyalási határnapon terjeszse elő, vagy legfőlebb az erre rendelt óra eltelte előtt a telekkönyvi hatóságnál írásban nyujtsa be, ellenkező esetben azon követelésnek kért jelzálogi átkeblezése azonnal meg fog engedtetni, s ő annak érvényességét csak rendes keresettel fogja megtámadhatni.

Az adóslevél a bejelentéshez füzendő, s időközben az irományok között tartandó.

Ha a földbirtokos nyilatkozatot nem ad, ugy a tárgyalási jegyzőkönyv elintézéseül a telekkönyv-irodának tüstént meghagyandó, hogy a követelésnek kért jelzálogi átkeblezését a 43. §. szabályai szerint teljesítse, azt az adóslevélre írja fel (136. §.), a bejelentés feljegyzését (32. §.) törölje ki s erről mind a két felet, — és pedig a kérelmezőt az adóslevél visszacsatolása mellett, értesitse, a földbirtokos számára pedig tartsa fön azon jogot, miszerint ő azon átkeblezést rendes jog útján megtámadhassa.

Ha a földbirtokos a követelés valóságát vagy azon körülményt, hogy az adóslevél ő általa iratott legyen alá, vagy hogy annak betáblázásából ellene vagy a bejelentésben kijelölt jószágtestekre elsőbbségi jog származnék, kétségbe vonja, vagy ha ő a követelés ellen azon kifogással lép fel, hogy az fizetés által vagy más módon elenyészett: ugy az egyezés megkísérlendő, s azon esetben, ha az egyezés létre nem jó, vagy ha a földbirtokos nyilatkozata írásban nyujtatott be, a vitapontok iránt szóbeli peres eljárás indítandó. (35. §.)

1217. §. Tárgyalás és annak elintézése.

Oly betáblázott követelésnek, melynél a megelőző szakaszban kijelölt feltételek nem léteznek, minden bejelentése iránt tárgyalási határnap rendelendő, s arra mindazon felek meghivandók, kiknek jogaik a követelés kért jelzálogi átkeblezése által a telekjegyzőkönyvek tartalma szerint érdekelteknek.

Ennélfogva azon fél is megidézendő, mely a 3. §. 1. és 2. pontjában meghatározott felszólítás folytán tulajdoni igényt jelentett be azon telekkönyvi jószágtestekre nézve,

melyre a telekjegyzőkönyvben bejegyzett birtokos elleni követelések átkeblezendők lennének, s különösen azon kérdés veendő tárgyalás alá, valjon s mennyiben marad fenn ezen fél irányában is azon esetben, ha azon telekkönyvi jószágtest tulajdona neki odaitéltetnék, a bejelentett követelésnek arra kieszközölt jelzálogi átkeblezése, vagy mennyiben törlendő az ki.

Ezen tárgyalásnak kell történnie azon esetben is, ha a fenkijelölt tulajdoni igény csak akkor terjesztetik elő, midőn a követelésnek jelzálogi átkeblezése a telekjegyzőkönyvbe bejegyzett birtokos ellen már kieszközöltetett.

Mindenek előtt az egyezség kísérlendő meg. Ha ezen kísérlet nem sikerül, a vitakérdések iránt szóbeli peres eljárás indítandó.

Ha az erre nézve kitüzött tárgyalásra egyik fél sem jelenik meg, a hitelezőnek meghagyandó, hogy a betáblázott követelésnek bejelentett jelzálogi átkeblezését a tárgyalásra meg nem jelent ellenfél ellen a jog rendes útján érvényesítse, mire neki, még pedig vagy a szóbeli keresetnek jegyzőkönyvbe adása, vagy pedig az írásbeli kereset benyújtása végett, kellő határidő szabandó azon hozzáadással, hogy ezen határidő sikeretlen eltelte után a bejelentés vissza fog vettetni s annak feljegyzése a telekjegyzőkönyvből tüstént hivatalból ki fog töröltetni.

Erről az ellenfél értesítendő. (36. §.)

A betáblázott követelések bejelentései, s azok fölötti tárgyalások, egyezségek és birói határozatok jogi hatályal birnak nemcsak az azok által érdekllett felek, hanem azon személyek irányában is, kik az azon bejelentések által érintett telekkönyvi jószágtestek tulajdonát csak később, a 35. és 36. §§-ban kijelölt eljárás megindítása után, a jelen rendelet második részében foglalt határozatok szerint szerezték meg.

Nekiek azonban szabadságukban áll, a még folyamatban levő tárgyalásban, azon stadiumban, a melyben az léteznek, részt venniök.

E végre nekiek, ha kívánják, szükséges felvilágosítás adandó s azirományok megtekintése megengedendő. (37. §.)

Ha a telekkönyvi hatóság székhelyétől távolabb fekvő községekbeli földbirtokosok ellen betáblázott követelések

számosabb bejelentései fordulnak elő, idő- és költségkimé-
lés végett az e részbeni tárgyalások magában a községben
szakadatlan sorrendben történhetnek. (38. §.)

Azon kölcsönökre nézve, melyek az álladalom vagy
valamely közpénzalap vagy hitelintézet által valamely
községnek, s illetőleg az azon községbeli házbirtokosok
és gazdaságtulajdonosoknak betáblázás mellett adattak,
minden egyes adós ellen külön bejelentést benyújtani szük-
séges; sőt a kölcsönadó képviselőjének szabadságában áll,
minden adósok és követelések jegyzékét a betáblázott kö-
vetelésekre hivatkozva, a telekkönyvi hatóság elé terjesz-
teni, mi iránt az adósok a képviselő meghívása és az általa
fölmutatandó adóslevelek előterjesztése mellett, meghall-
gatandók, s ennek eredményei után a további eljárás a
fönnebbi szabályok szerint teljesítendő.

Hasonló módon járhatnak el mind az országfejedelmi
gyámsági és gondnoksági hatóságok, mind pedig az árva-
bizottmányok, és a bejelentésre kirendelt képviselők is
(11. §.) a kiskorú és gondnokság alatt egyének betáblázott
követeléseinek bejelentésénél.

A telekkönyvi hatóság hivatalból tartozik a mennyire
lehet arról gondoskodni, hogy a most említett személyek,
képviselőiknek az ügyekbeni netaláni járatlansága miatt,
kárt ne szenvedjenek. (39. §.)

1218. §. Az átkeblezés kérdésének bíróságönkivüli megoldása.

A földbirtokosoknak és hitelezőknek szabadságában
áll, a bejegyzett követelések átkeblezésének ügyletét bíró-
ságönkivülileg rendezni és kiegyenliteni.

Ily esetben a bejelentések a hirdetvényi határidő el-
mulasztásával egybekapcsolt joghátrányok elkerülése vé-
gett a fönnebbi szabályok szerint terjesztendők ugyan elő;
de azokban a folyamatban létező bíróságönkivüli egyezke-
désre hivatkozni kell.

Az ilyes bejelentések a telekjegyzőkönyvekbe följegy-
zendők (32. §.), miről a földbirtokosok és a hitelezők, — még
pedig ez utóbbiak az adóslevelek visszaszolgáltatása mel-
lett, oly megjegyzéssel értesítendők, hogy a bírósági tár-

gyalás csak az egyik vagy másik fél további fellépése folytán fog megindíttatni. (40. §.)

1219. §. Átkeblezés több telekkönyvi jószágtestre.

Ha a bejelentett követelések teljes összegekben több telekkönyvi jószágtestekre kebleztettek át, vagy e végre az illető telekjegyzőkönyvekbe följegyeztettek, s ha az ez által terhelt földbirtokosok azt hiszik, hogy ők az előbbi törvények s különösen az 1840. évi XXI. czikk 18. és 19. §§. értelmében, a betáblázott követeléseknek több telekkönyvi jószágtestekre számszerűleg fölosztott összegek szerinti átkeblezését követelhetik: szabadságukban áll az e részbeni fölosztási tervet, az egyes telekkönyvi jószágtestek értékének megítélésére szolgáló tanusítványokkal együtt előterjeszteni s annak birói jóváhagyását kereset alakjában kérni, s egyszersmind azt kívánni, hogy ezen kereset a telekjegyzőkönyvekben átkeblezett vagy feljegyzett követelések mellett, oly harmadik személyek tudomására, kik ezen követelésekre később netalán jogokat nyernek, följegyeztesék.

A kereset fölött szóbeli eljárás indítandó, melynél az egyezség megkísérlendő, s ennek nem sikerülése esetére minden viszonyok méltányos tekintetbe vételével végzés általi határozat hozandó. (41. §.)

1220. §. Az átkeblezés iránti határozat.

Ha valamely hitelező

a) bejelentésétől elállott vagy jogérvényesen elmozdított, vagy ha

b) a földbirtokos világos beleegyezése vagy a 35. §. esetében nyilatkozatának elmulasztása folytán, vagy egyezség avagy jogerejü birói határozat alapján, a betáblázott követelések jelzalogilag átkeblezendők:

a telekkönyv-irodának hivatalból meghagyandó, miszerint az a) alatti esetben a bejelentés feljegyzésének kitörlését (32. §.), a b) alatti esetben pedig a szükséges nyilvankönyvi bejegyzéseket s egyszersmind az azáltal elintézt bejelentések feljegyzésének kitörlését, a birói meghagyásra hivatkozva teljesítse, a követelés jelzalogi átkeblezésének megtörténtét az illető adóslevelen bizonyítsa

(136. §.), s erről a földbirtokosokat és hitelezőket, még pedig az utóbbiakat az adóslevelek visszaszolgáltatása mellett értesitse. Lásd egyszersmind a 35. §. 3. pontját is. (42. §.)

1221. §. Régi és új terhek lapjai.

A betáblázott követelések jelzálogi átkeblezése végett az illető telekjegyzőkönyvekben a birtokváltozási lap után egy lap következő felirással „ $\frac{c}{a}$ Régi terhek“ nyitandó, mire a „C. Új terhek“ fölülírás alatti lap következik.

A régi terhek épenugy jegyzendők be, mint az új terhek, de azon különbséggel, hogy minden régi teher előtt a hasáb közepén elsőbbségének napja kitéssék, p. o. „1835. augusztus 10-kéről elsőbbség.“

A bejegyzvény szövegében ezen nap betüvel irandó.

Ha több követelések közül, melyek ugyanazon napról elsőbbséggel birnak, egyet előjog illet (1840. évi XXI. cikk 5. §. s az 1849. december 28-kán kelt ideiglenes rendelet 37. §.), ezen előjog is kiteendő.

A sorszámoknak ugy a régi, mint az új terhek lapján is 1. számmal kell kezdődniök; azonban a régi terhek lapján előforduló sorszámok alá a betü irandó törtszám alakjában. (43. §.)

1222. §. A különös telekkönyvi betétek szerkesztése s azoknak közzététele.

A betáblázott követelések bejelentésére szabott hirdetvényi határidő eltelte után a telekjegyzőkönyvekből a különös betétek szerkesztendők.

Ezen ügylet a hirdetvényi felszólítások folytán folyamatba tett vagy folyamatban levökkép igazolt s még jogerejüleg el nem döntött perek miatt fel nem tartóztandó. (44. §.)

A különös betétekbe csak a telekjegyzőkönyvekben előforduló oly bejegyzvények vétetnek fel, melyek vagy vitatlanul maradtak, vagy az ellenök támasztott igények bírósági eldöntése avagy az irántuk kötött egyezségek által jogerejüleg megállapítottak, vagy a különös betétivek szerkesztésének idejekor mégvita alatt vannak. Ezen utóbbiak mellé a vitaalattiság megjegyzése melléklendő.

Egyébiránt a különös betétek oly módon szerkeszten-

dök, mint a telekjegyzőkönyvek. Ennélfogva minden különös betét A. a Birtokállási, B. a Tulajdoni és C. a Teherlapra osztandó el. Lásd az I. mintát.

A különös betétek annakutána bekötendők s vezetés végett a rendes telekkönyvi bíróságoknak átadandók. (45. §.)

Mihelyest a különös betétek szerkesztése megtörtént, egy hirdetvény bocsátandó ki, melyben azon községek, melyekre nézve a betétek készen vannak, s azon bíróságok a melyeknek s azon nap, a melyen azok vezetés végett át fognak adatni, kijelölendők.

Egyszersmind a hirdetvényben mindazon személyek, kik jogaiknak a különös betétek szerkesztésénél netalán történt kihagyása vagy hiányos bejegyzése által magukat sértve érzik, felszólítandók, miszerint ezen fogyatkozást három hónapra szabandó határidő alatt, a 3. §. 1. pontjában kimondott jogkövetkezmény elkerülése mellett, jelenték fel.

Különösen a régi terhek lapján bejegyzett hitelezők is, kik magukat elsőbbségi jogukban a telekkönyvi hatóságtól valamely más hitelezőnek odaitélt elsőbbség által sértve érzik, felszólítandók, miszerint ezen elsőbbséget, igénylett előjoguk különbeni elvesztése mellett, a fönnebbi határidő alatt támadják meg. (46. §.)

A fönnebbi szakaszokban kijelölt hivatali ügyletek foganatosítását tárgyazó kimerítő utasítások, az egyes telekkönyvi hatóságoknál előforduló tetteleges viszonyok fgyelembe vételével, külön fognak közzététetni. (47. §.)

1223. §. Illetékmentesség.

Minthogy azon ügyletek, melyek ezen rendelet I. részének határozatai szerint foganatosítandók, az uj telekkönyvek első szerkesztésének lényeges alkatrészét képezik, ennélfogva az azokra vonatkozó hivatalos cselekvények, jegyzőkönyvek és kiadványozások, valamint a felek által előterjesztett beadványok és védvek, — a mennyiben azok csupán ezen ügyletek foganatosítására szolgálnak, az 1850-october 11-kén kelt legfelsőbb határozvány, s az igazságügyi ministeriummal egyetértőleg 1851. september 10-én, 30,176. sz. alatt kibocsátott pénzügyministeri rendelet alapján, illetékmentesek. (48. §.)

II. FEJEZET.

Az új telekkönyvek vezetését tárgyazó szabályok.

1224. §. Általános határozatok.

A telekjegyzőkönyvek, birtokrészlet-lajstromok, vázlatrajzok és névjegyzékek belszerkezete tárgyában a helyszinelő bizottmányok számára adott utasítások, ezen munkálatok vezetésénél a telekkönyvi hatóságokra nézve is kötelezők. (49. §.)

A telekkönyvvezetés tekintetében úgy a telekjegyzőkönyvekre (6. §.), mint a különös betétekre nézve is (44. 45. §§.) következő ideiglenes szabály érvényes, míg e tárgyban végleges törvény nem hozatik. (50. §.)

1225. §. Birtokállási lap (A. lap).

A birtokállási lapon a telekkönyvi jószágtest tárgyilagosságot jelei szerint, különös jogi minőségének rövid kijelölésével, táblás átnézet alakjában adatik elő. Ezen alakban vezetendő a birtokállási lap tovább is.

Ha valamely telekkönyvi jószágtest tárgyilagossága változik, a lejegyzendő részlet aláhuzandó, a hozzájegyzendő részlet pedig a tárgyilagosságot jelekkel a folyó sorszám alatt jegyzendő be. Mindkét esetben a sorszám, mely alatt a bírósági le- vagy hozzájegyzési rendelet a tulajdoni lapon be van jegyezve, a jegyzet rovatában idézendő. (52. §.) A birtokállási lap azonban az abban kijelölt birtokrészletek külső ismertető jeleinek, minőségeinek és előadott térmértékének valóságaért nem kezeskedik. (51. §.)

1226. §. Tulajdoni lap (B. lap).

A tulajdoni lapra bejegyzendők :

a) a tulajdonos vezeték- s keresztnéve, valamint neta-
láni mellékneve, vagy polgári állásának, származásának,
iparának, lakhelyének stb. más ismertető jele, hogy azáltal
a személy iránti minden kétség elháríttassék; — községek,
intézetek, testületek, alapítványok és más jogi személyek-
nél az őket illető sajtóságos nevezetek (helységnev, cím-

zet, aláírási czim), — s közös tulajdon esetében az ugyanazon módon kijelölt tulajdonostársak;

b) a tulajdonjoghozi czim;

c) a tulajdon minden további átruházásai;

d) minden nyilvánkönyvi bejegyzés alá került feltételek vagy korlátozások, melyek a nélkül, hogy csupán a telekkönyvi jószágtesthez volnának kapcsolva, a tulajdonos személyét kiskoruság, gondnokság alapján stb. vagy tulajdoni jogát illetik, mint a helyettesítés, elővásárlási jog, az előbbi magyar törvények szerinti zálogbirtoklási viszony stb.;

e) a fönnemlített körülmények és viszonyokban előforduló minden változások;

f) valamely telekkönyvi jószágtest részleteinek minden le- és hozzájegyzései; végre

g) a telekkönyvi jószágtestnek a szerzési okiratokban pénzben kifejezett átvételi ára, valamint, ha a felek kívánják, annak igazolt becisére; a telekkönyv azonban nem kezeskedik azért, hogy az ár vagy az érték helyesen adatott elő, vagy hogy az változatlanul maradt. (52. §.)

A tulajdon oly korlátozásai, melyek a tulajdoni lapra a korábban bekönyvezett hitelezők bejegyzése nélkül jegyztetnek be, ezen hitelezők jogait nem akadályozhatják arra nézve, hogy ők a nekik elzálogított telekkönyvi jószágtestet a tulajdon ezen korlátozásaira való tekintet nélkül végrehajtás alá vehessék. (53. §.)

1227. §. Teherlap (C. lap).

A teherlapnak a telekkönyvi jószágtesten, vagy annak egy részén fekvő zálog- és alzálogjogokat, szolgálmat és más dologbani jogokat és kötelezettségeket (terheket), a mennyiben azok az általános polg. törvénykönyv határozatai szerint telekkönyvi bejegyzésre alkalmasak; továbbá azoknak jogi tulajdonságát, p. o. hitbizományi, tökepénzi vagy biztosítéki minőségét, nem különben ezen terhek átváltozásait és elenyészéseit határozottan és kétségtelenül kell tartalmaznia. A jogczim és az ennek folytán jogosítottak ugyanazon módon jegyzendőek be, mint a tulajdoni lapra nézve rendeltetett. (54. §.)

1228. §. A telekkönyvi jószágtest jogi természete.

Minden telekkönyvi jószágtest jogi tekintetben egy egésznek tekintendő :

a) ennél fogva a tulajdoni jog valamely telekkönyvi jószágtestre, vagy csak valamely egyes vagy jogi személy részére, vagy pedig tulajdonostársak részére ugyan, de tesileg oszthatlanul jegyeztethetik be ;

b) oly tulajdonostársaknál, kiknek részeik nem egyenlők, a minden egyest illető, s az egészhez arányban kifejezett rész, p. o. mint „egy harmadrész, két ötödrész“ jegyzendő be ;

c) ha valamely telekkönyvi jószágtest egyes részletei tulajdoni joggal más személyre ruházandók át, azokat egyidejűleg azon telekkönyvi jószágtestből, melyhez eddig tartoztak, le kell jegyezni, s vagy önálló telekkönyvi tekkép bejegyezni (számukra új betétet nyitni), vagy pedig, ha az új szerző már oly telekkönyvi jószágtestet bír, mellyel ezen részletek törvény szerint egyesíthetők, ezen telekkönyvi jószágtesthez hozzájegyezni, miáltal azok ennek kiegészítő alkatrészévé válnak. Hasonló módon kell eljárni a közösen birt telekkönyvi jószágtest testi elosztása esetében is. (55. §.)

1229. §. Le- és hozzájegyzések.

A le- és hozzájegyzések csak következő feltételek alatt engedtetnek meg :

a) a netalán helyhatósági tekintetből szükséges többségi engedelem igazolása előterjesztendő ;

b) a lejegyzendő részleteknek pontosan és határozottan kell kijelölve lenniök ;

c) ha valamely telekkönyvi birtokrészletből annak csak egy része lenne lejegyzendő : a szétdarabolandó részlet terve (térképe, rajza, vázlata) az új részeknek, azok helyrajzi számainak és térmértékének előadásával felmutatandó ;

d) ha a telekkönyvi jószágtest, melyből lejegyzésnek kell történnie, terhelve van, e végre a nyilvánkönyvi hitelezők beleegyezése igazolandó ; kivevén, ha a bejegyzés azok biztosságára nézve sérelemmel nincs egybekapcsolva,

mi fölött a bíróság, a hitelezők előleges meghallgatása mellett, saját belátása szerint határoz ;

e) ha a birtokrészletek a terhek átkeblezésével valamely hasonlóképp terhelt telekkönyvi jószágtesthez lennének jegyzendők, a mindkét részről nyilvántartott hitelezőknek a rangsorozat és jogaik viszonya iránti egyetértése kivántatik meg a hozzájegyzés által nagyobbodott telekkönyvi jószágtestre nézve. (56. §.)

1230. §. A zálogjog miképi bejegyzése.

A zálogjog csak az egész telekkönyvi jószágtestre, közös jószágoknál pedig mindenik tulajdonostárs jutalékára is, de nem birtokrészletre, vagy a telekkönyvi jószágtest részeire, sem pedig valamely közös tulajdoni jutalék egy részére nem szereztethetik. (57. §.)

Az alzálogjog az egész jelzálogi követelésre, annak hányad vagy számszerűleg meghatározott részeire pedig csak akkor szereztethetik, ha az ilyes részek más hitelezőkre átruházás által telekkönyvileg származtak. (58. §.)

1231. §. A telekkönyvi bejegyzvények fajai.

A telekkönyvi bejegyzvények vagy

a) bekeblezések (betáblázások), melyek minden további igazolás nélkül, vagy

b) előjegyzések, melyek csak utólagos igazolásuk feltétele alatt eszközlik a nyilvántartott jogoknak, mint ilyeneknek szerzését, átváltozását vagy megszüntét; és végre

c) pusztá feljegyzések. (59. §.)

1232. §. A telekkönyvi bejegyzések megengedése és teljesítése.

Telekkönyvi bejegyzések csak a felek vagy hatóságok kérelme folytán, még pedig rendszerint csak a telekkönyvi hatóság által engedtetnek meg, s csak ezen hatóság írásbeli meghagyásának tartalma szerint teljesítettethetnek. Azon esetek, melyekben az ítélő vagy a peres ügyeken kívüli bíró telekkönyvi bejegyzések megengedésére, vagy azok teljesítésének a telekkönyvi hatóságoknál eszközlésére hivatva van, a törvénykezési eljárást tárgyazó szabályokban határozatlik meg. (60. §.)

1233. §. A telekkönyvi bejegyzvények hatályossága és rangsorozata.

A telekkönyvi bejegyzvények hatályossága azon időponttól fogva kezdődik, melyben az azok teljesítéseérti szabályszerűleg felkészített kérvény a telekkönyvi hatóság iktatóhivatalába beérkezett. Ennélfogva a bejegyzvények közötti nyilvánkönyvi rangsorozat az e részbeni telekkönyvi kérvények iktatókönyvi számának sorrende szerint határoztatik meg.

Ha a kérvények az iktatóhivatalba egyidejűleg érkeztek be, az azok folytán történt bejegyzvények, a mennyiben azok ugyanazon telekkönyvi jószágtestre, vagy ugyanazon nyilvánkönyvi tételre vonatkoznak, egymás között egyenlő rangsorozatban állanak. Egyik hitelező csak annyiban engedhet a másiknak elsőbbséget, a mennyiben azáltal harmadik személyek jogai sérelmet nem szenvednek. (61. §.)

Ha a fél kívánja, a telekkönyvi iktató köteles a beadványra az iktatókönyvnek legközelebbi sorszámát, mely alatt a beadvány bevezettetik, a fél jelenlétében reájegyezni. (orszb. szab. I. 148. §.)

Bekeblezettnek vagy előjegyzettnek csak az tekintethetik, a mi a telekkönyvbe világosan bekeblezett vagy előjegyzettkép jegyeztetett be. A bekeblezés vagy előjegyzés csak azon jog tekintetében ad dologbani jogot, a mely bejegyeztetett. A bíró ennélfogva azon jogot, melynek bejegyzése fennforog, a végzésben mindig pontosan jelölje meg, s egyszersmind annak lényeges meghatározásait a telekkönyvbe bejegyzés végett fejezze ki. A bejegyzett jog közelebbi meghatározásai, melyek magából a telekkönyvből ki nem vehetők, azon okirat tartalma szerint ítélendők meg, melynek folytán a bejegyzés megengedett. (1855. dec. 15-kén kelt m. rend. 62. §.)

1234. §. A bekeblezés és előjegyzés tárgya.

Ingatlan javakra csak azon jogok kebleztethetnek be, vagy jegyeztethetnek elő, melyek törvényes fogalmuknál fogva dologbani jogok; vagy melyek a dologhozi jogok közé tartoznak ugyan, de a telekkönyvi bejegyzés által a

törvény által meghatározott dologbani jog minőségét nyerhetik, mint p. o. az elővásárlási jog, a bérlési jog.

Ennélfogva azon jogok is mindig csak törvényes megjelölésökkel kebleztethetnek be, vagy jegyeztethetnek elő. (53. §.)

A pusztá adásvevési jog nem szolgálhat ugyan sem bekeblezés, sem előjegyzés tárgyaul, mindazonáltal a vevő oly szerződés alapján, a melyben a tulajdoni jog részére leendő átruházása a feltételek teljesítésétől van függesztve, a tulajdonjogot önjavára előjegyeztetheti. (orszb. szab. I. 149. §.)

Oly követelések vagy terhek, melyeknek természete vagy tárgya határozottan elő nem adatik, sem be nem kebleztethetnek, sem pedig elő nem jegyeztethetnek. (1855. dec. 15-én kelt m. rend. 64. §.)

Ennélfogva a zálogjog kölcsön- vagy más oly követelésekre nézve, melyek csak pénzben igényeltethetnek, csupán számszerűleg meghatározott summára nézve jegyeztethetnek be. Ha oly követelések, melyek valamely adott váltó- (elfogadási) vagy áruhitelből, valamely elvállalt pénztár- vagy más ügyvezetésből, vagy valamely szerződés nem teljesítése esetérei szavatosság vagy kárpótlás cziméből származhatnak, jelzálogilag biztosítandók: azon okiratban, melyre a bekeblezésnek vagy előjegyzésnek történnie kell, előadandó azon legmagasb összeg, a meddig a hitel, vagy a kezesség (jótállás) terjedjen. Ha az okiratban ezen összeg előadása hiányzik, az a bekeblezési vagy előjegyzési kérvényben kifejezendő. Ha a jelzálog birtokosa ezen esetben magát terhelve érzi azáltal, hogy bejegyzés végett fölötte nagy összeg adatott elő: ő annak kevesbitését kívánhatja, mi felett a bíró a felek kihallgatása után határozand. (65. §.)

Ellenben oly jogok vagy terhek bekeblezése, vagy előjegyzése végett, melyek mint a szolgalmak, bérlési jogok, természetbeni járadékok, s kikötmény — a zálogjogtól lényegesen különböző természetűek, a pénzbeni felszámítás, vagy egy bizonyos pénzösszegnek a lehető kárpótlás biztosításaképeni meghatározása nem kívántatik meg, habár azon jogok és terhek bekeblezése vagy előjegyzése által, mint p. o. a bérlési jognál, egyszersmind a netaláni kárpótlásérti zálogjog állapittatnék meg. (66. §.)

1235. §. A bekeblezések és előjegyzések közös kellékei.

Bekeblezések és előjegyzések csak eredeti okiratok alapján történnek. Birósági egyezségeknél a felek kiegyezése felől kiadott végzések vagy különös hivatalos okiratok eredeti okiratoknak tekintendők, melyekre bekeblezések vagy előjegyzések történhetnek. A számvevőségek, a pénzügyi s más hatóságok intézményeinek, és hivatalos jegyzőkönyveinek másolatai eredeti helyét pótolják azon esetben, ha azok azon hatóság által, mely az intézményt kibocsátotta, vagy a jegyzőkönyvet felvette, meghitelesítvék. (67. §.)

Bekeblezések és előjegyzések az ezen szabályban megállapított kivételeken kívül csak oly okiratok alapján történnek, melyek által a bejegyzendő jog valamely ingatlan jószágra megengedtetik, vagy odaitéltetik, vagy valamely már bejegyzett jog más személyre ruháztatik, megterheltetik, rangsorozatában vagy más módon megváltoztatik. Valamely már bejegyzett jog átváltoztatásainak bejegyzése azonban a megelőző hitelezőknek kárára nem szolgálhat. (68. §.)

Oly okiratokra, melyekben a követelésnek nyilván érvénytelen jogalapja foglaltatik, vagy melyek tudomás szerint kiskoru vagy gondnokság alatt álló személyek vagy képviselők által a kiszabott birói jóváhagyás nélkül, vagy községek avagy közigazgatás alatt álló alapítványok és pénzalapok nevében, az erre hivatott hatóság szüükséges jóváhagyása nélkül adattak ki, bekeblezés vagy előjegyzés nem történhetik. Valamely meghatalmazott által kiadott okiratok nem adnak jogot a hatalmazó elleni bekeblezés vagy előjegyzés kérésére, ha egyszersmind a hatalmazó által kiadott felhatalmazvány fel nem mutattatik. (69. §.)

Az okiratoknak azon nyelven kell kiadva lenniök, melyen azok a telekkönyvi hatóságnál per esetében is határozat hozatalának alapjaul szolgálhatnának; különben azokhoz a biróságnál divatozó nyelven szerkesztett teljes hitelt érdemlő fordítás melléklendő. (70. §.)

1236. §. A bekeblezés vagy előjegyzés megengedhetősége.

Bekeblezésnek vagy előjegyzésnek csak azon esetben van helye, ha az, a ki ellen valamely jog szerzése, átváltoz-

tatása vagy megszüntetése kieszközlendő, a kérvény benyújtása idejekor, mint a jószág tulajdonosa, vagy mint hitelező bekeblezve vagy előjegyezve van, vagy legalább egyideüleg bekebleztetik, avagy előjegyeztetik. (71. §.) Oly ingatlan javak átírásánál, melyek valamely örökség tárgyát képezik, az orszb. szab. I. 168. §-a szem előtt tartandó, mint az az osztálynál már előadatott.

Ha a bekeblezett tulajdonos ellen a tulajdoni jog előjegyzése megtörtént: ugy mind a bekeblezett, mind pedig az előjegyzett tulajdonos ellen is a további keblezések vagy előjegyzések megengedtetethetnek; azok jogi hatálya azonban attól függ, valjon a tulajdon előjegyzése igazoltatik-e vagy sem? Ha a tulajdon előjegyzése igazoltatik: ugy az igazolás bejegyzésénél egyszersmind mindazon bekeblezések és előjegyzések, melyek a korábban bekeblezett tulajdonos ellen azon kérvény benyújtása után eszközöltettek, melynek folytán ellene a tulajdon előjegyzése történt — hivatalból kitörlendők. Ha ellenben a tulajdon előjegyzése kitöröltetik: ugy egyszersmind az ezen előjegyzésre nézve történt minden bekeblezések és előjegyzések hivatalból kitörlendők. Ezen határozatok azon esetre is alkalmazandók, ha valamely bekeblezett hitelező ellen követelésének más személyrei átruházása előjegyeztetett. (75. §.)

1237. §. A nyilvánkönyvi jog kitörlése.

A nyilvánkönyvi jog elenyésztésének vagy megszüntetésének bekeblezése, vagy előjegyzése ezen jog kitörlésének hivatik, minél általában a bekeblezések és előjegyzések iránti szabályok szerint kell eljárni. Ha tehát p.o. valamely nyilvánkönyvileg biztosított kölcsön visszafizetéséről nyugtatóvány a bekeblezésre nézve kiszabott minden kellékekkel el van látva: ugy annak alapján a kölcsön kitörlése bekebleztetik, mivel annak további igazolása nem kívántatik meg. Ha ellenben a nyugtatóvány bizonyító erővel bir ugyan, de a bekeblezésre megkívántató kellékekkel nincs ellátva: ugy a lefizetett kölcsön kitörlésének csak előjegyzése engedtetethetik meg, mely még igazolandó. (77. §.)

Ha valamely nyilvánkönyvi jog kitörlése csak előjegyeztetik: azon jog tekintetében a további bekeblezések és előjegyzések, p. o. alzálogjogok, engedmények bekeblezései

és előjegyzései megengedtetetnek; de ezek jogi hatálya attól függ, valjon a kitörlés előjegyzése igazoltatik-e. Ha a kitörlés előjegyzése igazoltatik, ennél fogva a jog kitörlése bekebleztetik; ezen bekeblezés teljesítésénél egyszersmind mindazon bekeblezések és előjegyzések, melyek ezen jog tekintetében, kitörlése előjegyzésének időpontja után történtek, hivatalból kitörlendők. (78. §.)

Ha valamely jelzálogi követelés azon időben, midőn annak kitörlése kéretik, alzálogjoggal van terhelve, s ha egyszersmind az alzálogjog megszüntetése az előterjesztett okiratok által be nem bizonyítottatik: úgy annak kitörlése csak azon hozzáadással, hogy teljes joghatályuk csak az alzálog kitörlésével fog kezdődni — kebleztetetik be, vagy jegyeztetetik elő; ennél fogva ezen kitörlés az alzálogjog tekintetében annak kitörléseig nem létezőnek tekintendő. Ha a jelzálogi követelés kitörlésének bekeblezése a fönebbi módon megtörtént, ezen követelés tekintetében további bekeblezések és előjegyzések többé nem engedtetetnek meg. (79. §.)

A tulajdoni lapra bejegyzett jogokból csak a tulajdon megszorításai, s vagy a felsőbb bíró határozatai vagy jogerejű ítélet által helyteleneknek ismert bejegyeztvények, valamint a nem igazolt előjegyzések töröltetethetnek ki; ellenben a tulajdon átruházásánál az előbbi tulajdonos jogainak világos kitörlése nem szükséges. (80. §.)

1238. §. A bekeblezés különös kellékei magánokiratoknál.

Hogy valamely magánokirat alapján bekeblezés történhessék, annak következő kellékekkel kell ellátva lennie:

a) a jogügyletben résztvevő személyek, nem különben azon fekvőségek és jogok, melyekre nézve a bekeblezés szándékoltatik, oly határozottan kijelölendők, hogy azoknak azonossága iránt kétség ne forogjon fön;

b) a bekeblezés alapjaul szolgáló jogügylet benne előadandó;

c) végre a jogügyletről készített okiratban a bekeblezés megengedésének kell foglaltatnia. A bekeblezési engedelem egy külön okiratban, vagy a telekkönyvi kérvényben

is adathatik; csakhogy a külön okirat vagy a kérvény a bekeblezésre megkivántató kellékekkel ellátandó, s mindkét esetben a jogügyletről készített okirat felmutatandó;

d) a nyilvánkönyvi jog feltétlen kitörlésére a jogosítottnak abbeli nyilatkozata, hogy ő a kitörlésbe beleegyezik, elegendő. (81. §.)

Külső alak tekintetében az okiratnak, hogy az bekeblezés alapjaul szolgálhasson:

a) az ügylet keltét, azaz megkötetése helyének, napjának, hónapjának és évének előadását kell tartalmaznia, és

b) a kibocsátó sajátkezü aláírásával ellátva, s ennek vagy hitelesítve, vagy hozzá két oly férfitanu aláírásának mellékelve kell lennie, kiknek tanuskodási képessége ellen semmi törvényes aggály nem létezik;

c) ha a kibocsátó írni nem tud, vagy testi fogyatkozások miatt írni nem képes, úgy szokott kézjegyét kell rátenni, s ennek vagy hitelesítve, vagy hozzá két tanu aláírásának kell mellékelve lennie, kik közül az egyik a kibocsátó nevét írja alá;

d) ha az okirat azon országon kívül bocsátatott ki, melyben a bekeblezés szándékoltatik, a kibocsátó aláírásának biróilag, vagy valamely erre jogosított közjegyző által hitelesítve kell lennie;

e) a külföldön kelt okiratnak az ausztriai követség vagy ügynökség által is hitelesítve kell lennie; a mennyiben bizonyos álladalmak tekintetében törvényes kivételek nem léteznek. (82. §.)

Ha bizonyos okiratok jogérvényességére a tartalom vagy alak tekintetében még más kellékek is vannak kiszabva, úgy azoknak ezen kellékekkel is ellátva kell lenniök, hogy a bekeblezés alapjaul szolgálhassanak. (83. §.)

1239. §. A bekeblezés különös kellékei közokiratoknál.

Bekeblezések alapjaul szolgálható közokiratok e következők:

a) a közhatóságok által jogügyletekről felvett hivatalos iratok, ha ezek a bekeblezés végett a magánokiratokra nézve kiszabott belső kellékekkel ellátva;

b) a bíróságok, vagy más arra jogosított hatóságok által felvett végrehajtható egyezségek (84. §.), és

c) azon okiratok, melyek valamely közhatóság bírósági végrehajtható ítéletének minőségével bírnak.

A közokiratok kiadványozásának külalakja az arra nézve fenálló szabályok szerint ítéendő meg. (85. §.)

A valamely jog bekeblezése alapjaul szolgáló okirat kellékeit tárgyazó szabályok, a jelen rendelet hatályosságának kezdete előtt kibocsátott okiratokra nem alkalmazhatók. Az ily okiratok alapján bekeblezések ezen rendelet hatályosságának kezdetétől számítandó egy év alatt annyiban engedtethek meg, a mennyiben a kötelezettek s a jogosítottnak személye, és a jogügylet, melynek folytán valamely dologbani jognak vagy a követelésnek, a zálogjog elnyerése végetti bekeblezése kéretik, az okiratról kiderül, s ez a korábbi törvények szerint jogérvényesen kiadottnak látszik. Ezen év eltelte után az ilyes régibb okiratokra csak az előjegyzés engedtethek meg. (86. §.)

1240. §. Az előjegyzés esetei magánokiratokra.

Ha a bekeblezés valamely magánokirat alapján meg nem engedtetik azért, mivel az a bekeblezésre szükséges kellékekkel nincs ellátva: az előjegyzés mindazáltal megengedethek, ha az okirat a 63. stb. §§-ok általános rendelkezéseinek megfelel, és a törvénykezési eljárás szabályai szerint bizonyítékul szolgálhat. (86. §.)

Ezen föltételmenten mellett a zálogjog előjegyzésének csak következő esetekben van helye:

a) oly okiratok alapján, melyek valamely meghatározott ingatlan jószágra vagy nyilvánkönyvi jögra való zálogjoghosi czímet tartalmaznak, vagy melyekben legalább általában a követelés biztosításának joga meg van engedve;

b) lejárt követelésekről szóló adóslevelekre; ha a követelés lejárt felmondástól függ, egyszersmind erről is okirati tanusítvány mutatandó fel; valamint az 1840: XVI. tcz. II. fejezetében körülírt kereskedői könyvek kivonataira (orszb. szab. I. 150. §.);

c) egyszersmind azon esetekben, melyekben a törvények a hitelezőnek valamely meghatározott követelésre, vagy valamely jogviszonyban résztvevőknek az ebből szár-

mazó kárra nézve biztosítási jogot adnak, a zálogjog előjegyzése a 65. §-hoz képest történhetik, ha a követelés, vagy a jogviszony és a biztosítás törvényes feltételei okiratilag tanusítottak. (88. §.)

1241. §. Az előjegyzés esetei közokiratokra.

Közokiratokra előjegyzés csak akkor történhetik, ha azok azon kellékekkel el vannak látva, melyek az előjegyzésre valamely magánokiratnál is elegendők (89. §.). Oly birói határozat alapján, mely által valamely félnek a kártalanításra vagy az elégtételre jog megítéltetik, de a fél az összeg tekintetében a jog útjára utasítottatik, a kártérítésnek a kérvényben előadott összegére nézve a zálogjog előjegyzésének van helye. (90. §.)

Ha valamely jelzálogi követelés tárgya biróilag letételt, vagy őrizet alá adatott: a birósági letétekről, vagy a biróságilag kieszközölt őrzeményről kiadott hivatalos okirat alapján hasonlóul előjegyzésnek van helye. (91. §.)

Oly birói határozatok alapján, melyek által valamely dologbani jog vagy valamely meghatározott követelési összeg oda ítéltetik, vagy valamely nyilvánkönyvi jog megtagadtatik, avagy elenyészettnek nyilvánítottatik, a jogerő bekövetkezte előtt csak a jog vagy a követelés előjegyzésének, vagy pedig a nyilvánkönyvi jog kitörlése előjegyzésének van helye. (92. §.)

A zálogjog előjegyzése a kincstár, továbbá az árva, gondnokság alatti és más birói felügyelet alatt álló személyek követeléseiinek biztosítása végett azon közigazgatási és birói hatóságok rendeletei vagy megkereső levelei folytán is történhetik, melyek az ilyes biztosítás kieszközlésére hivatvák, a mennyiben az összeg számszerűleg elő van adva. (93. §.)

1242. §. Az előjegyzés feltétele.

Minden előjegyzés csak azon feltétel alatt szolgál a dologbani jog szerzése, átváltoztatása, vagy megszüntetése alapjául, hogy az igazoltassék, — s csak azon terjedelemben, melyben az igazolás megtörtént. Az igazolás visszahat az előjegyzési kérvény benyújtása időpontjára: ha az igazolás meg nem történnék, az előjegyzés kitöröltetik. (94. §.)

1243. §. Az előjegyzés igazolásának módjai.

A 87—91. §§. eseteiben kieszközölt előjegyzés igazolása, annak, ki ellen az előjegyzés kieszközöltetett, vagy jogutódjának a bekeblezésre alkalmas nyilatkozata, vagy az ellene per útján hozott jogereü határozat alapján történik. (95. §.)

1244. §. Előjegyzés igazolása per útján.

Ha az igazolásnak per útján kell történnie, a kereset az illető bíróságnál nyújtandó be. Ha az előjegyzési kérvény benyújtása idejekor az előjegyzett jog érvényesítése végetti kereset már folyamatban van, ezen körülmény kimutatása elegendő, a nélkül, hogy külön kereset volna szükséges. (96. §.)

Az igazolási kereset azon naptól számított tizennégy nap alatt nyújtandó be, melyen a végzés, mely által az előjegyzés az első vagy felsőbb bíróság által megengedtetett, az előjegyzést kérőnek kézbesítve lön. (97. §.)

Az igazolási határidő szakadatlanul foly, s annál fontos okokból meghoszabbításnak van ugyan, de az előbbi állapotbai visszahelyezésnek nincs helye. A határidő meghoszabbításaérti kérvény a telekkönyvi hatóságnál nyújtandó be, s a törvénykezési eljárás szabályai szerint tárgyalandó. Abban elő kell adva lenni azon napnak, a melyig bezárólag a meghoszabbítás kéretik; ha ez meg nem történt volna, a végzésben azon nap, melyben a meghoszabbított határidő lejár, a naptár szerint határozottan kifejezendő. (98. §.)

Ha az előjegyzés kitörlése az igazolás elmulasztása alapján az előjegyzést kérő beleegyezésének kimutatása nélkül kéretik, ugy egy rövid határidőre tárgyalás rendelendő, melynél az előjegyzést kérő köteles kimutatni, hogy az igazolási határidő fentartatott, vagy hogy a kereset kellő időben nyújtatott be; ellenkező esetben az előjegyzés kitörlése minden további halasztás nélkül megengedendő. Az igazolási keresetnek a határidő eltelte utáni elfogadására nézve a törvénykezési eljárás határozatai érvényesek. Ha a telekkönyvi hatóság előtt a hivatalos irományokból tudva

van, hogy a kitörlési kérvény benyújtása napján az igazolási határidő fentartatott, vagy az igazolási kereset benyújtatott: úgy a kitörlési kérvény elutasítandó. (99. §.)

Az igazolási kereset fölötti jogereü határozat alapján, ha, és a mennyiben az előjegyzés az által igazoltnak nyilvánítottatik, annak, a mi előjegyeztetett, bekebelezése, — ha pedig az előjegyzés nem igazoltnak nyilvánítottatik, az előjegyzés kitörlése történik. (100. §.)

Minden igazolási kereset a telekkönyvi hatóság elé tartozik, s a rendes szóbeli eljárás szabályai szerint gyorsan tárgyalandó és elintézendő. (orszb. szab. I. 157. §.)

1245. §. Az előjegyzés igazolása birói határozat folytán.

A 92. §. esetében kieszközölt előjegyzés, vagy azon birói határozat jogerőre léptének kimutatásával, melynek alapján az előjegyzés történt, vagy a felsőbb bíróság jogereü határozata által igazoltatik, ha, és a mennyiben azáltal azon elsőbb határozat helybenhagyatik. (101. §.)

A kincstár, az árva, gondnokság alatti vagy más bírósági felügyelet alatt álló személyek követelésének a 93. §. esetében kieszközölt előjegyzése azon hatóság jogereü határozata által igazoltatik, mely a követelés fölötti ítélet hozatalára hivatva van. Ha azonban a 93. §. esetében kieszközölt előjegyzés oly minőségű, hogy az keresettel igazolandó, az ily előjegyzések tekintetében a 95—100. §§. határozatai szolgálnak zsinórmértékül. (102. §.)

1246. §. Az előjegyzés ismétlése.

Ha valamely jog előjegyzése azon okból, mivel az igazolási kereset kellő időben be nem nyújtatott, kitöröltetett, úgy ujolagos előjegyzés kérethetik; azonban a korábbi előjegyzés által szerzett nyilvánkönyvi jog, s az az által okozott költségek megtérítéséhez igény elenyészik. Szabadságában áll azon jószág vagy nyilvánkönyvi jog birtokosának is, melyre az ujolagos előjegyzés történt, annak további ismétlését, az előjegyzést kérőnek joga előadásarai felszólítása által megelőzni. (103. §.)

1247. §. Telekkönyvi feljegyzések átalában.

A telekkönyvi feljegyzések tárgyát oly viszonyok és tények képezik, melyek :

a) a telekkönyvbeni feljegyzés által csupán azon személyek érdekében tételnek közzé, kik a fekvőségek vagy jelzálogi követelésekről jogügyletet akarnak kötni, a nélkül, hogy az előjegyzés elmulasztásával bárminemű jogi következmény lenne összekapcsolva; vagy pedig melyek

b) a törvénykezési eljárás szabályai és jelen rendelet határozatai szerint, egy bizonyos azzal egybekapcsolt joghatály végett jegyeztetnek fel. Az elsőbb neműekhez tartoznak a kiskorúság, annak a keresztelési vagy születési bizonyítvány vagy a nagykorúság alapjáni kitörlése; az apai vagy gyámsági hatalom meghoszabbitása; a gondnokság és csőd feljegyzései. A második neműekhez számítandók a zárlat, a végrehajtási haszonbérbeadás, a végrehajtási árverezés, az egyetemleges zálogok, a rangsorozat, és a per folyamatban létének feljegyzései. (104. §.)

A telekkönyvi feljegyzések a teherlapon jegyzendők be. Csak azon feljegyzések, melyek a fekvőség tulajdonosának személyét tárgyazzák, vagy melyek a tulajdoni jog megtámadását tanusítják, iktattatnak a tulajdoni lapra. (105. §.)

1248. §. Az egyetemleges zálogok keletkezése és elosztása.

Ha a zálogjog ugyanazon osztatlan követelés tekintében több zálogtárgyakra, azaz két vagy több telekkönyvi jószágtestre vagy jelzálogi követelésekre kebleztetik be, vagy jegyeztetik elő: azáltal egyetemleges zálogok keletkeznek, melyek a hitelezőt arra jogositják, hogy az egész követelésnek a több zálogtárgynak bármelyikéből kifizetését saját tetszése szerint kívánhassa. (106. §.)

Ha valamely követelés több oly zálogtárgyakra biztosítandó, melyek különböző telekkönyvi betétekbe vannak bejegyezve, az ezen telekkönyvi betétek mindegyikébe is bejegyzendő. Azonban a több zálogtárgyak közül egy főjelzálognak, minden továbbiak pedig mellékjelzálognak tekintendők; ennél fogva azon telekkönyvi betét is, melyben a főjelzálog van bejegyezve, főbetétnek, s minden további

telekkönyvi betét, melyben valamely mellékjelzálog fordul elő, melléketétnek tekintendő. E végre következő eljárás tartandó szem előtt :

a) Ha a követelés bejegyzése ugyanazon telekkönyvi hatóságnál vezetett több telekkönyvi betétekbe történik : az a főbetétben ugyanazon alakban s oly teljesen eszközendő, mint általában valamely követelés bekebelezésének történnie kell ; ellenben a követelés minden melléketétbe lehető rövidséggel, s csak azon okirat kijelölésével, melynek folytán a bekebelezés vagy előjegyzés megengedett, és az összeg előadásával jegyzendő be.

b) Ha pedig a követelés valamely más telekkönyvi hatóság könyveibe is bejegyzendő, mint a melynél a főbetét vezetetik, ezen bejegyzésnek az első melléketétben ugyanazon teljességgel kell történnie, mint a főbetétben, miáltal azonban ezen első betét melléketéti minőségét nem veszti el. Minden további melléketétre nézve, melybe a követelés ugyanazon telekkönyvi hatóságnál bejegyzendő, az a) pont végtételében előadott szabály érvényes.

c) Továbbá a követelésnek a főbetétbeni bejegyzvénye mellé „főjelzálog“ megjelölés irandó, s annál mindenik melléketét, melybe ugyanazon követelés bejegyeztetett, feljegyzendő ; ellenben a követelésnek mindenik melléketébeni bejegyzvénye alatt csak a főbetét jegyzendő fel. (107. §.)

1249. §. A fő- és mellékjelzálogok hatályossága.

Valamely zálogtárgynak fő- vagy mellékjelzálogképeni kezelése által a zálogjog terjedelmében és hatályaiban az egyes zálogtárgyakra vonatkozólag sem át nem változtatik, sem nem korlátoltatik ; következménye csak az, hogy az egyetemlegesen biztosított követelés tekintetében előforduló minden átváltoztatások, alzálogítások és kitörlések csak a főbetétben teljesítendők, s már egyedül azáltal minden egyideűleg vagy később szerzett mellékjelzálogok tekintetében hatályosokká válnak, akár egy, akár több telekkönyvi hatóságok telekkönyveibe legyenek ezek bejegyezve. Ennélfogva mindazon telekkönyvi kérvények is, melyek az egyetemlegesen biztosított követelést a fönnebbi módon tárgyazzák, a követelésnek a főbetétbeni állása szerint ítél-

dök meg s intézendők el, következőleg azon telekkönyvi hatóságnál is nyújtandók be, melyet a főbetét vezetése illeti, vagy azon esetben, ha azok tévedésből oly telekkönyvi hatóságnál nyújtattak volna be, mely csupán mellékbetétet tartozik vezetni, az előbb nevezett telekkönyvi hatósághoz hivatalból átküldendők. (108. §.)

1250. §. A már létező jelzálog bejelentésérei köteleztetés, s annak hivatalbóli figyelembe vétele.

Mindenik hitelező, a ki már nyilvánkönyvileg biztosított követelésének további bekeblezését és előjegyzését kéri, az azon követelésre nézve már létező jelzálogot köteles bejelenteni. Egyszersmind minden telekkönyvi hatóság, melynél valamely követelés bejegyzése oly okirat alapján kéretik, melyen valamely már megtörtént bekeblezésről vagy előjegyzésről hivatalos bizonyítvány létezik, köteles erre hivatalból figyelni, s azon telekkönyvi betétet, melyben az előbbi bekeblezés vagy előjegyzés történt, főbetétnek tekinteni. Ha az okirat azon hivatalos bizonyítvánnyal nem volna ellátva, s ha az ugyanazon követelésre nézve már létező jelzálog előadását a hitelező is elmulasztotta volna: az adós ezen jelzálog kimutatása mellett azt kívánhatja, hogy az egyetemleges jelzálogok közül egy fő-, s minden más, mellékjelzálognak tekintessék. Az azáltal okozott költségeket, s a már létező jelzálog elhallgatásából netalán származott kárt a hitelező tartozik viselni. (109. §.)

1251. §. Az ugyanazon egy telekkönyvi hatóságnál fő- és mellékjelzálogok alapítása tekintetében eljárás.

Ha valamely nyilvánkönyvileg még nem biztosított követelésnek több oly zálogtárgyai bejegyzése, melyek iránt a nyilvánkönyvi betétek ugyanazon egy telekkönyvi hatóságnál vezetnek, egyideűleg kéretik, azon zálogtárgy, mely a kérvényben legelől van megnevezve, főjelzálognak tekintendő. Ha valamely már jelzáloggal biztosított követelésnek más oly zálogtárgyai bejegyzése kéretik, mely iránt a telekkönyvi betét ugyanazon telekkönyvi hatóságnál vezetnek, melynél a már létező jelzálog iránti telekkönyvi betét van: ugy a már létező jelzálog fő-, a másik zálogtárgy pedig mellékjelzálognak tekintendő. (110. §.)

1252. §. A különböző telekkönyvi hatóságoknálí fő- és mellékjelzálogok alapítása tekintetébeni eljárás.

Ha a hitelező valamely követelésnek, melyre nézve jelzálog még nem létezik, — két vagy több zálogtárgyakrai bejegyzését különböző telekkönyvi hatóságok telekkönyveiben akarja kieszközölni: szabadságában áll, vagy

a) ezen telekkönyvi hatóságok mindegyikéhez külön kérvénnyel járulni, vagy pedig

b) csak egy kérvényt, és pedig azon telekkönyvi hatóságnál nyújtani be, melynek könyveiben a főjelzálog alapítandó.

Az a) alatti esetben, az azon telekkönyvi hatóságnál, melynek könyveiben a főjelzálog alapítása szándékolatik, benyújtandó telekkönyvi kérvényhez hozzá kell mellékelni azon eredeti okiratot, melynek alapján a követelés bekeblezése vagy előjegyzése kéretik. Ezen kérvényben továbbá ki kell jelölni azon telekkönyvi hatóságot, melyhez az eredeti okirat a hivatalos cselekvény teljesítése után átküldendő. Azon kérvényekben, melyek a többi telekkönyvi hatóságoknál nyujtatnak be, előadandó, hogy melyik hatóságtól fog az eredeti okirat beérkezni, s melyikhez kell azt továbbá átküldeni. Egyszersmind ezen kérvények mindegyike mellé az eredeti okirat hitelesített másolata melléklendő. Ha ezen kérvények valamelyikére még akkor is, ha az eredeti okirat felmutattatnék, sem a bekeblezést, sem pedig az előjegyzést megengedni nem lehetne, ugy az tüstint visszautasítandó; ha ellenben a kérelemnek hely adathatik, ugy az a telekkönyvbe a rangsorozat kijelölése végett, ezen hozzáadással: „az eredeti beérkezéseig“ tüstint feljegyzendő, s az eredeti beérkezése után véglegesen elintézendő.

Ha a telekkönyvi hatóság, melynek könyveiben a főjelzálog alapítandó, a nála benyújtott kérvényt elutasította, azon telekkönyvi hatóság, melyhez az eredeti okirat átküldendő, ennek hozzácsatlása mellett az elutasításról haladék nélkül értesítendő, s azon zálogtárgy, melyre legközelebb a követelés bekeblezése vagy előjegyzése megengedtetik, főjelzálognak tekintendő. Ezen főjelzálogról tüstint azon telekkönyvi hatóság is tudósítandó, mely a kérvényt elutasította.

Ha az elutasítás elleni folyamodás folytán a követelés bejegyzése megengedtetnék, azon zálogtárgy, melyre ezen bejegyzés történik, mellékjelzálognak tekintendő, következésképp a bejegyzvény alatt a telekkönyvi hatósággal tudatott főjelzálog jegyzendő fel.

A b) alatti esetben, az azon telekkönyvi hatóságnál, melynek könyveiben főjelzálog alapítása szándékolatik, benyújtandó kérvényhez az eredeti okiraton kívül annak annyi másolatát kell mellékelni, a hányan vannak azon telekkönyvi hatóságok, melyeknél a követelés bejegyzendő lenne, s melyek a kérvényben határozottan s ugyanazon sorrendben kijelölendők, melyben ezen bejegyzésnek történnie kellene. Az első telekkönyvi hatóság a kérvényt, miután azt a saját könyveibe bejegyzett zálogtárgyak tekintetében elintézte, s az eredeti okirat egy másolatát saját okiratgyűjteménye számára visszatartotta, az eredeti okirat s a többi másolatok hozzácsatlása mellett tüstint a legközelebbi telekkönyvi hatósághoz köteles átküldeni. Hasonló módon köteles minden további telekkönyvi hatóság is eljárni, s az utolsó a kérvényt az eredeti okirattal az első telekkönyvi hatósághoz tartozik visszaküldeni. (111. §.)

Ha a hitelező valamely követelésnek, melyre nézve már jelzálog létezik, még más zálogtárgyakrai bejegyzését akarja kieszközölni, melyek azonban más telekkönyvi hatóságok könyveiben vannak bejegyezve, mintsem a melynél a már létező jelzálog előfordul: hasonlóképp szabadságában áll, vagy

a) ezen telekkönyvi hatóságok mindegyikéhez külön kérvénnyel járulni, vagy pedig

b) csak egy kérvényt, még pedig azon telekkönyvi hatóságnál benyújtani, melynek könyveiben ő legközelebb a már nyilvánkönyvileg biztosított követelés további bekelezését vagy előjegyzését akarja kieszközölni. Mind a két esetben a megelőző §-ban meghatározott eljárás, csakhogy azon különbséggel alkalmazandó, hogy a követelésre nézve már létező jelzálog főjelzálognak, s minden további zálogtárgy, melyre ugyanazon követelés bejegyzése a fenkijelölt telekkönyvi hatóságok által megengedtetik, mellékjelzálognak tekintendő. (112. §.)

1253. §. Azon különböző telekkönyvi hatóságok illetékessége, melyeknek könyveiben fő- vagy mellékjelzások alapítandók.

Mindenik telekkönyvi hatóságnak, melynek könyveiben egyetemleges jelzások, akár fő-, akár pedig mellékjelzások alakjában alapítandók, hivatásához tartozik, az e részbeni telekkönyvi kérvényt, akár nyújtott az be nála a megelőző 110—112. §§. utasításához képest a kérelmező által közvetlenül, akár pedig valamely telekkönyvi hatóság által küldetett légyen át hozzá, önállólag s csak azon betét nyilvánkönyvi állásának figyelembe vételével, melybe a követelés bejegyzendő, megítélni és elintézni; ennél fogva azon körülmény, valjon ugyanazon követelés bekeblezése vagy előjegyzése valamely más telekkönyvi hatóság által saját könyveiben megengedett s teljesített-e, csak annyiban veendő tekintetbe, a mennyiben ebből látható, valjon a követelésre nézve létezik-e már valamely főjelzalog. Ennél fogva azon folyamodás is, mely azon több telekkönyvi hatóságok egyikének intézkedése ellen történik, melyeknek könyveiben fő- vagy mellékjelzások lennének bejegyzendők, ugyanazon telekkönyvi hatóságnál nyújtandó be, mely az intézkedést kibocsátotta.

Ha ezen telekkönyvi hatóságok egyike a követelés előjegyzését megengedte, az előjegyzés igazolása is ezen telekkönyvi hatóságnál teljesítendő, a más telekkönyvi hatóságok által megengedett előjegyzései tekintet nélkül. Azonban mindenik telekkönyvi hatóság, melynek könyveiben mellékjelzalog alapított, köteles ezen körülményt azon telekkönyvi hatóságnak, melynek könyveiben a főjelzalog létezik, az e melletti feljegyzés végett hivatalból és haladék nélkül tudtára adni. Ha a valamely telekkönyvi hatóság által valamely mellékbetétben teljesített bekeblezés vagy előjegyzés a folyamodás jogerejü elintézése folytán, az igazolás elmaradása miatt kitöröltetett, ezen kitörlés is a fennebbi módon közlendő azon telekkönyvi hatósággal, melynek könyveiben a főbetét létezik, az abbani feljegyzés teljesítése végett. (113. §.)

1254. §. Az egyetemenleges jelzálogoknak végrehajtás utján történő alapításánál eljárás.

A végrehajtási okirat csatolmányaival együtt, az orszb. szab. I. 123. §-a szerint a per bírása által a telekkönyvi hatóságokhoz azonnal átteendő lévén, — ha a végrehajtás a megítélt követelésnek különböző telekkönyvi hatóságok könyveibe bejegyzett zálogtárgyakrai bejegyzése által lenne eszközendő, a bejegyzés tárgyaul a végrehajtási jegyzőkönyv, vagy jelentés szolgál, s az hivatalból eszközendő; egyszersmind e jelentésben mind azon zálogtárgyak, melyekre a végrehajtás intéztetik, valamint mind azon telekkönyvi hatóságok, melyeknek könyveiben azon zálogtárgyak bejegyezvék, kijelölendők. Ha a végrehajtási kérelemnek hely adatik, az előbb nevezett telekkönyvi hatóságnak, melynek könyveiben a főjelzálog alapítandó, a végrehajtási végzés az eredeti okiratnak, melyre a végrehajtás megengedetett — hozzácsatlása mellett, foganatosítás végett átszolgáltatandó, s egyszersmind tudtára adandó, hogy melyik telekkönyvi hatóságokhoz kell az eredeti okiratot tovább küldeni. Minden további telekkönyvi hatóságokhoz a végrehajtási végzés az eredeti okirat másolatának hozzácsatlása mellett, s azon telekkönyvi hatóság kijelölésével, melytől az eredeti be fog érkezni, s melyhez azt tovább kell juttatni, a megengedetett bekeblezés vagy előjegyzés teljesítése végett átküldendő.

Ha a végrehajtási végzés foganatosítását nyilvánkönyvi akadály nem gátolja, úgy az tüstint a telekkönyvi betétben a rangsorozat kimutatása végett ezen hozzáadásal: „az eredeti beérkezéig“ feljegyzendő, s ha ez megtörtént, a bekeblezés vagy előjegyzés teljesítendő. Az utolsó telekkönyvi hatóság köteles a hivatalos cselekvény teljesítése után az eredeti okiratot az ítélő bírósághoz tüstint visszaküldeni. (114. §. és orszb. szab. I. 151. §.)

1255. §. A fő- és mellékbetétekbeni bejegyezvények rangsorozata.

Valamely követelésnek több zálogtárgyakrai minden bekeblezése vagy előjegyzése, akár fő- akár pedig mellékbetétben eszközöltetett legyen is az, mindenik zálogtárgy

tekintetében csak azon időponttól fogva bir elsőbbséggel, melynek könyveiben a bekeblezés vagy előjegyzés történt, vagy az ezen bekeblezés vagy előjegyzés megengedéseérti kérvény, vagy pedig az ítélő birónak, a bekeblezés vagy előjegyzés teljesítését tárgyazó megkeresvénye eljutott. Épen ugy minden bejegyzvény, mely az egyetemlegesen biztosított követelés átváltoztatását, alterhelését vagy kitörlését tárgyazza, s ennél fogva a 108. §. szabálya szerint a főbetétben teljesített, azon időponttól fogva bir elsőbbséggel, melyben az e tárgyban kérvény a főjelzálogi hatósághoz beérkezett; mi részben különbséget nem tesz, valjon annál a kérvény a kérvényező által közvetlenül nyújtatott be, vagy pedig valamely más hatóság által küldetett-e át hozzá. (115. §.)

1256. §. Az egyetemleges jelzálogok körüli eljárás, a követelés vagy valamely arra nézve létező jelzálog elenyészése esetében.

Ha valamely egyetemlegesen biztosított követelés részben, vagy egészen kifizettetik: a lejegyzés, vagy az egészeni kitörlés a 108. §. elve szerint a főjelzálog hatóságánál kérendő, a főbetétbe bejegyzendő, s aztán mindenik mellékjelzálog mellett feljegyzendő. Ha valamely mellékjelzálog más telekkönyvi hatóság könyveibe van bejegyezve, annak a bejegyzés vagy az egészeni kitörlés, a mellékbetétben kimutatása végett hivatalból haladék nélkül tudtul adandó. (116. §.)

Ha pusztán valamely mellékjelzálog enyészik el, p. o. azért, mivel a hitelező arról lemondott, kitörlésének megengedése hasonlókép a főjelzálogi hatóságnál kérendő. (l. 108. §.) Ha a kitörlési kérvénynek a főjelzálog nyilvánkönyvi állása szerint hely adathatik, a mellékjelzálog kitörlése a főbetétbe bejegyzendő, s a mellékbetétben kimutatandó. (117. §.)

Ha csupán a főjelzálog enyészik el, a követelés minden arra vonatkozó bejegyzvényekkel együtt a főbetétben kitörlendő; ott egyszersmind annak egész nyilvánkönyvi állása a mellékjelzálog mellett, ha ilyes a főjelzálogi hatóság könyveiben létezik, a főbetétből átkeblezendő, s a mellékbetét azáltal főbetétté alakítandó. Ha a főjelzálogi ha-

tóság könyveiben mellékszalog nincs bejegyezve, úgy a követelés egész nyilvánkönyvi állása azon legközelebbi telekkönyvi hatósággal, melynek könyveiben mellékjelzalog fordul elő, az első mellékbetéti bejegyzés végett, az erre vonatkozó telekkönyvi iratok hozzácsatlása mellett hivatalból közlendő. Ezen telekkönyvi hatósághoz egyszersmind azon telekkönyvi kérvények is átküldendők, melyek már a követelésnek a főbetéti kitörlése miatt többé el nem intéztethettek, s erről a kérvényezők értesítendők. Ezen kérvények a korábbi főjelzalog hatóságánál kapott iktatói számok és az azáltal szerzett rangsorozat rendje szerint intézendők el. A főjelzalogbani változtatás mindenik mellékjelzalog mellett följegyzendő, ennél fogva az új főjelzalogi hatóság által is azon telekkönyvi hatóságokkal, melyeknek könyveiben mellékjelzalogok léteznek, tudatandó. (118. §.)

1257. §. A telekkönyvi kérvények benyújtásairai jogositvány.

Telekkönyvi kérvények rendszerint csak azok által nyújtathatnak be, kik az arra vonatkozó nyilvánkönyvi bejegyzések által, vagy mint jogositottak vagy azok jogutódai, vagy pedig mint kötelezettek érdekelték. Törvényes vagy bíróilag kirendelt képviselőknek az ily telekkönyvi kérvények benyújtása végett, melyek által az általuk képviselt személyek részére csak jogok szerzendők, vagy a kezelésükre bizott vagyronról terhek törlendők ki, különös felhatalmazványra nincs szükségök. Egyszersmind az általános felhatalmazvány elegendő arra, hogy annak nevében, kinek az javára szolgál — bekeblezést vagy előjegyzést kérhessenek. Az örökös, az örökhagyó jogainak bekeblezését, vagy a hagyatéki vagyronon fekvő terhek kitörlését jogosan kérheti. (119. §.)

Más nevében, anélkül, hogy arra felhatalmazvány lenne szükséges, következő esetekben lehet fellépni :

- a) ha valamely ingatlan jószág vagy nyilvánkönyvi jog több személyekre egymás után nyilvánkönyvönkívüleg ruháztatott át, az utolsó átvevő annak saját személyeire nyilvánkönyvi átkeblezését kérheti;
- b) ha valamely jelzalogi követelés annak, a kire az

nyilvánkönyvönkívülig szállott, — kifizettetett, az adós annak kitörlését kívánhatja;

c) ha az, kire valamely ingatlan jószág vagy nyilvánkönyvi jog nyilvánkönyvönkívülig ruháztatott át, arra valamely hitelezőnek zálog — vagy alzálogjogot engedett, a hitelező az elzálogítónak bejegyzését, s egyszersmind saját követelésének biztosítását kieszközölheti;

d) a főnebbi esetekben azonban azon okiratok, melyek a nyilvánkönyvönkívüli átruházást szakadatlan sorrendben tanusítják, előmutatandók. — Egyszersmind azon személyek, melyekre az ingatlan vagyon vagy a nyilvánkönyvi jog nyilvánkönyvönkívülig átruháztatott, a nyilvánkönyvi bejegyzésekben kijelölendők;

e) az oszthatlan közös jogok bejegyzése mindenik részes által a maga számára, s más részesek nevében kérethetik. (120. §.)

1258. §. A telekkönyvi kérvények alakja és tartalma.

A törvényszékeknél a telekkönyvi kérvények írásban nyújtandók be. Az egyes bíróságoknál azok szóval is jegyzőkönyvbe adathatnak. Mindenik telekkönyvi kérvényen a telekkönyvi hatóság, melynél az benyújtandó, nem különben a kérelmezőnek s azon személyeknek, kik az elintézésről értesítendők, vezeték- és keresztnéve, polgári állása és lakhelye előadandó. Ha a kérelmező valamely érdeklentnek lakhelyét ki nem tudhatja, köteles azt világosan megjegyezni; ha azt tudva elhallgatta, úgy az az által okozott költségeknek s a netaláni kárnak megtérítésére köteleztetik, s ezen fölül még meg is büntetendő. (121. §.)

A telekkönyvi kérvényekben a szerzendő, átváltoztatandó vagy megszüntetendő jogokat, a le- vagy hozzájegyzendő telkeket, s azon telekkönyvi testeket, melyekre bejegyzések volnának teljesítendők, pontosan ki kell jelölni. A bekeblezési kérelem az előjegyzési kérelmet hallgatólag magában foglalja, ha a kérelmező az előjegyzést világosan ki nem zárta. (122. §.)

Ugyanazon egy kérvénnyel ugyanazon telekkönyvi hatóság telekkönyveiben több bejegyzések is eszközölthetnek, ha azok vagy ugyanazon ingatlan jószágra, vagy nyilvánkönyvi jogra, vagy pedig több javakra vagy jo-

gokra vonatkoznak ugyan, melyek azonban ugyanazon egy személy tulajdonai, vagy ha azok ugyanazon egy okiraton alapulnak. (123. §.)

1259. §. A telekkönyvi kérvények mellékletei.

a) A kérvényekhez, a jelen rendelet által meghatározott eseteken kívül, azon eredeti okiratokat kell mellékelni, melyeknek alapján bekeblezések vagy előjegyzések teljesítendők. Ha valamely okiratból több eredeti adatott ki, elegendő azokból egyet benyújtani.

b) Továbbá azon okiratok bélyegmentes másolatai vagy annyi 1 ftos bélyegjeggyel ellátott ív, a mennyi a másolatok készítésére a bíróságnál szükséges, melléklendők a kérvényhez az okiratgyűjtemény számára. Ha ez meg nem történt, vagy, ha a felmutatott másolatok haszonvehetlenek : az eredetiek a felek veszélyére az okiratgyűjteményben mindaddig megtartandók ; míg a bélyegjegyekkel ellátott iverk be nem nyújtattak és a másolatok a bíróságnál el nem készítették ; mire a telekkönyvi hatóság engedelmével az eredetiek kiszolgáltatandók. A kiszolgáltatási engedelem és a vétbizonyítvány a másolaton adandó ki.

c) Ha azonban azon esetekben, melyekben ugyanazon egy eredeti okirat alapján bejegyzések több birói hatóságoknál teljesítendők, az ezen telekkönyvi hatóságok okiratgyűjteményei számára megkívántató másolatok, vagy azoknak a bíróságnáli készítésére szükséges 1 ftos bélyegjegyekkel ellátott iverk be nem nyújtattak, vagy a benyújtott másolatok haszonvehetlenek : mindenik telekkönyvi hatóság köteles az okiratgyűjtemény számára megkívántató másolatot hivatalból, de a láttamozott másolatokért járó illeték kétszeres mennyiségének beszedése mellett elkészíteni.

d) Ha bekeblezések vagy előjegyzések terjedelmes okiratok, p. számadások, osztálylevelek, házassági egyezvények stb. alapján, de csak az azokban foglalt egyes tételek vagy határozatok tekintetében kéretnek : a másolatnak csak a nyilvánkönyvi bejegyzésre vonatkozó részeket, nem különben a teljes bevezetést, a berekesztést, a keletet és az aláírásokat kell tartalmazni.

e) A másolatok közönséges alaku egész iven, tisztán, olvashatólag és lehető helykimeléssel készítendők; ennél fogva több okirat is ugyanazon ivre közvetlenül egymás után irandó, ha ezen okiratok ugyanazon egy kérvény mellett fekszenek.

f) A másolatok a telekkönyvvezető által hivatalból láttamozandók. (124. §.)

g) Ha a telekkönyvi kérvény oly okiraton alapul, mely közvetlen illetékfizetés alatt áll, úgy ahhoz az adóhivatal számára még egy bélyegmentes másolat, vagy annyi 1 ftos bélyegjeggyel ellátott ív csatolandó, a mennyi a másolat készítésére a bíróságnál szükséges. Ez alól kivételnek van helye azon esetben, ha a telekkönyvi kérvénnyel előterjesztetik annak kimutatása, hogy már az illeték befizettetett, vagy hogy az okirat másodpéldánya, vagy másolata az adóhivatalnak átadatott. Ezen kimutatásra köteles a telekkönyvi hatóság az adóhivatal számára rendelt telekkönyvi végzésben világosan hivatkozni.

h) Ha a g) alatt említett másolatok, vagy az 1 ftos bélyegjegyekkel ellátott iven be nem nyújtattak, vagy ha a benyújtott mellékletek haszonvehetlenek: azok a bíróságnál hivatalból, de a láttamozott másolatokért járó illeték kétszeres mennyiségének beszedése mellett készítendők. (124. §.)

1260. §. Az eredeti okirat utólagozása.

Ha az eredeti okirat, melynek alapján bekeblezés vagy előjegyzés kéretik, a telekkönyvi hatóságnál van eléve; vagy ha valamely annál tárgyalás alatt lévő telekkönyvi kérvény mellett létezik: elegendő annak másolatát benyújtani azon kérvénynek előadásával, a mely mellé az csatolva van. Ha az eredeti okirat más hatóságnál van letéve, a fél a telekkönyvi kérvényt annál oly kérelemmel nyújthatja be, hogy ezen hatóság a kérvényt, az eredeti okirat hozzácsatolásával, a hivatalos cselekvény teljesítése utáni visszaszolgáltatás mellett, a telekkönyvi hatósághoz küldje át. A fél azonban a kérvényt a telekkönyvi hatóságnál is benyújthatja; az esetben azonban hozzá láttamozott másolat melléklendő. Ha a kért bekeblezést vagy előjegyzést még azon esetre sem lehetne megengedni, ha az ere-

deti okirat előterjesztetett volna, úgy a kérvény tüstént visszautasítandó. Ha pedig a kérvénynek hely adathatik, az a telekkönyvbe a rangsorozat kimutatása végett ezen hozzáadással: „az eredeti beérkeztéig“ tüstént feljegyzendő.

Ha az eredeti más bíróságnál létezik, a telekkönyvi hatóság köteles egyuttal ezen bíróságot, az eredetinek a hivatalos cselekvény teljesítése után leendő visszaszolgáltatás melletti átküldésére felkérni, vagy a kérelmezőnek az átküldés kieszközlése végett kellő határidőt szabni. (125. §.)

1261. §. A telekkönyvi kérvények másai és felzetei.

A telekkönyvi kérvények egyszeresen nyújtandók be, azonban minden kérvénnyel annyi felzet terjesztendő elő, a hány értesítésnek kell az elintézésről történnie.

A felzeten a kérvényben foglalt kívánat lényeges pontjaiban világosan kijelölendő. A kérelmezőnek szabadságában áll a felzetek helyett a kérvény másait benyújtani, s meghatározni, hogy kinek értesítésére fordíttassanak azok. Ha a kérvény szóval adatott jegyzőkönyvbe, úgy a hatóság köteles a megkivántató felzeteket elkészíteni. (126. §.)

1262. §. A kérvények elintézése.

A bíró a kérvényt és a mellékleteket pontosan nézze át, s magával a telekkönyvvel hasonlítsa össze; a kérelem alapját, a feleknek személyi képességét s a nyilvánkönyvi bejegyzés által érintett tárgyról intézkedésekre való jogát, nem különben az előterjesztett okiratok kül- és belkellékeit gondosan vizsgálja meg, s az elintézést a mennyire lehet siettesse. (127. §.)

A bíró a kérelemhez annyiban van kötve, mennyiben ő a kérelmező javára többet, mint a mennyi kéretett, még akkor sem engedhet, ha a kérelmező a felmutatott iratok szerint többnek kérésére volna feljogosítva. Ha csak a feljegyzés kéretett, a bekeblezés nem rendeltethetik, még ha ez megengedhető volna is. (128. §.)

A telekkönyvi kérvények mindig világosan megengedendők, vagy elutasítandók. Ha a kérelem egész kiterjedésében ugyan nem, de részleg vagy korlátolásokkal és

fontartásokkal] mégis teljesíthető : a bejegyzés ily módon rendelendő, s a kérelem azon része, mely nem teljesíthető, elutasítandó.

Ehhez képest bekeblezési és előjegyzési kérvényekre, a jelen rendeletben meghatározott eseteken kívül tárgyalást vagy kihallgatást nem szabad rendelni. Ha a kérvényben vagy a mellékletekben oly hiányok fordulnak elő, melyek annak megengedését gátolják : úgy, ha a bekeblezést vagy előjegyzést más akadály nem ellenzi, a kérelem megengedendő, s egyuttal a hiány megigazítása elrendelendő. (129. §.)

1263. §. A végzések szerkesztése a kérelem megengedése esetében.

Azon végzésekben, melyekkel a kérelemnek hely adatik :

a) a teljesítendő telekkönyvi bejegyzés az annak alapját képező okiratai hivatkozással, a jognak vagy követelésnek helyes megjelölésével, s azon személyeknek, a kiknek számára jogok jegyzendőek be — az 52. §. a) alatti intézkedésnek megfelelő elősorolásával, velős rövidségben, de teljesen, világosan s egyszersmind úgy szerkesztendő, a mint ennek a telekkönyvbe szóról szóra be kell iratnia. Ha a bejegyzés valamely korábbi bejegyzésre vonatkozik, ennek sorszáma is felveendő a végzésbe.

b) Ha valamely követelés biztosítása nem magára a jószágra, vagy a jelzálogi tőkére, hanem csak annak jövedelmére és kamatjaira engedtetik meg, ez világosan kijelölendő.

c) Ha valamely fekvőség eladója az eladási okiratban a hátralevő vételárnak vagy más viszonzszolgáltatásoknak, p. a kikötménynek, az örökreszeknek stb. az eladott fekvőségi biztosítását, maga vagy más harmadik személyek számára kikötötte vagy föntartotta : a vételár és viszonzszolgáltatások, a tulajdonjognak a vevő számára bekeblezésével vagy előjegyzésével együtt, az eladott jószág teherlapjára bekeblezendők, vagy előjegyzendőek, habár ezen terhelés világosan nem kéretett volna is.

d) A végzésben a betét, melyben a bejegyzésnek történnie kell, kijelölendő, s meghatározandó, hogy mely sze-

mélyeknek kell a felzeteket, értesítés végett kézbesíteni, s kinek kell az eredeti okiratokat átadni. (130. §.)

Ha valamely jog szerzése, tartama vagy elenyészte valamely feltételtől, fentartástól, időponttól stb. függ : ez a bejegyzésben világosan kifejezendő. Ha valamely előjegyzés megengedtetik, a végzésben a kérelmező az előjegyzés igazolását tárgyazó kötelezettségére figyelmeztetendő. (131. §.)

1264. §. A végzések szerkesztése és feljegyzése a kérelem megtagadása esetében.

Azon végzésekben, melyek által a kérvények egészen vagy részleg elutasítatnak, az elutasítás minden okai elősorolandók, még akkor is, ha azok közül egy is elegendő volna az elutasítás igazolására. (132. §.)

Az elutasító végzések a telekkönyvbe feljegyzendők oly czélból, hogy a rangsorozat biztosittassék, azon esetre, ha a kérelem folyamodás útján megengedtetnék. De ezen feljegyzésnek nincs helye következő esetekben :

a) ha semmi, vagy egyáltalában határozatlan kérelem terjesztetik elő; vagy

b) ha azon jószág vagy jog, melyre a bejegyzés kéri, sem a kérvényből, sem pedig a mellékletekből ki nem vehető, vagy pedig ha az a telekkönyvi hatóság könyveibe nincs bejegyezve. (133. §.)

Ha valamely bekeblezési vagy előjegyzési kérvény, mely a törvénykezési eljárás szabályai szerint az ítélő bírónál nyújtatott be, ez által elutasítatik : az elutasító végzés a telekkönyvi hatóságnak nyilvánkönyvi feljegyzés végett hivatalból átküldendő. (134. §.)

1265. §. A le- vagy hozzájegyzési kérvények körüli eljárás.

a) Ha valamely birtokrészletnek valamely telekkönyvi testből lejegyzése, s ugyanannak más telekkönyvi jószágtesthez lejegyzése, vagy arra nézve ugyanazon telekkönyvi hatóság telekkönyveiben egy új betét nyitása teljesítendő : ezen cselekvények egy kérvényben kérendők, s a telekkönyvi hatóság azok iránt egyidejűleg köteles intézkedni.

b) Ha azon cselekvények két telekkönyvi hatóság telekkönyveiben teljesítendők : a kérvény azon telekkönyvi hatóságnál nyújtandó be, mely a lejegyzés elrendelésére hivatva van. Ha ezen telekkönyvi hatóság a bejegyzést megengedendőnek találja, úgy köteles a kérvényt a rangsorozat kimutatása végett a telekkönyvbe feljegyezni, s a hozzájegyzés teljesítésének, vagy egy új betét nyitásának megengedése végett a másik telekkönyvi hatósághoz átküldeni.

Ha ezen utóbbi telekkönyvi hatóság ezen cselekvények valamelyikét teljesítette : erről az első telekkönyvi hatóság tudósítandó, mely is a lejegyzést a feljegyzett kérvény rangsorozatában, azon telekkönyv előadásával, melybe a lejegyzett birtokrészlet bejegyeztetett, teljesítendi, s erről a kérelmezőt értesítendi. Ha ellenben a megkeresett telekkönyvi hatóság a hozzájegyzésnek vagy az új betét nyitásának helyt nem adott : úgy a kérvényt azon betétben, melyben a birtokrészlet valamely ott bejegyzett telekkönyvi jószágtesthez jegyzendő lett volna, elutasított-kép jegyezze fel. Továbbá a kérvény elutasításáról, annak visszacsatlása és az elutasítás okainak előadása mellett, az első telekkönyvi hatóságot haladék nélkül tudósítsa, mely által annakutána a kérelmező az elutasítás okainak közlése mellett értesítendő.

A kérelmezőnek szabadságában áll, a hozzájegyzésnek vagy az új betét nyitásának megtagadása ellen folyamodni, vagy pedig új megjavított kérvényt nyújtani be.

c) Ha a le- és hozzájegyzés, vagy az új betét megnyitása teljesítettik : a kérvény, mellékleteivel együtt azon telekkönyvi hatóság okiratgyűjteményében teendő el, melynél a hozzájegyzés, vagy az új betét megnyitása történt.

d) Hasonló módon kell a birtokrészleteknek csere esetébeni le- és hozzájegyzéseinél is eljárni; csak hogy a félnek szabadságára hagyatik, hogy a két telekkönyvi hatóság közül melyiknél akarja a kérvényt benyújtani.

e) Ha valamely le- és hozzájegyzési kérvény, melynél két telekkönyvi hatóság van érdekelve, jogerejüleg elutasított : azon telekkönyvi hatóság, mely az elutasítás jogerőbe léptéről tudomást nyert, köteles erről a másik

telekkönyvi hatóságot értesíteni, hogy a kérvény feljegyzésének kitörlése ott is elrendeltethessék.

f) A két telekkönyvi hatóság közléseinek, s az azok folytán teljesítendő bejegyzéseknek hivatalból kell történniök. (135. §.)

1266. §. A bejegyzés teljesítéséről bizonyítvány kiadása.

Azon eredeti okirat, melynek alapján bekeblezés vagy előjegyzés történt, a telekkönyvi hivatalnak a bekeblezés vagy előjegyzés teljesítéséről bizonyítványával látandó el. A bizonyítványban csak a nyilvánkönyvi bejegyzvény lényeges tartalma adandó elő, azon betétnek, melyben, s azon sorszámnak kijelölésével, mely alatt a bejegyzvény történt. Egyetemleges jelzálognál a fő- és mellékjelzálogok is kiteendők. A bizonyítvány a hivatal pecsétjével látandó el. (136. §.)

Ha valamely okiratból több eredeti kiadványok nyújtattak be, azok mindegyike bizonyítvánnyal látandó el.

Ha a bekeblezés, vagy előjegyzés több egymással összefüggésben álló okiratok alapján történt: a bizonyítvány azok mindegyikén a többiekre hivatkozva adandó ki. (137. §.)

1267. §. A telekkönyvi végzések kézbesítése.

A telekkönyvi kérvények elintézéséről hivatalból értesítendők:

1. a kérelmező s azon személyek, kik ellen a nyilvánkönyvi bejegyzés által valamely jog szerzése, terhelése, átváltoztatása, vagy kitörlése, vagy csak közvetlenül ilyes feljegyzés eszközöltetik is; és

2. a földbirtokos, ha valamely a telekkönyvi jószágtesten fekvő követelés terhelhetik vagy átruháztatik; s épen úgy a jelzálogos hitelező, ha a követelésén fekvő teher tovább terhelhetik vagy átengedtetik. (138. §.)

Az értesítésnek a telekkönyvi végzéssel ellátott felzetek kézbesítése által a vétbizonyítványok aláírása mellett kell történnie, melyekre felül jobbra a telekkönyvi ügyszerű benyújtásának száma és éve felirandó, p. ikt. sz. 47.
1855.

Ha valamely telekkönyvi intézkedésről ugyanazon

helyben, vagy annak közelében lakó több személyek értesítendők, a kézbesítés ugyanazon vétbizonyítványban tanusítandó.

A vétbizonyítvány a végzés átvevője által sajátkezüleg, polgári állásának és lakhelyének kijelölése mellett aláírandó, s azon a kézbesítés valósága az által, a ki azt teljesítette, aláírásának hozzátétele mellett elismerendő. Azon esetekben, melyekben az adóhivatalnak a telekkönyvi végzésről értesítenie kell, ahhoz a végzés hivatalból kiadandó másolata, felzet alakjában, a bejegyzés megtörténtének rövid tanusításával, s a 124. §. g) és h) betű alatt érintett esetben az okirat láttamozott másolatának hozzácsatolása mellett átküldendő. (139. §.)

Az 1855. dec. 15-én kelt telekkönyvi rend. 140. §-ában szabályozott kézbesítés az 1840 : XV. t. cz. második részének XIV. fejezete értelmében teljesítendő. (orszb. szab. I. 152. §.)

A telekkönyvi végzések gyors és helyes fogamatossáért a bíróságok felelősek; de az, hogy a kézbesítés rendszeresen vagy teljességgel nem történt meg, a nyilvánkönyvi bejegyzvények érvénytelenségének megtámadására okul nem szolgálhat. Egyszersmind az, ki valamely telekkönyvi bejegyzvényből maga számára jogokat vagy kötelezettségektől mentességet származtat, nem köteles az e tárgyban végzés kézbesítésének megtörténtét bebizonyítani. (141. §.)

1268. §. Folyamodás.

A telekkönyvi végzések ellen folyamodásnak van helye. A telekkönyvi hatósághoz intézendő ellenelőterjesztések meg nem engedhetők.

A folyamodásokban sem a telekkönyvi kérvényekben közbejött hibák meg igazíthatnak, sem új okiratok fel nem mutattathatnak.

Az első vagy második bírósági végzések elleni folyamodások a felek értesítésére szükséges felzetek hozzácsatolása mellett, a törvényszékeknél írásban nyújtandók be; az egyes bíróságoknál a folyamodások szóval is előterjeszthetnek. A második vagy harmad bíróságnál közvetlenül benyújtott folyamodvány visszautasítandó.

Ellenben a telekkönyvi hatóság késedelmei elleni panaszok közvetlenül a főtörvényszéknél nyujtathatnak be. (142. §.)

1269. §. A folyamodás határideje.

A folyamodvány benyújtásairai határidő tizennégy, s az orszb. szab. analogiája szerint (I. 98. §.) tizenöt napot tesz, ha a végzés annak, a ki az ellen folyamodik, a telekkönyvi hatósághoz, mint olyanhoz utasított körületben kézbesítettett. Ha a kézbesítés ezen körületen kívül, vagy valamely távollevő számára rendelt gondnoknál teljesítettett, a folyamodási határidő harmincz napot tesz.

A folyamodási határidő a végzés kézbesítése utáni legzelebbi napon kezdődik, és szakadatlanul a postamenetekrei tekintet nélkül számítandó.

Ezen határidő ellen sem meghoszabbításnak, sem az előbbi állapotbai visszahelyezésnek nincs helye. (143. §.)

Nyilván elkésztett folyamodványok mindjárt a telekkönyvi hatóság által visszautasítandók. Ellenben oly folyamodványok, melyeknek elkésése nem nyilvánvaló, valamint a kellő időben előterjesztett folyamodványok, az eldöntősökre szükséges irományok és telekkönyvi kivonatok hozzácsatlása mellett, haladék nélkül a másod bíróság elé, — s ez által, ha ennek határozatai ellen intézvék, a harmad bíróság elé terjesztendők. Erről, a folyamodót kivéve, azon felek értesítendők, kiknek a telekkönyvi intézkedés kézbesítettett (144. §.)

1270. §. Folyamodások elintézése.

Ha a folyamodvány a másod bíróság által elutasittatik, további folyamodásnak nincs helye. Ha ellenben a telekkönyvi hatóság által megtagadott bekeblezés vagy előjegyzés megengedtetik, vagy ha az általa megengedett megváltoztatik, vagy megszüntetik: az ellen a harmad bírósághoz lehet folyamodni. A folyamodás eldöntésében annak indokai elősorolandók. (145. §.)

Telekkönyvi ügyekben folyamodásnak harmad bírósághoz is birtokon belül van helye; minélfogva valamely bejegyzés kitörlése csak azon legfelsőbb bíróság határozata után eszközölhető, a melyhez a fél folyamodott. (orsz. szab. I. 153. §.)

A folyamodás elintézése után a telekkönyvi hatóság hivatalból következőket tartozik rendelni:

a) ha a telekkönyvi hatóság által megtagadott bekeblezés elleni folyamodás elutasított, a tagadó végzés nyilvánkönyvi feljegyzése kitörlendő;

b) ha a telekkönyvi hatóság által megtagadott bekeblezés vagy előjegyzés megengedett: úgy az tüstint teljesítendő. Ha pedig azon végzés, melylyel az első bíróság által a bekeblezés vagy előjegyzés megengedett, a másod bíróság által megváltoztatott: a folyamodás elintézésének jogereje bevárando;

c) ha a harmad bíróság a folyamodást, mely a másod bíróság által megengedett bekeblezés vagy előjegyzés ellen történt, elutasította: úgy a telekkönyvbe semmit sem kell tovább bejegyezni. Ugyanaz történik akkor is, ha a telekkönyvi hatóság végzése, melylyel valamely bekeblezés vagy előjegyzés megengedett, a harmad bíróság által helybenhagyatik.

Ha a telekkönyvi hatóság a kérelmet megtagadta, a másod bíróság ellenben a bekeblezést vagy előjegyzést megengedte, s ha a harmad bíróság által a telekkönyvi hatóság végzése helybenhagyatik: úgy mind a tagadó végzés feljegyzése, mind pedig a másod bíróság által megengedett bekeblezés vagy előjegyzés is kitörlendő.

Ha végre maga a harmad bíróság által valamely bekeblezés vagy előjegyzés megengedett, úgy az teljesítendő. (1855. dec. 15-kén kelt t. rend. 146. §.)

Ha az első bíróság végzése, mely által valamely bekeblezés vagy előjegyzés megtagadtott, a folyamodás használásának elmaradása által jogerejüvé vált, a megtagadott kérelem feljegyzése a telekkönyvből kitörlendő. (147. §.)

1271. §. Kitörlési keresetek és perfeljegyzések a polgári eljárásban.

Ha a bekeblezés által jogaiban sértett fél azt érvénytelenség miatt megtámadni, s ezáltal az előbbi nyilvánkönyvi állapot helyreállítását elnyerni akarja, úgy az a telekkönyvi hatóságnál benyújtandó keresettel a bekeblezés kitörlését kérheti, a mennyiben az ilyes kereset a törvénykezési eljárás, s közelebb a végrehajtási szabályok által ki nem záratik.

Felperesnek szabadságában áll, a per feljegyzését, de külön kérvénnyel, vagy a keresettel egyideűleg, vagy pedig utóbb kérnie. Ezen perfeljegyzésnek azon következménye van, hogy a kereset iránt hozott ítélet azon személyek irányában is, kik nyilvánkönyvi jogokat csak a per feljegyzése után nyertek, — teljes hatálylyal bir. (148. §.)

Ha a kitörlési kereset csak azon személyek ellen intéztetik, kik közvetlenül azon bekeblezések által, melyeknek kitörlése kéretik, nyertek jogokat, vagy mentettek fel valamely teher alól, a kereseti jog tartama az általános polg. törvények határozatai szerint ítélandó meg. (149. §.)

Ha azonban a megtámadott bekeblezésnek a keresettel szorgalmazott kitörlése más harmadik személyeknek, kik időközben, és még a per feljegyzése előtt nyilvánkönyvi jogokat nyertek, kárára szolgálna: a kereset ezen személyek ellen is intézendő, még pedig legfelebb három év alatt azon kérvény benyújtása időpontjától számítva, melynek folytán a kitörlendő bekeblezés rendeltetett, — beadandó; ellenkező esetben ezen személyek ellen a megtámadott bekeblezés kitörlése ítéletileg csak akkor mondathatik ki, ha ők ezen bekeblezés érvényessége tekintetében jóhiszemben nincsenek. (150. §.)

Ha felperes a keresettől elállott, vagy jogerejű határozat által feltétlenül elmozdított, a per feljegyzésének kitörlése hivatalból rendelendő.

Ha pedig a megtámadott bekeblezés kitörlése jogerejű határozat által lön kimondva, ugy a fél kívánatára nem csak a perfeljegyzés kitörlése az ítéletben kifejezett módon és terjedelemben, hanem azon bekeblezések és előjegyzések kitörlése is megengedendő, melyek a kitörlendő jog tárgyában csak a perfeljegyzés után kérettek. (151. §.)

1272. §. Bünyenyítő per feljegyzése.

Ha az ellen, kinek számára bekeblezés történt, vagy ki abból jogot nyert, jogos gyanuokok forognak fen, miszerint a bekeblezés a bünyenyítő törvény által tiltott cselekvényen alapul: a bünyenyítő bíróság köteles tüstint hivatalból, vagy a bekeblezés által sértett fél kívánatára, annak feljegyzését, — hogy ezen bekeblezés per alatt van — elrendelni. (152. §.)

Ha a büntető bíróság a bünfenyítő eljárás folytán a fennebbi 149. és 150. §§. rendeletei szerint azt határozta, hogy a bekeblezés érvénytelen, s ennélfogva kitörlendő: a telekkönyvi hatóság köteles az érvénytelennek nyilvánított bekeblezés által sértett fél kívánatára a kitörlést a fennebbi 151. §. második pontjában előadott határozatok szerint megengedni. (153. §.)

Ha a büntető bíróság a bünfenyítő eljárás szerint a vádlottat bűnösnek nyilvánította, a sértett felet azonban a bekeblezésnek kért érvénytelenítése és kitörlése tekintetében a polgári jog útjára utasította: a fél a kitörlési keresetet, ezen határozat jogerőre lépte után legfeljebb kilenczven nap alatt köteles benyújtani, ellenkező esetben annak kérelmére, kinek a bekeblezés fenmaradása érdekében áll, — a perfeljegyzés kitörlése megengedendő levén. (154. §.)

1273. §. Per feljegyzése az elévülés vagy más elenyészési mód esetében.

Ha valamely nyilvankönyvi tulajdonos vagy hitelező azt hiszi, hogy valamely az ő jószágára, vagy követelésére eredetileg érvényesen bekeblezett jog elévülés által, vagy más módon elenyészett: szabadságában állandó annak kitörlése végett a telekkönyvi hatóságnál keresetet indítani, s a per feljegyzését külön kérvénnyel szorgalmazni. Ezen kereset és perfeljegyzés azonban annak, ki a telekkönyvben bizva, a kitörlendő jogot, vagy arrai további jogot még perfeljegyzés előtt bekeblezés vagy előjegyzés által megszerezte, sérelmére nem válhatik. Egyébiránt a 161. §. szerint kell eljárni. (155. §.)

1274. §. Az iktatókönyv vezetése.

A telekkönyviroda iktatókönyve továbbá is az eddigi alakban és szabályok szerint vezetendő. (156. §.)

Mindazon telekkönyvi ügydarabok, melyek jelen rendelet II. része szerint kezelendők, ugyanazon délelőtt s délután, melyben azok az iktatókönyvbe bejegyeztettek, a telekkönyvvezetőnek haladék nélkül átadandók a naplóbai bejegyzés végett. Hol a telekkönyvek vezetése több hivatalnokra van bízva, közvetlen előljárójok vagy a napló ve-

zetésére rendelendő hivatalnok köteles átvenni a telekkönyvi ügydarabokat. (157. §.)

1275. §. Napló.

A napló a II. minta szerint, évi füzetekben vezetendő, melyek közül egy füzetben többek is egyesíthetők.

Az első rovatban a sorszám irandó, mely 1-en kezdődik, és arithmetikai sorrendben az év végeig folytatandó. Ez a már beérkezett telekkönyvi ügydarabok számának kimutatására és összefüggések kijelölésére szolgál. Azon sorszám, mely alatt valamely telekkönyvi ügydarab bejegyeztetett, erre is tüstint felirandó, p. N. 20. (azaz: napló 20. s. sz.)

A telekkönyvvezetőnek átadott ügydarabok egymás alatt, a második rovatba irandó iktatói számok sorrendje szerint bejegyzendők. Ha azon eset fordul elő, hogy valamely korábbi iktatói számmal ellátott ügydarab a telekkönyvvezetőnek csak később adatott volna át, a mi azonban a lehetőséghez képest kerülendő: azt csupán a folyó sorszám alatt kell bejegyezni, mivel ezen szám elegendő arra, hogy a darabot a naplóban fel lehessen találni. (158. §.)

A harmadik rovatban bejegyzendők a telekkönyvi ügydarabok benyújtásának napja, a felek nevei, a kérelem lényeges tartalma, és a telekjegyzőkönyvi betét (a telekkönyv vagy a különös betét 44. és 45. §§), melyben bejegyzésnek kellene történnie. Ha valamely telekkönyvi ügydarab valamely korábbira vonatkozik, ez a harmadik rovatban átalános megjelöléssel, p. folyamodvány, folyamodás elintézése, vétbizonyítvány (ha ez a kézbesítés végett megkeresett hatóság által beküldetett), a korábbi telekkönyvi ügydarab sorszámának kitételével bejegyzendő. (159. §.)

A negyedik rovatban azon felek és hatóságok jelölendők ki, kiknek az intézkedés kézbesítendő.

Az ötödik rovatban a kézbesítés napja teendő ki; e végre a törvényszéki szolga vagy valamely más bíróság által teljesített kézbesítésekről beérkezett minden vétbizonyítványok naponkint a telekkönyvvezetőnek átadandók. Ha a kézbesítés napja a naplóba bejegyeztetett, a vétbizonyítvány az okiratgyűjteménybe a kérvény mellé teendő.

A telekkönyvvezető köteles az ötödik rovatot havonként megszemlélni, s a hosszabb idő óta künlevő kézbesítéseket a telekkönyvi hatóságnak feljelenteni.

A hatodik rovatban a kérdésben forgó tárgyra vonatkozó ügydarabok jegyzendők fel, azon sorszám hozzáadásával, mely alatt azok a naplókönyvbe bejegyeztettek.(160.§.)

1276. §. A kérvény iktatói számának feljegyzése, s a telekkönyvi állás megvizsgálása (szemle).

Mihelyest a telekkönyvvezető a neki minden délelőtt és délután átadott telekkönyvi ügydarabokat a napló három első rovatába bejegyezte: mindenik telekkönyvi ügydarabnak, melylyel valamely telekkönyvi bejegyzés kéretek, a naplóban kitett sorszámát, azon telekkönyvi betétben s annak azon lapján, hol a bejegyzésnek történnie kell, szílen rajzónnal írja fel, s ezen számot annakutána, ha az illető bejegyzés megtörtént, huzza keresztül.

Ha a fennebbi módon ugyanazon helyre több telekkönyvi ügydarabok irattak fel, s ha valamely később felirt telekkönyvi ügydarab folytán a telekkönyvirodának valamely nyilvánkönyvi bejegyzés meghagyatnék: a telekkönyvvezető köteles a bíróság főnökének tüstint feljelenteni, hogy még valamely korábban benyújtott telekkönyvi ügydarab vár az elintézésre. A széljegyzet megtételekor a telekkönyvvezető köteles a kérvényben előadott körülményeket a telekkönyvi betét tartalmával összehasonlítani és megvizsgálni, valjon a szerint nem forog-e fen valami aggály a kért nyilvánkönyvi bejegyzés ellen. Ha nyilvánkönyvi aggályok fordulnak elő, azaz, ha a kérvényben foglalt előadások a telekkönyv állásával meg nem egyeznek, vagy ha valamely kitérrendő követelés van terhelve, stb.: ezen aggályok egy külön lapon előadandók, s ezen lap (a szemlei lelet) a telekkönyvi ügydarabhoz melléklendő. Ha pedig aggályok nem forognak fen, úgy a kérvény háttára következő megjegyzés teendő: „aggály nem létezik.“(161.§.)

1277. §. A nyilvánkönyvi bejegyzések teljesítése.

Minden nyilvánkönyvi bejegyzés a tulajdoni és teherlap második rovatában oly módon teljesítendő, hogy az első

vonásban a telekkönyvi ügydarab praesentatuma (Pr.) az iktatói számmal (ikt.sz.N.E.) kitétessék, s az alá az, a minek bejegyzését a bíró megengedte, teljesen és szóról szóra, könnyen olvashatólag és lehető helykiméléssel leirassék, s a lapoldal minden rovatain keresztül ténként huzandó vonallal berekesztessék: a bejegyzvényeknek oly sűrűn kell egymás mellé iratniok, hogy közükbe semmi ne szurathassék. (162. §.)

1278. §. A bejegyzvények sorszámai.

Minden bejegyzvényhez az első rovatban a sorszám (s. sz.) iktatandó, mely úgy a tulajdoni, mint a teherlapon 1-en kezdendő, és arithmetikai sorrendben folytatandó. Ha valamely sorszám átugortatott volna, az ilyes elvétel a lapoldal végén a telekkönyvi hatóság előjárójának aláírásával megjegyzendő. Ha valamely sorszám többszörösen iratott volna be, az ilyes elvétel törtszámok p. $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{2}$ hozzámelléklése által hozandó helyre.

Ha egy telekkönyvi kérvény folytán, tehát egy iktatói szám alatt, több önálló telekkönyvi cselekvények, p. valamely jog szerzése és kitörlése, vagy több jogok, melyek közül mindegyik ismét átruházás, terhelés vagy megszüntetés tárgyát képezi, p. több tulajdonostársak tulajdoni részekkel, vagy több engedményesek valamely jelzálogi tőkéből őket illető részösszegekkel stb. jegyeztetnek be: ennek elkülönített szakaszokban kell történnie, melyek közül mindegyik sorszámmal jelölendő meg. (163. §.)

A sorszárok a nyilvánkönyvi sorrendre nézve nem birnak döntő erővel, minthogy az csupán a nyilvánkönyvi kérvény korábbi iktatói száma által határozatit meg. (1. 61. §.)

A sorszárok főképen azon összefüggés kijelölésére szolgálának, melyben a bejegyzvények egymás között állanak; ennél fogva a valamely előbbi bejegyzvényre vonatkozó későbbi bejegyzvény sorszáma, az előbbi bejegyzvény utolsó, vagyis jegyzeti rovatában, a későbbi bejegyzvény természetét kijelölő vezérszóval, p. engedmény 20, kitörlés 36. stb. kiteendő. (164. §.)

Ha több bejegyzvények azért állanak egyenlő rang-

sorozatban, mivel az e tárgyban telekkönyvi kérvények egyidejűleg nyújtattak be: ezen körülmény ezen bejegyzvények mindegyike alatt következő megjegyzéssel, p.

Egyidejűleg a 20 és 21 — ikt. sz.-al,

Egyidejűleg a 19 és 21 — ikt. sz.-al,

Egyidejűleg a 19 és 20 — ikt. sz.-al-kiteendő.

Ha valamely a tulajdoni lapban létező bejegyzvény valamely a teherlapon létező bejegyzvénnel a feneloadott okból egyenlő rangsorozatban áll: ugy egyszermind a bejegyzvény lapjára és sorszámára kell hivatkozni, p.

Egyidejűleg a 20 ikt. sz.-al lásd C. 4.

Egyidejűleg a 19 ikt. sz.-al lásd B. 8. (165. §.)

Ha valamely bejegyzvény tárgyát számszerű összegek képezik, ugy a számok betűvel irandók, p. két harmadrész, négyszáz forint. A krajezárok számai, s a fekvőségek átvételi árai és becsértékei (52. §. g.) csak számokkal teendő ki. (166. §.)

A teherlapon a jegyzeti rovat előtt, körülbelül egy fél hüvelyknyi távolságban egy vonal huzandó le, mi által új rovat képeztetik. Ezen rovatban azon követelések pénzüsszegei, melyek közvetlenül a testen fekszenek, s melyeknek egyszeri lefizetése által a terhelés megszűnik, számokkal irandók be, azaz kivetendők.

Ha a telekkönyvi jószágtest közvetlen terhelése pénzüsszegeből ugyan, mely azonban ismételve előforduló határidőkben fizetendő, p. évi járadékokból áll; vagy ha az pénzüsszegeből nem áll: ugy csak az általános terhelési jel: „ „ „ vetendő ki. (167. §.)

Ha a telekkönyvvezető valamely bejegyzés teljesítésénél valamely nyilvánkönyvi aggályt, vagy a bírósági intézkedésben valamely írásbeli hibát, vagy más fogyatkozást vesz észre: ő erről a telekkönyvi hatóság előjárójának szóbeli jelentést tartozik tenni, ki is a feljelentett fogyatkozást megvizsgálandja, s vagy maga megigazítandja, vagy pedig, ha arra feljogosítva nem volna, a telekkönyvvezetőt oda utasítandja, hogy az észrevett aggályokat a telekkönyvi hatóságnak írásban jelentse fel. Ha valamely bejegyzvénnél mindjárt a bejegyzvénynek a bírói végzéssel összeegyez-

tetése alkalmával valamely kihagyás, helytelen kifejezés, vagy más fontos hiba vétetik észre, a megigazító jegyzet tüstint hozzámelléklendő. Ha azon fogyatkozások csak a végzésnek a felek kezébe lett szolgáltatása után vétetnek észre, erről a telekkönyvi hatósághoz írásbeli jelentést kell tenni, mely mindjárt a hibás hely mellett feljegyzendő, mire a felek netaláni kihallgatása után a megfelelő kijavítás elrendelendő, s a folyó sorszám alá jegyzet alakjában beiktatandó. Erről a felek értesítendők.

A hibás helyeket sem kivakarni, sem másképp olvashatlanokká tenni nem szabad, hanem azok csak alájok tett pontokkal jelölendők meg. (168. §.)

1279. §. Okiratgyűjtemény.

Minden telekkönyvi kérvények, a hozzájuk tartozó mellékletek odafűzésével, az iktatói számok sorrende szerint, kemény boríték alatti nyalábokban a telekkönyvirodában elteendőek.

Az elintézett folyamodványok, a vétbizonyítványok, s valamely meghatározott telekkönyvi kérvényt illető minden egyéb irományok ehhez hozzáfűzendők, vagy a hozzáfűzés lehetetlensége esetében, azzal keresztköteg alatt összekötendők, s egy borítékivre feljegyzendőek. (169. §.)

1280. §. A telekkönyvi betétek, a napló és az okiratgyűjtemény nyilvánossága és megtekintése.

Mindenkinek szabadságában áll a telekkönyvi betéteket, a naplót, és az okiratgyűjteményt az arra rendelt hivatalos órákban, melyek a telekkönyvirodábani kifüggesztvény által megjelölendők, megtekinteni. Ezen megtekintésnek csak egy hivatalos személy jelenlétében szabad történnie, mely a feleknek egyszersmind a kívánt felvilágosításokat adni s a felett örködni köteles, hogy a feltárt iratok és könyvek semmikép össze ne gyüressenek, meg ne rongáltassanak vagy el ne tisztátlaníttassanak. Továbbá egy félnek sem engedendő meg, hogy azokból másolatokat készítsen, vagy hogy rövid jegyzetek felírásánál ténzt használjon. (170. §.)

1281. §. A telekkönyvi kivonatok és okiratmásolatok kiadása.

Mindenkinek szabadságában áll telekkönyvi kivonatok, s egyszerű vagy láttamozott okiratmásolatok kiadását kiánnia. (171. §.)

A telekkönyvi kivonat az új telekkönyvek behozatalának első idejében csak a telekkönyvi betét (a telekjegyzőkönyv vagy különös betét 44. és 45. §§.) egész tartalma hivatalos, szóról szórai és teljes másolatának alakjában adathatik ki. A telekkönyvi kivonatnak a betét nyilvánkönyvi állását azon nap bezártaig kell tartalmaznia, a melyen az kiadatik. Egyszersmind minden addig beérkezett, ugyanazon betétet tárgyazó s még el nem intézett kérvények a telekkönyvi kivonat végén az iktatói számok sora szerint, a mint azok a betétben rajzónnal feljegyezvék (161. §.), s a naplóból látható tartalom rövid előadásával, azon hozzáadással jelölendők meg, hogy azok még el nem intézvék.

A telekkönyvi kivonat a hivatal pecsétjével s a telekkönyvvezető aláírásával látandó el, ki annak helyes és teljes voltaért kezeskedni tartozik. (172. §.)

Minden telekkönyvi kivonathoz, ha kívántatik, a megelőző §-ban meghatározott alakban annak folytatása, vagy azon elismervény csatolandó, hogy az e részbeni telekkönyvi betétben további bejegyzés nem történt, sem arra vonatkozó további kérvény be nem érkezett. (173. §.)

Az okiratgyűjteményben előforduló minden telekkönyvi ügymarabokból, azok mellékleteiből s az azokhoz tartozó irományokból, p. vétbizonyítványokból, a felek vagy hatóságok kívánatára egyszerű vagy láttamozott másolatok adandók ki. (174. §.)

1282. §. A telekkönyvi kivonatok és okiratmásolatok megrendelése és kiszolgáltatása.

A telekkönyvi kivonatok és okiratmásolatok megrendetésök idősora szerint adandók ki. A megrendelésekről, melyek szóval történhetnek, lajstrom vezetendő, melyben minden megrendelt kiadás minden évi január 1-jétől kez-

dődő folyószám alatt bejegyzendő, s a megrendelés napja, a megrendelő, a tárgy, s a benyújtott bélyegjegyek száma és neme kijelölendő. A megrendelőnek, ha kívánja, megrendelési bizonyítvány adandó, s nekie, ha ő valamelyik hivatalos személy előtt ismeretes, vagy a megrendelési bizonyítvány bemutatójának, a kiadott okirat, a fel nem használt bélyegjegyek visszaszolgáltatása s az átvételnek a megrendelési lajstrombani elismerése mellett kiszolgáltatandó.

A lajstromba a felek vagy hatóságoktól beérkezett írásbeli megrendelések is bejegyzendők, s a mellett kijelölendő azon nap, melyen a kiadott okiratok hozzájuk elküldettek. (175. §.)

A. Birtokállási lap. 14.

Buchberg.

S. sz.	Helyr. szám		Hold	□ öl	Jegyzet
Buchbergi uradalom.					
1.	1.	Kastély N. C. 1. udvarostul	—	1400	
2.	2.	Angol kert	45	—	
3.	3.	Gyümölcsös és veteményes kert	10	700	
4.	4.	Lakház N. C. 2. udvarostul	—	600	
5.	5.	Majorosudvar istálókka l és pajtával	—	1200	
6.	76.	Koresma N.C. 32. istálókka l, félszerrel és udvarral .	2	—	
7.	77.	Házi kert és rét	3	400	
8.	490. 491.	Szántó föld (Széles mező) .	27	700	
9.	492.	Szántó föld (Homokos) . .	14	—	
10.	800.	Szántó föld a Fulda mellet t	8	550	
11.	4728.	Szőlőhegy	12	—	
Losonez községben.					
12.	999.	Szántó föld a Köves patak mellett	20	400	
13.	2000.	Bikkerdő	248	—	
Waldegg községben.					
14.	1300.	Rét a Fuldán tul	40	—	B. 6.

B. Tulajdoni lap. 14.

Buchberg.

S. sz.		Jegyzet
1.	Az 1. sz. telekjegyzőkönyvből birtokoskép átkebleztetett : Herzig József, gróf, cs. k. ezredes a hadseregben.	
2.	Pr. 10. márt. 1856. N. E. 842. Ár 48000 ft. p. p. Schwarz András, báró, szül. Fischer Mária férje, az 1856. mártius 2-kán kelt adásvevési szerződés folytán mint vevő bekebleztetik.	Eladás 3. 4.
3. 4.	Pr. 24. april 1857. N. E. 1216. Ár 62000 ft. p. p. A gyámságilag helybenhagyott 1857. april 20. adásvevési szerződés folytán, mint tulajdonosok egyenlő részben bekebleztetnek : Müller István, pesti nagykereskedő, s kiskoru neje Müller Adelhaid szül. Baumann.	Ajándékozás 5.
5.	Pr. 1. május 1859. N. E. 1600. A 4. alatt bejegyzett Müller Adelhaid kiskorúságának feljegyzése kitöröltetik, s az általa 1859. april 28-kán kiadott ajándékozási okirat folytán, férje : Müller István, pesti nagykereskedő, egyedüli tulajdonoskép kebleztetik be.	
6.	Pr. 1. febr. 1860. N. E. 300. Ár 6000 ft. p. p. Az 1860. január 28-kán kelt adásvevési szerződés folytán Waldegg jószágából b. sz. 670, B. 7. lejegyzett Fulda melletti rét az A. 14-en hozzájegyeztetik.	

C. Teherlap. 14.

Buchberg.

S. sz.		ft.	Jegyzet
	Pr. 10. mártius 1856. N. E. 842. Bárá Schwarz-nak a B. 2. alatti bekeblezésével egyidejűleg, az adásvevési szerződés 4. §. folytán bekebleztetik : az eladó		1-hez Elő- kötetett 3. 4.
1.	Herzig József, gróf s hadseregbeli cs. k. ezredes számára, a zálogjog a huszezer conv. frtnyi vételári hátralékra nézve 5 százalékos kamatokkal és félévi felmondással; továbbá	20000	
2.	ugyanannak és neje szül. Mangold Adelhaidnak számára, az élethossziglani lakás szolgálma az A. 4. alatt bejegyzett N. C. 2 házban.	„ „	2-höz
	Pr. 4. october 1857. N. E. 3970. A buchbergi megyei törvényszéknek 1857. szeptember 20-kán kelt, N. E. 3200. alatti átadási okirata folytán a Herzig József gróf számára 1. alatt bekeblezett 20,000 conv. frtnyi vételári hátralék, a feltételesen örökösöknek nyilatkozott gyermekek számára bekebleztetik, és pedig:		3-hoz Kítőrlés 5.
3.	Herzig Adalbert, gróf és cs. k. megyefőnök számára nyolezer conv. frtjával — és		4-hez Enged- mény 6.
4.	Herzig Anna Mária, grófnő, kiskoru, számára tizenkétezer conv. frtjával.		
	Pr. 1. october 1859. N. E. 4975.		Bekebleztetett
5.	Az 1859. october 1-jén kelt nyugtatóvány alapján, a Herzig Adalbert gróf számára 3. alatt bekeblezett nyolezezer forint kítőrlése följegyztetik.		8.
	Pr. 2. october 1859. N. E. 4976.		
6.	A nagykorunak nyilvánított Herzig Anna Mária grófnő által 1859. oct. 2-kán kiadott engedmény folytán, a számára 4. alatt bejegyzett 12,000 frtból, ötezer conv. frtnyi összeg a maradékösszeg előtti elsőbbségi joggal Baumann János, hochheimi gazdasági tanácsos számára bekebleztetik.		

S. sz.		ft.	Jegyzet
	Pr. 2. october 1859. N. E. 4978.		
7.	Wagner Lipót kérelme, tizezer conv. frt bekeblezése iránt Megtagadtatott.	10000	Előjegyezett 10.
	Pr. 1. november 1859. N. E. 5800.		
8.	Herzig Albert gróf által 1859. november 1-jén kiadott nyilatkozat folytán, az 5. alatt előjegyzett kitörlés bekebleztetik.		
	Pr. 2. január. 1860. N. E. 82. Főjelzalog. Müller István, pesti nagykereskedő által 1860. január 2-kán kiadott adóslevél folytán, a zálogjog tizezer conv. forint kölcsönre nézve 5 százalékos kamatokkal és félévi felmondással	10000	
9.	Wagner Lipót, ó-budai bőrgyáros számára bekebleztetik. Egyetemlegesen fekszik : Csora jószágon b. sz. 18. C. 7.		
	Pr. 3. január 1860. N. E. 83. Az 1855. december 15. folyamodás elintézése folytán, az 1855. september 30. adóslevél alapján, a zálogjog tizezer conv. forint kölcsönre nézve 5 százalékos kamatokkal és évnegyedes felmondással		
10.	Wagner Lipót, bécsi ügyvéd számára előjegyeztetik; még pedig a 7 alatt nyert rangsorozattal.		
	Pr. 4. január 1860. N. E. 99. Mellékjelzalog. Az 1860. január 3-kán kelt adóslevél alapján negyven ezer conv. forint bekebleztetik.	40000	
11.	Lásd a főjelzalogot : Dubrova jószág b. sz. 27. C. 2.		

II. Minta.

Napló az 1856. évré.

1. 2.

3.

4.

5.

6.

S. sz.	N. E.	Felek nevei és tárgy	Kinek kézbesítendő	Mikor kézbesítettet	Jegyzet
1.	27.	<p style="text-align: center;">Január 2-kán.</p> <p>Müller József, csabai kereskedő, N. C. 276 alatt, 700 ft. bekeblezése iránt, a Csehországban Teplitzben N. C. 62. lakó Suchanek Anna számára a buchbergi N. C. 36 házon biztosított 1000 ft. tőkére. T. j. (Telekjegyzőkönyv) 36 sz. C. 17.</p>	Müller János	$\frac{6}{1}$	Folyamodás 39.
2.	46.	Schwarz Antal, buchbergi korcsmáros N. C. 11. ezen ház tulajdonának bekeblezése iránt. T. j. 11. sz.	Suchanek Anna	$\frac{24}{1}$	
59.	832.	<p style="text-align: center;">Február 18-kán.</p> <p>Suchanek Anna folyamodása, az 1. számhoz.</p> <p style="text-align: center;">Február 19-kén semmi sem érkezett be.</p>	Schwarz Antal Gutherz János	$\frac{5}{1}$	
276.	1012.	<p style="text-align: center;">April 12-kén.</p> <p>Suchanek Anna folyamodásának elintézése, az 59. számhoz.</p>	Orsz. főtörv. Müller József	$\frac{21}{2}$	Elintéztett 276.

TÁRGYMUTATÓ.

	Lap		Lap
Adasvevés szabadsága a volt		Alkusz	706
jobbágyoknál	121	— esküje	707
— ennek kellékei	—	— kötelelességei	—
— korlátozása	123	— büntetése s elmozdítása	708
— megszüntetése	188	— dija	709
Adasvevési szerződés	561	— kártérítési kötelezettsége	—
— nemei	562	Alkuzsi kötésbizonyítvány	708
— az ingókra nézve	—	— hivatal kiterjedése	709
Adomány általában	329	Alkuzskönyv	707
— történeti fejlődése	—	— megújítása	709
— különböző nemei	332	Államjavak	295
— czimei	336	Államkötelezvények	191
— tiszta és vegyes,	343	Állampapírok mint zálogtárgyak.	686
— megszüntetése	359	Állandó bizottmány	50
— kiterjedése	363	Alsóbbrendű papság	67
Adományi javak	299	Anyakönyvek vezetése	19
— perek	356	— az egybekelésekről különö-	
— „ megszüntetése	362	sen	233
Adománylevél és kellékei	345	Apáczák	68
Adományonküli javak	299	Apai hatalom fogalma	248
Adományos személy kellékei	334	— korlátozása	—
Adományozó felség	333	— elenyészte	249
Adományozott birtok	335	— meghoszabbitása	250
Adómentesség a nemesekre nézve	54	Apátságok	65
— korlátozása s megszüntetése.	—	Ár	291
Adós	532	— rendes és rendkívüli,	—
Adóslevél s nemei	577	Aránykules	525
Adósság s nemei	580	Arányosítás az urbéri ügyekben	203
— világos és nemvilágos,	—	— a közbirtokosok között	514
Adóssági szerződés	575	— tárgyai	525
— perek	581	— az erdei közös haszonvéte-	
— „ hatályon kívül tettetek-	583	lekben	529
Ágak a rokonságban	212	— a jászkun-kerületekben	531
Agyastartás büntetése	243	— a hajdukerületben	—
Ajándékozás fogalma	557	Arányosítási eljárás megindi-	
— tárgyai	—	tása	529
— korlátozása	558	— per	530
— visszahuzása	—	Árrendelés	699
Ajándékozási szerződés alakja	—	Áruszállítás	700
és hatálya	—	Áruszerzési kötések	563
A. lap.	805	Árvapenzárak	276
Alapszerződés	540	Árvaság fogalma s nemei	260
Alarczásság	642	Árvaszék l. Gyámhatóság.	
Alarczássági per	643	Árvavagyon biztosítása	267
Alattomos bevezetés	351	— átadása	275
Álcere	561	Árverés csőd esetében	743

	Lap		Lap
Arverés csőd esetében az ingatlanokra	763	Bejegyzvények sorszámai	843
Asványok	310	Bejelentési határidő a telekk. rendtartás szerint	787
Átadás és címei	318	— tartama	788
— érvényessége	319	Bekeblezés tárgya	809
— módjai	—	— kellékei	811
— következményei	320	— különös kellékei magánokiratoknál	813
— az ingatlanokra nézve	—	— különös kellékei közokiratoknál	814
— bejegyzése az ingatlanokra nézve	—	Bemutató a váltó elfogadása végett	656
— következményei az ingatlanokra nézve	322	— határideje a látra kelt váltóknál	—
Átalános betáblázás	778	— határideje a lát után bizonyos időre szólóknál	—
— szabályozása legujabban	791	— határideje a vásári váltóknál	657
Átkeblezés az adós meghallgatásával	798	— helye	—
— tárgyalása és elintézése	799	— több váltókötelezeteknél	659
— bíróságunküli kiegyenlítése	801	— késedelme	—
— több telekk. jószágtestre	802	— fizetés végett	665
— iránti határozat	—	— „ határideje	—
Bán Horvátországban	77	— „ cmlasztásának következménye	666
Bánatbér	545	— fizetés végett biztosítás esetében	674
Bánatpénz	—	Bemutató	658
Bányabér	310	Benedeki atyak	68
Bányajavak , csőd esetében	752	Bérbeadó zálogjoga	585
Bányakerület	105	— „ tartama	586
Bányaurjog	310	Bérfizetés	585
Becsár I. Ár.		Bérlemény visszabocsátása	586
Becsületességi per a gyám ellen	282	Bérlési szerződés	583
Becsület , polgári tekintetben	37	— „ kötése	584
Becsületvesztés	—	— „ felbomlása	586
— ténybeli,	—	— „ megújítása	—
— jogi,	—	— kölcsönös jogviszonyok	584
— esetei	38	Bérlő dologbani joga	—
— következményei	39	— egyéb jogai	585
Begöngyölés megvizsgálása	700	Beszámitás az osztályrészek kiadásánál	516
— „ a fuvaros által	711	— neme a szerződés megszűntetésének	554
— a súlyra nézve	702	— megengedhetlensége	—
Behajtás nevei	626	— a váltójogban	669
— szabályai	627	Betáblázás az előbbi törvények szerint	776
— körül előforduló perek	629	— megszüntetése	790
Beiktatás az adományi javakba	347	Betáblázási jegyzőkönyv	778
— személyei	348	— könyv	779
— ideje	349	Betáblázott követelések bejelentése	797
— helye	—	— feljegyzése	—
— ünnepélyei	350	— elintézése	798
— hiányának orvoslása	351	Bevezetés I. Beiktatás.	
— nevei	352	Bevezető parancs	347
— az örök bevállásnál	569		
— megszüntetése a zálognál	590		
Beiktatási jelentés	350		
Bejegyzvények rangsorozata a fő- és mellékbetétekben	825		
— teljesítéséről bizonyítvány	835		
— teljesítése	842		

	Lap		Lap
Bevezető parancs nemci	348	Bontó akadályok a házasság czéljára szükséges tehetség	
Birhatási jog	391	fogyatkozásából	225
Birlaló	387	— osztályzata az evangélikusoknál	228
Birói illetőség tekintettel a nemesi kiváltságokra	57	— közösen a róm. katolikusoknál és evangélikusoknál	—
— beavatkozás az osztálynál, hivatalból	517	— egyedül a róm. katolikusoknál	229
— beavatkozás az osztálynál, a felek kérelmére	518	— egyedül az evangélikusoknál	230
— zálog	592	— a vizsgálat és felmentés tekintetéből	—
— „ megszüntetése	596	— hivatalból vizsgálándók	231
Biróküldés a világos örökösödés esetében	521	Bormérés a voltjobbágynál	164
Birtok különbsége a tulajdontól	386	— az urbéri nyiltp. szerint	198
— fogalma	387	Buccari I. Szabad tengerker. kerület.	
— jogszerű és jogszerűtlen,	388	Bukott élelmezése	733
— valódi és ál-	390	— felfedezési esküje	—
Birtokállási lap	805	Büntető eljárás a csödügyekben	766
Birtokátíratás elintézése a telekkönyvek behozatala alkalmával	790	Büntett. mint bontó akadály	227
Birtokban levő javak	293	C. lap	806
Birtokezím	389	Conventek	71
— hatálya a jogvélelemre nézve	—	Czím, mint a szerzés jogalapja	303
Birtokforgalom az adomány rendszerében	335	Czimek	41
Birtokháborítási perek megszüntetése az ősiségi nyiltp. által	396	Czimer adományozása	44
Birtokjog különbségei	388	Czimeres levél I. királyi oklevél.	
— kellékei	389	Czímkönyv	690
— korlátozásai	399	Czímvezetési felhatalmazás	701
Birtokképeség	47	Czímzetes püspökök	65
— kiterjesztése	—	Cziszterciták	68
Birtoktalmi jog	393	Család	211
Birtokos	387	Csalás a szerződéseknél	536
— jó és rossz hizemü-	390	Csatornák I. Vizek.	
— jogai általában	—	Cselekvő váltóképeség	648
Birtokperek általában	358	Csereszerződés	560
Birtokszerzés	388	— nemei	—
Birtokviszonyok fogalma	385	Csőd fogalma	728
— további elemzése	—	— megnyitásának esetei	730
Bitangmarhák	620	— tárgyalás és határozat	731
Bizományos zálogjoga	700	— feljegyzése a telekkönyvben	736
Bizonyítékok a nemességi perben	62	— joghatálya	737
— érvényesítése a nemességi perben	—	— megszüntetése	765
Biztosítási viszkereset	673	Csődbiroság illetősége	728
B. lap	805	— illetősége más bíróság előtt folyamatban levő ügyekben	730
Boltbér	172	— intézkedései, ha csödniytás kéretik	731
— osztályai	173	— intézkedései a csödmegnyitása alkalmával	732
Bontó akadályok a házasságnál	233	Csőd hirdetvény	736
— a beleegyezés hiányából	—	Csődkereset elintézése	744
— a házasság czéljából	224		

	Lap		Lap
Csödrendtartás 1840 előtt	770	Egyházi szertartások a házasság	
— az osztrák törvények alatt	773	körül	228
Csödtömeg átvétele	735	— javak	294
— kiegészítése	738	— „ elidegeníthetlensége	300
— kezelése	742	— biztos	348
— eladása	743	Egyháznagyok	64
— készpénzének hasznosítása	—	— előjogaik	65
— a csöd megszüntetése után	765	Eladási bizomány	699
Csödtörvény hatálya	770	— díj	700
Csász tanúsága	617	Elbirtoklás l. Elévülés.	
— hitformája	626	Eletjog	4
Csudaszülöttek	10	Eletkor	14
Dolog elenyészte	555	Elfogadás végetti bemutatás	656
Dologhosi jogok	293	— teljesítése és nevei	660
Dologhosi jogok	—	— ideje és helye	661
— fogalma	532	— az óvástétel után	—
Dologhosi jogviszony	—	— jogi következménye	662
— eredete	—	— feltételes-	663
— felosztása	533	— jogosítlan-,	—
Egri érsekség felállítás	64	— megtagadása, letiltás követ-	
Egybekelés újabbi-, az elválás	238	keztében	680
után	238	Elévülés, neme a vagyonszerzés-	
Egyenes ág	212	nek	323
Egyenlő oldalág	213	— általános szabályai	—
Egyenlőség mint jog	7	— szabályai a tulajdonos sze-	
— a két nem között	14	mélyi minőségére nézve	324
Egyenkinti vagyon	286	— szabályai a birtokló szemé-	
Egyesítés neme a mesterséges nő-		lyiségére nézve	—
védékek	316	— szabályai a javak természe-	
— szabályai	—	téré nézve	325
Egyesülés neme a szerződés meg-		— szabályai a birtok teljessé-	
szüntetésének	555	gére nézve	—
Egyetemleges hitelezők	539	— szabályai a birtokkezimre	
— adóstarsak	—	nézve	326
— zálogok keletkezése és el-		— szabályai az időre nézve	—
osztása	819	— ideje a telekkönyvi javakra	
— zálogok végrehajtás utján	825	nézve	327
— „ körüli eljárás, a kö-		— félbeszakasztása	328
vetelés vagy jelzálog ele-		— hatálya	—
nyészése esetében	826	— a váltókra nézve	687
Egyetemlegesség	539	— félbeszakasztása nézve	—
Egyezség általában	547	— a személyek tekintetében	688
Egyezségi eljárás	774	— iránti egyezkedések	—
Egyházi személyek általános jog-		Elévülhetlen jogok	325
viszonyai	63	Elhagyott telkek benépesítése	125
— személyek birói hatalma	70	— javak	310
— „ végrendelkezése	448	Elhajtás	627
— nemesség adományozása	67	— büntetése	628
— „ jogviszonyai	80	Elhálásmint a házasság teljessége.	233
— tized megtérítése	203	Elhasználhatlan vagyon	290
— rokonság	215	Elhasználható vagyon	—
— „ mint bontó aka-		Eljegyzés fogalma	217
dály	227	— kellékei	218
— felavatás mint bontó aka-		— hatálya	—
dály	225	— feloldása	219

	Lap		Lap
Eljegyzés mint gátoló akadály	222	Első osztálybeli követelések	
— betöltése végetti per	241	sorrendje	754
Elkülönzés ágy- és asztaltól	234	Első szerző jogai az adományi ja-	
— a róm. katolikusoknál kü-		vakban	355
lönösen	235	Elsőszülettt fitestvér örökjoga	516
Ellenmondás a beiktatásnál	351	Elsőszülettségi örökség	462
— következménye	352	Első váltó	651
Elmeállapot	24	Elválás nemei	231
Elődíj	43	— a róm. katolikusoknál	—
Előintés örökbevallás esetében	567	— az evangélikusoknál	235
— sorrendje	—	Elvesztett javak	311
— alóli kivételek	568	— okiratok megsemmítése	641
— zálog esetében	589	— váltók	684
Előjogok	40	Elvezetjog a birtokban	392
— eredete	—	— különbsége	—
— személyhez kötöttek és el-		Emberi közös jogok	4
örökölhetők	41	— nyomai, hazai törvényeink-	8
Előjegyzés fogalma	321	ben	—
— tárgya	809	Engedmény	548
— kellékei	811	— tárgyai	549
— esetei magánokiratokra	815	— hatálya	—
— „ közokiratokra	816	— mint hátirat	654
— feltétele	—	Engedményes	549
— igazolása	321	Engedményezett	—
— „ módjai	817	Engedményező	—
— „ per útján	—	— felelőssége	—
— „ bírói határozat foly-		Engesztelhetlen gyűlölség mint	
tán	818	elválasí ok	236
— ismétlése	—	Ércbányák	310
Előkészületek a csőd végrehajtá-		Erdei haszonvételek	169
sához	763	— „ megváltása	195
Előleges teendők a gyám- vagy		— szolgálat	186
gondnokrendelésnél	261	Érdekeltek meghívása a vagyon-	
— az osztálynál	517	összeíráshoz	518
— „ megkeresés ut-		Erdemdíjazás	557
ján	518	— módjai	—
Elővásárlási jog	565	Erdemdíjjavak előbbi törvénye-	
Elővételi jog előintés nélkül	568	ink szerint	559
Előzálogjog	592	Erdők, mint jobbágyi illetmények.	170
Előző jogai a biztosítás eseté-		Erdőszeti rendtartás	400
ben	674	Eredeti okirat utólagozása	830
Elrejtett javak	312	Eroszak, mint bontó akadály	223
Elsajátítható javak	294	— mint a szerződés akadály	535
Elsőbbségi jogok telekk. beje-		Eroszakosság meghatározása	636
lentése	786	— büntetése	—
— esetébeni különös határo-		Eroszakossági perek	637
zatok	793	— vádalaptalanságának követ-	
Első osztály, hol az új telek-		kezménye	638
könyvek hatályban van-		Érték le nem olvasása a váltóknál.	651
nak	753	Esztergomi érsekség alapítása	64
— hol az új telekkönyvek ha-		— különös jogai	66
tályba még nem léptek	—	— „ a felmentésre nézve	256
— 1840 előtt	770	Evangélikus vallás terjedése ha-	
— az osztrák csődrendtartás		zánkban	28
szerint	773	— kormányzata	29

	Lap		Lap
Evangelikusok törvényessége	25	Fogamzottak	4
— alaptörvényeik és szabada-		— jogaik	11
maik	26	Foglalo	545
Faizás	169	Fogság	6
Fedezet	674	Folyamodás a telegg. ügyekben	836
Fegyverjog az adomány rendsze-		— határideje	837
rében	340	— elintézése	—
Felebbezés a csodosztályzat ellen.	760	Fonási szolgálat	177
— más bírósági ítéletek ellen	761	— korlátozása	178
— esetébeni eljárás	—	Forgalmonküli javak	294
— folytán teljesítendő újabbi		Forgatmány	652
osztályzat	762	— kellékei	653
Félelem	535	Főispánok	79
Felmentés a kihirdetés alól	221	Főjelzalog hatályossága	820
— a házassági akadályok alól	231	— alapítása ugyanazon egy te-	
— joga a r. katolikusoknál	232	lekk. hatóságnál	821
— „ az evangelikusoknál	—	— alapítása különböző telegg.	
Felosztható vagyon	289	hatóságnál	822
Félpróba-erejü könyvek	692	— alapítása esetébeni bírói il-	
Felségárulás	337	letőség	824
Felszámítás, summás uton	749	— bejelentése	821
Feltétel, mint házassági akadály	225	Földesuri gyámhatóság	132
— a végrendeleteknél	454	— „ megszüntetése	188
Felülfizetési per	583	— törvényhatóság	134
Fenygetés mint házassági akadály	224	— „ illetősége	137
Férfiak jogai különösen	13	Főpapak	64
Férj jogai	240	Fővagyon	287
Fiókvégrendelet	431	Fuvarlevél	710
— kellékei	447	Fuvarosok	—
Firokosság	211	— büntetése, mulasztás eseté-	
Fiume I. Szabad tengerker. ke-		ben	—
rület.		— felelőssége	—
Fiusítás	342	— pere a kereskedő ellen	712
Fizetés	552	Füstpénz eredete	115
— teljesítése	—	— mennyisége	175
— felvételerei jogositvány	553	Gatlo akadályok	222
— bírói kézhez	—	Gazdasági eszközök kezelése	
— a váltó lejártához képest	664	csöd esetében	743
— megtagadása esetébeni eljárás	666	Gondnok	261
— órája	—	Gondnokság esetei	277
— a lejárát előtt	667	— különbsége a gyámságtól	278
— a váltópéldányok átadása		Gondnoksági perek	280
nélkül	669	Görög egyesültek törvényessége.	25
Fizetési kötelezettség átszálló-,	578	Görög nemegyesültek törvé-	
— „ személyhez		nyessége	—
— kötött-	579	— vallási alaptörvényeik	29
— hely a váltóknál	651	Görög nemegyesült papság	69
— idő	663	Gubacszedés az urasági erdőkben	170
— „ a vásári váltóknál	664	Gyalogmunkák a voltjobbágyok	
— „ elfogadás hiányában	665	által teljesítendőek	180
— vi-zkereset	674	Gyám	261
— „ megindításának		— hivatása	266
határideje	675	— kötelességei a személyre	
— tehetetlenség gyanuokai	732	nézve	—
— sorozat a csödben	764	— teendői a készpénzre nézve	269

	Lap		Lap
Gyam teendői az ingóságokra nézve	269	Hajtópénz	614
— „ a követelésekre nézve	270	Halál	12
— teendői az ingatlanokra nézve	—	— neme a szerződés megszűnetésének	555
— teendői a perekre nézve	271	— esetei ajándékozás	560
— „ a terhelő adósságokra nézve	272	Halalbüntetés	5
Gyámhatóság	265	Haláleset bizonyítása	12
— hivatása és teendői	278	— vélelmezett rendje	—
Gyami jutalom	272	Halaszat	309
— felelősség	274	Halasztás a csődiratok beadására.	745
Gyámság nemei	262	Hamisított váltó	682
— végrendeleti,	—	Hamis okiratok készítése vagy használása	638
— törvényes-,	263	— váltó hátiratai	654
— természetes és törvényes-,	264	— „ elfogadása	682
— csupán törvényes-,	—	— bukás esetei	768
— rendelt-,	265	Haramlási jog	189
— megszünte	274	— megnyilta	309
— különbsége a gondnokságtól	278	— a szent koronára	496
Gyámságbalépés	269	— az előbbi magyar törvények szerint	497
Gyámsági perek	280	— a nemnemesek hagyatékában	498
Gyarak felállítása	704	Harmadik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak	755
— mentessége a katonaszállásolás alól	705	— hol az új telekkönyvek hatályba még nem léptek	756
Gyarmunkások alkalmazása	701	— a régi csődeljárás szerint	771
Gyarművek árulása	705	— az osztrák törvények alatt	773
Gyárnok könyveinek hitelesítése	704	Használatjog , neme a szolgálatnak	421
— neje követeléseinek bejegyeztetése	—	Haszonbér l. Bérlési szerződés .	
— viszonya, segédeihez	705	Haszonélvezés neme a szolgálatnak	425
Gyermekek	216	Haszonkölesőni szerződés	573
— neveltetése vallásilag	239	— jogviszonyok	574
— jogai	250	Hatalmaskodási vétségek	630
— kötelességei	252	Határjárás hajdan	397
Gyermeki jogviszonyok	244	Határok	—
Gyümölcszedés az urasági erdőkben	170	Határperek általában	—
Hagyaték fogalma	428	— rövidleges-,	—
Hagyatéki tömeg képviseltetése és kormányzata	511	— használatbeli-,	398
— javak visszaszerzése	512	— jogbeli-,	399
— közös meghatalmazott	—	Hatirat és nemei	652
— növedék és jövedelmek	513	— a hamisítás esetében	654
— kár és kevesbülés	—	Hatodik osztály	760
Hagyomány	428	Házasság fogalma	216
— kiadása	514	— megszüntetése	237
Hagyományos	429	— a görög szertartásuaknál	239
Hajadoni jog az adomány rendszerében	356	— az izraelitáknál	240
— törvényes öröködés esetében	483	Házassági törvények	217
Hajduk eredete	98	— akadályok	221
Hajdukerület	—	— kötelék, mint bontó akadály	225
— az újabb törvényhozás szerint	99	— összeadás	233
		— perek	241

	Lap		Lap
Házasságtörés, mint bontó akadály	227	Hítbizományi birláló jogai és kötelezettségei	465
— büntetése	242	— birláló jogai a lemondásra nézve	—
Házastársyilkolás mint bontó akadály	227	— jószág átváltoztatása	—
Házastársak öröködési jogviszonyai	487	— eladósítandó egyharmadrésznek meghatározása	466
Hegyvám	178	— adósság visszafizetésének módja	—
— mennyisége	179	— leltárak	469
— az urbéri nyiltp. szerint	197	— illetékek és költségek fizetése	470
— neme a kir. haszonvételeknek	375	— gondnok	—
Helyszinelő bizottmányok munkálata	784	— vagyon biztosítása	471
— nyomozása a birtokviszonyok körül	790	— adósságok törlesztése	474
Hézag a hátiratok sorában a váltói kötelezésére nézve	655	— jegyzőkönyvek	476
— a fizetésre nézve	678	— hatóságok feletti főfelügyelet	477
— megjegyzése a váltóösszegetlétele esetében	679	— perek	—
Himnők	12	Hiteles helyek	71
Hirdetmény a telekjegyzőkönyvek tárgyában	784	— eredete	72
— közzététele	788	— szerkezete és eljárása	73
— feltárása	789	Hitelező	532
— községszerte köröztetése	—	Hitelezők jogai a közk. társaság feloszlása esetében	722
Hítér	493	— összehívása csőd esetében	736
— törvényes,	—	— megjelenése	740
— szerződési,	494	— válasza	746
— kiadása	—	— „ elintézése	—
— elyesztése	495	— kielégítése a betáblázott csődvagyonból	750
— bejegyzése	692	— kielégítése az ingóságokból	751
Hítbizomány fogalma	459	— „ a bányajavakból	752
— eredete	—	— „ az általános csőd-tömegeből	—
— alaptörvényei	—	— osztályzata a régi csődeljárás szerint	770
— nemei az előbbi magyar törvények szerint	460	Hitelezőválasztmány	741
— alapítása az előbbi magyar törvények szerint	—	Hítvestársi örökösödés jelenleg	487
— szabályozása legujabban	461	— az előbbi magyar törvények szerint	488
— meghatározása	462	— különbsége az özvegyi örökléstől	489
— főnemei a legujabb kir. rendelet szerint	—	Hivatalképesség	47
— felállításairai feltételek	464	— kiterjesztése	48
— visszavonása	—	Holtkéz	302
— eladósításairai jogosítvány	466	Homagium l. Személydíj.	—
— feloldása	467	Honarulás	338
— elenyészte	—	Honosítás	23
— felállítása	468	Honpolgárok l. Polgárok.	—
— terhelése	472	Hosszas birtok	323
Hítbizományi helyettesítés	458	Hosszu fuvar	155
— a gyermekre nézve	—	Hozzájegyzések	807
Hítbizományi örökösödés	463	Hozzájegyzési kérvény	833
— tulajdon megosztása	464	Husmérés	172

	Lap		Lap
Hütlén elhagyás	236	Jobbági illetmények osztályzata	
— esetébeni eljárás	—	Magyarországban	143
Hütlenség , czime az adománynak .	337	— illetmények osztályzata	
— esetei	—	Horvátországban	156
— hajdan	338	— illetmények eldarabolása .	160
Idegének	22	— „ felcserélése	161
— jogaik	24	— „ arányosítás ese-	
Idegen okiratok letartóztatása .	639	tében	528
Idegen váltó	647	— haszonvételek általában .	162
Idő lefolyta , neme a szerződés		— „ korlátozása	174
megszüntetésének	555	— „ eltörlése	190
Igás munka a voltjobbágyok ré-		— tartozások	175
széről	180	— „ eltörlése	190
Iktatókönyv a telekk. rend. szerint	840	Jobbágyok	109
Iktatókönyvi számok feljegyzése	842	— történeti fejlődéseik	110
Illetékmentesség a telekkönyvi		— költözése	120
ügyekben	804	— letartóztatása	—
Ingatlan javak	290	— elmozdítása	124
— átadása	320	— büntetése az urbéri viszo-	
— eladási árának felosztása a		nyokból	137
betáblázott hitelezők közt,		Jobbágytelek , mint urbéri állo-	
csődesetében	750	mány	141
Ingó vagyon	290	— mint szabad birtok	190
— vételárának felosztása a zá-		Jobb vevő fentartása	566
logilag biztosított hitele-		Jog , neme a vagyonnak	292
zők közt, csőd esetében .	751	— átváltoztatása	546
Iparosok szolgáltatainak megvál-		— megszünthe	552
tása	187	Joggyakorlat	39
Irtásföldek	162	Jogi állapot a birtokviszonyok-	
— nyilvántartása	163	ban	386
— szabályozása az urbéri nyiltp.		Jogközösség örökösödés esetében	511
szerint	194	Jogperek	358
Italmérés l. Bormérés.		Jóhiszeműség a birtokban . . .	390
Italméresi jog neme a királyi ki-		Kalocsai érsekség alapítása . . .	64
sebb haszonvételeknek	373	Kamat	575
— korlátozásai	374	— mennyisége	—
— perek	375	— számítása	576
Ítélet a csődbejelentések felett .	747	— csőd esetében	751
Izörökség a hitbizományban . . .	462	— az első négy osztályban . . .	759
Izraeliták l. Zsidók.		Káptalanok	67
Járlékok fogalma	287	Kár jogi értelemben	606
— jogi természete	—	— véletlen esemény folytán . .	—
— a szerződésnél	545	— vétkes cselekvény által	607
Jászkerület	93	— bebizonyítása	—
Jaszkun-kerületek az 1848. évi		— önkénytelen tettekből	608
törvényhozás szerint	96	— joghasználat következtében .	—
Jászok eredete	93	Kármentesítés az 1848. évi tör-	
Jegyések	217	vényhozás szerint	190
Jegyváltás l. Eljegyzés.		— az urbéri nyiltp. szerint . . .	198
Jelzálog l. Zalog.		— kiterjedése	199
Jelzálogos hitelezők összeírása .	736	— osztályzata, megyék szerint .	—
— hitelezők tekintetébeni el-		— az alsóbbrendű papság ré-	
járás	747	szére	203
— követelések iránti különös		Kártérítés	608
határozatok	750	Kártevő vadak	307

	Lap		Lap
Kártevő marhák	626	Késedelmi kamatok	668
Katholika vallás törvényessége	25	— a kereskedőknél	702
Katonai felkelés	55	Kezes	540
— fegyelmi szabályai	—	— perbe állítása	543
— személyek vadászati joga	305	Kezességi jogviszonyok	—
Katonáskodás	55	— megszünte	541
Katonatartás	—	Kibocsátó	647
Kazanadó a voltjobbágyoknál	166	— aláírása	650
Kegyuri jog	381	— viszonya az elfogadóhoz	663
— legfőbb	—	Kielégítés a csódvagyonból	765
— szorosabb értelemben	382	— osztály előtt, a régi csód	—
— szerzése	—	szerint	770
— megszünte	383	Kihalás, czime az adománynak	336
— bírói illetősége	—	Kihirdetés	230
— perek	—	— hatálya	—
Kéjbecsár	291	— hiánya, mint bontó akadály	—
Kényszerítés mint bontó akadály.	224	Kilenczed eredete	114
Kényszerített osztály az ősiek-	—	— mennyisége	176
ben	249	— korlátozásai	177
Kénytelen szerződések	606	— beszedése módja	178
Képviselőtörvény szerint	599	— kizárása	180
— megszünte	604	— neme a királyi kisebb ha-	—
Képviselők választása a szabad	—	szonvételeknek	364
kir. városokban	89	Kiméleti napok	664
— választása a jászkunoknál	97	Kincs	312
— „ a szabad tenger-	—	Királyi adomány fogalma	332
keresk. kerületben	102	— „ kellékei	333
Kereskedési jogositvány megta-	—	— biztos	348
gadása	689	— jog nemei az adomány rend-	—
— czim bejegyzése a váltótör-	—	szerében	335
vényezéknél	690	— jog czime az adománynak	339
— czim bejegyzése más tör-	—	— „ nyílt és lappangó-,	340
vényhatóságoknál	691	— jogok	364
Kereskedő szolgálatainak megvál-	—	— jóváhagyás az örökbefoga-	—
tása	187	dáshoz	258
— követelései segédszemélyze-	—	— jóváhagyás, czime az ado-	—
tétől	696	mánynak	342
— panaszainak orvoslása	698	— jóváhagyás a birtokelidege-	—
— jogai	699	nítés tárgyában	343
Kereskedői minőség	689	— kisebb haszonvételek	364
— mérleg	696	— „ „ felosz-	—
— jog megszünte	703	tása	—
— viszonyok rendbehozása a	—	— oklevél a nemesség elnyeré-	—
jog megszüntével	—	sére	44
— testület alakítása	706	— vadászok	81
— „ jogai	—	Kisajátítás	409
— „ „ ülnök választása	—	Kisgyűlések a megyéken	51
Kereskedősegédek	697	— tárgyaik	52
— panaszainak orvoslása	698	Kishatalmaskodás I. Erősza-	—
— hatásköre	701	kosság	—
Kereskedőtanítvány	697	Kiskoruak	14
Keresztyén vallás terjedése ha-	—	Kiskoruság, mint házassági aka-	—
zánkban	25	dály	230
Kertek az urbéri viszonyok sze-	—	Kitablázás előbbi törvényeink	—
rint	164	szerint	781

	Lap		Lap
Kitagadás esetei a gyermekre		Közhatósági jog	49
nézve	451	Közjavak	294
— a szülőkre nézve	452	Közkereseti társaságok	713
Kitörlése a nyilvánkönyvi jognak.	812	— szorosabb értelemben	714
Kitörlési kereset	838	— könyveinek hitelesítése	—
Kiváltságos személyek az elévü-		— szerződéseinek bejegyzése	—
lésre nézve	324	— alapszerződése	715
Kizárási okok a gyámságnál és		— tagjainak kellekei	714
gondnokságnál	261	— „ köteleessége	716
Kollonicsféle egyezmény	448	— „ jogai a nyereség-	
Korengedély	18	hez	717
— hatálya	19	— tagjainak egyéb jogai	—
Korlevél	20	— „ felelősségök	719
Koronajavak	301	— „ követelésök a ki-	
— elidegeníthetlensége	—	lépés esetében	722
Koronaörök	78	— új tagjai	718
Korörökség a hitbizományban	462	— igazgatása	719
Kölesónyszerződés	574	— elleni követelések érvénye-	
Költségek a mezői rendőrségi		sítése	720
ügyekben	619	— jogainak megszűnte egyes	
— előleges kifizetése a csőd-		tagra nézve	—
ben	764	— feloszlása	721
Könyvek félpróbaereje	692	— könyvei s iratai a feloszlás	
— hitelesítése a váltótörvény-		esetében	723
széknél	693	— bírói illetősége	724
— hitelesítése a közpolgári ha-		Köznemesek	79
tóságoknál	694	Közönséges helyettesítés	458
— bizonyereje	695	Közös birtok	391
— hatálya	—	— épületek az arányosításnál	526
— vezethetésének kiterjesz-		Közösből tett foglalások ará-	
tése	696	nyosítása	528
Könyv kivonati perek	692	Közpecset az örökbevallásnál	569
Könyvvezetés	693	Községek beligazgatása	130
Köteles rész I. Törvényes osz-		— elöljárói	—
tályrész.		— számadásai	131
Kötelezettségek átváltoztatása	546	— felszabadítása az urí hata-	
— megszűnte	552	lom alól	188
Kötelezvény	577	— javai	295
Követelések bejelentése a csőd-		Községerdő	196
tömeg ellen	740	Közszerzeményi jog	489
— bejelentésének alakja	741	— a nemeseknél	490
— „ elmulasztása.	—	— a nememeseknél	491
— osztályozása	748	— örökségképeni háramlása	—
— elleni kifogások	749	Köztörvények alkalmazása a vál-	
Közbeeső	291	tókellekek hiányából	651
Közbenjárók elsőbbsége az elfo-		— hatálya, elévülés esetében	688
gadásra nézve	661	Kunok kerülete	93
Közgyan	275	— eredete	—
Közgyűlések a megyékben	51	Küldemények megsértése	641
— tárgyaik	52	Kültagok a közkereseti társaság-	
— a szabad kir. városokban	90	ban	718
— a jászkunoknál	97	— felelőségének tartama	719
— a hajdukerületben	100	— jogai a kamatokhoz	—
— a szabad tengerkeresk. ke-		— „ a számadások megte-	
rületben	104	kintésére nézve	—

	Lap		Lap
Kültagok kifogásai a társaság el-		Makkoltatás	169
leni követelésekre nézve	720	— dija	170
Lándzsás székek	105	Maradékföldek	200
Latin nyelv használata	35	Maralis per	629
Leányág törvényes követelményei	356	Marhák száma az ígás munkánál	182
Leányági nemesek	107	Második osztály ott, hol az új	
Leánynegyed	356	telekkönyvek hatályban	
Legelő	166	— vannak	754
— elkülönzése	—	— hol az új telekkönyvek ha-	
— „ per utján	209	tályba még nem léptek	755
— mennyisége	167	— a régi csőd szerint	770
— felosztása az arányosítás al-		— az osztrák törvények alatt	773
kalmával	528	Második osztálybeli követelé-	
Legeltetési jog	167	— sek aránylagos kielégítése	775
— az urbéri nyiltp. szerint	197	Megbecsülhetlen vagyon	291
— a zár alá vett erdőkben	401	Megbecsülhető vagyon	—
Legifjabb fítestvér az osztály te-		Megbízás a beiktatásnál	349
kintetében	514	Megbízásnélküli ügyvitel	604
Lejárat I. Fizetési idő.		Megerősítés a nemteljes-kor-	
Lejegyzések	807	ban tett jogcselekvények-	
Lejegyzési kérvény	833	— re nézve	15
Lelenczek	254	— határideje	16
Leltár az árvavagyonról	267	— jogútja s következményei	—
— felosztása és szerkezete	268	— illetősége	17
Lemondás, megszüntetése a jo-		— joga a vérrokonoknak	18
goknak és kötelezettségek-		Meghatalmazás tárgyai	599
nek	554	— szóbeli -,	600
Leszármazók örökösödése jelen-		— hivatalos uton	—
leg	480	— magán uton	—
— örökösödése az előbbi ma-		— külföldön	601
gyar törvények szerint	482	— kiterjedése	—
— különböző házasságból	481	— hallgatag	602
Letétel	681	— következményei	603
Letéteményes kötelességei	572	— a szolgálati személyekre	
— felelőssége	573	nézve	—
Letéti perek	573	— elenyészte	604
Letéti szerződés	572	— visszahuzása	605
— szabályai	—	— mint hátirat	653
Letiltás a hátirat hamissága eseté-		Meghatalmazási szerződés	598
ben	680	— felvétele	599
— a váltó elfogadása után	—	Megtartási jog a váltóügyekben.	686
— a sajátváltókra nézve	—	Megyék eredete	49
— igazolása	681	— hatósága	—
— bírólag, a kifizetésre nézve	683	Megyei polgarok	108
Löfegyver tartása	305	Megyes püspökök	65
Magánfogadás, mint gátló aka-		Mellék-szerződés	540
dály	222	— „ az örökbevallásnál	564
Magánjavak	294	— kikötmények	543
Magnások	74	— jelzalog hatályossága	820
Magzat személyi kellékei	10	— „ alapítása ugyanazon	
— halva született —,	11	egy telekk. hatóságánál	821
Magyar nyelv hivatalossága	35	— jelzalog alapítása külön-	
— fejlődései törvényes tekin-		böző telekk. hatóságnál	822
tetben	—	— jelzalog alapítása esetébeni	
		bírói illetőség	824

	Lap		Lap
Mentségi okok a gyámságnál és gondnokságnál	262	Nemesi jogok jelenleg	58
Mértékek	376	— javak	295
Mészárszékjog neve a kir. kisebb haszonvételeknek	375	— „ telekk. bejelentése	786
— ellenőrzése	376	— „ bejelentése eseteirei különös határozatok	796
— perek	—	Nemeslevél kihirdetése	45
Mezei rendőrség át alában	609	Nemesség fogalma	44
Mezei rendőrségi vétségek fokozatai	610	— szerzése	—
— vétségek különöse-,	613	— „ királyi oklevél útján	—
— „ kitudása	616	— „ öröklés útján	45
— „ továbbiak	617	— „ örökbefogadás által	—
— bírói illetőség	610	— „ hivatal szerint	46
— eljárás	—	— „ adományozás útján	47
— költségek	619	— adományozásának korlátozása	46
— felügyelet	621	— elvesztése	59
Művészek szolgálatainak megváltása	187	— igazolása per útján	61
Nádlás	171	— fokozatai	62
Nádlási szolgálat	186	— nemteljes nemei	80
— az urbéri nyiltp. szerint	196	Nemi különbség	12
Nádor jogai	75	Nemnagykoruk	14
— választása	—	Nemnemesei javak	295
— megszűnt hivatalai	76	Nemönjogu személyek	39
Nádori biztos	348	— korlátozása	211
Nagyhatalmaskodás esetei	631	Nemszabados sógorság	215
— büntetése hajdan	632	Nemteljes házasság	233
— „ ujabban	—	Nemtörvényeskoru személyek	14
— „ jelenleg	633	— jogviszonyaik	15
Nagyhatalmaskodási per	—	— peres esetekben	—
— felperesség	—	Nemtörvényszerű gyám	277
— bírói illetőség	634	Névváltoztatás	258
— eljárás	635	Nemzetiségek Magyarországon	34
— „ megszűnte halál által	636	Névbecsülésből elfogadás	658
Nagykikindai kerület	105	— hiánya	659
Nagykoruk	14	— esetébeni eljárás	662
Nagykorúság évei	17	Névbecsülők jogai	—
— „ a nőkre nézve	—	— jogai a fizetés által	667
Nagykorusítás I. korengedély.	841	— „ a vizskeresetre nézve	678
Napló	845	— rendjének figyelemben tartása	667
— nyilvánossága	845	Nő jogai	241
Negyedik osztály ott, hol az új telekkönyvek hatályban vannak	758	Nőhozomány	495
— hol az új telekkönyvek még hatályba nem léptek	759	— kiadása	496
— a régi csőd szerint	771	— biztosítása	—
— az osztrák törvények alatt	773	— örökségképeni háramlása	—
Negyedik osztálybeli követelések aránylagos kielégítése	759	— bejegyzése	692
Negyedjog	482	Nők jogai különösen	14
Nemegyenlő oldalág	213	Nőrablás mint bontó akadály	224
Nemesek	42	Nőrokonság	211
Nemesi jogok általában	47	Nősparaznáság	236
		Nősztehetatlenség mint bontó akadály	225
		Növedék általában	313
		— természeti —,	314
		— mesterséges —,	315
		— vegyes —,	318

	Lap		Lap
Nyelvek Magyarországon	34	Örökbevallás.	
Nyugtatvány	553	— kellékei az előbbi törvények	
— a váltó kifizetéséről	668	— szerint	567
— részletes fizetés esetében	—	— felvétele	569
Okiratgyűjtemény	845	— megerősítése	570
— nyilvánossága	—	Örök időre kötött szerződések	
Okiratmásolatok	846	— nemei	557
Okiratok körüli vétségek	638	— módosulatai az ösiségi nyiltp.	
— visszakövetelése	640	— szerint	570
— a váltó kifizetése esetében		Örökjog	429
átadandók	668	— czimei	430
Oldalag	212	— kimutatása az ingatlanoknál	519
Oldalági rokonok öröklése je-		Öröklött javak	296
lenleg	485	Örökös	429
— öröklése az előbbi magyar		Örökös főispánok l. Főispánok.	
törvények szerint	486	Örökös jobbágyság	116
Országbarók	74	— eltörlése	119
— hivatásuk	78	Örökösödés megnyilta	429
Országbíró	77	— nemei	430
Országnagyok	73	Örökösödési jogviszonyok a két	
— előjogaik	74	ág között	354
— születés szerinti	79	— perek — megszüntettek és	
Osztály	513	feltételezen indíthatók	509
— örökösödési és arányosítási	514	— osztály lényegei	514
Osztályigazítás	523	— „ eljárás	517
Osztályilletmények kijelölése a		— kereset beadása	519
testvérek közt	516	Örökrész	428
Osztályperek	524	Örökség	—
Osztályujítás	—	Örökvaltság	128
Osztatlan vagyon	589	Örökvaltsági szerződés kiállítá-	
Óvás meghatározása	669	tása	129
— végrehajtói	—	— hatálya az urbériség meg-	
— határideje	670	szünthe után	202
— felvételi helye	—	Ósi javak fogalma	296
— másai	671	— jogi természete	297
— felvétele több személyek ellen	—	— visszaszerzése végetti per	509
— kivételére intézett felszólítás	672	Ösiség megszüntetése	298
— kézbesítési napjának kitétele	—	Ösiségi jogok telekkönyvi beje-	
— közlése	673	lentése	786
Óvasi oklevél kellékei	670	— bejelentése esetébeni külö-	
— jegyzőkönyv	671	nös határozatok	793
— díj	672	Összehívás határideje a csödben	736
Önjogu személyek	39	— kihirdetése	737
Önvédelmi jog	5	Összeírás a csödben	732
— kellékei	—	— körüli eljárás	733
Örökbecsü	292	— kiállítása	735
Örökbefogadás mint szerzés-		— aluli kivételek	739
módja a nemességnek	45	Összekapcsolt zálog	596
— fogalma	256	Összesítés	209
— nemei, a személyre nézve	257	Összetétel különbsége a vegyítés-	
— különbsége a vagyonra nézve	—	tól	317
— kellékei	—	Összvagyon	286
— hatálya	258	Ötödik osztály	760
— megszüntetése	259	— az osztrák csödtörvény sze-	
Örökbevallás	564	rint	773

	Lap		Lap
Özvegyi jog az adomány rendszerében	356	Rendek	42
— a törv. örökösödés szerint	491	— országos—	—
— kiadása	492	— jelenleg	43
— korlátozásai	—	— megyei—	49
— elenyészte	493	Rendelmezés	650
Özvegyi örökösödés	488	Rendes eljárás a világos örökösödés esetében	323
— különbsége a hitvestársi örökléstől	489	Részfizetés	667
Özvegnők követelési joga	13	Részvénytársaságok alapítása	725
— örökjogai a jászkunoknál	499	— alakító gyűlése	—
— „ a voltjobbágyoknál	500	— előleges költségeinek kifizetése	726
Pálínkaforrás	165	— alapszabályai	—
Pálínkamérés	166	Reversalis	239
Patriciusok	101	Révdij-köteles tárgyak	378
Pénz nem a kölcsönszerződéseknél	575	— mennyisége	—
— a váltóknál	667	— alóli kivételek hajdan	378
Peregyezés	547	— jelenleg	379
— kizárása	548	Rév-jog	377
Perek az örök időre kötött szerződésekből	571	— kihirdetése	—
Perfeljegyzés	838	— perek	380
— a fenytő eljárásban	839	Révtulajdonos kötelességei	378
— elévülés vagy más elenyészési mód esetében	840	Rokonság	211
Perköltségek a csödben	766	— fokozatai	212
Perügyelő	732	— mint bontó akadály	226
— nyilatkozata a csödkeresetre	744	Rokonsági izek számítása a canonjog szerint	213
— díjának megállapítása	749	— a római jog szerint	214
— ellenőrzése	766	Sajat rendeletei váltó	651
Polgári osztályok alakulása	40	Sajátváltó	647
— szerzőmódok	322	— bemutatása	660
— vétségek	630	Segély a nemesség részéről	54
Polgarjog	22	Sérthetlenségi joga a nemességnek	53
— kiterjesztése	81	— a jog korlátozásai	—
— a szabad kir. városokban	91	Sóbányak	310
Polgarok jogai	22	Sógorság	215
— szorosabb értelemben	42	— izeinek számítása	—
— osztályzata	82	— mint bontó akadály	226
Pórlázadás	115	Summás eljárás a világos örökösödés esetében	520
Pótlóeskü a könyvek hitelének kiegészítésére	695	— a világos adóssági perekben	581
Premonstratiak	68	Szabad kerületek	105
Prepostságok	65	— költözködés	113
Próbarai vásárlás	566	— „ előleges bejelentése	120
Pusztatellkek	193	— „ akadályozásának büntetése	114
Rabszolgaság I. Szolgaság.	—	— költözködés újban	117
Ragalom	643	— „ a jobbágyok gyermekeire nézve	126
Redemptusok	94	— perlekedhetés	57
— jogaik	98	— városok	105
Régi örökösödési per	509	— „ felosztása és szerkezete	106
Régi terhek lapja	803	Szabad királyi városok	82
Rendbeszedési per	203		
— módja és folytatása	205		

	Lap		Lap
Szabad kir. városok eredete	83	Szerzés módjai	303
jogállapota hajdan	—	Szerzőképesség tárgyilagos ér-	
— belkormányzata	84	telemben	300
— a legújabb törvényhozás		— alanyi tekintetben	302
szerint	86	Szerzéstiltó törvény	—
— polgárai	91	Szerzetesek	68
Szabadok	42	— öröklési viszonyai	69
Szabadosok	107	— végrendeleti képessége	434
Szabados sógorság	215	Szerzett javak	296
— szerződések	557	Szerződés fogalma	533
Szabadságjog	6	— kellékei	—
— megszorításai	—	— „ az alanyi képesség	
— a magyar törvényekben	8	tekintetében	534
Szabad tengerkereskedési ke-		— kellékei a beleegyezést ille-	
rület	101	tőleg	—
— főkormányzósága	102	— kellékei a teljesítésre nézve	536
Szállítmányok megvizsgálása	701	— alakja	537
Szamadás a gyámokra nézve	272	— felosztása	—
— évenként vagy utólag	273	— egyoldalú és kétoldalú,	538
— mint adósság	582	— egyszerű és közös-,	—
— beadása és megvizsgálása	—	— egyetemleges-,	539
— „ csőd esetében	742	— feltételei	543
Szamadási per a gyámi viszo-		— teljesítési ideje, helye és módja	544
nyoknál	281	— hatálya	546
Szavatos	541	— átváltoztatása	—
— perbeállítása	543	— megszűnte	552
Szavatosság esetei	—	— csőd esetében	737
— kizárása	542	Szerződési perek	555
— a közk. társaságból kilépés		— adósság	580
esetében	722	Szolgalmi felmondás a kereske-	
Széksértés	644	dőknel	697
Személy fogalma	3	— viszony megszűnte, felmon-	
— egyéni, és jogi-,	—	dás nélkül	698
— díj	43	— viszony csőd esetében	—
Személyek osztályzata az előjo-		Szolgalom	420
gok tekintetében	42	— felosztása	421
Személyi jogok elemzése	4	— telki és házi-,	—
— viszonyok	9	— mezei-,	422
— „ az egyéniség szem-		— személyes-,	424
pontjából	10	— lakási-,	426
— viszonyok a polgári minő-		— czime és szerzése	—
ség tekintetéből	22	— iránti keresetek	—
— függetlensége a nemességnek	54	— megszűnte	427
Személynöki városok	85	Szolgaság	7
Szemle a telekk. irodában	842	— fogalma	8
Szentelt idő mint gátló akadály	222	— eredete	9
Szent-Gáli nemesek	81	— mint büntetés	—
Szent korona öröklése	496	Szomszédok elővételi joga	568
— öröklése az előbbi törvé-		Szőlőhegy	164
nyek szerint	497	Szörnyek	10
Szentszék illetősége	70	Szükségbeli utalványozott	658
Szenvedő váltóképeség	649	— elsőbbsége	659
— kizárása	—	Születés	10
Szepesi városok	104	Szülői jogviszonyok	244
Szerzés czimei	303	— fegyelem	245

	Lap		Lap
Szülői hatalom	247	Telekkönyvi végzések a kérelem	
Szülők	216	megtagadása esetében	833
— jogai a gyermek személyére		— végzések kézbesítése	835
nézve	244	— kivonatok kiadása	846
— jogai a gyermek vagyonára		— „ megrendelése és	
nézve	245	kiszolgáltatása	—
— kötelességei	246	Telepített váltó	611
— ellenőrzése	247	Teljes adomány	353
— örökösödése jelenleg	484	— házasság	233
— „ az előbbi törvé-		— korúak	14
nyek szerint	485	Tényleges állapot a birtokviszo-	
Szülöttek jogai	11	nyokban	386
Szüret meghatározása	179	Terhes állapot mint bontó aka-	
Taksások	109	dály	230
Találás és nemei	309	Természeti szerzőmódok	304
— körüli törvényszegések	313	Termesztmények szabad eladása.	172
Tanács	90	Testetlen vagyon	292
Tárnok	78	Testi hiányok	20
Tárnoki városok	85	— vagyon	292
Tartozatlan fizetmény	579	— büntetés alkalmazása a me-	
Távollevők követei az országgyü-		zei rendőrségnél	612
lésen	74	Testvérréfogadás	256
Teherlap	806	Tévedés mint bontó akadály	224
Tékozlónak nyilvánítás	408	— mint szerződési akadály	536
Telekjegyzőkönyvek közzété-		Tilos idő mint gátló akadály	222
tele	784	Tiszai kerület	105
Telekkönyv célja	776	Tisztikar választása a szabad	
— szabályozása legújabbán	782	kir. városokban	89
— általános szabályai	805	— a jászkunoknál	96
Telekkönyvi intézmény figyelem-		— a hajdukerületben	99
ben tartása az osztálynál.	523	— a szabad tengerker. kerü-	
— rendtartás felosztása	782	letben	104
— tanács	—	Tisztválasztás a megyékben	50
— jogok bejelentései felszó-		— a szabad kir. városokban	87
lítás	785	— megtartása a kir. városokban	88
— ügyletek kezelése	792	Tized a földesurak részére	176
— betétek	803	— egyházi-,	365
— „ nyilvánossága	845	— „ alóli kivételek	—
— jószágtest	807	— „ tárgyai	366
— bejegyzvények fajai	808	— „ kiadása	—
— „ megengedé-		— „ bérbeadása	—
se és teljesítése	—	— „ perek	367
— bejegyzvények hatályossa-		— „ megszünte	368
ga és rangsorozata	809	Toldat a váltóra	655
— feljegyzések általában	819	Többhitvestartás	225
— kérvények benyújtásairai jo-		— büntetése	243
gosítvány	827	Tőke	575
— kérvények alakja és tartal-		Töltések rongálásának tilalma	408
ma	828	Tömeggondnok	732
— kérvények mellékletei	829	— jutalma	742
— „ másai és felzetei	831	— választása	—
— „ elintézése	—	— feletti felügyelet	744
— végzések szerkesztése, a ké-		— számadása	760
relem megengedése ese-		Törlesztés a hátralékos jobbágyi	
tében	832	tartozásokra nézve	202

	Lap		Lap
Törvényes házasság következményei	240	Tulajdoni igények körüli eljárás	739
— osztályrész	450	— igények feljegyzése a telekk. rendt. szerint	794
— „ a polg. tk. szerint	451	— igények körüli eljárás a telekk. rend. szerint	—
— osztályrész kiadása	452	— igények tárgyalásának elintézése	796
— örökösödés esetei	478	— lap	805
— „ alapelve	479	Tulajdonjog alapítása	386
— „ szabályozó törvények	—	Tulajdonos fő- és haszonvevő-, jogai	414
— örökösödés rendjétől eltérések	498	Tulajdonszerzés	414
— örökösödés a jászkunoknál	499	Turmezi nemeselek	81
— „ a voltjobbágyoknál	500	Turopolyai kerület	—
— örökösödés a latinszertartásu papság után	504	Udvartelkesek	374
— örökösödés a görög n. e. lelkészek után	505	Uj adomány	340
— örökösödés a polg. tk. szerint	—	— „ feltételei	341
— örökösödés körül kifejtett perek	508	— keresményi biztosság	340
— rokonság	215	— terhek lapja	803
— sógorság	—	Ujítás	546
Törvényesen bevett vallásfekezetek	25	Unitáriusok	26
— alaptörvényeik	30	Uratlan javak fogalma	293
Törvényesítés	254	— elfoglalása	309
— következő házasság által	—	Urbéri kötések	126
— a fejedelem által	255	— „ felbontása	127
— a r. pápa által	256	— nyiltparancs az urbéri viszonyokra nézve	192
Törvényeskoru személyek	14	— nyiltparancs az urbéri kárpótlásra nézve	198
— jogviszonyaik	15	— szabályzat Maria Theresia alatt	118
— jogaik	16	— tartozások	127
Törvénytelen gyermekek	252	— viszonyok eredete	112
— gyermekek osztályzata	—	— „ a 836. évi törvényhozás szerint	119
— sógorság	215	— viszonyok szabályozása a legújabb törvényhozás szerint	191
— születés következményei	253	— viszonyok megszüntetése	192
Törzsszülők	211	Uriszék eredete	114
Tulajdon különbsége a birtoktól.	386	— ismertetése	134
— fogalma	413	— tartása	135
— felosztása	414	— hivatalból	—
— teljes és nemteljes,	—	— illetősége	136
— kizárólagos és közös,	415	— megszüntetése	189
— visszavonható és visszavonhatlan-,	—	Uri szolgálatok Maria Theresia előtt	180
— korlátozásai	418	— megváltása	181
Tulajdoni kereset	416	— osztályzata	—
— kereset kizárása a polg. tk. szerint	417	— számitása	—
— perek	—	— beosztása	183
— igények a csódtömeg ellen	738	— korlátozása	184
— „ a bukottneje részéről	739	— körüli fegyelem	—
		— további megszorítása	187

	Lap		Lap
Uri törvényhatóság megszűntetése	188	Valasztott bíróság a vérek közti világos örökösödés esetében	520
Utalványos	550	Vallási áttérések	31
Utalványozás	—	Vallási különbség a személyek közt	24
— nemei	—	— mint bontó akadály	227
Utalványozási jogviszonyok	—	Válóper illetősége	237
Utalványozó	—	— különbsége egyéb perekedtől	—
Utód kezekedése a hitbizományi adósságokért	466	Valságos napok az adomány rendszerében	352
Utolsó évi hasznok felosztása a hitbizományban	367	Váltó meghatározása	647
Utóörökös	458	— felosztása	—
Utószülöttek	11	— általános kellékei	649
Uzsora	576	— különös	650
— büntetése	—	Váltófolyam	677
— a kereskedők közt	702	Váltóhamisítás	682
Uzsoraper	577	Váltóhitelvező zálogjoga csőd esetében	730
Ünnepnapok	657	Váltójegyző	669
— az izraelitáknál	—	— eljárása	670
— kivétele a fizetés alól	666	— elmozdítása	672
Üres lap	577	Váltójog megszűnté	687
— hátirat	653	Váltóképesség	648
Vadászat	304	— befolyása a hátiratokra	655
— tilalma bizonyos személyekre nézve	305	Váltókezesesség	—
— tilalma bizonyos helyekre nézve	306	Váltókötelezettség kiterjedése	652
— tilalma bizonyos időszakokban	—	Váltómasolatok	—
— körüli törvényszegések	308	Váltóösszeg letétele	668
— mint mezei rendőrségi vétéség	615	— letétele esetébeni eljárás	669
Vadászati szolgálat	185	Váltópéldányok	651
Vadászerek	305	Váltószereződés kötése	—
Vagyon fogalma és elnevezései	285	Váltótörvények behozatala	647
— különbségei	—	— alkalmazása	648
— felosztása	286	Váltóság a jászkun-kerületben	94
— természetete az örökösödés esetében	355	— az urbéri szolgálatokért	182
— felfedezése, csőd esetében	732	Vámjog l. Revjog.	
Vagyonfőlölségi per	583	Várományosok	458
Vagyon függetlenség a nemes-ségnél	54	— jogaik a hitbizományban	464
Vagyonszerzés főkéllékei	300	Városok felosztása	87
— módjai	303	Vásárbíróság	370
Valasztási jog	48	— eljárása	371
Valasztók a szabad királyi városokban	87	Vásári váltók	664
— a jászkunoknál	96	Vásárijog neve a kir. kisebb haszonvételeknek	369
— a szabad tengerker. kerületben	102	— kiváltságok	—
Valasztott bíróság az urbéri nyiltp. szerint	201	Végrendelet fogalma	430
		— történelmi áttekintése	432
		— törvényessége	433
		— belkellékei	434
		— „ a végrendelező személyére nézve	—
		— belkellékei a vagyonra nézve	435
		— „ a jogosított személyére nézve	—

	Lap		Lap
Végrendelet belkellékei az osztrák törvények szerint	435	Vétkes gondatlanság a károokra nézve	606
— külkellékei	437	— a bukásra nézve	769
— „ a legújabb törvényhozás szerint	440	Vétségek általában	629
— külkellékei az osztrák törvények alatt	—	Világi papok	64
— külkellékei a polg. tk. szerint	441	Világos örökösödés a vérek közt	520
— külkellékei a közjegyzői rendtartás szerint	442	Világos örökösödési eljárás megindítása	—
— őszinte és szabad nyilvánítása	437	— befejezésére kitűzött határidő	521
— köz és ünnepélyes —, a nemeseknél	—	— szabályai	—
— magános-, a nemeseknél	438	Viszelandás	564
— a királyi városi polgároknál	439	Viszkereset fogalma	672
— a jászkunoknál	—	— feltételei	—
— a voltjobbágyoknál	440	— hatálya	673
— nyílt és zárt —,	445	— nemei	—
— szóbeli —,	—	— benyújtásának határideje	675
— „ a jászkunoknál	—	— határidejének számítása	676
— „ a polg. tk. szerint	446	— költségei	677
— kiváltságos —,	—	— a hézagot megelőzők ellen	679
— korlátozása	448	Viszonhitbér	494
— „ az örökhatyó akaratából	453	Visszaváltási idő a zálogszerződéseknél	596
— korlátozása az időre nézve	—	Viszvaltó	678
— „ a feltételekre nézve	454	Viszvásárlás	564
— módosítása s megszüntetése	455	Visszahelyezés, rövidlegesen, ön hatalom útján	393
— visszahúzása különösen	456	— rövidlegesen, bíróság útján	394
— érvénytelenítése	—	— „ a bíróság illetősége	—
— körül támadható perek	—	— „ eljárás	395
— kihirdetése	517	— per útján	396
Végrendelet nélküli örökösödés I. Törvényes örökösödés.		Visszaszerzési jog	393
Végrendelkezés külföldön	447	Visszaváltási jog a jobbágytelkekre nézve	161
— a latin szertartású egyház szolgáltnál	449	Vitézrend	40
— a görög n. e. lelkészeknél	—	Vizek lefolyásának akadályozása	402
Végrendelkezési jog a volt jobbágyoknál	133	— rendezése	406
Végszámadás	273	— kiszáritása	407
Vegyés házasság	238	— partjának és medreinek megóvása	—
— viszontagságai.	239	Vizi építmények megigazitása	402
Vegyítés neme a mesterséges növedéknél	317	— ujak felállítása	404
Vérbirói jog	5	Vizmentessé vált földterület	314
Vérdíj	43	Zágrábi érsekség	64
Vérfertőzet büntetése	242	Zalog tárgyai	418
Vérfertőzeti per	241	— kézi és fekvő-,	—
Vértagadás	642	— czime és szerzősmódjai	419
— per	643	— megszüntetése	420
Vételár	561	— az előbbi magyar törvények szerint	587
— fizetésének határideje	702	— szélesebb értelemben	—
		— czimei	588
		— czélja	—
		Zalogátruházás per útján	593
		Zalogbirtok kiváltása	592

	Lap		Lap
Zálogbirtok visszatartóztatása	592	Záradékok az adománylevélben	346
Zálogfeltételek megerősítenítése	594	— ezek hatálya az örökös- désre nézve	354
Záloghitelező jogai és felelőssége	419	Zárgondnok jogai és kötelességei	573
— jogai az előbbi törvények szerint	591	Zárlat az erdőpusztítók ellen	401
— kötelességei	—	— tékozlás esetében	408
— eljárása a váltóra nézve	685	— végrehajtás folytán	409
Zálogjog a váltóügyekben	674	— csőd esetében	733
— csőd esetében	685	Zárt határidő az örökségi kereset beadására	519
— a váltó átruházására nézve	—	— a keresk. czim bejegyzésére	696
— keletkezése	686	— a csődkeresetek benyújtá- sára	736
— bejegyz. a telekk. jóságtestre	808	— a telekkönyvi igények be- jelentésére	787
Zálogmarhák	620	Zászlóaljok	55
— visszaváltása	627	Zászlósurak	74
— bejelentése	628	Zsellérek	109
Zálogperek	593	Zsellértelkek	161
Zálogpótlék	589	Zsidók jogai	32
Zalogszerződés kellékei	—	— „ megszorításai hajdan	33
— feltételei	590	Zsidónyelv és aláírás érvénytelen- sége	—
— „ szabadosak —,	—	— „ a végrendeleteknél	438
— „ tilosak —,	—	— „ a váltóknál	650
Zalogszerződések megszüntetése	596	— „ a kereskedői könyveknél	694
Zalogvisszaváltási per , egy- szerű —,	594		
— per számolási —,	—		
— jogok bejelentése	786		
— „ esetérei különös hatá- rozatok	793		

TARTALOM.

ELSŐ RÉSZ.

Személyi jog.

ELSŐ SZAKASZ.

	Lap
A személyek általában	3
I. Fejezet. Személyi jogviszonyok az egyéniség szempontjából	10
II. „ Személyi jogviszonyok a polgári minőség tekintetéből	22

MÁSODIK SZAKASZ.

Önjogu személyek	4
I. Fejezet. Nemesek	44
II. „ Polgárok	81
III. „ Voltjobbágyok	210

HARMADIK SZAKASZ.

Nemönjogu személyek	211
I. Fejezet. Házasság	216
II. „ Szülők és gyermekek közti jogviszony	244
III. „ Gyámság és gondnokság	260

MÁSODIK RÉSZ.

Vagyon i jog.

ELSŐ SZAKASZ.

A vagyon általában	285
I. Fejezet. A vagyon különbsége természeti minőségek szerint	286
II. „ A vagyon különbsége jogi minőségek szerint	293

MÁSODIK SZAKASZ.

Vagyon szerzés	300
I. Fejezet. Természeti szerzőmódok	304
II. „ Polgári szerzőmódok	322

HARMADIK SZAKASZ.

	Lap
Birtokviszonyok	385
I. Fejezet. Birtok	387
II. „ Tulajdon	413

NEGYEDIK SZAKASZ.

Örökösödés	428
I. Fejezet. Végrendelet szerinti örökösödés	430
II. „ Hitbizomány	458
III. „ Törvényes örökösödés	478

ÖTÖDIK SZAKASZ.

Osztály	511
I. Fejezet. Örökösödési osztály	514
II. „ Arányosítás	525

HATODIK SZAKASZ.

A szerződések átalában	532
I. Fejezet. A szerződések keletkezése és hatálya	538
II. „ A szerződések átváltoztatása és megszüntetése	546

HETEDIK SZAKASZ.

Szabados szerződések	557
I. Fejezet. Örök időre kötött szerződések	—
II. „ Meghatározott időre kötött szerződések	572

NYOLCZADIK SZAKASZ.

Kénytelen szerződések	606
I. Fejezet. Károk	—
II. „ Polgári vétségek	629

HARMADIK RÉSZ.

H i t e l t ö r v é n y e k.

ELSŐ SZAKASZ.

Anyagi váltójog	647
I. Fejezet. A váltó fogalma átalában, a váltónak lényeges felosztása és a váltótörvényekre alkalmazása	—
II. „ Váltóképesség	648
III. „ A váltó kellékei átalában, s az idegen és saját váltók kellékei különösen	649
IV. „ Hátirat és kezesség	652
V. „ Az elfogadás átalában és a névbecsülés különösen	656

	Lap
VI. Fejezet. A lejárat, azaz fizetés ideje	663
VII. „ Fizetés	665
VIII. „ Óvás	669
IX. „ Viszkereset	672
X. „ A váltóbeli szabálytalanságok általában és az elvesztett váltók különösen	678
XI. „ Zálog- és megtartási jog	685
XII. „ A váltójog megszűnte általában, és az elévülés különösen	687

MÁSODIK SZAKASZ.

Kereskedelmi viszonyok	689
I. Fejezet. A kereskedés kezdete	—
II. „ Kereskedői könyvek	692
III. „ Kölcsönös jogviszonyok a kereskedés fennállásánál	696
IV. „ A kereskedési jog megszűnése	703
V. „ A gyárak jogviszonyai	704
VI. „ Kereskedői testületek, alkuszok, fuvarosok	706

HARMADIK SZAKASZ.

A közkeresetre összeálló társaságok jogviszonyai	713
I. Fejezet. Közkereseti társaságok	—
II. „ Szoros értelemben közkereseti társaságok	714
III. „ Részvénytársaságok	725

NEGYEDIK SZAKASZ.

Csödrendtartás	728
---------------------------------	-----

ÖTÖDIK SZAKASZ.

Telekkönyvi rendtartás	776
I. Fejezet. A telekjegyzőkönyvek közzététele, s az annak folytán előforduló ügyletek kezelése	784
II. „ Az új telekkönyvek vezetését tárgyzó szabályok	805

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában

(Pesten, egyetem-úteza 4-ik szám)

megjelentek és minden hiteles könyvárusnál kaphatók :

Aristides, polgárosodás. 1862 (XII, 168 lap nagy 8-rét) füzve
1 ft. 20 kr.

Asbóth Lajos. Emlékiratai az 1848. és 1849-diki magyarországi hadjáratból. *Második kiadás.* Két kötet. 1862.
(288, 160 lap, 8-rét) füzve 3 ft.

Az MDCCCLV augusztus XVIII. austriai **Concordatum** felvilágosítása. Németből fordítva, és a Concordatum deák és magyar hivatalos szövegével. (150 lap, nagy 8-rét) füzve 1 ft.

Cziráky Gf. A. M. A magyar közjog alapvonalai nyomán írta *Hegedüs Lajos* 1861. (260 lap, 8-rét) füzve 2 ft.

Az országbirói Értekezlet a törvénykezés tárgyában. Két kötet.
Nagy 8-rét (I. 294, II. 471 lap) 1861. Füzve 5 ft.

Farkas Elek. Legújabb szerkezetű népszerű **magyar levelező és házi ügyvéd**, vagyis mindennemű viszonyokban előforduló levelek, különösen kereskedői levelek, valamint a közéletben előforduló bármiféle iratok és oklevelek szerkesztésére vezérlő segédkézikönyv, számos példával fölvilágosítva. Nyolczadik javított s magyar törvényeink s a mostani viszonyokhoz alkalmazott kiadás. (1862. 355 lap, 8-rét) füzve 80 kr.

Fényes Elek. Az ausztriai birodalom statistikája és földrajzi leírása. Két rész egy kötetben. (303; 366 lap, nagy 8-rét) füzve 4 ft.

Függelék az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz. Az új törvénykezési rendszer behozatala óta kibocsátott szabályrendeleteknek hiteles nyomán összeállított gyűjteménye. (8-rét, 124 lap.) Borítékba füzve 80 kr.

Gros H. K. Bölcsészeti jogtudomány vagy természetjog. Fordította *Greguss Á.* (180 lap, 8-rét) füzve 1 ft. 30 kr.

Hazánk. Közlemények a nemzeti történet és honismeret köréből. Szerkeszti *Török János*, a magyar akademia tagja. Két évfolyam. Nagy 8-rét (652; 512 lap). Ára egy évfolyamnak 5 ft.

Henfner János Dr. Római magánjog többnyire *Haimberger* és *Schilling Bruno* után. Három kötet. Első kötet : *Személyjog*. Második kötet : *Dologbani jogok*. Harmadik kötet : *Dologhozi jogok*. (296; 310; 272 lap, nagy 8-rét) három kötet füzve 6 ft.

Horváth Mihály. Magyarország történelme. Uj dolgozat. *Hat kötetben.* 15 ft.

Horváth Mihály. A magyarok története rövid előadásban. Harmadik javított kiadás. 1861 (586 lap, 8-rét) füzve 2 ft. 50 kr.

Ujabb kori **Ismeretek Tára.** Tudományok s politikai társasélet encyclopaediája. Hét kötet. (684; 666; 666; 672; 664; 628; 476 lap, nagy 8-rét.) Füzve egy-egy kötet ára 2 ft.
A hét kötet együtt füzve 14 ft.
Kemény kötésben 20 ft.

Ismerettár. Nélkülözhetlen segédkönyv, mely a történelem, természet, s egyéb tudományok és művészet köréből lehetőleg minél több érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismertet. (8-rét.) Egy-egy kötet ára 1 ft.

- I. kötet : A — Besztercebánya (992 has. lap).
- II. » Betáblázás — Chaliambus (860 has. lap).
- III. » Cholula — Drezda (764 has. lap).
- IV. » Drina — Feretrius (736 has. lap).
- V. » Ferguson — Herman (768 has. lap).
- VI. » Herman — Magyar korona (744 has. lap).
- VII. » Magyarország történet — Novber (768 has. lap).
- VIII. » Növénnyek — Ptolomaeusok (764 has. lap).
- IX. » Ptolomaeusok — Szárd nyelv (828 has. lap).

(Az egész munka 10 kötetből fog állani.)

Jogtudományi s törvénykezési tár. Szerkeszti több magyar jogtudományi író hozzájárultával *Tóth Lőrincz*, hites ügyvéd s m. akad. tag.

Első 1859-ik folyam, (798 lap, nagy 8-rét) füzve 6 ft.

Második 1860-ik folyam. (640 lap, n. 8-rét) füzve 6 ft.

Karvasy Ágoston Dr. A váltójogtan. Magában foglaló az általános váltójogi elmélettel, a magyar váltójogot és a közönséges német váltórendszabályt rendszeresen előadva, 1861. (VIII, 172 lap, 8-rét) füzve 1 ft.

Kautz Gyula. Politika vagy országászat, tekintettel a két művelt világrész államintézményeire és törvényhozására, rendszeres kézikönyvül (528 lap, nagy 8-rét) füzve 4 ft.

Kautz Gyula. Nemzetgazdaság- és pénzügytan. Rendszeres tan- és kézikönyvül. 1862. Füzve 4 ft.

Konek Sándor Dr. Egyházjogtan kézikönyve. Különös tekintettel a magyar szent korona tartományaira. (8-rét) Boritékban füzve 4 ft. 50 kr.

Lövészy György. Uj iparrend népszerű előadása, magyarázó jegyzetekkel, példákkal, irománypéldányokkal és az időközben megjelent pótrendeletekkel kísérve. (84 lap, 8-rét) füzve 40 kr.

Zágoni Mikes K. Törökországi levelei. A szerző saját kéziratából életrajzi értekezéssel közli *Toldy Ferencz.* Második kiadás. Két kötet. 8-rét (224, 246 lap). Boritékban füzve 1 ft. 50 kr.

Diszkötésben

3 ft.

Mittermaier. A magyar büntető-törvénykönyvi javallatról. (38 lap, 8-rét) füzve 50 kr.

Első Napoleon császár élete. A leghitelesebb kútfők után. *Har-
madik, címképes kiadás.* 8-rét (506 lap). Boritékba füzve 2 ft.

Diszkötésben

3 ft.

**Ökröss Bálint. Általános törvénykezési eljárás peres és pen-
renküli ügyekben a legujabb törvényhozás szerint.** Felvilá-
gosító jegyzetekkel és kimerítő iromány-példákkal bírák
ügyvédek s a közélet használatára. 1862. Füzve 5 ft.

**Ráth György. Német-magyar és magyar-német műszótára az
uj törvényhozásnak.** (240 lap, nagy 8-rét) kemény kötve 1 ft. 50 kr.

**Récsi Emil. Az urbéri kárpótlás és a megszüntetett urbéri kö-
telékből származó jogviszonyok szabályozása Magyarorszá-
gon, a Szerb-Vajdaság- és Temesi Bánságban az 1853-dik
mártius 2-ki cs. nyiltparancs által.** Előadva és jegyzetekkel
ellátva. (43 lap, nagy 8-rét) füzve 50 kr.

**Szalay László. A magyarországi szerb telepek jogviszonya
az államhoz.** (148 lap, 8-rét) füzve 1 ft.

Szalay László. A büntető eljárásról, különös tekintettel az
eskütszékekre. (88 lap; nagy 8-rét) füzve 40 kr.

Széchenyi István Gróf. Hunnia. U. azon czim alatt : **Töredékek**
gróf **Széchenyi** István fennmaradt kézirataiból. Közli *Török*
N. János. Első kötet : Hunnia. (246 lap, 8-rét) füzve 2 ft.

Széchenyi István gróf Politikai iskolája, saját műveiből ösz-
szeállitva. Két kötet (8-rét). Boritékba füzve 5 ft.

Szeniczey Gusztáv. A magyar esődtörvény és esődeljárás az 1840. XXII. és 1844. VII. törvényczikkekből vagy az ország-bírói értekezlet által javaslatba hozott az 1861-ki ország-gyűlés által elfogadott módosítások szerint összeállítva és a esődtörvénykezési eljárásra vonatkozó irat-példányokkal s a vezérszavak szerint készített mutatótáblával ellátva. (234 lap, nagy 8-rét) 1862. Füzve 2 ft.

Szeniczey Gusztáv. A magyar váltó s kereskedelmi törvény és a magyar váltóeljárás az 1840: XV., XVI., XVII., XVIII., XIX. és XX., ugy az 1844: VI. törvényczikkekből, az ország-bírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok szerint. 1862. (236 lap, 8-rét) füzve 2 ft.

Szlemenics Pál. Fenyítő törvényszéki magyar törvény. *Har-madik kiadás.* 1862. (226 lap, 8-rét) füzve 2 ft.

Magyar törvénytár I. A magyar váltó-kereskedelmi és esődületi törvények érvényben levő szövegének zsebkiadása kimerítő tárgymutatóval. Összeállítá *Babos Kálmán.* 1862. (378 lap, 16-rét) füzve 1 ft.

Magyar törvénytár II. Az ideiglenes törvénykezési szabályok a hivatalos szöveg szerint, összehasonlító, kiegészítő, a kétes helyeket fejtegető és megvilágosító jegyzetekkel, példákkal s azon ideiglenes törvénykezési szabályok életbe léptetése óta jogrendszerünkre vonatkozólag érkezett királyi leiratokkal kísérvé *Lövész György*, köz- és váltóügyvéd által. — 1863. (192 lap 16-rét) füzve 60 kr.

Tóth Lőrincz. Elméleti s gyakorlati utmutató urbéri ügyekben. (360 lap, nagy 8-rét) füzve 2 ft.

Tóth Lőrincz. Örökösödés az ausztriai általános polgári törvénykönyv szerint, nevezetesen végrendeletekről, törvényes örökösödről és a hagyatékok tárgyalásáról, örökösödés-rendi táblával s irománypéldákkal világosítva. (300 lap, 8-rét.) Füzve 1 ft. 50 kr.

Virozsil Antal. Egyetemes természet- vagy észjog elemei. Két kötet (8-rét) füzve 3 ft.

I. kötet : **Magán természetjog.** A szerző eredeti latin munkája után magyarul előadva *Márki József* jogtudor által (XII, 212 lap, 8-rét).

II. kötet : **Természetes nyilván vagy közjog.** A szerző eredeti latin munkája után magyarul előadva *Hoffmann Lajos Pál* jogtudor által. (XII, 320 lap.)

OSZK

Teljesen megjelent

és minden könyvkereskedőnél kapható :

Általános magyar

TÖRVÉNYKEZÉSI ELJÁRÁS.

Peres és perenküli ügyekben,

a legujabb törvényhozás szerint

felvilágosító

jegyzetekkel és kimérintő irománypéldákkal.

Bírák, ügyvédek és a közélet használatára

írta

ÖKRÖSS BÁLINT.

hites ügyvéd és váltójegyző.

46 sűrűn nyomtatott iv nagy 8-rétben, füzve 5 fl. a. é.

Az „Általános magyar törvénykezési eljárás“ Ökröss Bálinttól az alulirt könyvkiadó-hivatalban immár teljesen megjelent. A mű befejezése és szétküldése későbbre történhetett, mint ígérve volt, de hiszszük, mikép a t. előfizetők várakozásának mindenben meg fog felelni. Általános törvénykezési eljárást ígértünk, mely a végrehajtó- s közelebb a bírói hatalom szerkezetét, illetőségét és teendőit, továbbá a peres és perenküli eljárást egész kiterjedésben felölelje; gyakorlati művet ígértünk, mely hiven, kimerítőleg s az illő helyekre hivatkozással közölje mindazon törvényeket, melyek az eljárást szabályozzák; kiterjeszkedjék az igazság-szolgáltatás történeti fejleményeire; megismertesse a különbséget mindenütt hajdani és átalakított törvénykezési eljárásunk, valamint az osztrák eljárási szabályok között; körvonalozza azon anyagi törvényeket, melyek az eljárás megértésére mellőzhetlenül szükségesek : felvilágosítsa azon kételyeket, melyek az eljárás lényegéhez s formáságaihoz, habár csak közvetve is férkezhetnek; leírja a bíróságok működését, a határozat-hozatal gyakorlati módját s a belső ügyvitelt és ügykezelést, s mely a felek által szerkesztendő iratokra, beadványokra, valamint a bírák által készített határozatokra és jegyzőkönyvekre a gyakorlati életből merített, szabatos és könnyen érthető irománypéldákat közöljön : t. előfizetőink mindazt, mit ígértünk, e műben fölleleldik. Szolgáljon ez annyi gondot és időt igénylő sokoldalúság, a mű terjedelme és kidolgozása a késedelem mentségeül.

Megrendelések, melyek egyenesen az alulirt kiadó-hivatalhoz intézettek, bérmentesen küldetnek szét.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala Pesten

(egyetem-utca 4-ik szám).

OSZEK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

